

302

2

hemingway / afrika'nın yeşil tepeleri

b

NOBEL
ÖDÜLÜ

HEMINGWAY

Bütün Eserleri / 2

afrika'nın
yeşil
tepeleri

bilgi yayınevi

ORJİNAL METNE UYGUN
TAM ÇEVİRİ

BİLGİ YAYINLARI : 302

ERNEST HEMINGWAY BÜTÜN ESERLERİ : 2

ISBN 975 - 494 - 260 - 9

92. 06. Y 0105. 0464

Birinci Basım 1984

**İkinci Basım
Ağustos 1992**

ERNEST HEMINGWAY

Bütün Eserleri

2

Afrika'nın Yeşil Tepeleri

Türkçesi Fatma Aylın Sağtür

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

*Philip,
Charles
ve Sully'ye*

Sayın Bay J.P

Onlara söyleyeceğiniz tek şey, sizin bir "kurgu kişisi" olduğunuz ve bir yazarın. sizin sözlerinizi böyle bir dille kaleme alması karşısında elinizden hiçbir şey gelmeyeceği. Çok iyi yetişmiş insanların, nasıl güzel konuştuğunu hepimiz biliyoruz. Buna karşın, çirkin konuşmanın dehşetini duyacak üstünlüğe ulaşmamış insanlar da var. Size, "Babalık" diye seslenen birine katlanmak gerektiğini, siz de bilirsiniz. Sizi, Babalık olarak kaleme almadığımızı bilmenizi isterim. Ne var ki, bu kurgu kişisinin adı bu. Her neyse. Bu kitap sizin için ve sizi çok özlüyoruz.

E.H.

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm

İz Sürme ve Söyleşi.....	9
--------------------------	---

İkinci Bölüm

İz Sürme Anıları.....	42
-----------------------	----

Üçüncü Bölüm

İz Sürme ve Yenilgi	135
---------------------	-----

Dördüncü Bölüm

İz Sürmenin Mutluluğu.....	164
----------------------------	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

İZ SÜRME VE SÖYLEŞİ

1

Yabanıl hayvanların tuz yedikleri yerin bir köşesinde. Wanderobo avcılarının dallarla kamışlardan yaptığı pusuda otururken kamyonun sesini duyduk. Çok uzaklardan geldiği için. ilkin ne sesi olduğunu anlayamadık. Ardından ses kesildi. Belki de duyduğumuz. yalnızca rüzgârdı. Ama aynı sesi yine duyduk. giderek yaklaşımaya başlamıştı. Ne olduğu da artık kesindi. Can çekişir gibi düzensiz homurtular çıkararak çalışan kamyon göründü. arkamızdaki yoldan gelip geçti. İki iz sürücünden oyunculığa soyunmuş olanı ayağa kalktı.

"Bitti" dedi.

Elimi ağzıma götürerek oturmasını işaret ettim.

Yine. "Bitti" diyerek kollarını iki yana açtı. Doğrusu ona. hiç içim ısınmamıştı. şimdiyse iyice soğudum.

"Sonra" diye. fısıldadım. M'Cola başını salladı. Onun kara. kel kafasına baktım. Yüzünü azıcık çevirdiğinde ağzının kenarındaki bir Çinlinin bıyığını anımsatan ince kılları gördüm.

"Yararı yok" dedi. "Hapana m'uzuri.

Ona. "Azıcık daha bekle dedim. Başını eğerek. yeniden ölü dalların arasına gizledi. Hava kararmış. tûfeginin ucu bile görünmez olmuştu: biz hâlâ. o tozlu çukurda oturuyorduk. Şimdiye dek gelen giden hiçbir şey yoktu. Sevimsiz iz sürücü.

sabırsızlıktan yerinde duramıyordu. Son ışıkların da yok olmasından az önce, M'Cola'ya ateş etmek için artık çok geç olduğunu fısıldadı.

M'Cola. "Kapa çeneni. Patron senin gözlerinin göremeyeceği karanlıkta bile ateş edebilir. dedi.

Okumuşluğu olan öteki iz sürücü. sivri uçlu bir dalla Abdullah olan adını. siyah bacağına kazıyarak okumuşluğunu bir kez daha kanıtladı. Ben bundan hiçbir biçimde etkilenmeyerek baktım. M'Cola da adamın yazdığına. yüzünde hiçbir kıl oynamadan. ilgisizce baktı. Bir süre sonra adam yazdığının üstünü çizdi.

Sonunda alacakaranlıkta çevreme son bir kez bakınarak. bu geniş çukurda da artık yapacak bir şey olmadığına karar verdim.

M'Cola da bana bakıyordu.

"Bir yararı yok. dedim.

Savahili dilinde. "Evet" diye onayladı. "Kampa dönelim mi?"

"Evet.

Ayağa kalkıp pusudan çıktık. Ağaçlarla dalların arasından. killi toprakta yürümeye başladık. Araba bir mil ötede duruyordu. Biz yaklaştığımızda şoför Kamau. farları yaktı.

Kamyon işi bozmuştu. O öğleüstü arabayı. yolun yukarısında bırakıp büyük bir dikkatle tuz alanına yürümüştük. Gerçi bir gün önce yağmur yağmıştı ama. tuz alanını yok edecek kadar etkili olmamıştı. Tuz alanı. köşelerinde oluklar olan ağaçların arasında oluşmuş. derin bir çukurdu. Bu köşelerde hayvanlar. tuz bulmak için. pislikleri yalıyorlardı. Burada. bir gece önce tuza gelen dört büyük erkek ceylanın yürek biçimindeki ayak izlerini görmüştük. izler yeniydi. Bunlardan başka. daha küçük ceylan izleri de vardı. Bir de ortaya saçılan pisliklerden. buraya her gece bir gergedanın geldiği anlaşılıyordu. Pusu. tuz alanına çok yakın bir yerde kurulmuştu. Dallar ve çöpler içinden. dizlerimin üstünde çömelip kuru yapraklarla ince dalların arasından baktığım bir

sırada. Çalıların ardından küçük bir erkek ceylan çıkararak tuz alanına gelmişti. Kalın boyunlu. gri renkteki güzel hayvanın boynuzları. güneş ışıkla- rının önünde kıvrılıyordu. Bu sırada ben de hay- vanın ggsne nişan almış. sonra da caymıştım. Çünkü. kesinlikle alacakaranlıkta ortaya çıkacak olan. büyük ceylanı ürkütmek istemiyordum. Ne var ki. hayvan bizden daha önce kamyonun sesi- ni duymuş. ağaçların arasına kaçmıştı. O homur- tulu ses. Çalıların arasında dolaşan ya da ağaçlar arasındaki tepelerden tuza gelen tüm canlıları ka- ırmıştı. Bunlar daha sonra karanlıkta gelecek- lerdi. Ama artık yapılacak bir şey yoktu. Onun için kumlu yoldaki izleri sürerek arabayla dn- yorduk. Arabanın farları. yere yakın uçan kuşla- rın gözlerini alıyor. araba. onlara çok yaklaştığın- da da hafif bir ürküntüyle havalanıyorlardı. Yol- da. gün boyu batıya doğru giden yolcuların ateş- leri vardı. Tfeğimin dipiği ayağımın üstünde. namlusu sol kolumun arasındaydı. Dizlerimin arasındaki viski termosundan teneke bir kaba. viski doldurup bunu karanlıkta omzumun ardın- dan M'Cola'ya uzattım. M'Cola da buna. matara- dan su doldurarak geri verdi. Elimdeki en iyi cins içkiyi o gün. ilk kez içip karanlıkta geçtiğimiz. a- lılıklardan oluşan perdeye baktım. Gecenin serin esintisini duyup Afrika'nın güzel kokusunu kok- layarak çok mutlu olduğumu hissettim.

O sırada büyük bir ateşin yanından geçtik. Yolun kenarına da bir kamyon çekilmişti. Ka- mau'ya durup geri gitmesini söyledim. Ateşe yak- laştığımızda ggs açık. deri pantolon. tirol şap- kası giymiş kısa boylu. arpık bacaklı bir adam gördük. Adam. kapağı çıkarılmış motorun başın- da duruyordu. evresinde de bir yerli kalabalığı vardı.

Ona. "Yardım edebilir miyiz?" diye sordum.

"Tamirci olmadığınız sürece hayır. Bu motor beni sevmiyor. Doğrusu hiçbir motor beni sev- mez.

"Bozukluk. valf ayarında olamaz mı? Yanı-

mızdan geçtiğinizde valfin bozukluğundan kaynaklanan bir ses çıkıyor gibiydi.

"Öyle sanıyorum ki. ondan da kötü bir şey oldu. Çıkardığı ses öyle gösteriyor."

"Bizim kampa gelebilirseniz orada tamirci var."

"Kampınız buraya uzak mı?"

"Yirmi mil kadar ötede.

"Sabahleyin bir denerim. Ama şu anda. içinden çıkan o ölüm sesiyle bunu. yürütmeye korkuyorum. Beni sevmediği için ölmeye çalışıyor. Aslında ben de bunu sevmiyorum. Onun da benim ölümüne üzüleceğini sanmam.

Termosu uzatarak. "Bir içki içer misiniz? Adım Hemingway" dedim.

"Kandisky" diyerek eğildi. "Hemingway adını biliyorum. Acaba nerede duymuştum? Nerede? Ah. tamam. *Ditcher*'i okumuştum. Ozan Hemingway'i tanıyor musunuz?"

"Nerede okumuştunuz?"

"*Querschnitt*'te."

Müthiş keyiflenerek. "O benim" dedim.

Querschnitt bir Alman dergisiydi. Daha Amerika'da tutulmamdan çok önceleri bu dergiye oldukça açık saçık şiirler ve uzun bir öykü yazmıştım.

Kafasında Avusturyalıların tirol şapkası olan adam. "Bu çok garip" dedi. "Söyleyin bana. Ringelnatz için ne düşünüyorsunuz?"

"Eşsizdir.

"Demek öyle. Ringelnatz'ı beğeniyorsunuz demek. Heinrich Mann'ı nasıl buluyorsunuz?"

"Beş para etmez.

"Buna gerçekten inanıyor musunuz?"

"Tek bildiğim. onun hiçbir şeyini elime alıp okuyamadığım."

"Gerçekten de beş para etmez. Görüyorum ki ortak birtakım eğilimlerimiz var. Burada ne yapıyorsunuz?"

"Avlanıyorum.

"Umarım fildişi avı degildir.

"Hayır. ceylan avlıyorum.

"İnsan ne diye ceylan avlasın? Sizin gibi ozan ve aydın olan biri neden yapsın bunu?"

"Daha hiç vurmadım" dedim. "Ama on gündür onların pesindeyiz. Eğer kamyonunuzun gürültüsü olmasaydı. bu gece bir tane avlayacaktık.

"Ah o zavallı kamyon! Ama en azından bir yıl avlanmanız gerek. Bir yıl sonunda. her şeyi vurmuş olduğunuzda oturup üzülürsünüz. Tek bir hayvan için avlanmak saçma. Neden böyle yapıyorsunuz?"

"Böyle seviyorum.

"Seviyorsanız sorun yok elbette. Bana bakın. Rilke için gerçek düşünceniz nedir?"

"Bir tek yapıtını okudum.

"Hangisini?"

"Kornet'i.

"Beğendiniz mi?"

"Evet.

"Bense ona. hiç katlanamıyorum. Bana züppece geliyor Ama Valéry'i anlıyorum. Onda da züppelikler olmasına karşın. beğeniyorum. Neyse. en azından fil vuramıyorsunuz."

"Bir fil öldürmek isterdim.

"Ne büyüklükte bir fil olmalı?"

"Yetmiş pound'luk bir fil. Daha da küçük olabilir.

Anlaşamadığımız birtakım şeyler olduğu açık. Yine de o esaslı Querschnitt grubundan biriyle tanışmak zevktir. Bana Joyce'un nemenem bir şey olduğunu söyler misiniz? Ona verecek param yok. Sinclair Lewis beş para etmez. Onu almıştım. Hayır. hayır. En iyisi bana yarın anlatsın. Yakınıza kamp kurmanın sakıncası var mı acaba? Yanınızda dostlarınız mı var? Beyaz bir avcınız...?"

"Karımla birlikteyiz. Çok seviniriz. Evet. beyaz bir avcım var.

"Avcınız neden sizinle birlikte değil?"

"Ceylanların tek başına avlanması gerektiğini düşünüyör."

"En iyisi hiçbirini avlamamak. Adamın milliyeti ne? İngiliz mi?"

"Evet."

"Şu uğursuz İngilizlerden ha?"

"Hayır. Çok iyi bir insandır. Onu seveceksiniz."

"Gitmeniz gerek. Sizi tutmamalıyım. Sanırım sizi yarın görürüm. Bu karşılaşmamız da çok garipti doğrusu."

"Evet. Kamyonunuzu yarın bizde baktırırınız. Elimizden ne gelirse yaparız."

"İyi geceler. iyi yolculuklar."

"İyi geceler" dedim. Yola çıktığımızda onun, ateşe doğru yürüyerek yerlilere el salladığını gördüm. Ona, ülkenin içlerinden yirmi yerliyle ne işi olduğunu da, nereye gittiğini de sormamıştım. Şöyle bir düşününce, ona hiçbir şey sormamış olduğumu gördüm. Aslında soru sormayı sevmem. Yetiştiğim çevrede soru sormak ayıptır. Ancak, güneşe gitmek için Babati'den ayrılıp sonra da bu yola gelene dek, iki haftadır tek bir beyaza rastlamamıştık. Yalnızca arada bir, Hintli bir tüccarla, bu kısır ülkeden sürekli göç eden yerliler görüyorduk. Avusturya köylüsü kılığında, Benchley'in bir karikatürüne benzeyen, adını bilip sana ozan diyen, Querschnitt okuyup Joachim Ringelnatz'a hayran olan ve Rilke üstünde konuşmak isteyen biriyle karşılaşmak inanılmaz bir şeydi. Tam bu sırada, bu inanılmazlığı daha da artırmak istercesine arabanın ışıkları, yol üstündeki uzun, koni biçiminde, dumanlar çıkaran birtakım tepeleri aydınlattı. Kamau'ya durmasını söyledim, fren yapınca tam bunların önünde durduk. Bunlar, elli ile yetmiş santimetre arasındaydı. Birine elimi sürdüğümde daha sıcak olduğunu gördüm.

M'Cola, "Tembo" dedi.

Bunlar, az önce yoldan geçen fillerin bıraktığı dışkıydı. Gecenin serinliğinde içlerinden buhar

çıkıldım görebiliyordum. Kısa bir süre sonra. kampa geldik.

Ertesi gün kalkıp gün ışımadan önce. bir başka tuz alanının yolunu tuttum. Gittiğimizde orada bir erkek ceylan gördük. Ağaçların arasından yaklaştığımız sırada yüksek sesle uludu. Bu köpeğinkinden daha yüksek tonda ve boğazdan gelen bir havlamaydı. Hayvan. ilkin hiç ses çıkarmadan kaçtı. Ama sonradan. iyice uzaklaştığında çalılıklarda çatırtılı sesler çıkardı. Sonra da gözden kayboldu. Bu tuz alanına yaklaşmak neredeyse olanaksızdı. Ortadaki açıklığın çevresi ağaç doluydu. Av. pusuda gibiydi ve onunla bu açıklıkta yüz yüze gelmek gerekti. Bunu yapmanın tek yolu. bir adamın tek başına sürünerek yaklaşmasıydı. Hayvana yirmi metre yaklaşılmadıkça birbirine dolanan ağaçların arasından ateş etmek olanaksızdı. Doğal olarak. bir kez ağaçlara sığınıp da pusuya yattığında güvencede oluyor insan. Çünkü tuza gelen her canlı. o yirmi metrelik açıklıktan geçmek zorunda. Ne var ki on bire dek beklememize karşın. hiçbir canlı görünmedi. Geri döndüğümüzde. bizden sonra gelen hayvanların izlerini görebilmek için. tuzun üstündeki dalları özenerek ayaklarımızla temizledik. Sonra da yola kadar iki mil yürüdük. Sürekli izlenen av. buraya bir tek geceleri gelmeyi ve gün ışımadan gitmeyi öğrenmişti. Şu anda ortada bir tek aygır vardı. Onu korkutmamız. işleri daha da güçleştirecekti.

Büyük ceylan avına çıkmamızın onuncu günündü. Bugüne dek. ergin bir erkek ceylana rastlamamıştım. Önümüzde yalnızca üç gün vardı. Çünkü yağmur. Rodezya'dan bu yana gelmeye başlamıştı. Yağmur süresince burada kalmayacaksak. bir an önce Handeni'ye gitmemiz gerekecekti. Kalabileceğimiz en son tarih olarak. Şubatın 17'sini saptamıştık. Artık her sabah ağır ve kapalı olan göğün açılması. bir saat ya da daha fazla sürüyordu. Yağmurların kuzeye doğru yol aldığını. elinde bir gösterge varmışçasına izleyebiliyordun.

Çok uzun bir süredir. büyük bir tutkuyla is-

tediğın bir şeyin izinde olmak, atlatılmak, ortada bırakılmak, her günün bitiminde yenik düşmek ve oraya gittiğın her gün er ya da geç şansının döneceğini, peşinde olduğın şeyi yakalayacağını bilmek, hoş bir duyguydu. Ancak, ceylanını elde edeceğın, ya da elde edemeyeceğın, ya da hiç göremeyeceğın bir zaman dilimi içine kısıtılıp kalmak, hiç de hoş değildi. Bu, iki yıllığına yazar ya da ressam olmak için Paris'e gönderilen, başaramadıklarında ise, eve dönüp babalarının işlerini sürdürmeleri gereken erkek çocuklarının durumunu andırıyor. Avlanmak, senin aradığın hayvanın orada olmasına bağlıdır. Resim yapmak senin, boya ların ve tuvalin bulunmasından soyutlanamaz. Yine yazmanın yolu, senin yaşıyor olmandan, bir kalemin, kâğıdın, makinenin ve yazmak istediğın bir konun olmasından geçer. Bunun dışındaki koşullarda, bir budala durumuna düşersin. Ve öylesindir de. Ama işte şimdi biz burada zamanın, mevsimin pençesine düşmüş, paralarımız suyunu çekmiş bir durumda kalmıştık. Bu durumda, hayvanı vursan da vurmasan da her gün, sana eğlenceli gelmesi gereken şey, yaşamın o en zorlayıcı durumuna dönüşmüş t ü. Artık bir şeyi yapıyor olmanın tadını bir yana koyup daha az zamanda bir şeyi başarmak gerekiyordu. Önünde üç gün kaldığını düşünerek, akşamın bastırmasına iki saat kala bu havada kampa döndüğümde, yemek yenen sinekliğın altında tirol giysileriyle Kandisky'nin sohbete daldığını gördüm. Onu, tümüyle unutmuştum.

"Selam, selam!" dedi. "Bir şey yok mu? Bir şey yapamadınız mı? Ceylan nerede?"

"Bir kez öksürüp kaçtı" dedim. "Selam kız.

Karım gülümsedi. O da kaygılıydı. İkisi de günün ışımasından bu yana, bir alış sesi duymaya çalışmış tı. Konuğumuz geldiğinde de sesi kollamaktan caymamış lardı. Mektup yazarken de, okurken de, Kandisky geri gelip konuştuğunda da hep bir ses beklemişlerdi.

"Vuramadın mı?"

"Hayır. Gözden kaçırdım. Babalığın da kaygılı ve azıcık sinirli olduğunu gördüm. Arılaşılan bu konuda oldukça fazla konuşulmuştu.

Babalık. "Bir bira iç Albay" dedi.

"Bir tanesini kaçırdık" dedim. "Hiç isabet şansı yoktu. Bir sürü iz gördük. Başka da bir şey göremedik. Çevremizde yalnızca rüzgâr vardı. Çocuklara sorun.

Deri pantolonu içindeki poposunu kimildatıp kalın baldırlı, kıllı çıplak bacağına, ötekinin üstüne atan Kandisky. "Albay Phillips'e de söylediğim gibi, burada çok fazla kalmamalısınız. Yağmurların geldiğini görüyorsunuz. Yağmur yağdığında buranın ötesindeki on iki millik alana, hiçbir zaman çıkamazsınız. Bu olanaksız" dedi.

Babalık. "Bana da böyle diyor. Ha, bu arada, ben 'bayım. Bu asker unvanlarını takma ad olarak kullanırsınız. Kendiniz albaydysanız sözüm alınmayın" dedi. Sonra bana dönerek, "Lanet olsun şu tuz alanlarına. Oraya gitmeseydiniz, çoktan bir tane avlardınız" dedi.

"Orada iş bozuluyor" diye, babalığı doğruladım. "Ama tuz alanında da nasıl olsa, bir atış yapacağımı sanıyorum.

"Tepeleri de denemelisin.

"Olur babalık.

Kandisky. "Alt taraflı bir ceylan vuracaksınız. Neden bu kadar önemsiyorsunuz? Nasıl olsa başaracaksınız. Bir yıl geçmeden, yirmi tane bile vurursunuz.

Babalık. "En iyisi, bu av konusunda hiçbir şey ileri sürmemek." dedi.

Kandisky. "Yanlış anladınız. Bir yıl içinde bunların vurulabileceğini söylüyordum. Ama doğal olarak, hiç kimse, bir yıl bununla uğraşmak istemez" dedi.

Babalık. "Kesinlikle öyle. Eğer insan bir ceylan ülkesinde yaşarsa, bunu, avlayabilir. Bu çalışması bol ülkede en çok rastlanan hayvanlar, ceylanlardır. Ancak, onları görmek istediğinde bir türlü bulamıyorsun" dedi.

Kandisky bizlere. "Anladığınız gibi. ben. hiçbir şey öldürmem. Neden yerlilerle azıcık daha ilgilenmiyorsunuz?" diye sordu.

Karım. "İlgileniyoruz" diye yanıtladı.

Kandisky. karıma dönerek. "Gerçekten çok ilginç insanlar. Şimdi dinleyin, dedi.

Babalığa dönerek. "Dediğin doğru. Ne zaman tepelere çıksam bu namussuzlar tuza inmiş oluyor. Dişiler tepelerde. Şu anda da erkeklerin onlarla birlikte olduğunu sanmıyorum. Akşam oraya gittiğinde izlerini görüyorsun. Erkekler. gerçekten o lanet tuz bölgesindeler. Sanıyorum her dakika oradalar" dedim.

"Öyle olmalı.

"Orada. farklı erkek hayvanlar bulacağımızdan kuşkum yok. Sanıyorum. yalnızca iki günde bir tuza geliyorlar. Karl ateş ettiği için. kimileri artık hiç gelmeyecek. Ne olurdu. bu lanet arazide kovalamak yerine. hayvanı vursaydı? Tanrım. ne olur herhangi bir şeyi dosdoğru vurabilseydi? Şimdi yenileri gelecek. Ne var ki elimizden gelen tek şey. oturup onları beklemek. Doğal olarak yenilerin tümü de durumu daha anlamamış olacak. Ama adam. ülkenin tüm hayvanlarını kaçırdı.

Babalık. "Müthiş kendinden geçiyor. Ama iyi çocuk. Biliyorsun. o leoparı ne güzel vurdu. Bundan daha temiz bir atış düşünülemezdi. Adamı kendi haline bırak artık" dedi.

"Elbette. Ona sövdüğümde içten değildim aslında.

"Gün boyu pusuda kalmayı deneseydin ya?"

"O lanet rüzgâr. her yeri kasıp kavurdu. Kokumuzu her yana yaydı. Orada oturup koku yaymanın bir anlamı yoktu. O Tanrının cezası rüzgâr bir duraydı! Bugün Abdullah bir kül kutusu aldı.

"Onu giderken gördüm.

"Tuza geldiğimizde hiç rüzgâr yoktu. Işık da atış yapmaya çok uygundu. Abdullah. küllerle rüzgârın etkisini azaltmak istedi. Ötekilerden ayrılıp Abdullah'la sessizce yürüdük. Ayağımda ta-

banı. pamuk kırpıntılarından botlar vardı. Hayvan. yirmi metre yakınına geldiğimizde kaçtı."

"Hayvanın kulaklarını gördün mü?"

"Kulaklarını mı? Hayvanın kulaklarını gördüğüm anda. deri yüzücüsünün elinde demektir."

Babalık. "Lanet hayvanlar" dedi. "Bu tuz alanı avından nefret ediyorum. Bunlar. sandığımız kadar zeki hayvanlar değil. Buradaki sorun, onlarla akıllı oldukları yerde uğraşmada. Tuz olalı beri bu hayvanları. o alanda vuruyorlar.

"İşin tüm eğlencesi de bu ya! Bir ay boyunca. bunu yapmak isterim. Tetikte oturarak avlanmak. hoşuma gidiyor. Yorulmuyorsun da. Öylece oturuyorsun. Orada oturup sinek avlar. toprağın içinde karınca aslanlarına yedirebilirsin. Hoşuma gidiyor. Sen zamandan haber ver."

"İşte sorun bu. Lanet zaman.

Kandisky karıma. "İşte böyle. Kesinlikle görmelisiniz bu Ngoma'ları. Bunlar tam birer yerli dans festivali. Çok büyük çapta oluyorlar" dedi.

Babalığa. "Dinle. gittiğim öteki tuz alanı çok daha rahat. ancak onun kötü yanı da o *uğursuz* yola yakın olması" dedim.

"İz sürücüler. buraların küçük ceylanların alanı olduğunu söylüyor. Dahası. çok uzun bir yol. Gidişgeliş seksen mil.

"Biliyorum. Ama orada dört tane *büyük* erkek ceylanın izini gördük. Bu kesin. Dün geceki izi görseydin. Bu gece. orada durmaya ne dersin? Böylece gece ve sabahın ilk saatlerini orada geçirirdim. Sonra da burayı bir süre. tek başına bırakırdım. Orada büyük bir de gergedan var. Ya da büyük bir hayvan izi.

Babalık. "İyi" dedi. "O lanet gergedanı da vur öyleyse. Ardında koştığımız hayvanların dışında. bir hayvan öldürme düşüncesinden nefret ederdi. O. laf olsun diye hayvan vurulmasını. öldürmüş olmak için öldürmeyi. el değmişken can alınmasını hiç sevmezdi. O. bir hayvanı. yalnızca öldürmüş olmak için vurmak yerine: vurmaya değer bir hayvan olduğunu önceden kestirerek ve

bu işte en iyilerden olduğunu da gösterecek biçimde yapmak isterdi. Şimdiyse, gergedanı beni sevindirmek için sunduğunu görebiliyordum.

"İşe yaramayacaksa, onu öldürmem" dedim.

Babalık. armağanını, "Öldür namussuzu" diyerek sundu.

"Ah Babalık" dedim.

"Öldür dedim sana. Tek başına gidip onu vurmak hoşuna gidecektir. İstemediğin hayvanın boynuzunu satabilirsin. Belgenin üstünde daha bir tanesi yazılı.

Kandisky. "Eeeee? Ne tasarladınız? Zavallı hayvanları nasıl tuzağa düşüreceğinize karar verdiniz mi?" diye sordu.

"Evet. Kamyon ne durumda?" dedim.

Avusturyalı. "O kamyonun işi bitti. Bir bakıma. buna seviniyorum. Çok fazla simgeleşmişti. Şamba'mdan tek artakalan buydu. Şimdi her şey yok oldu. Böylesi çok daha iyi. çok daha sade."

P.O.M. yani karım. "Şamba nedir? Aylardır bunun sözünü işitiyorum. Herkesin dilindeki bu sözcüğü sormaya korkuyorum" dedi.

"Şamba. bir ekim alanıdır. O kamyonun dışında her şey yok oldu. O kamyonla işçileri. bir Hintlinin ekim tarlasına taşıdım. Bu adam. kenevir üreten çok varlıklı biri. Ben. bu Hintlinin yöneticisiyim. Bir Hintli. kenevirden iyi para yapabilir.

Babalık. "Bir Hintli. her şeyden para yapabilir" dedi.

"Doğru. Bizim başaramadığımız. aç kaldığımız her yerde bunlar para yapıyor. Ancak bu Hintli. çok zeki bir adam. Bana değer veriyor. Ben Avrupa örgütünü temsil ediyorum. Şu anda da yerlilerin işe alımını örgütlemekten geliyorum. Bu. zaman alan bir iş. Çok da etkili. Üç aydır ailemden uzaktayım. Örgüt. çok iyi örgütlenmiştir. Bu işi. bir haftada da aynı kolaylıkla yapabilirsin. Ama bu. o denli etkili olmuyor."

Benimki. "Ya eşiniz" diye sordu.

"Evin yöneticisi olarak evimi bekliyor. Kızım da yanında.

Karım, "Sizi çok seviyor mu?" diye sordu.

"Sevmesi gerek. Yoksa çok uzun süre önce giderdi.

"Kızınız kaç yaşında?"

"On üç oldu."

"İnsanın bir kızının olması, çok güzel bir şey sanırım.

"Nasıl güzel bir duygu olduğunu anlatamam. İnsanın ikinci karısı varmış gibi oluyor. Artık karım tüm düşündüklerimi, tüm söylediklerimi, tüm inandıklarımı, tüm yapabileceklerimi, tüm yapamadıklarımı ve tüm olamadıklarımı biliyor. Ana şimdi ortaya bilmediğin, seni bilmeyen, seni bilgisizce seven ve her ikinize de yabancı biri çıkıyor. Senin olan ve olmayan çok çekici biri bu. Bu, her şeyi daha da anlamlı kılıyor. Nasıl söylesem? Evet bu tıpkı, nasıl denir, ikinizin bir arada bulunması, burada günlük yemeğin üstüne Heinz domates ketçapının dökülmesi gibi bir şey.

"Bu, çok güzel bir şey" dedim.

"Bizim kitaplarımız var. Artık yeni kitaplar alamıyorum ama, her zaman konuşma olanağı var. Düşüncelerle söyleşiler, çok ilginçtir. Bizler, her şeyi tartışırız. Her şeyi. Çok ilginç bir zihinsel dünyanız var. Önceleri sambada *Querschnitt*’imiz vardı. Buna sahip olmak, çok güzel bir grup insandan bir parça olmak, onlara ait olmak gibi, bir duygu veriyordu. İnsanın hep görmek isteyeceği insanlardı bunlar. Bu insanların tümünü de tanıyor musunuz? Tanıyor olmalısınız.

"Kimilerini tanıyorum" dedim. "Kimini Paris’ten, kimini de Berlin’den tanıyorum.

Bu adanın kalasındakileri yok etmek istediğimden, bu parlak insanları ayrıntılı olarak anlatmaktan kaçındım.

"Eşsiz insanlardır" diyerek, yalan söyledim.

"Onları tanıdığınız için, size imreniyorum. Bana Amerika’nın en büyük yazarının kim olduğunu söyler misiniz?"

Karım, "Benim kocam" dedi.

"Hayır. Ailenizi işin içine katmayın. Kim gerçekten? Kesinlikle Upton Sinclair olamaz. Sinclair Lewis ise, hiç olamaz. Kim şu sizin Thomas Mann'ınız? Kim şu sizin Valéry'niz?"

"Bizde öyle çok büyük yazarlar yok. Belirli bir çağda iyi yazarlarımıza bir şeyler oluyor. Bunu açıklayabilirim ama, çok uzun sürer ve sizi sıkabilir" dedim.

"Ne olur açıklayın" dedi. "İşte ben, bunu seviyorum. Bu, yaşamın en güzel yanı. Usun yaşamı yani. Bu, ceylan öldürmeye benzemez."

"Daha ne söyleyeceğimi bilmiyorsunuz" dedim.

"Ama söyleyeceksiniz. Dilinizi açmak için azıcık bira içmelisiniz."

"Dilim çok gevşektir. Her zaman da gereğinden fazla gevşektir. Ama siz bir şey içmiyorsunuz" dedim."

"Ben hiç içmem. İçki zihin için zararlıdır. Gereksiz bir şeydir de. Ama anlatın. Ne olur anlatın."

"Şey. Amerika'da yetenekli yazarlarımız vardı. Poe yetenekli bir yazardır. Yazıları yetenekle, iyi bir kurguyla kaleme alınmıştır. Ve ölüdür. Öteki insanların güncelerinden, yolculuklarından ve sözgelimi balina gibi, olgulardan bir şeyler kapabilen, kalemi güçlü yazarlarımız olmuştur. Bütün bu bilgiler de güzel bir anlatım içinde, pudrınğın üzümüleri gibi erimişler, karıştırılmışlardır. Çok el. ler olarak bu bilgiler tek başına, erimeden kâğıda dökülür. İşte güzel olan budur. Bunu, Melville yapıyor. Ama insanlar onu daha çok, hiç de önemli olmayan güzel anlatımı yüzünden beğeniyor. Yapıtta bulunmayan gizi kendileri yaratıyorlar."

"Evet, anlıyorum. Ne ki güzel anlatımı yaratan usun çalışmasıyla, çalışabilme becerisidir. Güzel anlatım, bir dinamodaki mavi kıvılcıktır gibidir."

"Kimi kez öyledir. Ama kimi kez de güzel an-

latım. yalnızca mavi kıvılcımdır. Bu durumda dinamoyu kim işletecek?"

"Öyleyse, ne diyorsunuz?"

"Unuttum.

"Hayır. Anlatın. Aptal rolü oynamayın.

"Hiç gün ışımadan uyandınız mı?"

"Her sabah o saatlerde kalkarım. Devam edin.

"Peki öyleyse. Birtakım yazarlar da sürgündeki İngiliz kolonicileri gibi, yazıyordu. Bunlar, hiçbir biçimde bir parçası olmadıkları bir İngiltere'den, kendi yaratmakta oldukları yeni bir İngiltere'yi yazıyorlardı. Bunlar, Birlikçilerin kuru, küçük ve eksiksiz sağduyusuna sahip olan, çok esaslı adamlardı. Espri yapma yetenekleri çok üstün şarlatanlardı.

"Bunlar kimlerdi?"

"Emerson, Hawthorne, Whittier ve arkadaşları. Bunlar, çağdaş klasiğin daha önceki klasiklere hiç benzemediğini bilmeyen ilk klasiklerdi. Klasik olmayan iyi sayılabilecek bir yapıttan, çalıntı yapılabilir. Tüm klasikler, bunu yapmıştır. Kimi yazarlar, yalnızca öteki yazarlara birer cümle yazmakta yardım etmek için, dünyaya gelmişlerdir. Ama bir klasik yapıt daha önceki bir klasikten yola çıkmadığı gibi, ona, benzeyemez. Bunların tümü de birer, beyefendiydiler. Ya da öyle olmak istiyorlardı. Tümü de çok saygın kişilerdi. Bunlar dilde yaşayan, günlük söyleşilerde kullanılan sözcükleri kitaba geçirmiyorlardı. Doğrusu, onların da birer bedenleri olduğunu insanın akli almıyor. Ama işleyen birer kafaları olduğu kesin. Güzel, kuru temiz birer kafa, bunlar. Anlattıklarım çok sıkıcı. İstemeseydiniz anlatmazdım.

"Devam edin.

"Bu arada, çok iyi olması gereken bir yazar var. Adı da Thoreau. Bunu size anlatamayacağım. Çünkü daha okuyamadım. Ama bunun, hiçbir anlamı yok. Çünkü gerçeği, olduğu gibi yazmadıkları ve abartmalı bir biçim kullanmadıkları zaman, öteki doğalcıları okuyamıyorum. Doğalcı-

lar, tek başlarına çalışmalı. Birisi de onların bulgularını birleştirmeli. Yazarlar, tek başlarına çalışmalı. Birbirlerini ancak, yazdıkları bittikten sonra görmeli. Bu bile, çok sık olmamalı. Bunu yapamayanlar, New York yazarları gibi olur. Bunlar, bir şişedeki solucanlar gibidir. Bilgi ve gelişmelerini birbirleriyle olan ilişkilerinden ve şişeden sağlamaya çalışırlar. Kimi kez bu şişe, yazın biçiminde, kimi kez de din ekonomisi biçimindedir. Ama bunlar bir kez şişenin içine girdi mi artık, orada kalırlar. Şişenin dışında onları bekleyen yalnızlıktır. Onlar da yalnız kalmak istemezler. İnancılarında tek başına kalmaktan korkarlar. Hiçbir kadın da onların yalnızlığını öldürecek, ya da bu yalnızlığa katılacak, ya da başka her şeyi önemsiz kılacak kadar sevmez onları."

"Peki ya Thoreau?"

"Onu okumak gerek. Belki ben daha sonra okuyabilirim. Neredeyse her şeyi daha sonra yapmam gerekecek.

"Azıcık daha bira getir Babalık.

"Oldu.

"İyi yazarlar kimler?"

"Henry James. Stephen Crane ve Mark Twain iyi yazarlardır. Onları iyi yapan, yazılarındaki düzen değildir. İyi yazarlar için hiçbir yazın düzeni söz konusu olamaz.

"Mark Twain bir güldürü yazarı. Ötekileri tanımıyorum.

"Çağdaş Amerikan yazını, tümüyle Mark Twain'in *Huckleberry Finn* kitabından kaynaklanmıştır. Kitabı okumuşsanız Zenci Jim'in çocuklardan çalındığı yerde durmalısınız. Kitabın gerçek sonu budur. Bundan sonrası aldatmacadır. Yine de bu, en iyi kitabımızdır. Amerikan yazını, tümüyle bundan yola çıkmıştır. Bundan önce, Amerikan yazını diye, bir şey yoktu. O günden bu yana da daha iyi bir yapıt ortaya çıkmamıştır.

"Ya ötekiler?"

"Crane iki tane çok güzel öykü yazdı. Bunların adları *Açık Gemi* ve *Mavi Otel*. Bu ikincisi daha da iyidir."

"Ona ne oldu?"

"Öldü. Bu anlaşılır bir şey. Başından beri ölüyordu.

"Ya öteki ikisi?"

"Her ikisi de yaşlanıncaya dek yaşadı. Ama yaşlanmak, onları daha bilge yapmadı. Onların, gerçekten ne istediğini bilmiyorum. Yazarlarımızı çok garip bir duruma soktuğumuzu görüyorsunuz."

"Anlayamıyorum.

"Onları, şu ya da bu biçimdeki türlü yollarla yok ediyoruz. İlkın ekonomik açıdan. Bunlar para kazanıyor. İyi kitaplar eninde sonunda para getirmesine karşın bir yazarın para yapması ancak, rastlantıyla olur. Bir miktar para yapan yazarlarımız da yaşam biçimlerini değiştirir. Böylece de tuzığa düşmüş olurlar. Düzenlerini, karılarını ve bunun gibi, birçok şeyi elde tutabilmek için yazmaya başlarlar. Bu da onları batağı sürükler. Bu sürüklenme amaçlı olmayıp aceleden kaynaklanan bir şeydir. Çünkü onlar, artık söylenecek hiçbir şey olmasa da, kuyuda su bulunmasa da yazmaktadır. Çünkü onlar hırslı insanlardır. Bir kez kendilerine ihanet ettikten sonra da artık bu ihanetlerini haklı çıkarıp daha da batağı gömülürler. Ya da eleştirileri okurlar. Eğer çok büyük bir yazar olduklarını söylediklerinde eleştirilere inanmışlarsa, artık çürüdüklerini söylediklerinde de inanmak zorundadırlar. Bu da onların güvenini sarsar. Şu anda artık yazamayan iki yazarımız var. Bunlar, eleştirileri okuyarak özgüvenlerini yitirdiler. Eğer yeniden yazmaya başlarsa kimi yazdıkları iyi, kimi yazdıkları şöyle böyle, kimi yazdıkları orta karar ya da çok kötü olacaktır. Yine de iyi olan yapıtları, her zaman için beğenilecektir. Ama onlar, eleştirileri bir kez okudular artık. Şimdi birer başyapıt yaratmaları gerekiyor. Eleştirmenler, onların başyapıtlarını önceden yazmış olduklarını söylüyor. Oysa doğal olarak bunlar, başyapıt değildi. Bunlara, yalnızca çok iyi ki-

taplar denebilir. İşte şimdi bu yazarlar, kalemi ellerine bile alamıyorlar. Eleştirmenler onları hadım etti."

"Kim bu yazarlar?"

"Adları. sizin için, hiçbir anlam taşımayabilir. Şu güne dek belki. yeniden yazmış. yeniden korkmuş ve yeniden hadım olmuş olabilirler.

"Ama şu anda Amerikalı yazarlara ne oluyor? Somut olarak söyleyin bana."

"Eskiden bugün olduğum yerde değildim. Onun için size eskiler için kesin bir şey söyleyemem. Ama şu anda çeşitli durumlar var. Belli bir yere gelen yazarlar, yaşlı Hubbard Ana'ya dönüşüyor. Kadın yazarlar ise. hiçbir savaşımdan Jan Dark oluveriyor. Tümünü de birer önder durumuna geliyor. Kime önderlik ettikleri önemli değil. Eğer kendilerini hiç kimse izlemiyorsa. onlar. kendilerine düzmece izleyiciler yaratıyorlar. İzleyici olarak seçilenlerinse. karşı koymasının bir yararı yok. Böyle bir şey olduğunda bu insanlar. ihanetle suçlanıyor. Lanet olsun! Bu yazarlara garip şeyler oluyor. Bu bir. Bunların bir bölümü de yazarak ruhunu kurtarmaya çalışıyor. Bu çok kolay bir çıkış yolu. Ötekiler ilk aldıkları para. ilk karşılaştıkları övgü. ilk yüz yüze geldikleri saldırı. ya da ellerinden başka hiçbir şey gelmemesi gibi nedenlerle yok oluyor. Ya da korkarak onların adına düşünen örgütlere giriyorlar. Ya da ne istediklerini bilmiyorlar. Henry James para yapmak istedi. Doğal olarak bunu hiçbir zaman da başaramadı.

"Ya siz?"

"Benim ilgilerim başka. Şu anda iyi bir yaşamım var. Ama yazmayı da sürdürmek zorundayım. Çünkü belirli bir ölçüde yazmazsam. yaşamım. öteki alanlarından tat alamıyorum.

"Sizin yapmak istediğiniz nedir?"

"Elimden geldiğince iyi yazmak ve bu arada elimden geldiğince öğrenmek. Aynı zamanda yaşamdan çok da tat alıyorum. Çünkü çok iyi bir yaşam bu.

"Ceylan avlayarak mı güzel oluyor?"

"Evet. Ceylan avlamak ve birçok başka şey bir arada."

"Ne gibi başka şeyler?"

"Bірçok şey var."

"Siz ne istediğinizi biliyor musunuz?"

"Evet."

"Yani şu yaptığınızı. şu aptalca ceylan avını sevdiğinizi mi söylüyorsunuz?"

"Prado'da olmak nasıl güzelse. bu da öyle."

"Biri ötekinden daha güzel gelmiyor mu?"

"Biri de öteki kadar gerekli. Başka şeyler de var."

"Elbet vardır. Olmak da zorunda. Ama bu tür bir şey gerçekten anlamlı mı sizin için?"

"Gerçekten de anlamlı."

"Ve siz. ne istediğinizi biliyorsunuz. öyle mi?"

"Kesinlikle. Her zaman da istediğime kavuşurum."

"Ama bunu yapmak için para gerek."

"Her zaman para kazanabilirim. Dahası. oldukça da şansım oldu."

"Öyleyse mutlusunuzdur."

"Başkaları aklıma gelmedikçe mutluyum."

"Öyleyse. öteki insanlar aklınıza geliyor?"

"Ah. elbette."

"Ama onlar için hiçbir şey yapmıyorsunuz. değil mi?"

"Hayır."

"Hiç mi bir şey yapmıyorsunuz?"

"Az çok bir şeyler yapıyorum."

"Yazmanızın kendi başına bir amaç olduğunu. yazmanıza değdiğini düşünüyor musunuz?"

"Ahl. evet."

"Kesinlikle böyle mi düşünöyorsunuz?"

"Kesinlikle böyle düşünüyorum."

"Bu çok güzel bir duygu olmalı."

"Öyle. Tek başına bu bile. yazmayı güzel kılıyor."

Karım. "Bu söyleşi, fazla ciddi olmaya başladı" dedi.

"Konu da çok ciddi.

Kandisky. "Görüyorsunuz, bir şeyi gerçekten ciddiye alıyor. Ceylandan başka bir şeyi de ciddiye alacağını biliyordum" dedi.

"Herkesin bundan kaçınması, ciddiliğini yadsıması, bunu denemeye değmez bir şey olarak görmek istemesi, güçlüğünden kaynaklanıyor. Bunu başarmak için pek çok etkenin bir araya gelmesi gerek.

"Nelerin?"

"Yazılması gereken yazı türü için gerekenler. Herkes yeterince ciddiye ve şansı varsa düzyazı nerelere kadar gelebilir? Ulaşılabilen bir dördüncü ve beşinci boyut vardır.

"Buna inanıyor musunuz?"

"İnanmaktan öte, biliyorum.

"Bir yazar buna ulaştığında ne olacak?"

"O zaman hiçbir şeyin önemi olmayacak. Yazısı, o yaptığı her şeyin önüne geçecek. Elbette bunda başaramama olasılığı da var. Ama başarıma olasılığı olduğunu da unutmamalı.

"Ama bu sözünü ettiğiniz, şiirle ilgili.

"Hayır. Düzyazı şiirden çok daha güç bir şey. Benim sözünü ettiğim düzyazı, daha hiç kaleme alınmadı. Ama aldatmaca ve hile olmadan yazılma şansı var. Bundan sonra da hiçbir yanlışlık yapılmaz.

"Neden bugüne değin böyle bir şey yazılamadı?"

"Çünkü pek çok etken söz konusu. İlk, yetenek, çok fazla yetenek sahibi olmak gerek. Kipling'inki gibi bir yetenek olmalı. Sonra disiplin gerek. Flaubert'inki gibi bir disiplin. Sonra, aldatmacanın önüne geçebilen Paris'in standart ölçü sistemine benzer değişmez, saltık bir bilinç ve bu yazının nasıl olması gerektiğine ilişkin bir kavramsal yapılaşma gerek. Bunlardan başka, bir yazarın akıllı, tarafsız ve en önemlisi, yaşamını sürdürebilecek durumda olması gerekli. Bunları.

tek bir insanda toplayıp bir yazarın üstündeki tüm baskılardan sıyrılmasını sağlayın. Bu, dünyanın en güç işi. Çünkü bir yazarın bir yandan yaşamını sürdürmesi, bir yandan da yapıtını ortaya çıkarması için çok kısa bir zaman var. Ama böyle bir yazarımız olmasını ve yazdıklarını okuyabilmeyi çok isterim. Siz ne diyorsunuz? Başka bir konuya geçelim mi?"

"Söyledikleriniz çok ilginç. Doğal olarak söylediklerinizin hepsine katılmıyorum."

"Olabilir.

Babalık. "Bir gimlete* ne dersiniz? Gimletin yardımı olur mu sizce?" diye sordu

"İlkin bana, bir yazara zarar veren gerçek, somut şeyleri söyleyin.

Bir soruşturma niteliğine bürünen söyleşiden yorulmaya başlamıştım. Buna son vermek için, gerçekten bir soruşturma biçimine sokmalıyıldım. Şu anda daha yemek bile yememişken, binlerce elle tutulamayan şeyi bir araya getirmek zorunda kalmak, katlanılır gibi değildi.

"Siyaset, kadın, içki, para, tutkunun var olması. Ve siyasetin, kadının, içkinin, paranın, tutkunun olmayışı" diye kestirip attım.

Babalık. "Şimdi de gereğinden çok basitleştirdiniz bu konuyu" dedi.

"Ama içkiyi anlamıyorum. Bana içki içmek hep aptalca bir şey gibi gelmiştir. Bunu bir zayıflık olarak görüyorum.

"İçki içmek bir günü sona erdirmenin bir yoludur. Çok büyük yararları var. Görüşlerinizi değiştirmek istemez miydiniz hiç?"

Babalık. "Dur birer içki içelim" dedi. "M'Wendi!"

Babalık. dalgınlık olmadıkça hiçbir zaman yemekten önce içki içmezdi. Şu anda bana yardımcı olmaya çalıştığını görebiliyordum.

"Hep birlikte burgu içelim" dedim.

* Gimlet: Tatlı yeşil limon suyu, cin ya da votka ve maden suyuyla yapılan içki (Çev.)

Kandisky, "Ben hiç içki içmem. Kamyona gidip yemek için taze tereyağ getireceğim. Kandoa'dan yeni aldım. Tuzsuz tereyağdır. Çok iyi cins. Bu gece, özel bir Viyana tatlısı yiyeceğiz. Aşçım bunu yapmayı iyi öğrendi" dedi.

Kandisky gidince karım, "Amma da derinleştiniz! Şu kadınlara ilişkin sözlerini pek anlayamadım. Ne demek istedin?" diye sordu.

"Ne kadını?"

"Kadınlardan söz ediyordun.

"Hepsinin canı cehenneme. Onlar sarhoş olduğun zaman ilgilendiğin türden kadın," dedim.

"Yaa. Demek sen böyle yapıyorsun.

"Yapmıyorum.

"Ben sarhoş olunca başkalarıyla ilgilenmiyorum.

Babalık, "Bırakın artık. Biz hiçbir zaman sarhoş olmayız. Ah Tanrım, insanlar nasıl da düşünmeden konuşabiliyor!" dedi.

"Patronla M'Kumba konuşmaları başlayınca konuşacak olanağı olmadı.

"Bir sözel dizanteriye tutuldum" dedim.

"Kamyonunu ne yapacağız? Bizimkilere zarar vermeden çekebilecek miyiz?"

Babalık, "Yapabiliriz sanıyorum. İlk bizimkinin Handeni'den gelmesi gerek" dedi.

Yemek çadırının yeşil sinekliği altında, büyük bir ağacın gölgesinde, esen rüzgâra karşı çok beğenilen taze tereyağını, Grant'ın güzel pirzolalarını, patates püresini, tatlı olarak da meyve salatasını yerken Kandisky, bize, Doğu Hintlilerin ülkeyi ele nasıl geçirmeye başladıklarını anlattı:

"Bildiğiniz gibi. Hint ordularını buraya savaşmak için gönderdiler. Ülkelerinde yeni bir başkaldırıdan korktukları için onları, buraya yolladılar. Ağa Han'a. Afrika'da dövuşen Hintlilere, daha sonra ülkeye rahatça gelip yerleşerek iş kurma şansı vereceklerini söylediler. Artık verdikleri bu sözden dönemezler. Şimdi Hintliler ülkeyi, Avrupalıların elinden almak üzere. Neredeyse hiç para

harcamadan yaşayan bu Hintliler. tüm paralarını Hindistan'a yolluyor. Yeterince para kazandıklarında da ülkelerine dönüyorlar. Kendi yerlerine geçerek ülkeyi sömürme işini sürdürmeleri için de yoksul yakınlarını getirtiyorlar."

Babalık hiçbir şey söylemedi. Masada bir konukla tartışmazdı.

Kandisky. "Buna neden Ağa Han. Siz Amerikalısiniz. Bu işlerin nasıl olduğunu da hiçbir zaman bilemezsiniz" dedi.

Babalık. "Siz Von Lettöw'la birlikte miydiniz?" diye sordu.

"Başından sonuna dek birlikteydik.

Babalık. "O büyük bir savaşçıydı. Onu çok beğenirim" dedi.

Kandisky. "Siz de mi savaştınız?" diye sordu.

"Evet.

Kandisky. "Lettöw. benim için önemli biri değil. Doğru. iyi dövüşürdü. Ondan iyisini düşünmiyorum. Kinin istediğimizde bunu, bir yeri ele geçirerek ganimetten elde ederdi. Ne istesek aym şeyi yapardı. Ama sonraları adamlarına hiç aldırılmaz oldu. Savaştan sonra Almanya'ya gittim. Mallarımla ilgili zararın ödenmesini istiyordum. Bana 'Siz Avusturyalısınız. Avusturya kanalıyla işinizi görmelisiniz' dediler. Ben de Avusturya'ya gittim. Bana orada 'Peki niçin savaştınız' diye sordular. 'Bunun sorumluluğu bize ait değil. Ola ki gidip Çin'de savaştınız. Bu sizin bileceğiniz iştir. Sorumluluğu da sizin. Yapabileceğimiz hiçbir şey yok' dediler. Ben de budala gibi 'Ama ben oraya bir yurtsever olarak gittim. Bir Avusturyalı olduğum ve görevimi bildiğim için nerede savaşmam gerekirse, orada savaşırım' dedim. Onlar da 'Anlıyoruz. Bu çok güzel bir şey. Ancak bu yiğitlik duygularınızın bedelini, bize ödetemezsiniz.' dediler. Böylece beni oradan oraya itip durdular. Sonuçta hiçbir şey elde edemedim. Bugün de bu ülkeyi, çok seviyorum. Burada her şeyimi yitirdim. Yine de Avrupa'daki herhangi birinden çok daha fazla şeye sahibim. Benim için hep ilginç olmuş-

tur. Yerlilerle onların dilinden konuşuyorum. Onlara ilişkin kitaplar dolusu notlarım var. Ayrıca aslına bakacak olursanız, ben burada bir kralım. Bu da çok hoş bir duygu. Sabahları uyanıp bir ayağımı uzattığımda, oğlan gelip çorabı giydiriyor. Havam gelince de öteki ayağımı uzatıyorum, onu giydiriyor. Cebinliğin altından çıkarken çamaşırlarım uzatılıyor. Bunun eşsiz bir şey olduğunu düşünmüyor musunuz?"

"Eşsiz bir şey gerçekten.

"Bir başka gelişinizde yerlileri incelemek için bir safari yapalım. Bir şey vurmak yok. Yalnızca, yemek yiyeceğiz. Bakın şimdi size bir dans gösterip bir de şarkı söyleyeceğim.

Dizlerini kırarak dirseklerini indirip kaldırarak çömeldi. Şarkı söyleyerek masanın çevresinde zıplamaya başladı. Kuşkusuz çok başarılıydı.

"Bu biilercesinden yalnızca biri. Artık gitmeliyim. Uyuyacaksınız artık.

"Acelelerimiz yok. Daha kalın.

"Olmaz. Uykuya gideceğiniz kesin. Ben de öyle. Erimemesi için tereyağını da alıyorum.

Babalık. "Akşam yemeğinde görüşürüz" dedi.

"Şimdi uyumanız gerek. Hoşça kalın.

Kandisky gittikten sonra. Babalık. "Ağa Han'a ilişkin sözlerine pek inanamıyorum" dedi.

"Gerçek gibiydi söyledikleri.

Babalık. "Elbette olumsuz düşünceleri de var. Kimin olmaz ki? Von Lettöw berbat bir adamdı" dedi.

Karım. "Çok akıllı bir insan. Yerlilere ilişkin çok güzel şeyler anlatıyor. Ancak Amerikalı kadınlardan hoşlanmıyor" dedi.

Babalık. "Ben de öyle. Evet, iyi bir adam. Artık uyusanız iyi olur. Üç buçukta kalkacaksınız.

"Beni uyandırmalarını söyle.

Mole. çadırın arkasını kaldırdı. Esintinin içeriye girmesi için, sopalarla çadırın bu bölümünü destekleyerek açık bıraktı. Isınmış olan çadır bez-

lerinin altında serin ve temiz bir rûzgâr eserken okuyarak uykuya daldım.

Uyandığımda gitme zamanı gelmişti. Gökte yağmur bulutları vardı. Hava da çok sıcaktı. Adamlar, bir miktar meyve konservesi, iki kilo kadar et kavurması, ekmek, çay, çaydanlık ve süt tenekelerini dört şişe birayla birlikte bir viski kasasına yerleştirmişlerdi. Çadır olarak kullanılmak üzere, bir çadır beziyle, bir de su yatağı almışlardı.

Babalık. "Dönmek için acele etmenize gerek yok. Biz burada rahatız" dedi.

"Oldu.

"O avcıyı Handeni'ye götürmek üzere kamyonu yollarız. Avcı, adamlarını önden yaya olarak yolluyor.

"Kamyonun buna dayanabileceğinden emin misin? Benim dostum olduğu için yapmıyorsun ya?"

"Onu çıkarmak gerek. Kamyon, bu gece burada olacak.

"Sahip Bayan daha uykuda. Belki bir yürüyüşe çıkıp Afrika tavuğu filan vurur" dedim.

Karını ortaya çıkararak, "Buradayım. Bizi düşünme. Ah, umarım şu hayvanı vurursun" dedi.

"Öbür güne dek bizi aramak için yola adam yollamayın. İyi bir fırsat çıkarsa daha kalabiliriz" dedim.

"İyi şanslar.

"İyi şanslar tatlım. Hoşça kal Bay J.P.

2

Kampın gölgesinden çıkarak yolun kumları arasında, batı güneşine doğru yol alıyorduk. Kumlara yapışmış sık çalılar, ağaç gibi sağlam duruyordu. Bunların ardında küçük tepeler yükseliyordu. Yol boyunca insanlar, gruplar halinde batıya doğru gidiyorlardı. Çoğunun üstünde

omuzdan bağlanan yağlı bir bez parçasından başka bir şey yoktu ve sırtlarında yayla ok kılıfları taşıyorlardı. Kimileri de mızrak taşıyordu. Varlıklı olanlar, şemsiyeliydi ve beyaz bir kumaşa sarı-mışlardı. Kap kacaklarıyla kadınları, onları arkadan izliyordu. Öteki yerlilerin başlarında kat kat hayvan derileri vardı. Bu insanlar, kıtlıktan kaçıyorlardı. Sıcak havada, motorun ısısından korumak için ayaklarını arabanın yanından dışarı çıkarmış, güneşe karşı da şapkamı başıma indirmiş olarak yolu, insanları, av için açılmış alanları izleyerek batıya doğru yol alıyordum.

Bir ara, çalıları temizlenmiş bir alanda dişi ceylanlar gördük. Gri renkli, göbekli, uzun boyunlu, küçük kafalı, kocaman kulaklı hayvanlar hızla ağaçların arasına dalıp görünmez oldular. Arabadan inip onları izlediysek de hiçbir erkek ceylan izine rastlayamadık.

Azıcık ileride bir Afrika tavuğu sürüsü, tırıs giden koşu atları gibi, hızla yolu gelip geçti. Arabadan atlayıp peşlerine takıldığımda, ayaklarını kalın bedenlerine yapıştırıp, küçük kanatlarını çırpıştırarak ve gıdaklayarak, roket hızıyla uçup ağaçların ardına kaçtılar. Hızla kanat çırpın iki tanesini devirdim. Yere düştüklerinde hâlâ kanatlarını çırpıyorlardı. Bunları yemeyi yasal kılmak için, Abdullah, başlarını keserek arabaya koydu. Arabada oturan M'Cola, kahkahalar atıyordu. Bu, yaşlı bir adamın sağlıklı kahkahası, bana takılma kahkahası, onu çok eğlendirmiş olan kuş vurma kahkahasıydı. Ben bir hayvanı vurduğumda bu, sırtlan öldürmüşçesine esprili bir şey oluyordu. Çok çok komik bir olaydı, bu. Kuşların düştüğünü görmek, onu, çok eğlendiriyordu. Onları vuramadığım zaman ise, öfkelenip, durmadan başını sallıyordu.

Bir gün Babalığa, "Şuna sorsana, ne varmış gülecek?" diye sordum.

M'Cola, "Patrona" diyerek başını salladı. "küçük kuşlara.

Babalık, "Seni çok gülünç buluyor" dedi.

"Lanet olsun! Ben gülünç olabilirim. Ama ona ne oluyor?"

"Ama seni çok gülünç buluyor" dedi. Babalık. "Şimdi Bayan Sahip var. Hiç gülmeyeceğim.

"Onları sen vur.

Karım. "Hayır. Kuş avcısı sensin. Gûnah çıkaran kuş avcısı" dedi.

Böylece kuş avlamak büyük bir şaka konusu oldu. Eğer kuşları vurursam, şaka, kuşlara yönelik oluyor. M'Cola başını sallayıp gülerken, elleriyle havada yuvarlaklar çizerek, kuşun havada nasıl döne döne düştüğünü anlatıyordu. Eğer vuramazsam, tam bir maskara durumuna düşüyordum. Bu kez de bana bakıp bakıp kahkahadan sarsılıyordu. Ama sırtlan avı daha da komikti.

Gündüz ovalarda midesi yere değerek utanmazca koşan sırtlanın, poposundan vurulur vurulmaz kayıp düşmesi, gerçekten çok gülünçtü. Bir gölün önünde duran ve arkaya bakmak için başını geriye çevirince vurulan sırtlanın, karnını ve ayaklarını havaya dikerek ters dönmesi, bundan daha da gülünçtü. Yüksek çalılarının arasından birden üçgen kafasıyla görünüp kokular saçarak gelen bir sırtlanın, on metre öteden vurulduktan sonra ölene dek kuyruğuyla gittikçe daralan ve titreyen üç daire çizdiğini görmekten de gülünç bir şey olamazdı.

M'Cola için bir sırtlanın vuruluşunu yakından görmek çok eğlenceliydi. Tüfeğin çıkardığı sesle birlikte, ölümle burun buruna geldiğini anlayan sırtlanın şaşkınlığı pek komikti. Sımsıcak bir düzlükte sırtlanın uzaktan vuruluşunu görmek, daha da eğlenceliydi. Ters dönmesini, çılgınca daireler çizmesini, içine tohumlarını salan ölümle yarışarcasına hızlı hareketler yapmasını izlemek, çok ilginçti. Ama M'Cola'nın elleriyle yüzünü kapayıp sırtlandan bile utanarak başını çevirmesine ve kahkahalar atmasına neden olan asıl olay başkaydı. Sırtlanın, klasik bir sırtlanın koşarken uzaktan vurulmuşsa öskeyle dönerek, barsaklarını ortaya çıkarana dek kendini parçala-

ması. sırtlan şakasının doruğuydu. Hayvan. barsaklarını çıkardıktan sonra. durup bunları tadına vara vara yedi.

M'Cola. bunun üstüne "Fisi" diyerek. böylesine korkunç bir hayvan karşısında garıp bir üzüntüye kapılıp başını sallardı. Çift cinsiyetli. ölümlerle kendini yiyen yamyam; doğuran ineklerin avcısı. domuz eti düşmanı; gece uyurken yüzünü parçalayabilecek olan ve acıklı sesiyle uluyan. aslandan arta kalan kemikleri yiyen; pis kokulu. iğrenç. midesi yerlerde sürünen. ardına baktığında köpeğimsi bir zekâ belirtisi gösteren; insan yapısı küçük silahın atışıyla o korkunç daireleri çizmeye başlayan sırtlan. Fisi. M'Cola. hayvandan utanç duyarak. kel ve kara başını sallayarak kahkahalar atıp "Fisi" diyordu. "Fisi. Kendi kendini yiyor. Fisi."

Sırtlanın vurulması pis bir şakaydı. Oysa kuşun vurulması. oldukça temiz bir şaka olmuştu. Bu şakanın pek çok çeşitlemeleri vardı. Bu çeşitlemeleri zaman içinde göreceğiz. Müslümanlıkla öteki dinler de bir şaka konusuydu. O dindar olan herkesle alay ederdi. Öteki silah taşıyıcısı olan Charo. kısa boylu. ciddi ve çok dindar bir adamdı. Ramazan boyunca. güneş batana dek tükürüğünü bile yutmadı. Güneşin inmesine yakın da sinirli sinirli izlemeye koyulurdu. İçinde bir tür çay olan bir şişeyi yanında taşırdı. Bir yandan güneşe bakar. bir yandan bu çayı parmaklardı. Bu arada da M'Cola'ının. çaktırmamaya çalışarak onu. izlediğini görürdüm. Bu. M'Cola'ının açıktan gülemeyeceği bir şeydi. Ama olanları küçüniser ve yaptıklarını aptalca bulurdu. Müslümanlık orada çok yaygındı. Çocuklar arasında da büyük sınıllarda olanların tümü Müslümandı. Müslüman olmakla insan. belirli bir sosyal sınıfa girmiş oluyordu. Bu din. insan için inanılacak bir şey. tutulan bir akım. her yıl sıkıntı çekerek Tanrı'ya yaklaşma. öteki insanlara göre bir üstünlük. karmaşık yeme alışkanlıkları demekti. Anladığım kadarıyla bu. M'Cola'ının ne anladığı. ne de aldıracağı bir şeydi. Charo'nun güneşin batımını beklemesi-

ni izlerken yüzünde beliren bomboş bakış, kendisinin katılmadığı tüm olaylara bakışı gibiydi. Dinine gönülden bağlı olan Charo, deli gibi susarken güneş çok ağır bir biçimde batardı. Ağaçların üstünde kıpkırmızı duran güneşe bakıp, onu dürttüğümde sırttı. M'Cola, ciddi bir suratla su şişesini bana uzattı. Başımı salladım. Charo, yeniden sırttı. Güneş sonunda batınca Charo, gözbebekleri iştahla açılarak şişeyi kaldırdı. M'Cola, ona bakıp başını çevirdi.

Önceleri, daha iyi dost olmamışken bana hiç güvenmiyordu. Karşı karşıya geldiğimizde, o boş bakış, gelip yüzüne yerleşirdi. O sıralar Charo'yu daha çok seviyordum. Charo'yla ben, din konusunda biribirimizi anlardık. O, silah atışımı beğenir, iyi bir şey vurduğumuzda da el sıkışır ve gülümserdik. Bu, insanın hoşuna giden, onurlandıran bir alışkanlıktı. M'Cola'nın gözünde bu ilk vuruşlar, hep birer rastlantı ürünüydü. O anda öyle olması gerekiyordu. O ana dek, gerçekten de önemli bir şey vurmamıştık. O, o sıralar, benim silah taşıyıcım değildi. Silahını taşıdığı Bay Jackson Philip, onu, bana ödünç vermişti. M'Cola'nın gözünde hiçbir anlam taşııyordum. Beni ne seviyor, ne de sevmiyordu. Karl'a da terbiyeli davranmakla birlikte, onu küçük görüyordu. Tek sevdiği insan Ana'ydı.

Bir gün, kampın görüldüğü bir yerde hava kararırken, ilk aslanımızı vurduk. Bu vurma olayı, oldukça karışık bir biçimde gerçekleşti ve hiç kimseyi de sevindirmede. Önceden ilk atışı, P.O.M.'in yapması kararlaştırılmıştı. Ancak, bunun vurduğumuz ilk aslan olduğu, hava artık karanlığı, aslında bu karanlıkta onu üstlenmek kolay olmadığı ve onu vurduğumuzda biribirimize girme olasılığı belirttiği için hayvanı dileyene vermek daha iyi olacaktı. Bu, iyi bir tasarıydı. Çünkü güneş, neredeyse batmak üzereydi. Aslan, bu karanlıkta yaralanarak yakalandığında bir şey yapmak olanaksızdı. O anı, çok iyi anımsıyorum. Bir meyvelik yolundaki dalları sık bir ağacın di-

binde. sarı suratlı, koca kafalı bir aslan duruyordu. P.O.M. ateş etmek için eğilmişti. Aslanın oturmasını, atışının boşa gitmemesini istiyordu. Birden Mannlicher'in namlusundan bir patlama duyuldu. Bu sırada aslan, kedi gibi omuzlarını kaldırıp hızlı adımlarla garip bir koşu tutturmuştu. Ben de ona, Springfield'le ateş ettim. Hayvan, yere düşüp yuvarlandı. Ben, ardından biraz da aceleyle, ikinci kez ateş ettim. Hayvan, bir toz bulutunun içine girdi. Güneş tam ağaçların üstünde, çimenler yemyeşildi. Ve aslan yere serilmiş, yatıyordu. Tüfeklerimiz ateşe hazır durumda, bir mûfreze ya da silahlı, yanık tenli bir çete gibi, hayvanın yaralı mı, ölü mü olduğunu bilmeden yaklaştık. Yakınlaştığımızda M'Cola, ona bir taş attı. Taş, hayvanın bôğrüne geldi. Hiç ses çıkartmayan, hayvanın ölü olduğu anlaşılmıştı. Onu vuranın, P.O.M. olduğundan kuşku yoktu. Ne var ki, aşağıdan göğsüne doğru, tam omuriliğinin altında tek bir kurşun deligi vardı. Kurşun, derinin altında belirgindi. M'Cola, derinin bu bölümünü yırtarak kurşunu çıkardı. Bu, Springfield'in 220 tip kurşunuydu. Cığerlerle, yürekten geçerek hayvanı öldürmüştü.

Bir saldırı karşısında kalacağımıza ve bir yitlik gösterisine kendimi öylesine hazırlıyordum ki, hayvanın bir tek kurşunla devrilivermesine sevineceğime canım sıkıldı. Bu ilk aslanımızdı. Hepimiz çok şaşkındık. Bunca çabayı, bunun için yapmamıştık. Charo'yla M'Cola, P.O.M.'in elini sıkıldılar. Ardından Charo, bana doğru gelip benim de elimi sıkı.

Savahili dilinde, "İyi bir vuruştı Patron. *Piga m'uzuri*" dedi.

"Sen de ateş ettin mi, Karl?" diye sordum.

"Hayır. Tam sen ateş ettiğin sırada davranıyordum."

"Onu sen vurmadın mı Babalık?"

"Hayır ben vurmadım. Vursam işitirdin." Tüfegin arkasını açıp iki büyük 450 tip no 25'lik kurşunu gösterdi.

P.O.M. "Kuşkum yok, kaçırdım" dedi.

"Ben de senin vurduğunu düşünüyordum. Şimdi de öyle düşünüyorum." dedim.

M'Cola. "Ana vurdu" dedi.

Charo. "Nerede?" diye sordu.

M'Cola. "Vurdu. vurdu" dedi.

Babalık bana dönerek. "Onu nasıl da yuvarladın! Tanrım, tavşan gibi döndü" dedi.

"İnanamadım.

M'Cola. "Ana *piga. Piga Simba.* dedi.

Önümüzdeki karanlığın içinden kampın ateşi ortaya çıkmaya başladıktan sonra M'Cola. birden yüksek sesle, hızlı hızlı bağırmaya başladı. Wakambaca söyledikleri "Simba" sözcüğüyle bitiyordu. Kamptan biri, bir sözcükle yanıt verdi.

M'Cola. "Ana!" diye, çığlık attı. Sonra yine uzun uzun bir şeyler haykırdı: "Ana! Ana!"

Bütün taşıyıcılar, aşçı, deri yüzücü, oğlanlar ve takımbaşı karanlığın içinden ortaya çıktılar.

M'Cola. "Ana! Ana *piga Simba*" diye, haykırıyordu.

Oğlanlar, dans edip çığlıklar atarak göğüslerinden gelen öksürük gibi bir sesle. "Hey Ana! Hey Mama!" gibi, bir şeyler söylüyorlardı.

Devrik gözlü deri yüzücü, P.O.M.'yi kaldırdı. İri aşçıyla oğlanlar onu tutarlarken, oğlanlar da havaya kaldırmaya çalışıyorlardı. Kaldıramasalar da ona dokunuyor, sonra da ateşin çevresinde dönüp dans ediyor. "Hey Ana! Hey Ana! Hah! Hah! Hey Ana! Hah! Hah!" diye, şarkı söylüyorlardı. Aslan dansının şarkısını aslanın astımlı sesine benzeyen, derinden bir sesle söylüyorlardı. Çadıra geldiklerinde onu aşağı indirdiler. Sonra da sıkılarak herkesle el sıkıştılar. Oğlanlar, "m'uzuri *Memsahib*" derken, M'Cola'yla taşıyıcılar, "Ana" sözcüğüne birçok duyguyu da katarak, "m'uzuri Ana" diyordu.

Sonradan elimizde içkilerle ateşin çevresinde otururken Babalık. "Onu sen vurdun. Senin vur-

madığını ileri süren olsaydı. M'Cola onu vururdu" dedi.

P.O.M.. "Biliyor musunuz. ben vurmamışım gibi geliyor. Gerçekten vurmuş olsaydım bunu nasıl kaldırırdım bilmem. Sanırım. burnum fazla büyürdü. Utku. bulunmaz bir şey. değil mi?" dedi.

Karl. "Ah bizim iyi Anamız" dedi.

"Senin onu vurduğuna kuşkum yok" dedim.

P.O.M.. "Ah. onu boş ver. Vurduğumu sandığınızı bilmek bile. beni çok mutlu ediyor. Ülkem-deyken pek öyle sırtlarda filan taşınmış değildim" dedi.

Babalık. "Amerika'da hiç kimse. nasıl davranılması gerektiğini bilmiyor. Nasıl da uygar olmayan bir yer Tanrım!" dedi.

Karl. "Biz seni Key West'te taşırız. Zavallı Anacık" dedi.

P.O.M.. "Artık bunu konuşmasak. Gereğinden fazla hoşuma gitmeye başladı. Ne dersiniz. bahşiş dağıtsam mı acaba?" diye sordu.

Babalık. "Bu hareketi bahşiş için yapmadılar. Yine de kutlamak için bir şeyler vermek iyi olabilir" dedi.

P.O.M.. "Ah. tümüne de tonlarca para vermek istiyorum. Tek başına utku. eşsiz bir şey değil mi?" dedi.

"Çok tatlısın Ana. Onu gerçekten de sen öldürdün" dedim.

"Hayır öldürmedim. Bana yalan söyleme. Bırak da utkumun tadını çıkarayım.

Neyse işte. M'Cola. bana uzun süre hiç güvenmedi. Çenesi açılana dek. onun gözdesi P.O.M.'di. Bizse. onun gözünde ortalığı karıştırıp Ana'nın bir şeyler vurmasını engelleyen bir grup insandık. Ana'nın ruhsat süresi dolup da avcılığı bırakınca. o da M'Cola gibi. avcı olmayanlar sınıfına düştü. Biz ceylan avlamaya başladığımızda kampta kalıp bizleri. Karl'la Charo'yu. M'Cola'yla

beni. iz sürücülerle tek başımıza ava yolladığında Babalık. M'Cola'nın gözünden gözle görünür bir biçimde düştü. Dogal olarak, bu geçici bir gözden d şmeydi. Çünkü o, Babalığın adamıydı. İnsanlara ilişkin değerlendirmeleri de günden güne değişirdi. Bu değerlendirmelerin tutarlı olması için. bir dizi tutarlı olay yaşaması gerekti. Ama bizim aramızdaki ilişkide de bir değişiklik olmuştu.

İKİNCİ BÖLÜM

İZ SÜRME ANILARI

1

Bu olay. Droopy'nin bizimle olduğu günlerde geçer. O sıralarda hastalanarak çiftliğim Nairobi'den yeni dönmüştüm. Ormanda yaya olarak gergedan safarisine çıkmıştık. Droopy, neredeyse gözlerini kapatan gözkapaklarıyla, gerçek bir yabanıldı. Yakışıklı bir adam ve çok usta bir avcı olan Droopy, kendine özgü, güzel stiliyle iyi bir iz sürücüydü. Sanırım otuz beş yaşlarındaydı. Üstündeki tek giysi de omzundan bir düğümle tutturduğu, bir kumaş parçasıydı. Başında da bir avcının ona verdiği fes vardı. Yanından ayırmadığı bir de mızrağı vardı. M'Cola ise, boynuna kadar düğmeli eski bir ABD asker ceketi giyiyordu. Bu giysi, Droopy için alınmıştı. O sıralarda başka bir yerde olduğu için Droopy bunu elden kaçırmıştı. Babalık, bunu iki kez Droopy için getirmişti. Sonunda M'Cola, "Onu bana ver" deyivermişti.

Babalık da giysiyi ona vermişti. O günden sonra M'Cola, bunu üstünden çıkarmadı. Benim kuş avı ceketimi alana dek, ne zaman bu ceketi yıksa, yaşlı adamın üstünde gördüğüm tek giysi, şortla, tüylü yünden bir oyuncu kepi ve yünden bir asker kazağı oldu. Ayakkabı olarak araba lastiklerinden yapılmış sandaletler giyiyordu. Babe Ruth'unkine benzeyen güzel kıvrımlı bilekleri olan ince, güzel bacakları vardı. Ceketini ilk kez çıkardığında bedeninin üstünün, nasıl da yaşlı olduğunu görerek çok şaşırdığımı anımsıyorum. Otuz yıl sonra Jeffries'le Sharkey'in poz verdiği so-

toğrafları anımsatan, yaşlı, çirkin kol kasları ve pörsümüş bir göğüs boşluğu vardı.

Babalığa. "M'Cola kaç yaşında?" diye sordum.

"Ellinin üstünde olmalı. Yerlilerin kaldığı ormanda yetişkin çocukları var.

"Çocukları nasıl insanlar?"

"Yaramaz. Onlarla baş edemiyor. Birini taşıyıcı olarak denedik. ama, hiçbir işimize yaramadı.

M'Cola. Droopy'yi kıskanmıyordu. Droopy'nin kendisinden daha üstün biri olduğunu kabullenmişti. Droopy. daha iyi bir avcı, daha hızlı bir iz sürücü ve yaptığı her şeyde kendine özgü stili olan biriydi. O da Droopy'yi. bizim beğendiğimiz gibi. beğeniyordu. Onunla ava çıktık tan sonra. onun ceketini giymiş olduğunu. tüfek taşıyıcısı olmamasına karşın bir taşıyıcı olduğunu. bir anda kıdemli oluşunu bir yana bıraktığını ve hep birlikte avlandığımızı kavradı. Gösteriyi yürüten Droopy'ydı ve onunla birlikte avlanıyorduk.

Bu. çok güzel bir av oldu. Oraya geldiğimiz gün öğleye doğru. kampın dört mil ötesine kadar gittik. Burada ağaçlar arasındaki çimenli tepeler arasında. önceden biliyormuşuzcasına bir rahatlıkla. derin bir gergedan izini sürdük. Ayak izi. yerin otuz santimetre kadar altındaydı. Düzgün bir biçimde. kuru bir sulama olduğu gibi tepelerin arasından kat kat iniyordu. İzleri ardımızda bırakarak sağdaki küçük tepeye tırmandık. Terle-ye terle-ye geldiğimiz tepenin doruğuna sırtımızı dönerek dürbünle araziye bakmaya başladık. Yeşil. güzel bir yerdi. Bir dağın kıyısındaki sık ağaçların altında tepecikler vardı. Dağdaki sık ağaçlar arasından sıyrılan dereler. arazide birçok vadiler oluşturuyordu. Ormanın uzantıları bayırlardan birkaçına kadar geliyordu. Ve işte orada. ormanın bitiminde gergedanın ortaya çıkması gerekiyordu. Ormanla dağın eteğinden ileriye baktığınızda derelerle bayırın. çimenlerin yanıp kahverengi oldu-

ğunu. toprağın düzleştiği yere kadar indiğini görebiliyordunuz. Arazinin karşısında da kahverengi Rift Vadisiyle. Manyara Gölünün parıltıları görünüyordu.

Tepenin kıyısında uzanarak araziyi tarayıp gergedanı görmeye çalıştık. Droopy. tepenin öteki yanında çömelmişti. M'Cola da aramızda oturuyordu. Doğudan serin bir esinti geliyor. tepelerin yamaçlarındaki çimenleri dalga dalga yatırıyordu. Gökyüzünde beyaz bulutlar vardı. Dağın eteklerindeki ormanın büyük ağaçları. öylesine yakın duruyor. öylesine dallı. yapraklı görünüyordu ki. üstlerine çıkıp yürüme isteği duyuyordunuz. Bu dağın ötesinde. bir boşluktan sonra yeni bir orman başlıyordu. Uzaktaki dağ. eteklerindeki ormanla lacivert bir renk almıştı.

Saat beş olana dek hiçbir şey göremedik. Sonra birden. dürbünsüz olarak baktığımda ormanın uzantılarından birine açılan vadilerden birinde. kımıldayan bir şey gördüm. Dürbünle bakınca gergedan ortaya çıktı. Çok belirgin olarak görünüyordu. Güneşin altında kırmızı bir renge bürünmüştü. Tepeyi. su sineği gibi hızla geçmekteydi. Ardından. gölgelerin içinden sıyrılan üç tane gergedan daha ormandan çıktı. Dürbünle baktığımızda. uzaktan küçücük görünen gergedanlardan ikisinin bir çalı demetinin önünde başlarını tokuşturarak dövuştüğünü gördük. Bu sırada karanlık bastırdı. Tepeden inip vadiyi aşarak dağın eteğindeki dar bayır şeridine ulaşmak ve onlara zamanında ateş edebilmek artık olanaksızdı. Bu durumda kampa dönmekten başka yapılacak bir şey yoktu. Karanlıkta ayaklarımızın kenarıyla tutunarak tepeden inerken. ayaklarımızın altındaki izden oluşu hissediyorduk. Karanlık tepelerin çevresinden aşağıya inen bu derin izin içinden. ağaçlardaki alev ışıklarını görene dek aşağıya indik.

O gece. üç tane gergedan görmüş olduğumuz için çok heyecanlıydık. Ertesi sabah yola çıkmadan önce. kahvaltımızı ederken Droopy gelerek kampa iki milden daha yakın olan bir ormanın

bitiminde bir yabansığırı sürüsü gördüğünü bildirdi. Damağımızda kahveyle çirozun tadı daha sürerken. yüreklerimiz heyecandan gûmbür gûmbür atarak oraya gittik. Yerli Droopy. onları izlemeyi bırakıp hayvanların derin bir dereden geçtiklerini ve ormandaki bir açıklığa doğru gittiklerini söyledi. Söylediğine göre. on iki ya da daha çok yabansığırının içinde iki tanesi erkekti. Asmaları bir yana iterek. büyük bir sessizlik içinde av izlerinden yürümeye başladık. Yol boyunca ayak izleriyle. taze pisliklere rastladık. Ancak ateş edilemeyecek denli sık olan ağaçların içine girip geniş bir daire çizmemize karşın hayvanları ne gördük. ne de işittik. Bir ara kuşların sesini işitip uçtuklarını gördük. Ama hepsi. bu kadardı. Ormanın içinde birçok gergedan izleriyle dışkı tepcikleri vardı. Ama ortalıkta görünenlerse. yeşil orman güvercinleriyle birkaç maymundu. Dışarı çıktığımızda çiyden belimize kadar ıslanmıştık. Güneş de oldukça yüksekteydi. Daha esinti bulutu yükselmediğinden. hava çok sıcaktı. Gergedan da yabansığırı da bir ara dışarı çıkmış bile olsalar. artık bu sıcakta ormanın derinliklerine kaçmışlardır.

Ötekiler. Babalık ve M'Cola'yla kampa döndüler. Kampta hiç et kalmamıştı. Bunun için. Droopy'yle birlikte bir şeyler vurmaya çalışacaktım. Dizanterinin etkisi azalmış. kendimi güçlü hissetmeye başlamıştım. Kolayca yürünen bir arazide. tek başına dolaşmak. karşına ne çıkacağını bilmeden avlanabilmek ve gereksindiğin et için rahatça av arayabilmek çok hoş bir duyguydu. Bir de Droopy'yi seviyordum ve onun yürüyüşünü izlemek de hoşuma gidiyordu. Uzun ve gevşek adımlarla yürüyor. ayağını yerden çok az kaldırıyordu. İnsanı terleten ve çimenlerdeki çiyleri eriten güneşin altında. ağzı ters dönmüş. namlusu omzuma değen tûfeğimin tatlı ağırlığını duymak ve yumuşak ayakkabılarımın altındaki çimenleri hissederek ona bakmak. çok güzel bir duyguydu. Şimdi esinti başlamış ve burası New England'da terkedilmiş bir meyvelige benzemişti.

Artık yeniden iyi vuruşlar yaptığımı biliyordum. İyi bir atış yaparak Droopy'yi etkilemeyi de kafama koymuştum.

Bir tepenin üstündeyken, bir mil kadar uzaklıktaki bir başka tepenin yamacında sarı sarı görünen iki kongoniyi Droopy'ye göstererek onların ardından gideceğimizi işaret ettim. Aşağıya doğru inerken derin bir derenin içinde iri bir erkek antilopla, iki dişinin zıpladığını gördük. İri antilop etinin iyi olmadığını biliyordum. Daha önceleri kafası bundan daha güzel olan iri bir antilopu da vurmuştum. Tam üstüne doğru nişan almışken, hayvan kaçtı. Etinin değersizliğini ve elimde iri antilop kafası bulunduğunu da düşünerek vurmaktan caydım.

Droopy. Savahili dilinde "Kuro vurmak yok?" diye sordu. "*Doumi sana*. Güzel bir erkek hayvan.

Ona, bende daha iyisinin bulunduğunu, ayrıca bunun etinin de değersiz olduğunu anlatmaya çalıştım.

Sırıttı.

"*Piga kongoni m'uzuri*."

"Piga" çok güzel bir sözcüktü. Ateş buyruğu ya da bir vuruşun duyurusu gibi, bir etkiyi eksiksizce yaratıyordu. İyi, daha iyi, çok iyi anlamına gelen "M'uzuri" daha çok uzun zamandır içinde bulunulan bir durumu gösteriyor gibiydi. Yürüyüşlerde Savahili dilinde konuştuğum zaman arasında Arkansas ve M'uzuri olan sözcüklerle cümleler yapardım. Ama artık bu sözcük, bana öylesine doğal gelmeye başlamıştı ki, italik yazıyla belirtmem gerekmezdi. Kaldı ki artık, tüm sözcükler kulağıma doğal ve güzel gelmeye başlamıştı. Dahası, ne sözcüklerde, ne kabile süslerinde ne de mızrak taşıyan bir adamda, bana garip gelen bir şey vardı. Kabile dövmeleriyle öteki güzel süsler, öylesine doğal ve hoş duruyordu ki, dövmeli olmadığım için onları kıskanıyordum. Bendeki işaretler, hiçbir anlama gelmeyen, dağınık, şişkin izlerdi. Bugün bile alnımdaki kabarıklık, insanları

şaşırtıyor. kafamı bir yere çarptığımı sanmalarına yol açıyordu. Ama Droopy'unkiler. elmacık kemikleriyle göğsü ve karnında oluşmuş simetrik. bezeyici izlerdi. Sûslerle kabarık bir Noel ağacına benzeyen kendimdeki bir izin de ancak çorapları yırtmaya yaradığını düşünürken önümüzden iki tane antilop geçti. Ağaçların arasından geçerek altmış metre ileride durdular. Güzel. ince olanı dönüp geriye baktı. Ben de yükseğe nişan alarak hayvanı omzunun az gerisinden vurdum. Hayvan. havaya sıçrayıp hızla düştü.

Droopy gülümseyerek. "Piga" dedi. İkimiz de kurşunun sesini duymuştuk.

Ona "Kufa" dedim. "Öldü.

Ancak. ölü gibi durmasına karşın. bir yanına devrilmiş olan hayvanın yanına geldiğimizde yüreğinin. hızla çarptığını gördük. Droopy'de deri yüzmek için bıçak yoktu. Bendeysen bir tek çakı vardı. Hayvanın ön ayağının ardından yüreğine uzandım. Atışları hissederek bıçağımı soktum. Ama bıçak kısa olduğu için. yüreği daha da ileriye itti. Yürek. parmaklarımın arasında kaygan ve sıcak olarak duruyordu. Bıçağın bunu ittiğini de hissedebiliyordum. Ellerimle yoklayarak bulduğum atardamarı kestiğimde. sımsıcak kan parmaklarıma sıçradı. Kanama başladıktan sonra. Droopy'ye de gösteriş yapmak için. bıçakla yüreğin çevresini kesmeye başladım. Düzgün bir biçimde. karaciğerle safra kesesini çıkardım. Karaciğeri özenle çimenlere koyup yanına da böbrekleri yerleştirdim.

Droopy. benden bıçağı istedi. Bana bir şey göstermek istiyordu. Büyük bir beceriyle mideyi ve işkembeleri çıkardı. Bunun içindeki otları sallayarak dışarı attı. Sonra karaciğerle böbrekleri bunun içine koydu. Hayvanın altında yattığı ağaçtan ince bir kıymık kopararak mideyle işkembeleri dikti. Böylece işkembeler. bu seçkin yiyecekleri taşıyan bir çanta yerine geçmişti. Ardından bir dal keserek sarkan et parçalarından geçirip çantayı bunun ucuna taktı. Tıpkı çocukluğu-

muzdaki Blue Jay mısır ezmesi reklamlarındaki serserilerin bir sopanın ucunda bir mendille tüm eşyalarını taşıması gibi. sopayı omzuna geçirdi. Bu. çok iyi bir numaraydı. Bir ara. Wyoming'deyken bunu. John Staib'e göstermeliydim. Sağır adam da bana bakıp gülümserdi. (Bir boğanın sesini duyduğunuzda onu durdurmak için taşlar atmanız gerekiyordu.) Bu numarayı yaptığımda ne diyeceğini de çok iyi biliyordum. 'Tanrem! Urnust. bek akıllısan.

Droopy, değneği bana verdi. Üstündeki tek giysiyi çıkarıp bununla hayvanı sararak sırtladı. Ona yardım etmeye çalışırken işaretlerle de hayvanı bir dal keserek ikimizin birden taşıyabileceğini anlattım. Ama o. bunu. tek başına taşımak istiyordu. Böylece. kampa yollandık. Omzumun üstündeki değneğin ucunda işkembeden çanta ve tüfek sallanıyordu. Droopy ise antilopun ağırlığı altında terleyerek. sendeleyerek ağır ağır yürüyordu. Ona. birkaç taşıyıcıyı yollayana dek hayvanı bir ağaca asabileceğimizi. onun da hayvanın başında bekleyebileceğini anlatmaya çalıştım. Bu amaçla avı. bir ağaca yerleştirdik. Ancak Droopy. benim gitmeye hazırlandığımı. kendisini de orada bırakacağımı anlayınca. deli gibi terlemeyi yeğleyerek hayvanı yeniden sırtlandı. Kampa ulaştığımızda yemek ateşinin çevresindeki oğlanlar. omzumdaki işkembeden çantaya bakıp kahkahayı patlattılar.

İşte ben. bu tür avlanmadan hoşlanıyordum. Ne arabaya biniyor. ne de engebeli parçalanmış bir arazide yürüyorduk. Kendimi çok mutlu hissediyordum. Önceden oldukça hastaydım. Şimdi her geçen gün. daha da güçlendiğimi hissediyordum. Oldukça zayıllarmış olduğum için. canım özellikle et yemek istiyor. tıka basa dolmadan canım çektiği kadar yiyebiliyordum. Geceleri ateşin önünde içtiklerim. gündüzleri terle çıkıp gidiyordu. Şu anda gündüzün sıcaklığından kaçarak sığındığım ağaçların tatlı serinliğinde yatıp. hiçbir zorunluk olmadan uyuyor. yazma hırsı duymuyordum. Saat dörtte yeniden ava çıkacağımızı bil-

menin mutluluğu içindeydim. Bir mektup bile yazmayacaktım. Çocukların dışında, gerçekten önem verdiğim tek insan yanımdaydı. Benim de bu yaşamı, burada olmayan biriyle paylaşmak için hiçbir isteğim yoktu. Tek istediğim, bunları yaşamak, tümüyle mutlu olmak ve oldukça da yorulmaktı. İyi vuruşlar yaptığımı biliyordum. Büyük bir mutluluk ve güven duygusu içindeydim. Bunu yaşamak, başkalarından işitmekten çok daha güzeldi.

Sonunda, tepeye dörtte ulaşmak için üçte yola çıkmaya karar verdik. Ancak ilk gergedanı beşe doğru görebildik. Hayvan, neredeyse bir gece önce onu gördüğümüz yerde, bir tepenin sırtında aceleyle koşuyordu. Hayvan, iki gergedanın dövüştüğü ormanın bitimine doğru giderken biz de pusuya yattık. Ardından, onu izleyerek tepeden aşağıya indik. Aşağıdaki su birikintisinin içinden geçerek, yeniden bayırı tırmandık. Burası, gergedanın girdiğini gördüğümüz, sarı tomurcuklu ağacın bulunduğu yerdi.

Dikenli ağaçla karşılaştığımız bayırın sonuna geldiğimde, olabildiğince yavaş yürümeye çalıştım. Terin gözlüklerime akması için şapkamın ter kayışının içinden bir mendil geçirdim. Hayvanı her an vurmam söz konusuydu. Yüreğimin çarpmaması için de yavaşlamam gerekti. Bir koşunun ya da tırmanışın ardından dengenizi yitirmedikçe, gözlüğünüzü kirletip kırmadıkça, ya da bunları silecek bez ya da kâğıdınız bitmedikçe ve iyi bir atış yapabildiğiniz sürece, büyük bir hayvanı vuramamak için hiçbir neden yoktur. Burada en büyük tehlike gözlükteydi. Bunun için yanımda hep dört tane mendil taşır, ıslandıkça bunları sol cebimden sağ cebime aktarırdım.

Köpekler tarafından kokusu alınan bir bildircin sürüsüne yaklaşırcasına, sarı tomurcuklu ağaca doğru ağır ağır yürüdük. Gergedan ortalarında yoktu. Ormanın çevresini baştan başa dolaştık. Her yer taze gergedan izleriyle ve işaretleriyle doluydu. Ama gergedanın kendisi ortalarda yoktu. Güneş batmaya, hava atışa izin vermeyecek

denli kararmaya başlamıştı. Biz yine de gergedanı açıklık bir yerde yakalamak umuduyla dağın kıyısı boyunca ormanda dolaştık. Artık hava neredeyse hiç ateş edemeyecek kadar karardığında. Droopy'nin durup çömeldiğini gördüm. Başını eğmiş bir yandan da bize ileride bir yeri gösteriyordu. Küçük bir vadinin öte yanında yüzleri bize dönük bir büyük. bir küçük iki gergedan. göğüslerine kadar çalılarının içinde duruyorlardı.

Babalık yumuşak bir sesle. "Dişiyle yavrusu. Onu vuramayız. Dur bir de boynuzuna bakayım" dedi. M'Cola'dan dürbünleri aldı.

P.O.M.. "Bizi görebiliyor mu?" diye sordu.

"Hayır.

"Ne kadar uzaktalar?"

"Beş yüz metre kadar."

"Tanrım. nasıl da büyük görünüyor" diye. fısıldadım.

Babalık. "Gerçekten de büyük bir hayvan. Acaba erkeğine ne oldu" dedi. Avı görünce heyecanlanmış ve sevinmişti. "Tam yanına gitmedikçe ateş edilemeyecek kadar karanlık oldu."

Gergedanlar başlarını çevirerek beslenmeye başladılar. Hiçbir zaman böylesine ağır davranışlarını görmemiştim. Ya kımıldasız dururlar ya da hızla koşarlardı.

P.O.M.. "Renkleri neden böyle kırmızı?" diye sordu.

Babalık. "Hep çamurlarda yuvarlanmaktan. Hava aydınlıkken kımıldasak iyi olacak" dedi.

Ormandan çıkıp dürbünlerimizle karşı tepeye ve aşağıdaki bayıra baktığımızda güneş. artık inmişti. Aslında geriye dönüp aşağı inmemiz. derin dereyi geçerek üstünden geldiğimiz izi sürmemiz gerekirdi. Ama budala gibi. ormanın sınırının altındaki dağın kıyısından geçmeye karar verdik. Karanlıkta bu ideal çizgiyi izleyerek içine girene dek. tahta parçaları gibi duran dik. derin sular. dan kaya kaya. asma yapraklarına tutunup bir sendeleyerek. bir duraksayarak yeniden tırmanıp. yeniden aşağılara kaydık. Sonunda olmayacak

yüksekliklere kadar tırmandık. Burada gece yaratıklarının sesleriyle, maymun avlayan leoparın öksürüğü duyuluyordu. Yılanlardan çok korktum için, karanlıkta karşıma yılan çıkacağı kaygısıyla, her dala, her bitkiye elliyordum.

Derin ırmaklarda eller ve dizler yerde bir alçalıp bir yükselmek, sonra ay ışığına çıkmak, bir bacağını öteki üstünden atarak, arada uzun adımlarla yürümek, bir dağın çok dik ve uzun kıvrımına çıkmak, bir çıkıntıya tutunmak, yükseklik, ölü gibi bir yorgunluk, bayırda ay ışığının altında tek sıra olarak yorgun tüfeklerin geçidi ve doruğa çıkış. Ardından ay ışığındaki arazinin görünümü, daha sonra da yorgun yorgun küçük tepelerden bir aşağı bir yukarı gidiş. Ama artık ateşlerin görünmesi ve kampa yollanma.

Sonra, akşam serinliğine sarmalanarak ateşin karşısında elimde viski sodayla oturmuş, kumaştan banyonun üçte bir kadar sıcak suyla doldurulduğunu duyurmalarını bekleyişim.

"*Bathi*. Patron.

Orada, "Lanet olsun. Bundan böyle kuzu avlamayacağım" diyorsun.

P.O.M.. "Ben hiç yapamadım. Bu kez, siz neden oldunuz" diyor.

"Sen hepimizden daha iyi görecekt biçimde tırmandın.

"Bundan sonra yine kuzu avlayabileceğimizi sanıyor musun. Babalık?"

Babalık, "Bilmem ki. Bunun geçici bir duygu olduğunu sanıyorum" dedi.

"Bizi perişan eden, o lanet arabayla gitmek.

"Eğer bu yürüyüşü her gece yaparsak, üç gecede geri gelir ve hiç de yorulmayız."

"Doğru. Ama bunu bir yıl boyunca bile yaparsak, ben yine de yılanlardan korkacağım.

"Korkunu yenersin.

"Hayır. Onlardan ödüm patlıyor. Bir ağacın iki yanından ellerimiz birbirine değdiği zaman olanları, unuttun mu?" dedim.

Babalık. "Hiç unuttur muyum? İki metre havaya sıçramıştın. Yılandan korkuyor musun, gerçekten? Yoksa laf olsun diye mi konuşuyorsun?" diye sordu.

"Yüreğim ağzıma geliyor. Hep böyle oldu.

P.O.M.. "Kuzum ne oluyor size? Neden, bu gece savaşa ilişkin tek söz işitmiyorum?" dedi.

"Yorgunluktan canımız çıktı. Sen savaşın içinde miydin. Babalık?"

Babalık. "Hiç de değildim. Viski getiren oğlan nerede?" dedi. Ardından da zayıf, komik, kalın bir sesle. "Kayti- Katy- ay!" diye seslendi.

Molo. bu kez yumuşak ama, direten bir sesle. "*Bathi*" dedi.

"Çok yorgun.

Molo umutla. "Memsahib *bathi*" dedi.

P.O.M.. "Ben giderim. Ama siz ikiniz azıcık hızlı için. Karnım acıktı" dedi.

Kayti sert bir sesle Babalığa. "*Bathi*" dedi.

Babalık. "Sen bathi et. Beni güdüp durma" dedi.

Kayti çarpık, alaylı bir gülümsemeye döndü.

Babalık. "İyi, tamam işte" dedi. "Sen de içki içecek misin?"

"Bir tek bardak içki içeceğiz. Sonra da *bathi* yapacağız."

Molo. "*Bathi*. Patron M'Kumba" dedi. P.O.M. üstünde navi sabahlığı ve sivrisinek botlarıyla ateşe doğru geldi.

"Haydi. Banyodan sonra bir içki daha içersiniz. Güzel, ılık ve çamurlu su sizi bekliyor" dedi.

Babalık. "Bizi güdüyorlar" dedi.

"Anımsıyor musun, bir gün kuzu avındayken şapkan uçmuştu da neredeyse suya düşüyordu?" diye sordum. İçtiğim viski aklımı Wyoming'e götürmüştü.

P.O.M.. "Haydi gidip *bathi* yapın. Ben bir gimlet içeceğim" dedi.

Sabahleyin gün ışımadan uyanıp kahvaltı ettik. Droopy'in güneş doğmadan önce yabansıgırı

gördüğü derin vadilere ve ormanın kıyısına doğru güneş yükselmeden yollandık. Ancak, karşımıza hiçbir şey çıkmadı. Çok uzun süre av peşinde koştuk. Kampa döndüğümüzde, taşıyıcılar için kamyon yollamaya karar verdik. Şimdi, bir gece önce ardında gergedanları gördüğümüz dağdan akan bir ırmağın olması gereken yere yaya olarak safari yapacaktık. Orada kamp kurarak hem dağa daha yakın olacaktık, hem de ormanın kıyısındaki yeni bir arazide avlanabilecektik.

Kamyonlar, Karl'ı ceylan kampından alıp buraya getireceklerdi. Karl, burada iğrenmeye ya da düş kırıklığına uğramaya ya da iki duyguyu birden yaşamaya başlamıştı. Buraya geldiğinin ertesi günü Karl, Rift Vadisine gidip et için avlanabilir ve iri bir ceylan vurmaya çalışabilirdi. İyi bir gergedan bulduğumuzda ona haber salardık. Gergedan dışında hiçbir hayvana ateş etmiyorduk. Çünkü bunları korkutmak istemiyorduk. Dahası, ete gereksinimimiz vardı. Gergedan çok ürkek bir hayvandı. Wyoming'de de böyle deneylerim olmuştu. Ürken gergedan, bir iki atış duyar duymaz bir insanın avlanacağı vadi, tepe ya da av bölgesi olan araziden kaçır giderdi. Babalıkla Droopy'ye de danıştıktan sonra, böyle bir plan yaptık. Ardından taşıyıcıları almak üzere Dan'i, kamyonlarla kampa yolladık.

Öğleye doğru saatler ilerlerken yanında geçreleriyle Karl ve görünüşleri düzgünce kırk tane M'Bulu geldi. Bunların arasında şort giymiş tek kişi, görkemli başkanlarıydı. Karl, oldukça zayıflamıştı. Rengi sararmış, gözlerine yorgun bir anlatım gelmişti. Çok sıkıntılı görünüyordu. Hiç kimsenin İngilizce bilmediği dağdaki ceylan kampında sekiz gün kalmıştı. Bu sürede yalnızca iki tane dişi görünüşler bir erkek ceylanı da kaçırmışlardı. Rehberler bir başka erkek ceylan gördüklerini ileri sürmüşlerdi. Ama Karl, bunun bir kongoni olduğunu düşünmüştü. Ya da onlar, bir kongoni olduğunu ileri sürerek vurmamışlardı. Karl da buna, çok bozulmuştu.

"Boynuzlarını göremedim. Bunun erkek bir ceylan olduğuna inanıyorum" dedi.

Babalık. "İri bir ceylan vurunca kendini daha iyi hisseder. Azıcık sinirleri bozulmuş" dedi.

Karl. yeni araziye bizlerin çıkmasını, kendisinin de et aramasını kabul etti.

"Dilediğiniz gibi olsun. Ne derseniz benim için de uygun" dedi.

Babalık. "Azıcık atış yaparsa kendini daha iyi hissedecektir" dedi.

"Biz birini vururuz. Sonra da siz. İlk vuruşu kim yaparsa aşağıya inip iri ceylan avına çıkabilir. Aslında yarın et için av ararken iri ceylan bulacağınız kesin.

Karl. "Dilediğiniz gibi olsun" dedi. Gün ışımadan yola çıkıp sıcağın altında dağları tırmanışını. geceleri geç saatlerde döndüğü sekiz zorlu günün sıkıntısını daha içinden atamamıştı. Bu süre içinde. Savahili dilindeki adını bilmediği bir hayvanın peşinde. güvenmediği iz sürücülerle birlikte ava çıkmış; döndüğünde de tek başına yemek yemiş; konuşabileceği bir kişi bile olmamıştı. Karısı. dokuz bin mil uzaktaydı. Onu da üç aydır görmüyordu. Acaba köpeği nasıldı? Lanet olsun. bu hayvanlar da nereye saklanmıştı? Ya nişan aldığı anda vuramasaıydı. Hayır, hayır. böylesine önemli bir ava isabet ettirmek kaçınılmazdı. Bundan hiç kuşkusu yoktu. Yazgısına. bu açıdan inanıyordu. Ama ya heyecanlanıp isabet ettiremeseydi? Neden hiç mektup gelmiyordu? Neden o sırada rehber. kougoni olduğunu söylemişti? Buna bir şey dememiş. yalnızca. belli belirsiz bir umarsızlıkla. "Dediğiniz gibi olsun" yanıtını vermişti.

"Haydi artık. neşelen. serseri herif" dedim.

"Neşesiz değilim. Sana ne oluyor?"

"Bir içki iç."

"İçki içmek istemiyorum. Benim tek istediğim lanet bir ceylan.

Sonradan Babalık. "Sanırım. kimse onu aceleyle getirip kafasını karıştırmazsa tek başına da-

ha iyi iş yapacak. Kafası düzelecektir. Aslında çok iyi bir çocuk" dedi.

"Birisinin ona, ayrıntılı olarak ne yapması gerektiğini söylemesini istiyor. Bir yandan da tek başına bırakılıp özgürce davranmayı diliyor" dedim. "Ona göre, başka insanların yanında ateş etmek korkunç bir şey. Benim gibi lanet bir gösterici değil o.

Babalık. "O leoparı, nasıl da iyi vurduğunu biliyorsun" dedi.

"İki atış yaptı. İkinci atışı da en az birincisi kadar iyiydi. Adam çok çok iyi bir atıcı. Atış alanında içimizden kim olsa, onun gerisinde kalır. Buna karşın hep kaygılı. Bu nedenle de ona acele etmesini söyleyerek, kafasını karıştırıyorum" dedim.

Babalık. "Azıcık fazla üstüne gidiyorsun, dedi.

"Ne yapalım? Beni tanımıyor mu? Onun için ne düşündüğümü çok iyi biliyor. Onun için de alırdığı yok."

Babalık. "Sanırım kendini kendi başına bulacak. Bu kendine güven duymayla ilgili bir sorun. Unutma ki çok iyi bir atıcı" dedi.

"Şimdiye dek en iyi yabansıgırım. en iyi iri antilopu. en iyi aslanı o vurdu. Kaygılanması için hiçbir neden yok" dedim.

"En iyi aslanı Bayan Sahip vurdu kardeşim. Bu konuda hiç kuşkun olmasın.

"Bundan hoşnutum. Yine de o. en iyi aslanla büyük bir leoparı vurmuştu. Ne yapsa iyi. Önümüzde çok zaman var. Kaygılanması anlamsız. Neden böyle ekşi bir surat takınıyor anlamıyorum.

"Küçük Bayan Sahip için çok sıcak olmadan. sabahın erken saatlerinde yola çıkacağız.

"O herkesten daha iyi durumda.

"Aslında eşsiz bir durumda. Küçük bir teriyer gibi.

O ögleüstü ava çıktık. Tepelerden tüm araziyi

dürbünle taradık. Ama hiçbir şey göremedik. O gece. yemekten sonra çadıra girdik. P.O.M. küçük bir teriyere benzetilmekten ötürü çok kızgındı. Aslında hiçbir köpeğe benzetilmek hoş değildi. Ama bir benzetme yapmak gerekiyorsa. yağsız. hızlı ve güzel olan kurt köpeğine benzetilmeyi yeğlerdi. Yürekliliği öylesine kendiliğinden ve kişiliğinin doğal bir parçası durumundaydı ki, tehlike olasılığı aklının ucundan bile geçmiyordu. Bir de tehlike Babalığın avuçları içindeydi. O da Babalığa içten, güven dolu bir hayranlık duymaktaydı. Babalık, onun gözünde ideal bir erkekti. Yiğit, incelikli, şakacı, hiç sinirlenmeyen, hiç söylenmeyen, bir şakanın dışında ağzını açıp yakınmayan, hoşgörölü, anlayışlı, akıllı, iyi bir erkeğe yakışır biçimde az içen ve onun gözlerinde çok yakışıklı olan bir erkekti.

"Babalığın çok yakışıklı olduğunu düşünmüyor musun?"

"Düşünmüyorum. Droopy yakışıklı.

"Droopy güzel. Ama gerçekten Babalığın yakışıklı olduğunu düşünmüyor musun?"

"Ne münasebet! Tanıdıklarımı içinde en sevdiğim insanlardandır. Ama ona yakışıklı denirse ben ne olayım!"

"Bana kalırsa eşsiz bir görünümü var. Umarım, ona olan duygularımı anlıyorsundur?"

"Elbette. Bu serseriye, ben de en az senin kadar seviyorum.

"Ama onu, gerçekten yakışıklı *bulmuyorsun*. öyle mi?"

"Öyle.

Kısa bir duraksamadan sonra yeniden başladı:

"Şimdi senin gözünde yakışıklı olan kim?"

"Belmonte ve Babalık. Bir de sen.

"Ataerkil olmaya başladın" dedim. "En güzel kadın kim?"

"Garbo.

"Artık değil. Josie olabilir. Margot olabilir."

"Haklısın. Onlar çok güzel. Ben değilim."

"Sen bir tanesin."

"Şimdi Bay J.P.'den söz edelim. Ona Babalık demenden hoşlanmıyorum. Hiç de ağırbaşlı bir ad değil."

"O da ben de pek öyle ağırbaşlı sayılmayız."

"Doğru. Ama benim ona tavrım ağırbaşlı. Eşsiz bir insan olduğunu düşünmüyor musun?"

"Elbette öyle. Dahası, yayımlanmasına yardım etmesine karşın kendisine alçak diyen bir kadının kitaplarını da okuması gerekmiyor."

"O kadın. kıskanç ve kötü bir yaratık. Ona hiç yardım etmemeliydin. Kimi insanlar kendilerine yardım edilmesini bağışlamaz."

"Yine de bunca yeteneğin kötülüğe, saçmalığa ve övünmeye gitmesi çok yazık. Böylesine yozlaşmadan önce onu tanımanı isterdim. Sana çok komik gelecek ama, ikili bir söyleşiyi bir türlü kalem alamazdı. Benim malzemelerimden bunu öğrenip kendi kitabında kullandı. Bundan önce bu biçimde hiçbir şey yazmamıştı. Bunu öğrenmiş olmayı hiçbir zaman bağışlamadı. İnsanların bunu nereden öğrendiğini anlamalarından ödün patlıyordu. Bu nedenle de bana saldırması gerekti. Gerçekten de çok gülünç bir durumdu. Ama inan, böylesine hırslı olmadan önce, çok iyi bir insandı. O sırada tanısaydın onu kesinlikle sen de severdin."

"Belki de. Ama yine de sanmıyorum. Biz iyi eğleniyoruz değil mi? Bütün bu insanlarla, çok değişik şeyler yaşıyoruz."

"Eğlenmiyoruz desem yalan olur. Bildiğim kadarıyla her yıl, bir öncekinden daha da iyi geçiyor."

"Ama gerçekten. Bay J.P. eşsiz bir insan değil mi?"

"Gerçekten de eşsiz bir insan."

"Ah, bunu söylemekle, sen de ne denli iyi bir insan olduğunu gösteriyorsun. Zavallı Karl."

"Neden zavallı."

"Karısı yanında değil.

"Haklısın. Zavallı Karl" dedim.

2

Böylece sabah yeniden. önümüzde taşıyıcılarla yola düzıldük. Tepelerin arasından aşağıya inip çok sık ağaçlı bir vadiden geçtik. Ardından arazinin yukarılarına çıktık. Buradaki yüksek çimenler. yürümümüzü güçleştiriyordu. Bu çimenlerin arasında bir aşağı bir yukarı giderek. kimi kez bir ağacın gölgesinde dinlenerek yol aldık. İz peşinde gidiyor. güneşin tüm sıcaklığını duyuyorduk. Beşimiz de aynı hizada yürüyorduk. Droopy'la M'Cola birer büyük tüfekle. sırt çantaları. su mataraları ve fotoğraf makineleri taşıyorlardı. Her birimiz güneşin altında su gibi terliyorduk. Babalıkla ben de tüfeklerimizi omuzlamıştık. Droopy gibi yürümeye çalışan Bayan Sahip. büyük kenarlı fôtr şapkasının bir ucunu egmiş, botlarının rahatlığını duyarak. yolculugun tadını çıkara çıkara geliyordu. Sonunda bir dag içinden gelen ırmağın çevresindeki. dikenli ağaçların olduğu yere geldik. Tüfeklerimizi ağaçlara dayayarak gölgede yere uzandık. P.O.M. çantaların birinden kitaplarını çıkardı. Babalıkla birlikte kitap okumaya başladılar. Ben de ırmağın. dagdaki kaynağına doğru yürüdüm. Boyumu aşan çimenlerin içinde gergedan tünellerine ve taze aslan izlerine rastladım. Kumlu ırmak boyunca tırmanmak için. hava çok sıcaktı. Onun için. başımı ağacın gövdesine yaslayıp Tolstoy'un *Sivastopol'unu* okumayı yegledim. Bu. çok yeni bir kitaptı. Savaşı çok güzel anlatıyordu. Bir savaş sahnesinde Fransızlar. tabyayı alıyorlardı. Okurken Tolstoy'u ve savaş zamanında bir yazar olmanın nasıl bir üstünlük sağladığını düşündüm. Savaş. dünyanın en önemli konularından biriydi. Onu olduğu gibi yazmak da dünyanın en zorlu işlerinden biriydi. Savaşı görmeyen yazarlar, görenleri kıskanarak

bunu önemsiz, anormal ya da hastalığa benzer bir konu olarak göstermeye çalışmıştı Gerçekte ise yaşamadıkları bu olay, onlar için büyük bir kayıptı. Sivastopol, bana Paris'teki Sivastopol Bulvarını anımsattı. Strazburg'daki evimden bisikletle dönerken yağmurlu havalarda, tramvay yollarının kayganlığını, yağmurlu tralikte yağlı gibi kayan asfaltla kaldırım taşlarının üstünde gitmenin verdiği zorluğu bir bir düşündüm. O sıralar neredeyse Boulevard du Temple'de ev tutacaktık. O evin görünüşünü, duvar kâğıtlarını çok iyi anımsıyorum. Ama bunun yerine Notre Dame des Champs'daki bir apartmanın üst katına taşınmıştık. Bu, avlusunun içinde bıçkiewi bulunan bir apartmandı. *(ve bıçkın sesi, talaşla damın üstüne uzanan kestane ağacının kokusu. Bir de aşağıdaki deli kadını.)* Para sıkıntısının çekildiği yıl *(bıçkiewinin aralığından bırakılan, bilonadan kısa roman değil de küçük öykü yazdığını ileri süren ret mektuplarıyla birlikte geri gelen tüm yazıların. Tümünü de geri çeviriyorlardı. Biz de bir tek poireaux yiyor, cahors'la su içiyorduk.)*; Place L'Observatoire'daki güzel çeşmeler *(incecik suyun altında yeşil bir renge bürünen atın bronzdan göğsü, yeleleri ve omuzları üstünden damlayan sular.)*; Lüksemburg'da rue Soufflot'a parktan geçen kestirme yol üstünde, Flaubert'in büstünü dikmeleri gözümün önünden geçti *(inandığımız, eleştirmeksizin sevdiğimiz kişi, tam bir sevgi simgesi olarak gerektiği gibi, taşın içinde tüm ağırlığıyla duruyor)*. Flaubert savaşı görmedi. Ama devrimi ve komünü gördü. Bir devrim, bağınaz olmadığınız zaman, yaşanacak deneylerin en iyisidir. Çünkü burada herkes, aynı dili konuşur. Bunun gibi iç savaş da bir yazar için, eksiksiz, bulunmaz bir deneydir. Stendhal, savaşı yaşamıştı. Napolyon da ona yazmayı öğretti. O sırada herkese bunu öğretiyordu ama, öğrenen yoktu. Dostoyevski'yi Dostoyevski yapan, Sibirya'ya yollanmış olmasıydı. Bir bıçağın bilenişi gibi, yazarlar da hak-sızlıklarla bilendir. Bir an için, Tom Wolfe'u Sibirya'ya ya da kurak Tortugas'a yolladıklarını, sesini

kesmek için gereken şokun içine soktuklarını ve ayaklarını yere indirdiklerini düşündüm. Acaba bu. onu iyi bir yazar yapar mıydı? Belki evet. belki de hayır. Aslında onun durumu. Carnera gibi acıktıydı. Tolstoy. ufak tefek bir adamdı. Joyce orta boyluydu. o da gözlerini yıprattı. O ve son gece sarhoş Joyce'la birlikte "Fraïce et rose comme au jour de la bataille"* cümlesi döküldü dudaklarından. Ne zaman karşılaşsalar. söyleşiyi kaldıkları yerden sürdürebilirdi. Çağımızda böyle bir yazarı tanımak güzel bir şey.

Artık çalışmam gerekiyordu. Sonunda ortaya ne çıkacağına pek aldırışım da yoktu. Uzun süreden beri. kendi yaşamımı pek ciddiye almıyordum. Başkalarının yaşamı daha önemliydi. Ama benimki hayır. Herkes benim için önemli olmayan bir şeyin peşindeydi. Eger çalışsaydım ben buna istemeden kavuşacaktım. Çalışmak. tek başına çok önemliydi. İnsan çalışınca. kendini hep iyi hissedirdi. Ama bir yandan da bu. benim lanet olası yaşamım söz konusuydu. Onu dilediğim gibi. dilediğim yerde sürdürebilirdim. Onu sürdürmekte olduğum yer de pek hoşuma gidiyordu. Buranın göğü. İtalya'ninkinden bile güzeldi. Hem de nasıl güzel! Sonbaharın en güzel göğü İtalya'da. İspanya'da. Kuzey Michigan'da ve Kuba Körfezindedir. Bu gökyüzünün benzeri bir göğü bulabilirdin belki ama. bu yerleri asla.

Şu anda istediğim tek şey. Afrika'ya dönmektir. Daha Afrika'dan ayrılmamıştık. Ama geceleri uyandığımda. hâlâ burada olmanın karşın. geceyi dinler. sıla hasreti duyardım.

Şu anda esintiyle birlikte kayan beyaz bulutlu gökyüzüne. ırmagın üstündeki ağaçların oluşturduğu tünelden bakarken. buraya bir kez daha tutuldum; bir kez daha mutlu oldum. Bu mutluluk. insanın gerçekten âşık olduğu bir kadınla birlikte olduktan sonra birden bir boşluk duyması. ardından yeniden aynı tutkuyla dolması gibi

Fransa, savaşın ilk günündeki gibi taze ve gül renkli. (Çev.)

bir şeydi. İşte o, karşındaydı. Onu tümüyle elde edemezdin. Ancak ondan alabileceğin her şey karşındaydı. Şimdi onu her zaman için, o uzun, ama birden bitimli olan, her zaman için yeniden elde edebilme isteğiyle yaşıydın. Kımıltısız durarak zaman kazanırdın. Bu öylesine bir kımıltısızlıktı ki, ardından onun kımıltısını, çok ağırdan alan hareketini duymak için beklerdin. Eğer bir kadını ve bir ülkeyi sevmişseniz çok şanslısınız. Bundan sonra ölmeniz de olur. Ve işte şimdi Afrika'dayken, ona açlığım daha da artıyordu. Mevsimlerinin dönüşü: yolculuk etmek gerekmezsiniz yağmurlarının yağması, düşlerinizi gerçekleştirmek için özveriyle katlandığınız eksiklikleri: ağaçlarıyla küçük hayvanlarının adları ve kuşları: dilini biliyor olmak ve onun içinde ağır ağır ilerlemek için zaman bulabildiğin Afrika. Bu ülkeyi yaşamım boyunca sevdim: bu ülke, her zaman insanlardan daha iyidir. İnsanlar, çok ender olarak aklıma takılır.

P.O.M. uyuyordu. Bir hayvan gibi kıvrılıp, sessizce uyumasını izlemek hep çok güzel bir şeydi. Hiçbir zaman yüzünde Karl'ın uykudaki ölü yüzüne benzer bir anlatım olmazdı. Babalık da sessiz uyurdu. Ruhunun, bedeninin içinde kapalı kaldığını görebilirdiniz. Artık bedeni, ruhuna uygun bir barınak olamıyordu. Artık yıllanmış, değişmiş bir beden olmuştu, bu. Bir yeri kalınlaşmış, bir yeri kabalaşmış, bir yeri şişmişti. Ama içi. Wami'deki düzlükte bir aslan gibi koştığı zaman nasılsa öyle güçlü, genç, yağsız ve uzun boy-luydu. Gözlerinin altındaki torbalar da yalnızca dış görünüşünde kalan şeylerdi. Şimdi onun uykudaki görünüşüne bakarak, P.O.M.'in onu, nasıl gördüğünü daha iyi anlıyordum. M'Cola ise, geçmişsiz ve gizsiz bir yaşlı adam uykusundaydı. Droopy, uyumamıştı. Çömelmiş, safariyi bekliyordu.

Daha çok uzaktalarken, onların geldiklerini gördük. İlk çimenlerin üstünden sandıklar göründü. Sonra da bir dizi baş. Ardından bir çukurda kaybolduklarında da yalnızca mızraklar. Top-

ragın yükselmesiyle birlikte, hepsi de bir anda karşımıza çıkıverdiler. Azıcık solumuza doğru kaymışlardı, ancak Droopy, onlara el sallayarak bu yana gelmelerini sağladı. Sonunda kampa geldiler. Babalık, onlara gürültü yapmamalarını söyledi. Yemek çadırında iskemlelere kurulup oturduk. O gece ava çıktığımızda hiçbir şeye rastlamadık. Ertesi sabah da ava çıktığımızda yine bir şey göremedik. Akşam da aynı şey oldu. Bu, çok ilginç bir durumdu ama, elimiz de boştu. Doğudan oldukça güçlü bir rüzgâr esiyordu. Arazi de ormandaki tepelerden oluşan boşluklarla parçalanmıştı. Bu nedenle, rüzgâr tırmanırken kokuları önceden taşıyor ve hayvanlara bir uyarı gitmiş oluyordu. Akşam güneşten yana bakamıyordunuz. Gergedanın ormandan çıkacağı zaman olan güneş batımında, batıdaki gölgeli yamaçlara da aynı nedenle çıkamıyordunuz. Bu durumda batı yönündeki arazi, akşam saatlerinde sizin için bir kayıptı. Avlanabildiğimiz yerde de hiçbir şey bulamadık. Eti, Karl'ın kampına yolladığımız taşıyıcılar getirdi. Bunlar, somun ekmek. Grant, güneşte kurutulmuş antilop eti getirdiler. Yük taşıyıcılar, ateşin çevresine çömelerek etlerini kızartmaktan hoşnuttular. Her geçen gün, daha az avlanabiliyorduk. Bu durumda ortaya çeşitli olasılıklar çıkıyordu. Bunlardan biri, dolunay zamanı olduğu için, hayvanların gece beslendiği ve gün dogmadan ormana döndüğüydü. Öteki ise, rüzgârın getirdiği kokuyu alarak ya da adamların sesini duyarak ürktüklerinden ormanda kalmalarıydı. Başka bir neden olabilir miydi? Ben ortaya kuramlar atarken Babalık kimi kez bunlarla alay ediyor, kimi zaman incelik göstererek düşünüyor, kimi zaman da ay konusundakilere benzeyen kuramları ilgiyle dinliyordu.

Erken yattığımız o gece azıcık yağmur yağdı. Bu, gerçek bir yağmur değil, dağlardan gelen bir duştı. Sabah, gün ışımadan kalkıp, kampa bakan dik bayırı tırmandık. Bunun tepesinden, ırmağın yatağında yürüyerek, karşı tarafa geçtik. Buradan, bütün tepe ve bayırlarla ormanın çevre-

sini görebiliyorduk. Başımızın üstünden kazlar uçtuğunda hava daha aydınlanmamıştı. Her yana. dūrbūnlerle ormanın kıyısını göremeyeceğimiz kadar. gri bir renk egemendi. Üç tepenin üstünde gözcūlerimiz duruyordu. Onların işaret verip vermediğini görmek için. havanın aydınlanmasını beklememiz gerekti.

Birden Babalık. "Şu namussuza bak" diyerek tūfekleri getirmesi için M'Cola'ya seslendi. M'Cola. tepeden hızla atlayarak geldi. Irmağın öte yanında. tam karşımızda. ırmak boyunca bir gergedan koşuyordu. Irmağın üstünden tırıs adımlarla. bize doğru geliyordu. Bulanık renkteki hayvanın boynuzları. iyice görünüyordu. Hızlı. amaçlı hareketlerinde en küçük bir ağırlık yoktu. Onu görmek beni çok heyecanlandırmıştı.

Babalık. "İrmaktan geçecek. Tam vurulacak yerde" dedi

M'Cola. Springfield'i elime verdi. Kontrol etmek için tūfeği açtım. Şu anda gergedan gözden kaybolmuştu. Ama yüksek çimenlerin titreyişi görülüyordu.

"Sence ne kadar uzaklıkta?"

"Üç yüz var yok.

"Vuracağım keratayı.

İçim ürpererek onu izliyordum. Supabı kapatınca heyecan durarak yerini. vurmanın kayıtsızlığına bıraktı.

Hayvan. kaya parçalarına dolu sığ derenin içinden hızla koşarak gelmekteydi. Bu vuruşun benim için bir şans olduğunu düşünerek ama. iyi nişan almam gerektiğini de bilerek yeterince bekledikten sonra ona ateş ettim. Kurşunun vınk sesiyle birlikte. tırıs giden hayvan birden fırladı. Bir horultuyla. suları sıçratarak koşuyordu. Bir kez daha ateş ederek ardında bir su sütunu oluşturdum. Hayvan çimenlerin içine girerken bir kez daha ateş ettim. Kurşun yine arkasına geldi.

M'Cola, "Piga! Piga!" dedi.

Droopy de ona katıldı.

Babalık. "İsabet ettirdin mi?" dedi.

"Hem de nasıl! Sanıyorum tamam" dedim.

Droopy. koşmaya başlarken ben de tũfeęi atıp ona katıldım. Kampın yarısı bağıra çağıra tepelerden fırlamış geliyordu. Gergedan. ormanla vadinin birleştiği vadi parçasına doğru koşarak. tam onların bulunduğu yerin altına gelmişti.

Babalıkla P.O.M. de geldiler. Babalık. kendi bũyũk tũfegini. P.O.M. de benimkini taşıyordu.

Babalık. "Droopy izlere bakacak. M'Cola. vurduguna yemin ediyor" dedi.

M'Cola. "Piga!" dedi.

P.O.M.. "Buhar motoru gibi hırıldadı. Giderken nasıl da gũzel gũrũnũyordu değil mi?" dedi.

Babalık. "Evine dũnmek için geç kalmıştı. Gerçekten de vurdun mu onu? Hayvan öylesine uzaktı ki!" dedi.

"Vurduğumu *biliyorum*. ldũrmũř olmam da bũyũk olasılık."

Babalık. "Yine de kimseye sũyleme. Hiç kimse sana inanmayacaktır. Bak! Droopy'nin elinde kan var!" dedi.

Aşağıdaki yũksek çimenlerin içinde Droopy. bir tutanı imeni bize doğru sallıyordu. Sonra durup kan lekelerini izlemeye koyuldu.

M'Cola. "Piga. M'uzuri!" dedi.

Babalık. "burada durarak yũn değiştirip değiştirmediğine bakacağız" dedi. "Droopy'ye bakın!"

Droopy. fesini eline almıştı.

Babalık. "Bir tek bu nlem. ona yetiyor. Biz buraya elimizde ifter ifter ağır tũfeklerle gelirken Droopy de avın ardından. ũstũnde tek bir kumaş parçasıyla koşturuyor" dedi.

Aşağıda Droopy'yle yanındaki iz sũrũcũ bir-den durdu. Droopy. kolunu kaldırdı.

Babalık. "Onun sesini duydular. Gelin" dedi.

Onlara doğru gittik. Droopy de bize yaklaşarak Babalıkla konuşmaya başladı.

Babalık. "Buradaymış" diye fısıldadı. 'Tik kuşlarının seslerini işitmişler. Oğlanlardan biri hişirtiyı da duymuş. şimdi biz rũzgãra karşı gide-

ceğiz. Sen Droopy'yle önden git. Bayan Sahip benimle kalsın. Şu büyük tüfeği al. Tamam.

Gergedan yüksek çimenlerle çalılardan birinin ardındaydı. Yakınına geldikçe derin bir inilti duyduk. Droopy. bana bakarak sırttı. Ses yeniden yükseldi. Bu kez. soluk tıkanması gibi bir inilti duyuldu. Droopy. kahkahalarla gülüyordu. "Fıro" diye fısıldayarak. elini açıp başının yan tarafına dayadı. Hayvanın uykuya daldığını göstermek istiyordu. Ardından. sivri gagalı tik kuşlarının hızla uçuşmaya başladığını gördük. Artık. hayvanın yerini biliyorduk. Ağır ağır ilerleyerek yüksek çimenleri elimizle ayırdığımızda. onu karşımızda bulduk. Bir yanına devrilerek ölmüştü.

Babalık. "En iyisi emin olmak için bir kez daha vurmak" dedi. M'Cola. taşıdığı Springfield'i bana uzattı. Tüfek horozunun açık olduğunu göerek M'Cola'ya ölkeli bir bakış fırlattım. Eğilerek hayvana ateş ettim Hiç kımıldamadı. İlk Droopy. ardından da M'Cola elimi sıkıtlar.

Babalığa. "Bu lanet tüfeğin horozu açılmıştı" dedim. Sırtımda horozu açık bir tüfeğin olmasını düşünmek bile beni çileden çıkarıyordu.

Bunun M'Cola için. hiçbir anlamı yoktu. Gergedanın boynuzlarını okşayıp. parmaklarıyla ölçerek kurşun deliğini ararken pek mutluydu.

"Kurşun. üstüne yattığı yanda" dedim.

Babalık. "Sen. onu Aıa'yı korurken görecektin. Bu nedenle tüfeğin horozunu açık bıraktı" dedi.

Ateş edebilir mi?"

"Hayır. Ama istese becerir."

"Haydi oradan! Romantik kerata!" Herkes geldikten sonra. gergedanı dizlerinin üstünde durdurmaya çalışıp çimleri keserek resim çektik. Kurşun deliği oldukça yüksekte. akciğerlerin ardındaydı.

Babalık. "Bu ne rezil bir atıştı! Sakın bunu senin yaptığını kimseye söyleme" dedi.

"Bana sertifika vermen gerek.

"İkimizi de yalancı durumuna düşürmek için mi? Bunlar garip hayvanlar. öyle değil mi?"

Hantal, şişman, tarih öncesi yaratıklara benzer, kauçuk gibi saydam görünümlü derisiyle avımız karşımızdaydı işte. Boynuzlarından biri, kuşların gagalamasıyla derin bir yara almıştı. Kuyruğu kalın, yuvarlak ve sivri uçluydu. Üstünde keneler dolaşıyordu. Kulaklarından kıllar fışkıran hayvanın gözleri, domuzunkiler gibi küçüktü. Boynuzunun ucundan burnuna kadar uzanan tüyleri vardı. M'Cola, ona bakarak başını salladı. Ben de onunla aynı kanıdayım. Lanet bir hayvandı bu.

"Bu boynuz nasıl?"

Babalık, "Fena değil. Özel bir durumu yok. Kardeşim, hayvanı berbat bir atışla vurdun" dedi.

"M'Cola beğendi, ama" dedim.

P.O.M., "Sen de kendi kendini beğendin" dedi.

"Beğenmek ne demek? Bayıldım. Ama şimdi üstüme gelmeyin. Duygularımla da uğraşmayı bırakın. Gecenin birinde uyanıp bunu düşünürüm artık" dedim.

Babalık, "Sen iyi bir iz sürücüsün. Dahası, esaslı bir kuş avcısısın. Başından geçenleri neden anlatmıyorsun?"

"Beni rahat bırak. Bir kez sarhoşken bunları anlatmışım.

P.O.M., "Bir kezmiş! Bunu bize, her gece anlatmıyor mu?" dedi.

"Tanrı tanrıdır. Ben iyi bir kus avcısıyım" dedim.

Babalık, "İnanılmaz bir şey. Hiç aklıma gelmezdi. İyi olduğun başka neler var?" dedi.

"Ah, cehennemine dibine git!"

Babalık, P.O.M.'e dönerek "Bunun nasıl bir atış olduğunu anlamamalı. Yoksa katlanılmaz bir duruma gelir" dedi.

"M'Cola'yla ben, nasıl bir atış yaptığımı biliyoruz" dedim.

M'Cola gelerek. "M'uzuri. Patron. M'uzuri sana" dedi.

Babalık. "Özellikle böyle vurduğunu sanıyor" dedi.

"Sakin ona bunun tersini söyleme.

M'Cola. "Piga m'uzuri. M'uzuri" dedi.

Babalık. "Sanırım tıpkı senin gibi düşünüyör" dedi.

"O benim kafadarım.

"Buna inanlığımı biliyorsun.

Kampa dönerken iki yüz metre ilerimizdeki bir antilopa rasgele ateş ettim. Hayvanın boynunu çenesinin altından kırdım. M'Cola. çok hoşnut. Droopy de çok sevinçliydi.

Babalık P.O.M.'e. "Artık buna bir dur dememiz gerek" dedi. "Doğru söyle. neresine nişan almıştın?" diye sordu.

"Boynuna" diye yalan söyledim. Aslında tam omza nişan almıştım.

P.O.M.. "Mûthiş bir atıştı" dedi. Kurşun. hızlı bir topa çarpan beyzbol sopasına benzer bir ses çıkarmıştı. Hayvan da hiçbir hareket yapamadan yıkılmıştı.

Babalık. "Bana kalırsa o mûthiş bir yalancı" dedi.

"Bizim iyi atışlarımızı takdir eden yok. Belki biz gittikten sonra edilir.

"Adamın bizden beklediği takdir biçimi. omuzlarımızda taşınmak. O gergedan atışı onu perişan etti" dedi. Babalık.

"Öyle olsun. Bundan sonra gözünü aç da bak. Ben. hiç kötû atış yapmadım."

Babalık. "Bir aralar avlanmaktan neredeyse caydığını unuttun mu?" dedi. Beni kızdırmaya çalışıyordu. O olayı unutmamıştım. O gün. avlandığımız alanın dışına çıkarak iyi bir avı kovalamıştım. O güneşin altında birçok kez hayvana yaklaşmaya çalışmış. hiçbirinde de isabet ettirememiştim. Bütün sabah başarısızlıkla sonuçlanan girişimlerimden sonra. ilki kadar güzel olmayan

bir antilopun peşine düşmüştüm. Bir karınca tepesine çıkararak azıcık dinlenmiş. sonra da hayvana ateş etmiştim. Elli metre ötemdeki yüzü bana dönük. hiç kımıldamadan duran. burnu havada hayvana ateş etmiş yine başaramamıştım. Göğsüne ateş ettiğim av. geriye doğru sendelemiş. yanına yaklaştığımdaysa sıçrayıp topallayarak kaçmıştı. Oturup hayvanın durmasını beklemekten başka bir şey yoktu. Hayvan. gerçekten de acıyla bir an durmuş ben de bu kez sapanı kullanarak ağır ağır dikkatle boynuna nişan almıştım. Ölkeli bir inatla aynı yere. tam sekiz kez ateş edip sekiz kez de ıskalamıştım. Bu arada tüfek taşıyıcıların hepsi gülmekten yıkılıyor. eşyalarımızı taşıyan kamyondaki zenciler de müthiş eğleniyorlardı. P.O.M.'yle Babalık, ağızlarını açmıyorlardı. Bense. aklım başımdan gitmiş. ölkeyle. inatla. içim buz kesilerek. durmadan ateş ediyordum. Hayvanın. sıcaktan kavrulmuş düzlükte yeniden hareketlenmesini istemiyordum. Tek istediğim. boynunu kırmaktı. Hiç kimse ağzını açmıyordu. Elimi M'Cola'ya uzatıp yeni şişekler aldım. Bütün dikkatimi toplayarak. yeniden ateş ettim ve yine ıskaladım. Ancak. onuncu atışta o lanet boynunu kırabildim. Hayvana hiç bakmadan arkamı döndüm.

P.O.M.. "Zavallı baba" dedi.

Babalık ise. "Bunun nedeni ışıkla rüzgârın geliş yönü" dedi. O sıralar birbirimizi pek iyi tanı-mıyorduk. Herkes aynı yere isabet ettiriyordu. Tozları kaldırırlarken gördüm.

"İnatçı bir budalayım ben" dedim.

Neyse ki. artık atışlarım iyiydi. Şu ana dek. şans yüzüme gülmüştü.

Kamp. görünmeye başlayınca seslendik. Hiç kimse görünmüyordu. Sonunda Karl. çadırından çıktı. Bizi görür görmez de çadıra yeniden girip. çıktı.

"Hey Karl" diye bağırdım. Elini sallayıp. yine çadırına girip çıktıktan sonra bize doğru gelmeye

başladı. Heyecandan tir tir titriyordu. Bu arada ellerindeki kanı sildiğini gördüm.

"Neydi?"

"Gergedan.

"Başına çok iş açtı mı?"

"Hayır. Onu öldürdük.

"İyi. Nerede şimdi?"

"Orada. ağacın ardında.

Oraya gittik. Bir zamanlar gergedan olan hayvanın başı. kesik olarak duruyordu. Bu. benim öldürdüğüm hayvanın iki katı büyüklüğündeydi. Küçük gözleri kapalıydı. Gözünün pınarında. göz yaşına benzer taze bir kan damlası vardı. Çok görkemli bir kafaydı. Boynuz yukarıya ve arkaya doğru güzel bir biçimde kıvrılıyordu. Üç santim kalınlığındaki derisi. başın arkasında torbalanıyordu. Rengi de yeni kesilmiş bir hindistan cevizi gibi beyazdı.

"Ne kadar? Doksan santim var mı?"

Babalık. "Haydi canım! Doksan santim olmaz" dedi.

Dan. "Yine de çok esaslı bir hayvan Bay Jackson" dedi.

Babalık. "Doğru" dedi.

"Bunu nerede buldunuz?"

"Kampın hemen dışında.

"Çalıkların arasında duruyordu. Homurtusunu duyduk.

Karl. "İlkin yabansıgırı sandık" dedi.

Dan yeniden. "Çok esaslı bir hayvan" dedi.

"Sizin adınıza çok sevindim" dedim.

İşte. şimdi üçümüz de orada durmuş. küçük boynuzu bizimkinin büyük boynuzunu aşan. kocaman. yaşlı gözlü. kesik kafalı gergedan için. onları kutlamak. sportmence davranmak istiyor ama başaramıyorduk. Bunun yerine. bir geminin deniz tutmasına yakalanmış yolcuları ya da ağır parasal kayıplara uğramış insanlar gibi konuşuyorduk. Doğrusu içimden. güzel. ince bir şeyler

söylemek geliyordu. Ama onun yerine. "Ona. kaç kez ateş ettiniz?" diye soruverdim.

"Bilmiyorum. Saymadık. Sanırım beş ya da altı.

Dan. "Sanırım. beş" dedi.

Bu üzgün görünen üç kutlayıcının karşısında. zavallı Karl'ın gergedan avından duyduğu sevinç sönüvermişti.

P.O.M.. "Bir tane de biz avladık" dedi.

"Çok iyi" dedi. Karl. "Bundan büyük mü?"

"Ne gezer! Çelimsiz. sıska bir şey.

Karl. "üzgünüm" dedi. Gerçekten de. yürekten üzülmüştü.

"Böyle bir gergedan avladıktan sonra. ne diye üzülüyorsun? Lanet olsun. bu çok güzel bir hayvan. Makinemi alıp bir resmini çekeyim.

Fotoğraf makinemi almaya giderken P.O.M. yanıma gelerek koluma girdi.

"Baba. ne olur insan gibi davran. Zavallı Karl'ı çok üzüyorsun.

"Biliyorum. Ama elimde değil.

Babalık karşımıza çıktı. Başını sallıyordu. "Kendimi hiç böylesine terbiyesiz bulmuştım. Doğal olarak bir yandan çok sevinmişim. Ama ne yapayım ki. beynime balyozla vurulmuş gibi oldum."

"Ben de. Keşke beni dövseydi. Böyle hissettiğimi biliyorsun. Gerçekten. Neden. beş on santim daha büyük bir hayvan vurmadı? Neden. benimkini gülünç duruma düşüren bir hayvan vurdu? Bizim av şimdi. çok anlamsız kalıyor."

"Yine de o atışın çok güzeldi. Bunu unutma.

"Boş ver atışı. Şansa bak! Tanrını. harika bir gergedan avlamış!"

"Gel de artık toparlanıp ona insan gibi davranmaya çalışalım.

P.O.M.. "Korkunç davrandık" dedi.

"Biliyorum" dedim. "Bir de o sırada oldukça sevinçli görünmeye çalışıyordum. Doğrusu onun kadar sevindiğimi de biliyorsunuz."

P.O.M. "İkiniz de gerçekten sevinçliydimiz" dedi.

Babalık. "Ama M'Cola'nın yüzünü görmediniz mi? Gergedana bakarken nasıl da üzgündü. Sonra başını sallayarak uzaklaştı" dedi.

P.O.M.. "Çok güzel bir gergedandı. Doğru dürüst davranalım da Karl rahatlasın" dedi.

Ne yazık ki çok geç kalmıştık. Artık Karl'ı rahatlatamadığımız gibi, kendimiz de bir türlü doğal davranamadık. Yük taşıyıcılar, mallarla geldiler. Getirdiklerini gergedanın bulunduğu gölgeliğe bıraktılar. Adamlar da çok suskundu. Yalnızca deri yüzücü, kampta böylesine büyük bir gergedan kalası bulduğu için, çok sevinmişti.

Bana dönüp, "M'uzuri, sana" dedi. Hayvanın boynuzunu eliyle ölçtü. "Kubwa sana!"

"N'Dio. M'uzuri sana" diyerek ona katıldım.

"Onu Patron Kabor mu vurdu?"

"Evet.

"M'uzuri sana.

"Evet. M'uzuri sana" diyerek onayladım.

Aramızdaki tek beyefendi, deri yüzücüydü. Tüm av boyunca, biribirimize rakip durumuna girmemeye çalışmıştık. Karl'la ben biribirimize her şeyde şans tanımaya çalışmıştık. Onu gerçekten de çok beğeniyordum. Hiçbir biçimde bencil olmayan, çok özverili bir insandı. Onu, atışta geri bırakabileceğimi, yenebileceğimi biliyordum. Ama o da durmadan, benimkileri cüce durumuna sokan büyük kupalar kazanıyordu. Bugüne dek gördüğüm en kötü atışları, o yapmıştı. Buna karşın, ben de avda iki kötü atıştan başka, bir beceriksizlik yapmamıştım. Ama gel gör ki, sonunda öyle bir hayvan avlamıştı ki, elle tutulur bir biçimde yenilgiye uğramıştım. Bir süre, bu konuda şakalar yaptık. Zamanla her şeyin sindirilebileceğini, yerine oturacağını biliyordum. Ama öyle olmadı. Şimdi bu gergedan avıyla, ilk yarımı almıştım. Ona, kötü davranmamıştık. İyi de davranmış değildik. İşte o da sonunda beni yenmişti. Bir tek yenmekle kalsa, iyi. Avladığı hayvan benimkini

öylesine küçültüyordu ki. onu burada tutamadım. Avı, benimkini yerle bir etmişti. Avladığım hayvanın onu etkilemesini istemiştım. Ama onunki, öylesine güzeldi ki. o berbat özgüvenime karşın. vuruşumun yalnızca şanstın mı kaynaklandığını düşünür olmuştım. Karl, avladığı gergedanla hepimizi yerli yerine oturtmuştu. Şu anda da çadırında oturmuş mektup yazıyordu.

Yemek çadırında Babalıkla. ne yapmamız gerektiğini konuştuk.

Babalık. "Gergedanı nasıl olsa elde etmiş oldu. Bu bize zaman kazandırır. Artık bunun üstünde duracak değilsin" dedi.

"Doğru.

"Ama bu bölgede hiçbir şey yok. Uğursuz mudur nedir? Droopy. buradan arabayla üç. oradan da taşıyıcılarla bir saat kadar uzaklıkta yeni bir araziden söz ediyor. Yanımıza fazla gereç almadan. öğleye doğru yola çıkıp. kamyonları sonradan geri yollayabiliriz. Karl da Dan'la. M'uto Umbu'ya inip ceylanını avlayabilir.

"Güzel."

"Bakarsın. o gergedanın üstüne bu akşam ya da yarın sabah bir de leopar avlar. Dan. bir leopar sesi işittiklerini söyledi. Droopy'nin bu yeni arazisinde bir gergedan yakalamaya çalışacağız. Ardından sen de onlara katılıp ceylan avına çıkarsın.

"Güzel.

"İri ceylan bulamasan bile. başka yerlere bakabilirsin."

"Hiç bulamamam da olur. Başka zaman da bulabiliriz. Ama. bir ceylan bulmak istiyorum doğrusu.

"Bulacaksın. Kuşkun olmasın.

"Bir ceylan. çok güzel bir ceylan bulmak istiyorum. Ötekiler vız gelir. Şu lanet gergedanın benim için. hiçbir önemi yok. Yalnızca. avlaması zevkli. o kadar. Yine de şu eşsiz gergedanın yanında gülünç duruma düşen bir hayvanı avlamam daha iyiydi.

"Tümûyle haklısın.

Kararımızı Karl'a bildirdik. "Nasıl isterseniz. Elbette. Umarım iki kat büyüğünü vurursunuz. Bunu söylerken çok içten olduğunu biliyorduk. Artık o rahatlamıştı. Bizler de öyle.

3

Güneşin altında, diken ve çalı dolu kırmızı topraklı yollardan geçerek yaptığımız yolculuktan sonra, akşam saatlerinde geldiğimiz Droopy'nin arazisi, berbat bir yerdi. Çeçe sineklerini öldürmek için, bütün ağaçların çevresine kuşaklar yapılmıştı. Kampımızın az ötesinde de tozlu, kirli bir yerli köyü vardı. Kırmızı toprak çok aşınmıştı. Kamp, küçük bir dereyle, karşıdaki çamurdan köye bakan bir tepenin üstündeki birtakım ölü ağaçların yetersiz gölgesi altında ve esmekte olan rüzgâra karşı bir yerde kuruldu. Karanlık basmadan Droopy'yle iki yerli rehberi izleyerek köye geçtik. Uzun bir tırmanma sonunda, neredeyse uçurummuş gibi görünen ve derin vadiye bakan kayalarla kaplı bir bayıra geldik. Karşıda, dik olarak bu vadiye inen, parçalanmış başka vadiler vardı. Aradaki bayırlara, ağaçlarla çamurlu alanlar serpilmişti. Yukarıdaysa, dağ boyunca uzanan bir bambu ormanı vardı. Uçurumlu vadi Rift Vadisine inerek, arazideki boşluklara doğru gitgide daralıyordu. Çimenlerin olduğu çamurlu alanlarla birlikte, bayırların ötesinde çok sık ağaçlı ormanlar uzanıyordu. Hiç de avlanacak bir yer gibi görünmüyordu burası.

"Orada bir av gördüğünde derin vadinin dibine inmek gerek. Sonra o kerestelerle, lanet yağmur derelerinin arasından yeniden yukarı çıkacaksın. Hayvanı gözden kaçıracağın gibi, tırmanırken ölmek de var. Burası berbat bir uçurum. Şunlar da o gece eve dönerken içine girdiğimiz o masum görünüşlü yağmur dereleri.

Babalık. "Gerçekten de çok kötü duruyor" dedi.

"Daha önceleri tıpkı böyle bir yerde geyik avlamıştım. Wyoming'de Timber Creek'in güney yamaçlarıydı. Bütün yamaçları çok dik. lanet yerler. Fazlasıyla da parçalanmış. Yarın başımıza kim bilir neler gelecek?"

P.O.M. ağzını açmadı. Bizi buraya Babalık getirmişti. Buradan çıkaracak olan da oydu. Onun tek derdi, ayakkabılarının ayağını vurmaya idi. Şu anda ayakları azıcık acıyordu. Kafası oradaydı.

Arazinin, ne gibi güçlükler doğuracağını kestirmeye çalıştım. Bu arada kampa gelmiştik. Her birimiz de Droopy'ye karşı önyargılı ve çok sıkıntılıydık. Ateş, rüzgârın etkisiyle parıl parıl yanarken, ayın doğuşunu izleyip sırtlanların sesine kulak verdik. Ardından birkaç kadeh içki içince olumsuzluğumuz azıcık yatıştı.

Babalık. "Droopy, burasının iyi olduğuna yemin ediyor. Gelmek istediği yerin burası olmadığını söylüyor. Daha ileride bir araziye gitmek istiyormuş. Yine de buranın iyi olduğuna yemin ediyor" dedi.

P.O.M.. "Droopy'yi çok seviyorum. Ona büyük bir inancım ve güvenim var" dedi.

Droopy, yanında mızraklı iki yerliyle ateşe doğru geldi.

"Ne istiyor?" diye sordum.

Yerliler bir şeyler söyledi. Ardından Babalık. "Bu avcılardan biri, bugün bir gergedan tarafından kovalandığını ileri sürüyor. Ama doğal olarak, kendini kovalayan bütün gergedanlar ona çok büyük görünür" dedi.

"Sorar mısın, boynuzları ne kadarmış?"

Yerli, boynuzların kolu uzunluğunda olduğunu gösterdi. Droopy, sırttı.

Babalık. "Ona gitmesini söyle" dedi.

"Bütün bunlar nerede olmuş?"

Babalık, "Buralarda bir yerde işte. Biliyorsun ya. Orada. Böylesi şeyler hep olur" dedi.

"Çok iyi. Tam bizim gitmek istediğimiz yerde.

"İşin güzel yönü. Droopy'nin keyfinin bozulmaması. Öylesine güveniyor ki. Aslına bakarsan, bu onun göstergesi."

"İyi ama, tırmanacak olan biziz.

Babalık P.O.M.'e. "Şu adamı azıcık neşelendirsene! Moralimi bozuyor" dedi.

"Ne denli iyi bir atıcı olduğundan mı söz etsek?"

"Bundan söz etmek için, çok erken. Benim keyifsiz olduğum da doğru değil. Yalnızca böyle bir araziye yabancı değilim. Aslında hepimiz için burası iyi gelecek. Göbeğin azıcık eriyecek Patron.

Ertesi günü bu arazi konusunda ne denli yanıldığımı anladım.

Gün ışımadan kahvaltı edip, güneş doğmadan yola çıktık. Köyün ardındaki tepeyi, hep birlikte tırmanmaya başladık. Önümüzde, mızrak taşıyan yerli rehber vardı. Droopy, benim ağır tüfeğimle su matarasını, ben Springfield'i. Babalık Männlicher'i taşıyorduk. P.O.M. hiçbir şey taşımıyor, her zamanki gibi çok mutlu görünüyordu. M'Cola ise, Babalığın ağır tüfeğini ve su matarasını sırtlamıştı. İki yerli de mızraklar, su çantaları ve yemek kutularını yüklenmişlerdi. Gün ortasında hava çok sıcak olduğunda mola vermeye ve hava kararmadan da dönmemeye karar vermiştik. Sabahın serinliği ve tazeliğinde yaptığımız bu tırmanma, güneş batımı sırasında, gündüzün ısınısını kusan pis kayalarda yaptığımızdan çok farklıydı. Bu yoldan sürekli olarak sığırların geçtiği anlaşılıyordu. Yerler de çiyden hafifçe nemlenmişti. Yolumuzun üstünde pek çok sırtlan izi vardı. Gri bir kayanın bitimindeki yoldan baktığınızda, uçuşumun iki yanını görebiliyordunuz. Derin vadinin köşesinden yürüdüğümüzde, kayaların altındaki tozlu yollardan birinde taze bir gergedan izine rastladık.

Babalık. "Buradan ileriye geçmiş. Geceleri buralarda dolaşüyor olmalılar" dedi.

Derin vadinin tepesinden baktığımızda yüksek ağaçların tepeleriyle bir aralıktan da bir ırmağın aktığını gördük. Karşıda da bayırlarla. bir gece önce baktığımız yağmur dereleri vardı. Droopy'yle gergedanın kovaladığı yerli. ısılđaşarak bir şeyler konuşuyorlardı. Sonra ikisi birden. dik vadinin bir köşesinden aşağıya doğru. eğimli olan bir yoldan inmeye başladılar.

Burada durduk. P.O.M.'in topalladığını yeni fark etmiştim. Birden. iki tarafın da kalasından geçenleri açık sözlölükle dile getirdiğı. geçmişteki kötü pabuçlarla botları ve doğal olarak şu anda ayakları acıtan bu botu konu alan tarihsel bir aile kavgası. fısıltısıyla yinelendi. Ayağın acıması. normal çorap üstüne giyilen kalın çorabın burnunu keserek azaltıldı. Ardından çoraplar tümüyle çıkarılarak botlarla yürünür duruma gelindi. Böyle dik bir bayırdan aşağıya inmek. bu İspanyol av botlarının ayak ucunu vurmasına neden oluyordu. Çevirmen olarak bilmeden yer aldığını satın alma işlemi sırasında. bot satıcısının botun topuğuna destek yaparak. bu sorunu çözüp çözmediğı konusunda eski tartışma yeniden alevlendi. Adanın destek yaparak sorunu çözeceğı. bize mantıklı gelmişti. Ama. şu anda ayakları acıyordu. Bundaki mantık da tartışılmazdı. Bu durum. erkek botlarının da yeni alındıkları zaman haftalarca ayağı vurduğı yolundaki görüşün ileri sürölmesiyle. hafilleyecek gibi değildi. şimdi çoraplar atılmış. dikkatle basarak derinin ayak ucundaki baskısı ölçölmekteydi. P.O.M. acı çekmekten korkarak yürüyor. bir yandan da Bay J.P.'yi üzmemeye çalışıyordu. Ben de bot gibi bir konuda terbiyesizlik ettiğim. acı çekilirken bile ağzıma geleni söyledığım. hep de ağzıma geleni söyleyen patavatsız bir adam olduğum için. utanarak bu fısıltılı tartışmayı bıraktım. şimdi kalın çoraplar gidince botları giymek. çok daha rahat olmuştu. Bu arada ben. ağzına geleni söyleyen herkesten nefret etmekteydim. Özellikle bu tür

yapısı olan Amerikalı bir dostumu düşünüp. kendimi bu sınıftan saymayarak. bundan böyle ağzıma geleni söylememeye karar verdim. Önümüzden giden Droopy'ye bakarak ağaçların sıklaştığı vadi tabanına doğru. eğimli yollardan geçerek yürümeyi sürdürdük. Yukarıdan dar bir şerit gibi görünen vadinin tabanı. ormanla çevrili bir ırmağa açılan bir alandı.

Buraya gelince geniş. düzgün gövdeli ağaçların gölgesinde durduk. Bunların kökleri. damar gibi yukarılara uzanıyordu. Sanki yağmurdan sonraki bir kış gününde. bir Fransa ormanının sarılı yeşilli ağaçları arasındaydık. Ama bu ağaçların sık yapraklı. çok geniş bir alana yayılan dalları vardı. Bunların altındaki dere yatağında bulunan ve papirüs otlarına benzeyen sazlar. buğday sapları gibi kalınlaşmış. otuz santim kadar da boy atmışlardı. Irmak boyunca yeşeren otların arasında av izi vardı. Droopy. eğilmiş bunlara bakıyordu. M'Cola da ona katıldı. İkisi birden bir süre bu izleri sürdürdükten sonra. geri geldiler.

M'Cola. "Nyati" diye fısıldadı. Yani yabansıdır. Droopy de Babalık'a bir şeyler fısıldadı. Babalık da genizden gelen. viskili fısıltısıyla. "Yabansıdır. ları ırmak boyunca geçmiş. Droopy. bunların arasında birkaç tane büyük erkek sığır olduğunu söylüyor. Ama geri gelmemişler" dedi.

"Onları izleyelim. bir gergedan daha avlamaktansa bir yabansıyı vurmaya yeğlerim" dedim.

Babalık. "Gergedan avlama şansımız da var" dedi.

"Tanrını! Burası eşsiz bir av yeri değil miymiş meğerse?" dedim.

"Gerçekten de eşsiz bir av alanı. Kimin aklına gelirdi?"

P.O.M.. "Ağaçlar Andre'nin resimlerini andırıyor. Gerçekten de çok güzel. Şu yeşile bir bakın. Sanki Masson'un bir tablosu! Neden iyi bir ressam gelip de şu ülkeyi görmez?" dedi.

"Botların ne âlemdе?"

“İyi.”

Yabansığını çok ağır ve sessiz olarak izledik. Şu anda hiç rüzgâr esmiyordu. Esinti ortaya çıktığında ise, doğudan gelip vadiden bize doğru üileyecekti. Nehir yatağı boyunca, avın izini sürdük. Yürüdükçe çimenler daha da yükseldi. İki kez eğilerek yürümemiz gerekti. Sazlar, öylesine uzundu ki elli metre ilerisi görünmüyordu. Droopy de çamurun içinde taze bir gergedan izi buldu. Şimdi bir gergedan, şu tünelden paldır kuldür üstümüze gelirse ne yaparız, diye düşündüm. Acaba kim hayvanı göğüsleyebilirdi? Bu, çok heyecanlı bir düşünceydi ama, hoşuma da gitmedi. Bu, tuzağa düşmek gibi bir şeydi. Dahası, P.O.M.'i de düşünmek zorundaydım. Bu arada, ırmağın bir kıvrımında yüksek çimenlerden çıktığımızda, avın kokusunu aldım. Sigara içmiyordum. Ülkenide ava çıktığımda kızışma mevsimindeyken, daha görmeden boynuzlu geyiğin kokusunu alırdım. Yaşlı bir erkek geyiğin de ormanın neresinde olduğunu, koklayarak bilirdim. Erkek geyiğin, miske benzer, keskin bir kokusu vardır. Bu keskin ama, güzel bir kokudur. Oysa şu anda burnuma gelen koku, bana yabancıydı.

Babalığa, “Kokularını alıyorum” diye lisıldadım. Bana inandı.

“Ne kokusu?”

“Bilemiyorum. Ama çok keskin. Senin burnuna gelmiyor mu?”

“Hayır.”

“Droopy'ye sor.”

Droopy, başını sallayıp sırttı.

Babalık, “Hep çevreyi koklarlar Ama, gerçek ten kokuyu alıp almadıklarını bilmiyorum” dedi.

Ardından, düşlerdeki ya da ağır çekimli bir filmdeki gibi, bir ayağımızı kaldırmadan ötekini sessizce yere basarak, başımızı aşan sazlıkların arasına girdik. Şimdi ne olduğunu bilemediğim bu kokuyu daha iyi alıyor, ötekilerden ayırıyordum. Bu koku, hiç de hoşuma gitmiyordu. Artık tepeye yaklaşmıştık. Önümüzdeki iz, ilerde, şim-

diye dek içinden geçmediğimiz yükseklikte sazların arasında kayboluyordu.

Babalığa. "Şeytan gibi burnumuzun dibinde-ler. Kokularını alıyorum. Gerçekten. Şaka değil" dedim.

Babalık. "Sana inanıyorum. Acaba şu tepenin üstüne mi çıksak? Tepeden görürüz" dedi.

"İyi olur. Yüksekçe çıkınca da "Şu uzun nesneler beni şaşırtıyor. Böyle avlanmak hoşuma gitmiyor" dedim.

Babalık. "Burada lül avlamaya ne dersin?" diye fısıldadı.

"Avlamazdım sanıyorum.

P.O.M., "Filleri gerçekten de bu sazlar arasında mı avlıyorsunuz?" diye sordu.

Babalık. "Evet. Ateş etmek için de birinin sırtına çıkarız" dedi.

Ben. bunu yapabilecek adam değilim. diye aklımdan geçirdim. Hayır. ben yapmazdım.

Yüksek ve kuru otların kıyısından. açıklığa çıktık. Karşı kıyıda sık ağaçlar ve onların da üstünde vadinin dik yamacı uzanıyordu. Irmak. buradan görünmüyordu. Yukarımızda. sağda yer yer meyve ağaçlarının olduğu tepeler vardı. İleri de tepeler daralıyor, büyük ağaçların dalları neredeyse ırmağı kapatıyordu. Droopy, birden beni tuttu. İkimiz birden eğildik. Büyük tüfeği elime verirken, kendi de Springfield'li aldı. Tepenin kıvrımını gösterdiğinde, uzun boynuzlarıyla nefis bir gergedanın durduğunu gördüm. Başını sallıyor, kulaklarını oynatıyordu. Domuzunkine benzer küçük gözlerini seçebiliyordum. Tüfeğin supabını indirerek Droopy'ye, aşağıya kayması için işaret ettim. Bu arada M'Cola. "Toto! Toto!" diyerek, kolumu tuttu. Droopy, hızlı hızlı "Manamouki! Manamouki! Manamouki!" diye fısıldıyordu. İkisi de vurınamam gerektiğini söylüyorlardı. Çok heyecanlıydılar. Bu, yanında yavrusu olan dışı bir gergedandı. Tüfeğimi indirdiğim anda, bir horultuyla sazları eze eze gözden yok oldu. Buzagısını hiç görmedim. İkisinin bulunduğu yerdeki sazların

sallandığını gördük. Ardından her yer sessizliğe gömüldü.

Babalık. "Yazıklar olsun! Nefis bir boynuzu vardı" dedi.

"Tam da onu vurmaya hazırdım. Dişi olduğunu anlayamadım" dedim.

"M'Cola. buzağıyı görmüş.

M'Cola. Babalığa bir şeyler fısıldarken. bir yandan da anlayışla başını sallıyordu.

Babalık. "Buralarda bir başka gergedan olduğunu söylüyor. Homurtusunu duymuş" dedi.

"Daha yükseğe çıkalım. bakalım yön değişiyorlar mı?"

Babalık. "İyi fikir. Belki erkek de buralardadır" dedi.

Yüksek sazların üstüne çıktık. Babalığın büyük tüfeği hazır. Ben mkinin de emniyeti açılmıştı. M'Cola. sazlara loğru bir sopa fırlattığında kulağımıza bir homurtu geldi. Homurtunun dışında. sazlarda en küçük bir hareketlenme. dalgalanma olmadı. Sonra. ileriden bir çatırdı sesi geldi. Karşı tepeye doğru bir hareketlenmeyle sazlarda dalgalanmaya başladıysa da. hareketi yapan hayvan ortalıkta görünmüyordu. Sonra birden. öteki tepeye doğru yükselen bir yabansıgırının siyah. sivri boynuzlarını gördüm. Boynu ileride. kalesindeki boynuzları çok büyük ve kürek kemikleri arasındaki yuvarlaklıktan dövüşken bir hayvan olduğu anlaşılan yabansıgırı. yukarıya doğru hızla ilerliyordu. Tam boynuyla omuzlarının birleştiği noktaya doğru nişan alırken Babalık. beni durdurdu.

Yumuşak bir sesle. "Çok büyük bir hayvan değil. Et gerekmedikçe. onu vurmasan daha iyi olur" dedi.

Başını ileride tutarak sallayan hayvan. şu duruşuyla bana büyük görünüyordu.

"Ruhsatımda üç tane daha vurma hakkım var. Dahası artık buradan ayrılmak üzereyiz" dedim.

Babalık. "Aslında eti çok iyidir. İstiyorsan

ateş et. Vur. Ama, bunu vurduktan sonra da gergedana hazırlan" dedi.

Büyük tüfeğin ağırlığını duyarak ve rahatsız olarak oturduğum yerde, yabansığırına nişan aldım. Ateş etmeden önce, bir an durdum. Springfield'in rahat, temiz bir çekimi vardı. Oysa bunun tetiğine iyice bastırmak gerekiyordu. Bir maden kütlesi gibi sertti. Sanki bir karabasanda ateş ediyormuşçasına, bir duyguya kapılıyordum. Bu duygudan kendimi kurtararak, soluğumu tutup tetiği çektim. Büyük tüfek geriye doğru gidip gelecek bomba gibi patladı. Oysa hayvan, ayakları üstündeydi. Bir koşu tutturmuş, gözden uzaklaşıyordu. İkinci kez ateş ettiğimde, hayvanın çevresindeki tozları kaldırdım. Çift namlulu 4.70'e yeniden kurşun koyana kadar hayvan gözden kayboldu. Aynı anda da bir gergedanın, sazlıklarla bu yandaki ağaçlar arasından, kendisi görünmeden homurtusu geldi.

Babalık. "Bu erkek. Irmak boyunca gidiyor" dedi.

"N'Dio. Doumi! Doumi!" Droopy, bunun bir erkek olduğunda diretiyordu.

"Şu lanet yabansığırını vurduğumu biliyorum. Ama neresinden vurduğumu Tanrı bilir. Ah şu kahrolası ağır tüfekler! Tetiğin zorlaması olmasaydı!" dedim.

Babalık. "Springfield'le onu rahat öldürürdün" dedi.

"Ama onu neresinden vurduğumu bile bilmiyorum şimdi. 4.70'le onu ya öldürür, ya da kaçırırım gibi gelmişti. Oysa ne oldu? Hayvanı yaralamış oldum.

Babalık. "Durumu idare edecektir. Ona zaman veriyoruz" dedi.

"Korkarım onu midesinden vurdum.

"Bilemezsin. Böylesine hızlı giderken, yüz metre ileride ölmüş bile olabilir.

"Lanet olsun şu 4.70'lik tüfeğe. Bununla vuramıyorum. Tetiğe bastığımda, sardalya tenekesi-

nin kapasını açar gibi bir duyguya kapılıyorum" dedim.

Babalık. "Bırak şimdi. Tanrı bilir, burada ne kadar çok gergedan vardır" dedi.

"Yabansığını ne olacak?"

"Onun için çok zamanımız olacak. Azıcık pekişsin bakalım. Hastalanıversin.

"Biz aşağıya indiğimizde hepsinin dışarı çıktığını düşün.

Babalık. "Neden olmasın?" dedi.

Bu konuşmalar hep fısıldaşarak yapıldı. Dönüp P.O.M.'e baktım. Sanki müzikli bir gösteri izliyormuşçasına. eğleniyor gibiydi.

"Kurşunun nereye geldiğini gördün mü?"

"Bilemiyorum" diye fısıldadı. "Orada bunlardan daha var mı dersin?"

"Binlercesi var" dedim. "Şimdi ne yapıyoruz Babalık?"

"O aygır tam kıvrımda olabilir. Haydi gelin bakalım."

Sinirlerimiz ayakta. tepe boyunca yürüdük. Sazlığın daraldığı yere geldiğimizde. ağır bir şeyin yüksek bitkiler arasında hareket ettiğini duyduk. Tüfegim havada. çıkacak şeye ateş etmeye hazırlanmıştım. Ama görünen tek şey. sazların dalgalanmasıydı. M'Cola. eliyle ateş etmememi işaret etti.

Babalık. "Yine şu lanet buzağı. İki tane olmaları. Peki şu belalı aygır nerede?" dedi.

"Nasıl oluyor da böyle tanıyabiliyorsun?"

"Boylarına bakınca anlaşılıyor.

Orada durup ırmağın yatağına. büyük ağaç dallarının gölgelerine. ırmağın öte yanına bakınırken M'Cola. sağımızdaki tepenin üstünü gösterdi.

"Faro" diye. fısıldayarak dürbünümü uzattı.

Orada. tepenin altında büyük. siyah kulaklarını kırıştıran. kafasını kaldırıp rüzgârdan koku almaya çalışan. bize dönük bir gergedan duruyordu. Dürbünden çok büyük görünüyordu. Babalık da onu dürbünle inceliyordu.

Yumuşak bir sesle. "Senin vurduğundan daha iri değil" dedi.

"Onu boynuyla sırtının birleştiği yerden vurabilirim" diye fısıldadım.

Babalık. "Bir hakkın daha var. Sen iyi bir hayvan istiyorsun" diye fısıldadı.

Dürbünü. P.O.M.'e verdim.

"Bu olmadan da görebiliyorum. Çok büyük" dedi.

Babalık. "Üstünüze gelebilir. O zaman vurmanız gerekir" dedi.

Biz. o yana bakarken tüylü bir ağacın arkasından bir başka gergedan çıktı. Bu yeni gelen oldukça küçüktü.

Babalık. "Aman Tanrım. bu bir buzağı" dedi. "Öteki de anası. Onu vurmaman iyi oldu. Gerçekten saldıracaktır çünkü.

Fısıltıyla. "Aynı dişi mi?" diye sordum.

"Değil. Ötekinin müthiş bir boynuzu vardı.

Birden sarhoşlar gibi. bir gülme krizi tuttu. Avların beklenmedik bir biçimde. budalaca çoğalması sinirlerimizi bozmuştu. Herhangi bir avda ya da balık avında çok ender bir cinsin peşindeyken birden bollukla karşılaşıldığında duyulan bir histi bu.

"Şuna bakın. Bir şeylerin ters gittiğini anladı. Ama ne bizi görebiliyor. ne de kokumuzu alabiliyor.

"Ateş ettiğimizi duydu ama.

"Burada olduğumuzu da biliyor. Ama yerimizi çıkaramıyor.

Gergedan. öylesine büyük. öylesine gülünç. öylesine güzel duruyordu ki. göğsüne nişan almadan edemedim.

"İyi bir hedef."

Babalık. "Hem de nasıl" dedi.

P.O.M.. "Şimdi ne yapacağız?" diye sordu. Doğrusu çok pratikti.

Babalık. "Hayvanın çevresinden dolanacağız" dedi.

"Sûrûnerek gidersek, geçerken kokumuzu duyacağını sanmam.

Babalık, "Belli olmaz. Saldırması olasılığına karşı, tetikte olmalıyız" dedi.

Hayvan, üstümüze gelmedi. Ardındaki artık oldukça irileşmiş olan buzağısıyla, başı yerde tepeye doğru tırmanmaya başladı.

Babalık, "Şimdi Droopy, öne geçip aygırın izlerini arayacak. Biz de oturup onu bekleyelim" dedi.

Biz gölgede otururken Droopy ırmağın bir yanına, yerli rehber de öteki yanına bakmaya gittiler. Her ikisi de geri döndüklerinde aygırın aşağıya indiğini bildirdi.

"Hayvanın nasıl bir boynuzu olduğunu gören var mı?" diye sordum.

"Droopy, güzel bir boynuzu olduğunu söylüyor.

M'Cola, tepenin bir bölümünü tırmanmıştı. Mırıldanarak, elleriyle bize işaretler yapıyordu.

Ellerini yüzüne götürerek, "Nyati" dedi.

Babalık, ona, "Nerede?" diye sordu. Eğilerek bize gösterdiği yere bakmak için dürbünü aldım. İrmağın oldukça aşağılarında, derin vadinin uzaktaki dik yamaçlarından birinin çıkıntısında, dılar. Çıkıntının üstünde, siyah renkte, kalın enseli, boynuzları parıldaayan altı yabansıgırı gördük. Sonra sayıları sekize çıktı. Kimi otluyor, kimi de başını dikmiş bakınıyordu.

Babalık, dürbünle bakarak, "Şu aygır" dedi.

"Hangisi?"

"Sağdan ikincisi.

"Hepsini aygır sanmıştım.

"Çok uzaktalar da ondan. O benim gösterdiğim güzel bir aygır. Şimdi ırmağı geçip, onların üstünde bir yere çıkmaya çalışmalıyız."

"Onlar orada kalır mı dersin?"

"Hayır. Hava ısınır ısınmaz ırmağın yatağına gireceklerini sanıyorum.

"Haydi gidelim.

İki ağaç gövdesinin üstünden ırmağı geçtik. Öte taraftaki tepenin yamacında, dalları sık yapraklı ağaçların altında, ırmak boyunca yükselen av izleri vardı. Çok dikkatli ve hızlı yürüyorduk. Şimdi, altınızdaki ırmağın yatağı yapraklarla örtülmüştü. Daha sabahın çok erken bir saatiydi. Yine de esinti çıkmış, başlarımızın üstündeki yapraklar titreşmeye başlamıştı. Irmağa akan derelerden birini geçerek, saklanmak için sık bir çalılığın arkasına geçtik. Küçük bir ağaçlıkta ağaçların arasından eğilerek geçtik. Ardından, derenin yamacına saklanarak tırmanmaya başladık. Böylece yabansıyırlarının üstündeki yamaca çıkarak onlara ateş edebilecektik. Bayırdaki bir düzlükte durduğumuzda ben, artık su gibi terlemeye başlamıştım Stetson'umun her bandına bir mendil yerleştirirken Droopy'yi çevreye bakınması için yolladım. Droopy, geri gelerek hayvanların gittiğini bildirdi. Yukarıda olduğumuz yerden onları göremezdik. Bunun için, ırmağın yatağına doğru giderken onların yolunu kesmek amacıyla dereyle tepenin yamacını çaprazlamasına geçtik. Geldiğimiz bu tepenin yamacında ateş izleri vardı. Tepenin altındaki yerde, yanmış çalıların küllerini gördük. Küllerin içinde de ırmağın yatağına doğru gelen yabansıyırlarının izleri vardı. Burada bitki örtüsü çok gelişmişti. Asmalar da hayvanları izlememizi engelliyordu. Irmağa giden bir ize rastlamadık. Bu nedenle de onların, tepeden gördüğümüz yerde, yatağın o yanında olduğunu anladık. Babalık, orada onlara hiçbir şey yapılamayacağını söyledi. Orası öylesine sık bir bitki örtüsüyle örtülmüştü ki, hayvanlara ateş ettiğimizde başarılı olamayacağımız kesindi. Oradan hayvanları da seçemeyeceğimizi söyledi. Yalnızca, hızla hareket eden siyah karaltılar görecektik. Yaşlı bir erkek yabansıyırlı, gri de olabilirdi. Ama iyi bir sürü sığırlı, boğa kadar siyah da olabilirdi. Onların üstüne bu biçimde saldırmak akıllıca olmayacaktı.

Saat, on olmuştu. Güneş, tepemizde çivilenip kalmış gibiydi. Hava da çok sıcaktı. Yürüdükçe, ayaklarımızın altındaki küller, esintiyle havalanı-

yordu. Her şey bir perdenin arkasına gizlenmiş gibiydi. Gölgeyi bir yer bulup. uzanarak kitap okumaya. günün sıcak saatlerini orada geçirmeye karar verdik.

Terleye terleye yanık yerin ardından ırmağın kıyısına geldik. Buradaki büyük ağaçların gölgesine yerleştik. Ağaçların gövdelerine yaslanabilmek için. deri paltolarımızla yağmurluklarımızı çıkarıp çimenlere serdik. P.O.M.. kitapları çıkardı. Bu arada da M'Cola. çay için su kaynatmak amacıyla küçük bir ateş yaktı.

Rüzgârın hızı artmış. yükseklerdeki dallarda sesi uğuldamaya başlamıştı. Oturduğumuz gölge-lik. çok serindi. Ama güneşin altına gittiğinizde ya da kitabınızı okurken güneş gölgenin yerini değiştirdiğinde. sıcaklığın sizi yakıldığını duyuyordunuz. Droopy. ırmağın çevresine şöyle bir bakmak için gitmişti. Burada uzanmış kitap okurken gündüz sıcaklığının yükselmeye başladığını. çiyle- rin kurduğunu. yapraklardaki sıcaklığı ve güne-şin ırmağı yakıldığını hissediyordum.

P.O.M.. George A. Birmingham'ın. İspanyol Altını'nı okuyordu. Söylediğine göre kitapta iş yoktu. Benim elimde yine. Tolstoy'un kitabı vardı. O ciltteki "Kazaklar" öyküsünü okuyordum. Doğrusu çok güzel bir öyküydü. Öyküde. yaz sıcığı. sivrisinekler. Tatarların geçtiği nehir ve çapulculuk vardı. İşte bu sayıların arasında. yeniden Rusya'yı yaşıyordum.

İç savaş zamanındaki Rusya. benim için Michigan gibi. kentin kuzeyindeki çayırılık gibi. Evan'ın av çilliği gibi. yakın bir yerdi. Turgenev sayesinde Buddenbrooks ailesinin bir üyesi gibi. orada yaşadığımı. Le Rouge et Le Noir'da kızın penceresine tırmandığımı. Paris'in kapılarına gelip Salcedé'in Place de Grèves'deki atların talanına uğrayışım gördüğümüzü hissediyordum. Bütün bunları yaşamış gibi. gözümde canlandırdım. Coconas'yla beni öldürdükleri sırada cellada terbiyeli davrandığımı için. işkence masasında germedikleri yine bendim. Sonra Aziz Bartholome

arifesinde Fransız Protestanlarının peşinden koşuşumuz. beni evde yakalamaları. Louvre kapısını kapalı bulmam. gemiden düştükten sonra onun denizle yüzen cesedini görmem. İtalya'da kestane ağaçlarının altına uzanmışken. Ospedale Maggiore kentinin karşısındaki Duomo'nun ardındaki sonbahar sisi. çizmelerinin pençelerindeki çiviler. baharda dağlardaki beklenmedik yağmurlar ve ağızındaki madeni para gibi. askeri alayların getirdiği koku. hep gerçekmişçesine yaşadıklarımı. Sıcakta tren. Dezenizano'da durduğunda karsında Lago de Garda ile Çek Lejyonunun alayları vardı. Ondan sonra yağmur yağıyor; ondan sonra bir kamyonla buradan geçiyor; ondan sonra bir başka yerden geliyor; ondan sonra Sermione'dan karanlıkta geliyordum. Kitaplarda yolculuk yapa yapa her yere gidilebilirdi. Ve işte şimdi toprak kayarken. ortalık toza dumana boğuluyor. Burada herkes ölüyor. Sanatçıların dışında. gerçekten kalıcı değeri olan hiç kimse yok bunların arasında. Bu sanatçılar da zaten artık sanat yapmak istemiyorlar. Çünkü bunu yapmak. insanı çok yalnız bıraktığı gibi. aynı zamanda çok da güç bir iş. Kaldı ki. artık sanat tutulan bir uğraşı değil. Bin yıl içinde ekonomi gülünç duruma geliyor. Buna karşın. sanat yapıtı sonsuza dek geçerliliğini korumakta. Ama. sanat yaratmak güç bir iş. Artık insanlar. sanatla uğraşmak istemiyor. Bunun nedeni. tutulan işlerden uzak kalmak kadar. yazını kemiren bitlerin onları övmemesi. Bir de güç bir iş. Öyleyse ne olacak? Öyleyse ben burada. yağma sırasında Tatarların geçtiği nehrin kıyısında oturup. yaşlı ve sarhoş avcıyla kızın öyküsünü okuyacağım. O zamanın. farklı mevsimlerde nasıl yaşandığını görerek.

Babalık. Richard Carvell'i okuyordu. Bütün kitaplarımızı Nairobi'den almıştık. Bunlar. artık bitmek üzereydi.

Babalık. "Bunu daha önce de okumuştum. Çok güzel bir kitap" dedi.

"Benim de aklımda kaldığına göre. gerçekten iyiydi."

"Çok güzel ama. keşke daha önce okumasaydım.

P.O.M., "Benim elimdeki ise berbat. Bir türlü okuyamıyorum" dedi.

"Bunu ister misin?"

"Laf olsun diye. konuşma. İlk elimdekini bitirmeliyim.

"Haydi, bunu al.

"Hemen geri veririm.

"Hey. M'Cola. Bira var mı?" dedim.

"N'Dio" diye yanıt verdi. Ardından yerlilerin taşıdığı samanla örtülü kutudan Dan'ın Alman satış merkezinden aldığı altmış dört bira şişesinden birini çıkardı. Şişenin boynu yıldızlı kâğıda sarılmıştı. Siyahlı sarılı etiketi üstünde de silahlı bir binicinin resmi vardı. Birada gecenin soğukluğu vardı. Konserve açacağıyla şişeyi açarak. köpüklü koyu birayı üç bardağa bölüştürdük.

Babalık, "Hayır. Karaciğere çok zararlı bu" dedi.

"Haydi. nazlanma.

"Öyle olsun.

Üçümüz de biraları bitirdik. M'Cola. ikinci şeyi açtığı anda Babalık. kesinlikle içmeyeceğini söyledi.

"Siz için. Benden daha çok seviyorsunuz bunu. Ben azıcık uyuyacağım."

"Ya sen Tatlı Ana?"

"Azıcık uyuyayım ben de.

"Başıma dikeyim bari" dedim. M'Cola. gülümseyerek bu bira içme biçimi karşısında başını salladı. Ağaca yaslanarak rüzgârın taşıdığı bulutlara bakarken. birayı ağır ağır şişesinden içmeye koyuldum. Böyle içince bira. daha soğuk oluyordu. Doğrusu çok güzel bir biraydı. Babalıkla P.O.M. uykuya dalmışken ben de Sivastopol kitabına dönerek. "Kazaklar"ı okumaya başladım. Gerçekten eşsiz bir öyküydü.

İkisi uyandıktan sonra. dilimlenmiş sığır filetosu. ekmek. hardal. erik konservesinden oluşan

yemekle birlikte son kalan birayı içtik. Ardından yeniden kitap okuduk ve uykuya daldık. Susayarak uyanıp su şişesinin ağzını açmaya çalışırken, bir gergedanın homurtuyla ırmağın yatağındaki çalıları ezdiğini duydum. Babalık da uyanık olduğu için sesi duymuştu. Hiç konuşmadan tüfeklerimizi alıp sesin geldiği yana doğru yürümeye başladık. M'Cola da izleri ortaya çıkardı. Anlaşılan gergedan, ırmağa gelip otuz metreden kokumuzu alarak yeniden yukarı çıkmıştı. Esmekte olan rûzgâr, iz sürmemizi engellemedi. Havanın üstüne çıkmak için, ırmaktan uzaklaşıp yanan çalılardan olduğu yere geldik. İrmağın çevresindeki sık çalılardan, ırmak boyunca rûzgâra karşı çok dikkatli olarak yürümeye başladık. Ne var ki hayvan ortalarda yoktu. Sonunda Droopy, öte yandaki tepede hayvanı buldu. İzlerinden, hayvanın pek büyük olmadığı anlaşılıyordu.

Şimdi kamptan en azından dört saatlik bir uzaklıktaydık. Dönerken pek çok tepe tırmanacaktık. Özellikle de derin vadiden tırmanmak gerekecekti. Üstüne üstlük uğraşmamız gereken yarı bir de yabansıgırı olacaktı. Bu nedenle, yarıkların bulunduğu arazinin sonuna geldiğimizde P.O.M.'i alıp yola çıkmaya karar verdik. Hava, hâlâ sıcak olmasına karşın güneş, artık inmeye başlamıştı. İrmağın yanısıra yükselen bayırda yürürken artık gölgede olacaktık. P.O.M.'le buluştuğumuzda onu, tek başına bırakıp gitmemizden alınmış göründü. Ama aslında bize takılıyordu.

Droopy'yle mızrakçısı önden, biz arkadan, yaprakların arasından süzülen güneşin, yer yer araya girdiği yolun gölgesinden yürüdük. Ormandaki sabah serinliğinin yerini, kedilerin pisliğine benzer iğrenç bir koku almıştı.

Babalığa, "Bu pis koku nereden geliyor?" diye sordum.

"Habeş maymunlarından.

Koskoca bir maymun sürüsü önümüzden geçerek bütün yola pislik saçmışlardı. Sonunda gergedanlarla, yabansıgırlarının sazlar arasından çı-

kip geldiği yere vardık. Vurduğum sırada yabansığırının durduğu yeri. göz kararıyla çıkardım. M'Cola'yla Droopy. av köpeği gibi iz peşinde koşuyorlardı. Ben. onların yamaçta gereğinden elli metre kadar daha fazla tırmandıklarını düşünürken Droopy. bir yaprağı havaya kaldırdı.

Babalık. "Yaprığın üstünde kan var" dedi. Onların yanına gittik. Otların üstünde rengi siyahlaşmış. çokça kan vardı. Bu durumda iz sürmek daha kolay olacaktı. Droopy'yle M'Cola. rastladıkları kanı bir saman sapıyla birbirlerine göstererek izin iki yanında yürüyüp iz sürmeye başladılar. Aslında ben. birinin yavaşça iz sürmesini. ötekinin de önden gitmesini daha uygun buluyordum. Ama. onların yöntemi buydu işte. Başlarını eğiyor. ellerindeki saman saplarıyla otların köklerini gösteriyor ve arada bir siyah lekeli bir otu koparıp alıyorlardı. Springfield'imle onları izliyordum. Ardından Babalık geliyor. onu da P.O.M. izliyordu. Droopy. benim büyük tüfeğimi. Babalık da kendininkini taşıyordu. M'Cola'nın omzunda P.O.M.'in Manulicher'i vardı. Hiç kimse ağzını açmıyor ve herkes bu işi. çok ciddiye alıyordu. Birtakım yüksek sazların üstlerinde yabansığırının bıraktığı kanı görüyorduk. Bu. hayvanın önemli bir yara aldığını gösteriyordu. Kanın rengi artık seçilemiyordu. Ama ben. hayvanın akciğerine isabet ettirildiğini düşünüyordum. Bir süre sonra. kan lekeleri olan kayalara geldiğimizde. hayvanın geçerken buraya pislik bıraktığını gördük. Bu durumda hayvanın midesine ya da barsaklarına isabet ettirmiş olmalıydım. Bu. beni çok utandırıldı.

Babalık fısıltıyla. "Ortaya çıkarsa Droopy ya da ötekiler için kaygılanma" dedi. "Onun yolundan çekilirler. Sen de onu durdurursun.

"Burnunun ucundan" dedim.

Babalık. "Gereksiz bir şey yapma sakın" dedi. İz durmadan tırmanıyor. arada bir kenli çevresinde dönüyor ya da başıboş bir biçimde kayaların arasında sürüp gidiyordu. Irmağa inerken.

küçük bir dereyi geçerek, yeniden aynı yere çıkıyor, ağaçların arasından yükseliyordu.

Babalığa, "Sonunda onu ölü olarak bulacağız gibi geliyor bana" dedim. Bu amaçsız dönüşler, hayvanın derin bir yarayla yavaşladığını, düşmeye hazırlandığını gösteriyor gibiydi.

Babalık, "Umarım öyledir" dedi.

Ancak, izler kesilmedi. Sazların azaldığı yerde de sürdü. İz sürmek şimdi daha ağır ve güç olmaya başlamıştı. Şu anda iz gördüğüm de yoktu. Bir tek, bir taşın üstünde parlak, kara bir leke bize yol gösterdi. Çoğu kez de izi tümüyle yitirdik. Uçumüz birden iz sürerken, arada bir hangimiz ize rastlasak, "Damu" diye fısıldayarak ötekilere yol gösteriyorduk. Sonunda izler bizi, güneş ışıklarının çekilmeye başladığı kayalık bir yamaçtan geçirerek, daha önce görclüğümüz uzun, ölü sazların bulunduğu geniş alana getirdi. Bunlar, yabansıgırının sabahleyin içinden çıktığı sazlardan daha yüksek ve daha sıkı. Aralarında da başka av izleri vardı.

Babalık, "Küçük Bayan Sahibi buraya sokamayız" dedi.

"O da M'Cola'yla burada kalır" dedim.

Babalık, "Küçük Bayan Sahibi buraya sokamayız" diye yineledi. "Neden onu birlikte getirdik, bilmiyorum."

"Burada bekleyebilir. Droopy ilerlemek istiyor.

"Sen burada dur. Bir bakacağız biz.

Omzumun üstünden, "Sen, M'Cola'yla burada bekle" dedim.

Başımızın on beş metre yukarısındaki sık sazlar arasından Droopy'yi izleyerek yürüdük. İz üstünde çok dikkatli gidiyor, soluk bile almamaya çalışıyorduk. Uçünü de bir arada gördüğümüz zaman, yaşlı aygırın sersemlemiş gibi çalıların ardından çıkışını, boynuzlarını, yere yakın şişkinliğini, çıkık ağzını, küçük gözlerini, ince kıllı, gri, pul pul boynundaki yağlarla kasları gözlerimin önünde canlandı ve bize duyduğu güçlü öskeyi

düşündüm. Onu beğeniyor, sayıyordum. Ama öylesine ağır bir hayvandı ki, ona ateş ederken tam isabet ettirdiğimizi düşünmekten kendimizi alamamıştık. Bu atış, farklı olacaktı. Hayvan sersemlemiş olarak ortaya çıktığında, acele edip üstüne kurşun yağdırmamız gerekmiyordu. Ortaya çıktığında heyecanlanmadan, başı önde gelirken burnuna ateş etmeliydim. Her boga gibi bu da tos vurmak için kafasını eğecekti. O zaman da burası tam bir savaş alanına dönecekti. Bu sırada benim, sazların kenarından gilmem gerekti. Yana sıçrarken tüfeğimi doğrultamadıkça hayvan, Babalıkla karşı karşıya kalacaktı. Hayvanın kafasını eğmesiyle birlikte yana sıçrayacağım kesindi. Bunu yapabileceğimi, atılan kurşunun da onu öldüreceğini biliyordum. Ama bunlar ne kadar zamanda olacaktı? İşte sorun buydu. Şimdi onun orada olduğunu bilerek ilerlerken, büyük bir mutluluk içine gömülmüştüm. Bu eşsiz bir duyguydu. Önünde seni bekleyen bir eylem olması, senin bunda rol alıyor, bundan karşındakini öldürerek çıkıyor olman, sana yabansı olmasına karşın korku vermeyen bir şey yapman, başarcığından kuşku duymadığın, hiç mi hiç kaygılanmadığın bir olaya hazırlanman, eşsiz bir şeydi. Droopy'nin ardından gidip bir yandan da gözlüklerime ter damlamasını önlemeye çalışırken, arkamızdan bir ses işitip başımı çevirdim. Karşımda, izlerimizin üstünden yürüyerek gelen, P.O.M.'le M'Cola vardı.

Babalık, "Hey Tanrım!" diye söylendi. Çok kızmıştı.

Karımı sazlıklardan çıkarıp tepeye oturttuk. Burada kalmasının zorunlu olduğunu da kafasına soktuk. Arkada kalınası gerektiğini anlamamıştı. Bir şeyler fısıldadığımı işitmiş ama, onun M'Cola'yla birlikte bizi izlemeleri için konuştuğunu sanmıştı.

Babalığa, "Birden çok korktum" dedim.

Babalık, "Küçük bir av köpeğine benziyor. Ama bu yeterli değil" dedi.

Bu arada sazlara bakınıyorduk.

"Droopy. daha ilerlemek istiyor. Onun istediği yere kadar gideceğim Ama artık gelmeyin derse dururum. Ne de olsa o namussuzu karnından vurdum" dedim.

"Yine de budalaca bir şey yapmamalı.

"Karşıma çıktığı anda. o namussuzu vurabilirim. Ortaya çıkarsa elim mahkûm.

P.O.M.'in bizde yarattığı dehşet çenemi açmıştı.

Babalık. "Haydi gel" dedi. Droopy'nin ardından daha da sıklaşan sazların arasına girdik. Durum. giderek kötüleşiyor gibiydi. Babalığı bilmem ama. yarı yola gelince büyük tüfeği alıp. emniyetini açtım. Elim tetikteydi ve çok sinirliydim. Bu sırada Droopy durup başını salladı ve "Hapana" dedi. Geldiğimiz yer kıvrımlarla dolu olduğu için. artık bir metre ötesi bile görülmüyordu. Gerçekten tatsız bir durumdu. Güneş artık tepelerin üstünde kalmıştı. İkimiz rahatlamıştık. Çünkü başı. Droopy çekiyordu. Onu izleyerek geldiğimiz yer. vurma tasarılarımı gülünç duruma sokuyordu. Burada yapabileceğimiz tek şey Babalığın. ben o berbat 4.70'likle ıska geçersen. 4.50'yle vurma-sıydı. Artık bu tüfeğin sesinden başka hiçbir şeyi- ne güvenim kalmamıştı.

İzlerden geriye gelirken tepenin yamacındaki hamalların seslendiğini duyduk. Vuruş yapabileceğimiz yüksek bir tepeye doğru otları eze eze koşmaya başladık. Adamlar bize ellerini sallayarak yabansıgırının sazlardan çıkarak onların önünden geçtiğini söylüyorlardı. M'Cola'yla Droopy. elleriyle işaretler yaparken Babalık da beni kolumdan tutup onları görebileceğim bir yere sürüklemeye çalışıyordu. Tam bu sırada. kayaların yakınındaki tepenin yamacında. iki yabansıgırı gördüm. Güneşin altında kuzguni siyah bir renge bürünmüşlerdi. Biri ötekinden çok büyüktü. Bunun. bizim yabansıgırı olduğunu. yanına aldığı dişinin onu yürüttüğünü anladım. Droopy bara Springfield'i uzattı. Kolumu kayışın içinden geçi-

rip tûfeği alırken. tümüyle nişan alanının içine giren yabansığırının karşısında. içim buz kesilerek omzunun üstündeki şişkinliğe nişan aldım. Tam tetliğe basacakken hayvan. ileriye doğru sıçrayınca tûfeği koştığı yöne doğrultup ateş ettim. Hayvan başını eğip. binicisini sırtından atmaya çalışan atlar gibi sıçramaya başladı. Merini kovanını atıp yeniden hayvanın ardına ateş etmek için sûrgüyü çektim. Hayvan. gözden kaybolduğunda artık onu vurduğumu biliyordum. Droopy'yle birlikte koşmaya başladık. Bu arada kulağıma alçak bir böğürme sesi geldi. Durup Babalığa. "Duydun mu? Vurdum onu. vurdum!" diye bağırdım.

Babalık. "Evet. onu vurdun" dedi.

"Lanet yaratığı öldürdüm. Böğürdüğünü duydun mu?"

"Hayır.

"Dinle!" Durduk. dinledik. böğürme olduğu açıkça duyulan. derin bir inleme sesi geldi.

Babalık. "Tanrım" dedi. Çok acıklı bir sestti.

M'Cola elime sarılıp. Droopy. sırtıma bir şaplak indirirken hepimiz birden gülmeye başladık. Ağaçların arasından kayaların üstünden geçerek. yamaca doğru. birbirimize girerek. terleyerek bir koşu tutturduk. Bu hızdan yüreğim atmaya başlayınca durmam gerekti. Durunca yüzümdeki terimi silerek gözlüklerimi temizledim.

M'Cola. "Kufa!" dedi. Öldü sözcüğünü kullanırken. bomba gibi patlatıyordu. "N'Dio! Kufa!"

Droopy de sırtarak. "Kufa!" dedi.

M'Cola yeniden. "Kufa!" dedi. Tırmanmaya başlamadan önce de yeniden el sıkıştık. Ardından önümüzde. sırtüstü devrilmiş. boynu uzamış. ağırlığını boynuzlarına vermiş. ağaca yaslanmış bir biçimde onu gördük. M'Cola. omzunun orta yerindeki kurşun deliğine parmağını sokarak sevinçle gülümsedi.

Babalıkla. P.O.M. de arkalarında taşıyıcılarla göründüler.

"Tanrım! Bu sandığımızdan da iyi bir yabansığırı" dedim.

"Bu, aynı hayvan değil. Gerçek bir aygır. Bu, bizimkinin yanındaki olmalı.

"Ben onun yanındaki cıvılsanıyordum. Öylesine uzaktı ki ayıramadım.

"Dört yüz metre kadar uzaktı. Tanrım, şu uyduruk tüfekle gerçekten iyi ateş ediyorsun!"

"Onu gördüğümüzde başını, bacaklarının arasına sokmuştu. Bu, erkek hayvanı bizim avlayacağımızı düşündüm. Işık üstüne öylesine güzel geliyordu ki!"

"Onu vurduğunu biliyordum. Aynı hayvan olmadığını da. Bunun için iki ayrı yaralı yabansıgırıyla uğraşacağımızı sanmışım. Birincinin böğürdüğünü duymadım.

P.O.M., "Hayvanın böğürmesi müthiş bir şeydi. Öylesine acıklı bir sesti ki! Ormanda korna duymak gibi bir şeydi" dedi.

Babalık, "Bana da çok neşeli bir ses gibi geldi. Tanrı aşkına, bunun üstüne bir içkiyi hak ettik artık. Vuruş diye buna derim. Neden bize ateş edebilmesini daha önce söylemedin?" dedi.

"Çehennemine gitsin!"

Babalık P.O.M.'e, "Biliyor musun, aynı zamanda çok da iyi bir iz sürücü ve kuş avcısıdır" dedi.

P.O.M., "Ammam da güzel bir hayvan!" dedi.

"Çok güzel. Yaşlı değil ama, çok güzel bir kafası var.

Hayvanın resmini çekmeye karar verdik. Ama ne yazık ki, elimizde bir tek küçük fotoğraf makinesi vardı. Bunun da objektif kapağı açılmadı. Bu kapak üzerinde sert bir tartışma yapılırken ışık gitti. Şimdi sinirlenmiş, patavatsızlığı ele almış, resim çekemeyeceğimiz için saldırganca davranışlar göstermeye başlamışım. Benim bu sızlıklarla duyduğum coşkuyu, bir uçakta duymazsınız. Öldürmüş, hem de önemsiz bir yabansıgırı öldürmüş olmak, insanın içini azıcık dindinleştirir. Öldürmek, başkalarıyla paylaşılan bir duygu değildir. Bir yudum su içtikten sonra P.O.M.'e giderek, bir fotoğraf makinesi için terbi-

yesizlik ettiğini. beni bağışlamasını söyledim. O da hiç önemi olmadığını söyledi. M'Cola'nın hayvanın başında çalışmasını izlerken, yine yanyana, birbirimize dokunmaktan hoşnut olarak duruyor, birbirimizi anlıyorduk. Fotoğraf makinesi olayını da. Viski içince ne tadına varabildim, ne de kafayı bulabildim.

"Bir tane daha verin" dedim. İkincisi daha iyi geldi.

Gergedanın kovaladığı yerlinin rehberliğinde kampa gidiyorduk. Droopy, başın derisini yüzecekti. Bundan sonra hayvanı kesecekler, sırtlanlardan korumak için de hayvanın etini ağaçların arasına saklayacaklardı. Adamlar, karanlıkta yolculuk etmekten korkuyorlardı. Bu nedenle Droopy'ye büyük tûfeğini alabileceğini söyledim. Bana ateş eclebildiğini söylemişti. Ben de tûfeği kılıfından çıkarıp emniyetini açarak ona verdim ve ateş etmesini söyledim. Tûfeği omzuna koyunca kapamaması gereken gözünü kapayarak, birkaç kez tetiğe sertçe asıldı. Ben de ona emniyeti göstererek açıp kapamayı öğrettim. Birkaç kez de ateş ettim. Droopy'nin emniyet açıkken ateş etmeye çabalaması, M'Cola'yı çok üstün bir duruma getirdi. Droopy, giderek küçülüyordu. Onu tûfek ve iki fişek kartuşuyla başbaşa bırakıp yanından ayrıldım. Onlar alacakaranlıkta kasaplıkla uğraşırken, biz de mızrakçının peşinde küçük yabansıgırının kansız izlerini sürerek tepeye tırmanıp oradan da eve yollandık. Vadilerin tepesinden geçip dereleri aşarak, akşamın serinliğini alıp kararan ana ırmağa geldik. Daha yükselmemiş olan ayın altında, yorgun argın yürüyorduk. Hava karardığında sırtında dûrbünler, Babalığın ağır tûfeği, şişeler, kitaplar olan M'Cola, öndeki rehberle söver gibi bir şeyler haykırdı.

Babalığa, "Ne diyor?" diye sordum.

"Azıcık hızlanmasını söylüyor. Aramızda yaşlı adamlar var diyor.

"Kimmiş bu yaşlı adamlar? Kendisi mi, sen mi?"

"Her ikimiz de.

Kahverengi tepeler ardından dumanlar içinde ayın çıktığını gördük. Sonunda köyün titreşen ışıkları, sınıksız kapatılmış çamurdan evleri, keçilerle koyunlarının kokuları karşımızdaydı. Irmağın karşısındaki boş yamaçta, çadırlarımızın önünde bir ateş yanıyordu. Çok rüzgârlı, soğuk bir geceydi.

Sabahleyin bir su kenarında izlere rastlayıp, yükselen bir alandan derin vadiye geçen gergedanın çiçeklikteki izlerini sürmeye koyulduk. Hava, çok sıcaktı. Bir gün önce giydiği sıkı botlar, P.O.M.'in ayağını yaralamıştı. Gerçi ağzını açıp yakınmıyordu ama, canının yandığını görebiliyordum. Hepimiz de keyifli bir yorgunluk içindeydik.

Babalığa. "Tümüne de lanet olsun. Çok iri bir hayvana rastlayamadıkça, hiçbirini vurmaya-
cağım artık. İyi bir hayvan bulmak bir haftamızı alabilir. Vurduğumuzla yetinip, çekilelim artık. Karl'ır yanına gitsek iyi olacak. Orada iri ceylan bulup, zebra derilerini toplayabiliriz. Ondan sonra da ceylan peşine düşeriz" dedim.

Bir tepenin doruğunda ağaçların altına oturmuş, bütûn o bölgeyle birlikte Rift Vadisiyle Man-
yara Gölüne açılan vadiye bakıyorduk.

Babalık. "Taşıyıcılarla, hafif bir ikl gereç alıp vadi boyunca göle doğru onların önünden avlanmak iyi olur" dedi.

"Bu, gerçekten iyi bir fikir Bizi karşılamak için kamyonları önden yollarız oraya. Neydi oranın adı?"

"Maji-Moto.

P.O.M., "Haydi öyle yapalım. dedi.

"Droopy'ye soralım bakalım, vadinin durumu neymiş.

Droopy, vadiyi tanı mıyordu. Ama mızrakçı, iyi tanıyor ve ırmağın geldiği bayır yerlerin çok sorunlu olduğunu söylüyordu. Yükleri, buradan geçiremeyeceğimizi düşünüyordu. Bunun üzerine oraya gitmekten caydık.

Babalık, "Yine de öyle bir yolculuk yapmak

gerekirdi. Taşıyıcılar benzin kadar pahalı değil" dedi.

P.O.M.. "Bu tür yolculukları geri dönerken yapsak daha iyi olmaz mı?" dedi.

Babalık. "İyi olur. Ama büyük bir gergedan avlamak için Kenya Dağına tırmanmak gerek. Orada gerçekten esaslı gergedanlar var. Buradaki en iyi av ise. ceylan. Kenya'da bunu bulmak için Kalal'a tırmanmak gerek. Bunları bulursak ardından Handeni'ye inip sanır avlayacak zaman bulabiliriz" dedi

Hiç kıpırdamadan. "Haydi. gidelim öyleyse" dedim.

Uzun bir süredir Karl'ın gergedanını. içimize sindirmiş durumdaydık. Bu başarısından hoşnut olabildiğimiz için. her şey eskisi gibi sürüyordu. Belki şimdi iri bir ceylan da bulmuştu. Umarım öyleydi. Karl. çok iyi bir insanlı. Böylesi olağanüstü güzellikte kafalar bulmak da hakkıydı doğrusu.

"Kendini nasıl hissediyorsun. zavallı küçük Ana?"

"İyiyim. Eğer yola çıkıyorsak ayağımı dinlendirmek hiç de fena fikir değil. Yine de bu tür avlanmaya bayılıyorum.

"Geri dönüp bir şeyler yiyelim. Sonra da kampı toplayıp geceleyin buraya gelelim.

O gece yola yakın bir yerde. büyük ağaçların altında. Mutu-Umbu'daki eski kampımıza geldik. Bu. Afrika'daki ilk kampımızdı. Buradaki ağaçlar. ilk geldiğimiz günkü gibi büyük. yeşil dallı. ırmaklar da o günkü gibi duru ve hareketliydi. Kamp. yine o günlerdeki gibi çok güzeldi. İlk günküyle. bugünkü arasındaki tek fark. geceleyin havanın daha sıcak olması ve yolun tozla dolmasıydı. Bu arada arazinin büyük bölümünü de artık tanıyorduk.

Yüksek bir platonun içindeki kumlu, kırmızı yoldan geçerek Rîl Vadisine ulaştık. Çiçekli çalıların arasından alçalıp yükselerek, bir ormanın çevresinden, bir gediğin yüksek duvarına geldik. Buradan bakınca, duvarın altındaki sık ağaçlı ormanla, Manyara Gölünün uzun ve kurumuş ucundaki parıltıları görebiliyorduk. Bunun bir yanında da yarım milyon kadar llamingo kuşu, küçücük benekler gibi görünüyordu. Buradan sonra yol, yeşil mısır, muz tarlalarıyla adını bilmediğim ağaçların arasından, sık ormanlarla çevrili olarak duvar boyunca, dik bir biçimde büyük ormana iniyordu. Yine bu yol üstünde, bir Hintlinin dükkânıyla birçok kulübeler, hızla akan iki duru ırmağın köprüsü vardı. Orman, bir noktadan sonra incelerek, açık alanlara iniyor, tozlu bir dönemece geliyordu. Buradaki bozulmuş, tozla dolmuş yolda çalıların arasından geçerek, M'utu-Umbu kampının gölgesine girdik.

O gece yemekten sonra, llamingoların karanlıkta uçuşunu duyduk. Bu, gün ısımadan önce uçan ördeklerin kanat seslerine benzeyen bir sestti. Ama daha ağır, daha kesintisiz ve bin kez daha güçlüydü. Babalıkla ben, azıcık sarhoştuk. P.O.M. de çok yorgundu. Karl yine keyifsizdi. Gergedandaki başarısının tadını körletmiştik. Bu, artık gerilerde kalmakla birlikte, şimdi de iri ceylan avında yenilgiye uğradığına sıkılıyordu. Av sırasında leopar yerine, siyah yeleli enfes bir aslan bulmuşlardı. Bu, gergedanın leşinden bir türlü ayrılmak istememişti. Ama hayvan, korunmuş bir orman alanında olduğu için, onu vuranamışlardı.

"Çok tatsız" dedim. Ama öylesine keyilliydim ki, bir başkasının neşesizliğini pek anlayacak durumda değildim. Babalıkla birlikte, yorgunluktan kemiklerimiz sızlayarak, viski soda içtik ve sohbet ettik.

Ertesi gün, Rîl Vadisinin tozu toprağı içinde

bir iri ceylan vurduk. Sonunda da Masai köyünün üstündeki a a lı tepelerin öteki ucunda giden. bir sürü bulduk. Bunlar. Masai e eklerine de benziyordu. Ama bunların ileriye doğru kıvrık. siyah renkte çok güzel boynuzları vardı. Tümünün de kafası çok güzeldi. Yakından bakınca. iki ya da    tanesinin ötekilerden çok daha seçkin olduğunu görebiliyordunuz. Yerde oturup bunları izlerken. bir tanesinin özellikle çok güzel olduğunu gördüm. Bunu. iyice gözüme kestirdim. Kurşunun sesiyle birlikte. iri ceylanın ötekilerden ayrılarak ve kendi çevresinde gittikçe hızlanan daireler  izdi ini gördüm. Onu. vurmu tum. Artık yeniden ateş etmem gerekmiyordu.

Karl'ın seçtiği hayvan da buydu. Bunu bilmeksizin. hic olmazsa bu kez. en iyisini vurmak isteğiyle. büyük bir bencillik içinde hayvana ateş etmiştim. Ama Karl da iyi bir ceylan bularak ateş etti. Hayvanlar. dört nala koşarken gri tozdan birer bulut bıraktılar. O çok güzel boynuzları olmasa. bunları vurmanın bir eşek vurmaktan farkı da heyecanı da yoktu. Kamyon geldikten ve M'Cola'yla Charo. kafa derilerini yüzüp etleri ayırdıktan sonra. eve yollandık. Y zlerimiz bir toz bulutu altında griye d nn   t . İçinden geçtiğimiz vadi de uzun bir ısı ılgımıydı.

Bu kampta iki gün kaldık. Ülkemizde birtakım arkadaşlara söz verdiğimiz için. zebra derileri bulmamız gerekiyordu. Deri yüzücünün bunlarla u ra ması için de zamana gerek vardı. Zebra avlamanın da hiçbir eğlenceli yanı yoktu. Artık  imenler kurudu u. tepelerden sonra sıcakla birlikte toz yükseldiği için. düzlük. hiç de hoş bir yer değildi. Bir karınca tepesinin yanında oturup uzakta. sisin içinde dört nala koşarak tozları a a a kaldıran zebralara bakıyordunuz. Sarı d zl   n tepesinde de beyaz bir iz bırakarak havada daireler çizen bir. iki.  uradakiyle birlikte    ku  sürüsü vardı. Ardımıza bakınca. deri y z c lerini ve köye et götürecekleri getiren kamyonun bir toz bulutu içinde geldiğini gördük. Gönüllü deri yüzücüler. köylerine et götürmek için bir gazel vur-

mamı istedikler. Ama bunda başarılı olamadım. Üç dört kez ava isabet ettiremedim. Ardından onu yaraladım. Bu sığın altında neredeyse öğleye dek, hayvanın peşinden düzlükte koşturmam gerekti. Ancak bundan sonra, hayvanın yakınına gelip onu öldüren atışı yapabildim.

Aynı gün öğleye doğru yol boyunca giderken, evlerle Hindu'nun dükkânının önünden geçtik. Adam bize, başarısız dükkâncı gülüşüyle, kardeşmişçesine umutla bakarak yıldı. Yolculuğumuzu sürdürerek sık ormana gitmek için, sola kırdık. Bu dar yol, sık kerestelerin arasından geçerken çalılarla çevreleniyordu. Bu yolu geçtikten sonra, çürük gibi görünen tahta bir köprünün üstünden, bir ırmağı geçerek çimenli bir savanaya geldik. Bu savana, uzakta suları parlayan ve flamingoların gül kurusu pembe renklerinin yansıdığı, kıyıları sazlı, kurumuş göle açılıyordu. En uçtaki ağaçların gölgelerinde, balıkçıların saman şapkaları vardı. Rüzgâr, savananın çimenlerini dalgalandırıyordu. Kurumuş gölün yatağı üstünde, arabamızın gürültüsünden ürken hayvanların, pişmiş toprak üstünde beyazla gri arası karaltılarını seçiyorduk. Uzaktan küçücük görünen bu hayvanlar, antiloptu. Bu denli uzaktan bakıldığından garip ve anlaşılmaz birtakım hareketler yaptıkları göze çarpıyordu. Yanlarına yaklaştığımızda ise güzel ve soylu olduklarını gördük. Arabayı, kısa ve sık çimenlerden çıkarıp göl yatağına sürdük. Sağımızdaki solumuzdaki yer yer su kanallarıyla kesilen küçük dereler, kurumuş göle akıyorlardı. Bunlar göle, bol sazlı bataklıklardan dökülüyordu. Tepede ördekler uçuyor, bataklığın üstündeki tümseklerde büyük kaz sürüleri dolaşıyordu. Kurumuş göl yatağının toprağı sertti. Toprak, yumuşayıp nemli bir görünüş alana dek, arabayı sürdük. Karl, ben ve Charo ile kabuklarla kuşları taşıyacak olan M'Cola, bir süre orada durduk. Bataklığın iki yanından yürüyerek ve kuşları hareket ettirerek vurmaya kararlaştırdık. Bu arada Babalıkla P.O.M. gölün öteki ucunda, bir başka derenin oluşturduğu bataklığa gidecek-

lerdi. Gölün sol kıyısındaki bu bataklıkta. kazların olacağını tahmin ediyorduk.

Açıklıkta iki kişi gördük. Bunlardan biri. solmuş fitilli kadife paltolu iri bir adamdı. Ötekiyse. pantolon. gri renkte bir safari ceket. çizme ve büyük bir şapka giymiş olan ufak tefek biriydi. Biz daha yola çıkmadan bu ikisi. kurumuş sazların arasından eğilerek gözden kayboldu. Ancak. derenin kenarına geldiğimizde. tasarımızın iyi olmadığını anladık. Atacağın adımı iyi gözelererek. çok dikkatle de yürüsen. dizine kadar soğuk çamura gömülüydün. Bataklığın daha temiz olduğu. tümseklerin sularla parçalandığı yerlerdeyse. belime kadar battığım oldu. Ördeklerle kazlar. atış alanımızın dışına doğru uçtular. İlk sürü. ötekilerin saklandığı yere doğru uçarken. P.O.M.'nin silahından iki el ateş sesi duyuldu. Bundan sonra. ördeklerin dönerek göle doğru uçmaya başladığını gördük. Her biri bir yana dağılmış olan öteki sürülerle kazlar da açıklıktaki suya doğru uçtular. Islak gagalarıyla büyük çulluklara benzeyen koyu renkli bir balıkçıl kuşu sürüsü. bataklığın üstünden. Karl'ın bulunduğu dere kıyısı boyunca uçarak. tepemizle bir de daire çizerek sazlıklara döndü. Bataklık. suçullukları. siyah ve beyaz renkli limosalarla doluydu. Ördekler. atış alanına girmediğinden. ben de suçulluklarına ateş etmeye başladım. M'Cola. bu hareketimi hiç mi hiç beğenmedi. Bataklıktan çıkıp başka bir derenin içinden geçtik. Omzuma gelen bu suyun içinde tüfegimi yukarıda tutarak. ateş ediyordum. Sonunda P.O.M.'le Babalığın bulundukları yere doğru giderken. derin bir ırmağın üstünde çamurcunlara rastlayıp. üç tanesini vurdum. Artık hava. neredeyse kararmak üzereydi. P.O.M.'le Babalığı. kurumuş göl yatağının köşesindeki derenin karşı kıyısında buldum. Burası. yürümek için çok çamurlu. dibi yumuşak ve derin bir yerdi. Ama sonunda burada. üstü çiğnenmiş bir suaygırı izine rastladım. Bu iz. dereye kadar gidiyordu. Ayacağımın altındaki toprak. oldukça sertti şimdi. Su koltuk altlarıma gelmiş ve ben artık bataklık-

tan çıkmıştım. Çimenlerin üstüne her yanımdan su damlayarak dikildiğimde. başımın üstünden büyük bir hızla bir çamurcun sürüsü geçti. Babalıkla aynı zamanda alacakaranlıkta eğilip. nişan aldık. Üç tanesi yana devrilip yüksek çimenlerin üstüne sertçe düştü. Dikkatle yürüyüp üçünü de bulduk. Öylesine hızlı uçuyorlardı ki. umduğumuzdan daha da öteye düşmüşlerdi. Artık hava kararmıştı. Hep birlikte göl yatağının kuru çamuru üstünden geçip arabaya doğru yürüdük. Ben tepeden tırnaga ıslanmıştım. Botlarımdan da sular çıkıyordu. P.O.M. Serengetti'den bu yana ilk kez. avladığımız ördeklerden ötürü çok hoşnuttu. Bunların. nasıl da güzel bir tatları olduğunu anımsamıştık. Yer yer çamurla ve çimenli savana ile kaplanmış ormanın önündeki araba. birden çok küçük göründü.

Ertesi gün. zebra işini sonuçlandırma kararıyla gittiğimiz avdan. arabanın çıkardığı toz nedeniyle gri bir renk alıp. toz ve ter karışımından yüzümüz yol yol olarak döndük. Düzlükten eve gelirken. rüzgâr da sürekli yüzümüze üfürdü. P.O.M.'le Babalık. bu ava katılmamışlardı. Ne ava gelmeleri. ne de bu tozu yemeleri gerekiyordu. Karl'la ben. düzlükte güneşi ve tozu yiye yiye giderken. her zamanki kavgalarımızdan birine başladık. Kavga şöyleydi:

"Çok uzaktaydılar.

"İlk başta değillerdi.

"Çok uzaktaydılar diyorum.

"Sen elin kolun bağlı oturursan onları nasıl elde edebilirsin?"

"Vursana.

"Ben yeterince vurdum. Yalnızca on iki cleriye gereksinimimiz var. Sen vur.

Sonra gereğinden önce ateş etmesi istendiği için. gereğinden önce ateş eden birisi. kızgınlıkla karınca tepesinin ardından ayağa kalkıp. arkadaşına doğru yürüyerek. büyük bir kurumluluk içinde. "Bunlara da ne oluyor?" diye soruyor.

Umarsız bir ses. "Sana çok uzaktalar demiştim" diyor.

Kurumlu olanı. kendini beğenmişlikle. "Şunlara bak" diyor.

Dört nala kaçan zebra. deri yüzücülerin kamyonunu görerek. bir daire çizmiş. yakında bir yerde durmuştu.

Ona bakan adam. ateş edemeyecek kadar kızgın olduğundan öylece duruyor. "Hadisene. Ateş et.

Kurumlu olanı. her zamankinden daha patavatsız bir tavırla bu öneriyi geri çeviriyor. "Sen ateş et" diyor.

Öteki. "Benim işim bitti" diyor. Ateş edemeyecek kadar ötkeli. Kendini oyuna gelmiş gibi hissediyor. Her zaman. işleri sırasıyla yapma gereksinimi ya da ayrıntıları verilmemiş bir buyruk gibi şeyler onu oyuna getiriyor. Ya da insanların önünde bir şey yapmak. ya da aceleye getirmek onu güç durumlara sokuyor.

Artık yaptığından üzgün olan kurumlu. "On bir tane vurduk" diyor. Ötekini aceleye getirmemesi. tek başına bırakması gerektiğini. hızlandırınca adamın elinin ayağının dolaştığını ve yine elinde olmadan da kurumlu. bir patavatsız olduğunu düşünüyor. "Ötekini başka zaman vururuz. Haydi gel Bo. gidelim.

"Hayır. onu vurmaliyiz. Sen vur.

"Hayır. gidelim artık.

Araba gelip de tozların içinde yol alırken bütün duygular yok oluyor. Kafadaki tek şey. zamanın yetersizliği.

"Şimdi ne düşünüyorsun?" diye soruyorsun. "Benim ne rezil biri olduğumu mu?"

"Bu öğleüstünü düşünüyorum" diyerek. sırtıyor. Böylece yüzündeki tozdan maskede kırıksıklıklar beliriyor.

"Ben de" diyorsun.

Sonunda öğleüstü gelince yeniden yola koyuluyorsun.

Bu kez çamura battığında çekmesi kolay olan. ayak bileğin hizasında hafif botlar giyiyorsun. Bir tümsekten ötekine. bata çıka bataklıkta dolaşıyor. kanallardan geçerken. önceki gibi. kaz-

ların göle uçtuğunu görüyorsun. Sağa doğru geniş bir daire çizerek gölün içine geldiğinde. buradaki sağlam. sert toprakla yürüyorsun. Dizlerine kadar suya gömülü yürürken büyük kuş sürülerine rastlıyorsun. Ardından bir atış sesi duyuluyor. M'Cola'yla sen. başınızı eğerek ateş etmeye başlıyorsunuz. Birden ortalık kuşlarla doluyor. İlk iki tanesini vuruyorsun. Ardından iki tanesini daha. Sonra tam başının üstündekini vuruyorsun. Tam sağındakini ıskalıyorsun. Bu arada başının üstünden. ateşle yetişemeyeceğin hızla. ısıklık çalarak geçiyorlar. Artık zevk için rasgele atış yapmaktasın. Çünkü sana gereken sayıda ve taşıyabileceğin kadar vurmuş durumdasın. Tam başının üstünde. yüksekte uçan siyah. büyük ördeğe alabildiğince arkana kaykılarak ateş ediyorsun. Yani coup de roi* yapıyorsun. Büyük ördek. kût diye M'Cola'nın yanına düşüyor M'Cola. kahkahalarla gülmekte. Bu arada dört tane sakatlanmış ördek. yüzerek uzaklaşıyor. En iyisi bunları öldürüp almak. En arkadaki sakat kusu. atış menziline sokabilmek için. dizlerine kadar gelen suda koşman gerek. Koşarken kayınca suya yüzüstü yuvarlanıyorsun. Sonunda oturup. sıırıslıklam olmanın tadını çıkarırken. sırtında bir serinlik duyuyorsun. Çamurlu suya batıp çıkmışken. gözlüklerini siliyor. tûfeği suyun içinden alıyor. Bu arada şişmeden önce kurşunlarıyla vurup vuramayacağını düşünmektessin. M'Cola ise. düşüşünün keyfini çıkarıyor. Sen ıslak bir kurşunu içeriye pompalamaya çalışırken M'Cola. bir sürü ördeğe yakın menzildeyken başını eğiyor ve ateş ediyor. Sonunda bir kurşunu sokup ateş ediyorsun. Ama artık. ya çok uzakta kalıyorsun. ya da geride. Bu arada güneşin önünden bir İlamin-go bulutu havalanıp gölün ulkunu pembeye boyuyor. Sonra da bir yere konuyorlar. Ama her atışından sonra. başını çevirip suyun üstündeki güneşe baktığında o bulutun. inanılmaz bir biçimde havalandığını ve ağır ağır indiğini görüyorsun.

coup de roi. Kral atışı. (Çev)

"Cola" diyerek işaret ediyorsun.

Onlara bakarak, "N'Dio" diye yanıtıyor. "M'uzuri!" diyerek, sana kurşun veriyor.

Hepimiz de iyi birer av yapmıştık. Ama en iyi av, gölün üstündeki son üç gün içinde gerçekleşti. Yolculuğumuz sırasında, etlerin en iyisi olan, etli, yumuşak çamurcunu yiyerek, yanında Pan-Yan turşularıyla, Babati'den aldığımız kırmızı şarabı da indirdik. Ya kamyonların gelmesini beklerken yolun başında, ya da Babati'deki küçük otelin gölgeli sundurmasında oturduk. Ardından gecenin geç saatinde kamyonlar geldi. Kamyonlarla dağların tepelerinde, o anda orada bulunmayan bir dostun evine gittik. Hava çok soğuk olduğundan, üstümüzde paltolarımızla masada oturduk. Bozuk kamyonu öylesine uzun bir süre bekledik ki, hepimiz de çok fazla içki içip büyük bir açlıkla yedik. P.O.M., gramofondan gelen müziğin eşliğinde, kahve çiftliğinin müclürüyle ve Karl'la dans etti. Benimse mide bulantıyla, baş ağrım viski soda içerek yeni düzelmmişti. Babalık, rüzgârın altındaki sundurmada karanlığın tadını çıkarmaktaydı. Ardından masaya, yanında taze sebzelerle, üstünden dumanlar çıkan çamurcun geldi. Afrika tavukları da fena değildi. Bu gece yemek için, arabanın arkasındaki yemek kutusunda bir tane tavuğum vardı. Ama bu çamurcunlar, yiyebileceklerimizin en iyisiydi.

Babati'den, tepeleri aşarak bir düzlüğün başına geldik. Burada açıklıkta uzanan ağaçlar vardı. Ardında da, bir dağın eteğine bir dinyayıcı merkezi kurulmuştu. Burada kampımızı kurduk. Ceylanın ağaçlı tepelerde ve açıklığa uzanan düzlüklerdeki ormanlarda bulunması gerekiyordu.

5

Kamp yapmak için, çok sıcak bir yerdi. Kampı çevreleyen ağaçlar, çeçe sineğinin gelmemesi

için kabukları soyularak halka halka kesilmiş ve öldürülmüştü. Tepelerde avlanmaksa çok güçtü. Buraları dik, sık çalılı ve kesintili yerlerdi. Bunların tepelerine çıkmak için, zorlu bir tırmanma gerekiyordu. Ağaçlı düzlüklerdeyse av, çok kolaydı. Burada insan kendini bir ceylan parkında sanabiliirdi. Ama her yer, boynunu ısiran, gömleğini delip kollarına ve kulak arkalarına saldıran çece sinekleriyle doluydu. Yürürken elimde tuttuğum yapraklı bir dalla ensemeye gelen sinekleri kovmaya çalışıyordum. Beş gün boyunca, günün ilk saatlerinden akşama dek avlandık. Karanlık bastırdıktan sonra döndüğümüzde, yorgunluktan ölü gibi olmakla birlikte, cece sineklerinin ısırmasından bizleri koruyan serinlikle karanlık çok hoşumuza gidiyordu. Sırayla bir dağlara çıkıyor, bir düzlüğe iniyorduk. Karl, çok güzel bir antilop vurmuş olmakla birlikte, giderek daha keyifsiz olmaktaydı. Ceylana ilişkin duyguları karmakarışıklı. Ne zaman akli karışsa, suç kesinlikle rehberlerde, avı ortaya çıkarmak için kullanılan sesin cinsinde, ya da tepelerdeydi. Kısacası hep kendi dışında bir şeylerde yanlışlık vardı. Bunların tümü de onu, yenilgiye uğratiyordu. Tepeler, onu cezalandırıyordu. O da düzlüklere güvenmiyordu. Her gün, onun, avını yakalaması için dualar ediyordum. Böylece ortadaki tatsızlık geçecekti. Ama her geçen gün ceylana ilişkin duyguları, daha da kötümserlesiyor, bu da avı etkiliyordu. Hiçbir zaman iyi bir tırmanıcı olamamıştı. Onun için tepeler ona gerçek bir ceza gibiydi. Onu rahatlatmak için tepelere tırmanma işini ben yüklenmeye çalıştım. Ama o şimdi yorulduğu için, hayvanların kesinlikle tepelerde olduğuna, tepeye gelmemekle şansını kaçıracığına inanıyordu.

Beş gün içinde onu aşkın ceylan dişisiyle, bir dişi sürüsü arasında genç erkek bir ceylan gördüm. İri ve gri renkteki dişiler, çizgili böğürleri, gülünç denecek kadar küçük kafaları, büyük kulakları ile, ürktüklerinde kocaman midelerini sallaya sallaya yavaş yavaş kaçıyorlardı. Genç erkek ceylanın boynuzları kıvrımlaşmak üzereydi. Ama,

altı dışının arasında önümüzden geçen üç tane kısa ve tıknaz erkek ceylanın yavru bir geyikten hiçbir farkı olmadığını gördük. Yavru geyik, büyük, yaşlı, kalın enseli, koyu renk yeleli, eşsiz boynuzları olan, esmer derili bir erkek geyikten ne denli farklıysa, bu da o denli farklıydı.

Bir başka kez, güneş tepelerdeki dik bir yamaçtan aşağıya kayarken rehberler, tepenin üstündeki güneşe karşı, gri ve beyaz çizgili hayvanların dolaştığını gördüler. Ağaç gövdelerinin ardından bir tek böğürleri görünen bu hayvanlar, onların dediğine bakılırsa erkek ceylanlardı. Bunların boynuzlarını buradan göremiyorduk. Tepenin üstüne çıktığımızda da güneş artık yok olmuştu. Taşlarla kaplı yerlerde de bunların izine rastlayamadık. Ama uzaktan şöyle bir baktığımızda bunların bacaklarının, dişilerden daha uzun olduğunu ayımsayabilmiştik. Belki de bunlar, gerçekten de erkek ceylanlardı. Hava kararana dek, bayırlarda bunları bulmaya çalıştıysak da izlerine rastlayamadık. Ertesi gün, aynı yere yolladığımız Karl da hiçbir şey bulamadı.

Bu avda pek çok iri antilop gördük. Bir gün de derin bir yağmur deresinin üstündeki bir bayırda avlanırken sesimizi duyan ama, kokumuzu alamayan iri bir antilopla karşılaştık. M'Cola, elini elimin üstüne koymuş, büyük bir sessizlik içinde hayvana bakmaya koyulduk. Yalnızca on on iki metre uzaklıktaki koyu renkli, kalın enseli, boynu siyah yeleli güzel hayvan, boynuzları havada, kokuyu almak için burun delikleri titreyerek durmaktaydı. M'Cola parmaklarıyla bileğimi sıkıca kavramış sırtıyordu. Hayvan, nereden geldiğini anlayamadığı tehlike karşısında, titriyordu. Birden bir yerli barut tüfeğinin, uzaktan gelen patlaması duyuldu. İri antilop sıçrayıp o anda, neredeyse önümüzden koşarak bayırda kayboldu.

Bir başka gün P.O.M. de bizimleyken, ağaçlarla kaplı düzlüklerde avlana avlana düzlüğün bitim yerine kadar geldik. Burada çalı yığınlarıyla, paşakılıçlarından başka bir şey yoktu. Buraya

gelmemizden hemen sonra. derinden gelen bir öksürük sesi işittik. Dönüp M'Cola'ya baktım.

"Simba" dedi. Çok hoşnutsuz görünüyordu.

"Wapi?" diye fısıldadım. "Nerede?"

Eliyle gösterdi.

P.O.M.'e fısıltıyla. "Orada bir aslan var. Sanırım. sabahın ilk saatlerinde sesini duyduğumuz aslan. bu. Sen şu ağaçların arkasına geri git" dedim.

Gün ışımadan önce uyanmakta olduğumuz sırada. bir aslanın kükredliğini duymuştuk.

"Sizinle kalsam daha iyi."

"Bu. Babalığa karşı iyi olmaz. En iyisi sen geride bekle" dedim.

"Öyle olsun. Ama. dikkat edeceğine söz ver.

"Durup sürekli ateş etmenin ötesinde bir şey yapmam gerekmeyecek. Hayvanın durumundan emin olmadıkça da ateş etmem.

"Tamam öyleyse."

M'Cola'ya. "Haydi" dedim.

M'Cola. sıkılmış görünüyor. bu işten hiç hoşlanmıyorsa benziyordu.

"Wapi Simba?" diye fısıldadım.

Neşesizce. "Burada" dedi. Eliyle de pürtüklü. yeşil bir bitki örtüsünün bulunduğu adacıkları gösterdi. Rehberlerden birine. P.O.M.'i götürmesini işaret ettim. İkisi. ormanın yüz metre ilerdeki bir köşesine doğru giderlerken arkalarından baktık.

"Haydi" dedim. M'Cola asık bir yüzle başını sallayarak beni izlemeye başladı. Yavaş yavaş yürüyerek paşakılıçlarının arasından hayvanı görmeye çalıştık. Ama hiçbir şey görünmüyordu. Az sonra. azıcık önümüzde. sağa doğru öksürük sesini yeniden duyduk.

M'Cola. "Hayır! Hapana. Patron!" diye fısıldadı.

"Haydi" dedim. Bir yandan da orta parmağımla boynumu göstererek. aşağıda kalan baş parmağımı salladım. "Kufa" diye fısıldadım. Ona. hayvanın boğazına ateş ederek. onu öldüreceğimi anlatmaya çalışıyordum. M'Cola. sıkıntılı bir yüz-

le. terler içinde başını salladı. "Hapana!" diye fısıldadı.

Önümüzde bir karınca tepesi vardı. Çamurlu topraktan yürüyerek tepeye çıkıp çevreyi kolaçan ettik. Kaktüse benzeyen yeşil bitki örtüsünün altında hiçbir şey seçemiyorduk. Onu. karınca tepesinin üstünden görebileceğimizi sanıyordum. Aşağıya inip kaktüse benzer bitki örtüsünün açıklığında. iki yüz metre kadar yürüdük. O sırada bir kez daha hayvanın. hemen önümüzden bir yerlerden öksürdüğünü ve homurdandığını işittik. Çok derinden gelen. etkileyici bir sestti. Karınca tepesinden indikten sonra. artık bu konuda. pek iyimserliğim kalmamıştı. O ana dek hayvana. iyice yakından ateş edebileceğimi düşünmüştüm. Babalık yanımda olmaksızın bu hayvanı öldürürsem. uzun bir süre bunun beni mutlu edeceğini de biliyordum. Öldürebileceğimden kesinlikle emin olmadan da ateş etmemeye kararlıydım. Bugüne değin üç tane aslan vurduğum için. bu işin yabancısı değildim. Yine de şu anda. tüm yolculuğumuz boyunca duymadığımı kadar. büyük bir heyecan duyuyordum. Ben ateş ettikten sonra. Babalığım devreye girmesi son derece doğaldı. Ama şu anda içinde bulunduğumuz durum. hiç de iç açıcı görünmüyordu. Biz yaklaştıkça. hayvan uzaklaşıyordu. Hem de ağır adımlarla. Büyük bir olasılıkla. sabah sesini duyduğumuzda karnını doyurmaktaydı. Şu anda da midesi dolu olduğu için. hareket etmek değil. dinlenmek istiyordu. M'Cola. bu durumdan nefret ediyordu. Bu duygunun ne kadarı Babalıkla bana karşı duyduğu sorumluluktan. ne kadarı da böyle bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumuz için huzursuzluktandı. bilemiyorum. Ana çok sıkıntılı olduğu kesindi. Sonunda elini oinzuma koyup. yüzünü neredeyse yüzüme değdirerek kafasını üç kez şiddetle salladı.

"Hapana! Hapana! Hapana!" diye. acıyla. sıkıntıyla yakardı ve karşı koydu.

Doğrusu. ne yapacağımı bilmediğim bir du-

nizin daha önce gitmediği. Handeni yolundaki bir arazide avlanmak için can atıyordum.

Babalık. "Oraya gidelim öyleyse" dedi.

Bu yeni arazi. bize. bir armağan gibi geldi. Ceylan. insanın önüne açıktan açığa çıkıveriyordu. Biz de oturduğumuz yerden daha büyük ceylanları gözlüyor. uygun bir baş bulunca da hayvanı orada vuruyorduk. Aynı yerde bir de samur vardı. İlk ceylanı öldürenin. samur olan araziye gitmesini kararlaştırdık. Ben. kendimi olağanüstü iyi hissetmeye başlamıştım. Karl da bu insanı şaşırtan yeni arazi karşısında gittikçe neşeleniyordu. Burası öylesine sorunsuz bir yerdi ki. hayvanları vurmak neredeyse ayıp kaçıyordu.

Günün ışımasıyla birlikte. kamyonların ardından gidip kampı kurmak için gerekli eşyaları yüklenmiş yerlilerin önünden yola çıktık. Babati'de göle bakan bir otelde durduk. Buradan. biraz daha Pan-Yan turşusuyla soğuk bira satın aldık. Bundan sonra. güneydeki Burun'dan. düzgün ve bakımlı Kahire yoluna çıktık. Masay st'plerinin uzun. sarı düzlüklerine bakan ağaçlı tepelerden dikkatle ve kestirmeden. göz alabildiğine uzanan mısır tarlalarında göğüsleri pörsümüş yaşlı kadınlarla. kurumuş. kaburgaları ortaya çıkmış yaşlı adamların çalıştığı çiftliklerin arasından geçtik. Bundan sonra da rüzgârın. gölgeli. beyaza boyanmış. Alman örnek garnizonunun toz bulutlarını ülediği Kandoa-Irangi köyünün bulunduğu. güneşle kavrulmuş ve aşınmış araziye geldik.

M'Cola'yı. kamyonlarımızı durdurması için anayola bıraktık. Ardından arabayı gölgeye çekerek askeri mezarlığa gittik. Amacımız. DO'yu görmektir. Ama. şu anda yemek yedikleri için onları rahatsız etmek de istemiyorduk. Onun için ilkin. bütün ölüler için çok güzel. temiz. bakımlı ve hoş bir yer olan askeri mezarlığa gitmeyi yeğledik. Ardından. omuzla boynu yakan güneşin kızgın ışıklarından sonra. buz gibi gelen bir ağaç gölgesinde

bira içtik. Bundan sonra anayola gidip kamyonları alarak, doguya, yeni araziye yollandık.

6

Burası bizim için yepyeni bir yer olmakla birlikte, önceki arazilere benzeyen yönleri vardı. Sert kayaların arasından gidilen yol, kervanlarla sūruler tarafından aşındırılmıştı. Her yanı bozuk olan bu zorlu yol, iki sıra ağacın arasından yükselip tepelere ulaşıyordu. Burası öylesine Aragon'a benziyordu ki, bir an kendimi İspanya'da sandım. Ancak burada heybeli katırlar yerine, omuzlarının üstünden birer toga* gibi bağladıkları beyaz pamuklu kumaşlara sarınmış, çıplak ayaklı, çıplak kalalı on kadar yerliye rastladık. Ama onlar gelip geçtikten sonra, yolun kenarındaki kayaların üstündeki yüksek ağaçlar, yine İspanya'yı gözümün önüne getirdi. Tıpkı buna benzeyen bir yoldan önümdeki atın arkasından yürüyüp giderken, sineklerin deliler gibi, hayvanın sağrısına saldırışını izlemiştim. Burada da aslanların üstünde, aynı deve sineklerine rastlıyorduk. İspanya'da bir sinek içine girdiğinde, onu öldürmek için gömleğini çıkarman gerekiyordu. Boynundan içeri dalıp sırtına girer, oradan da koltuk altından göbeline, karnına inerdi. Öylesine çabuk davranan kurnaz bir sinekti ki, onu ne ezebilir, ne de tümüyle soyunmadan öldürebilirdin.

O gün, bana da musallat olan deve sineklerinin atın kuyruğu altındaki saldırılarını görmek, benim için dehşetlerin en büyüğüydü. Buna benzer bir dehşet verici bir olayı bir kez claha yaşamıştım. Sağ kolum dirsekle omuz arasından kırılmıştı. Elim bu kırık koldan başıboş sallanmış, kırık kemikler kol kemiklerimin irinlenmiş derisini yırtarak şişirmiş, patlatmıştı. Hastanedeki o gü-

* Toga: Eski Roma'da köle olmayanların törenlerde giydiği uzun, dikişsiz, beyaz çarşaf. (Çev.)

nûn ve beş haftalık uykusuz gecenin ardından, kolumun acısını tek başıma yaşarken birden, omzunu kırdığımı erkek geyiği düşündüm. Hayvanın uzaklaşırken duyduğu acıyı gecenin karanlığında, tûleğin ateşlenmesiyle hayvanın kaçmasına dek olanları, olduğu gibi hissettim. Azıcık dengemi de yitirdiğim için o anda, tüm avcılar gibi cezalandırıldığımı düşündüm. Sonunda kalam azıcık düzelince, bu bir cezaysa, ben bu cezayı çektim, diye düşündüm. En azından ne yaptığımı biliyordum. Ben, bana yapılmayan hiçbir şey yapmadım. Ben de vurulmuş, yaralanmış ve kaçmışım. Nasıl olsa, şu ya da bu nedenle ben de ölecektim. Gerçeği söylemek gerekirse, bu da umurumda değildi artık. Avlanmayı da çok sevdiğime göre, ancak öldürücü vuruşlar yapabildiğim sürece, avlanmaya karar verdim. Bu becerimi yitirdiğim anda, avı bırakacaktım.

Toplum, demokrasi ve yeni filizlenen diğer bütûn şeyler için hapis yatmışsanız, ama sizden "davaya" bağlanmanızı isteyenler, şimdi sırt çeviriyor, salt kendinize sorumlu olduğunuzu söylüyorsanız, tek başınıza zevkini çıkardığınız şeyleri yoldaşlarınızın ekşi ekşi ter kokusuna yeğliyorsunuz, demektir. Hani oturur yazarsınız, sayfaları doldurursunuz da bilirsiniz iyi yazdığınızı, konunun derinine, köküne, bağırsaklarına inerek yazdığınızı ve bu değerlendirmeyi de yan tutmadan, nesnel bir biçimde yaparsınız; sonra, parayı bastırıp yazdığınızı satın alanlar, salt konuyu beğenmediklerinden, "Uydurmuş bunları" deyiverirler ve siz, bilirsiniz uydurmadığınızı, gerçeği yazdığınızı. Ya da insanların ciddiye almadığı bir işe soyunmuşsunuzdur; ama siz, bu işin gerçekten çok önemli olduğunu biliyorsunuz ve yüreğinizin derinliklerinden kopup gelen sessiz bir çığlıkla, "bu iş, bu meslek, moda olan her iş, her meslek kadar önemli" diyorsunuz. Başbaşayken denizle; sıcağı su akıntısıyla iç içe, el ele yaşarken; onu tanıır, tanımlar, tanıştırmak, severken, insanlığının yeryüzüne ayak bastığı günden önce de var olduğunu, Kolomb'un gözlerine görünmeden de

bu uzun, güzel, mutsuz adanın kıyılarını yalayıp gittiğini bilirsiniz. Onunla ilgili  rendiklerinizin sonsuza dek varolacağını, kalıcı ve değerli olduğunu; çünkü. Kızılderiilerden, İspanyollardan, İngilizlerden, Amerikalılardan, K balılardan önce nasıl akıp gitmi se, b t n siyasal düzenlerden, zenginlikten, yoksulluktan, yücelikten, yiğitlikten, pislikten, acımasızlıktan sonra da akıp gideceğini bilirsiniz. Le  kokulu sinek yuvası, alacalı bulacalı renklerle, sa ra ye ilinin apı  arası kahverengisine yer yer egemen olmasıyla göz zevkinin içine t k ren   p yığınlarının cumburlop içine d k leceğine, d k ld k ce de mavi suları dört be  kula ta soluk ye ile d n  t receğine; batamayanlarını, yüzeyi pisletirken, batanın dibi kirleteceğine; mantardan palmiye dallarına,    eden ampullere, bir iki yırtık prezervatif,    be  ders kitabı sayfası, sudan    mi  bir köpek cesedi, arada bir cıkıcıkleyen boz fareyle, kecli olduğuna bin şahit isteyen bir tüy yumağı. Bunlara çobanlık görevi yapan insan m   veddesi      , ya da le  kargalarının tıklım tıklım dolu tuğu katana- lar, pata pata pata yararken suları; bu insan taklidili   p avcıları, uzatırlar upuzun ipince sopalarını; toplarlar pisliği, artıkları, le i; ilgiyle, akılcı ve    maz bir saptama yeteneğinden örnekler sergileyerek tıpkı tarihçiler gibi. Akıntı g nde be  kez bağrını açar bu kusmuğa ama, gelin görün ki Havana'da ve on deniz mili sürüp giden kıyı boyunca, "asayi  berkemalken" deniz mavi, dalgalar dünyayı umursamaz oynayı  dururken, katanalar ak saçlarını dağıtarak ilerlemeye ba layana dek. Ve zaferimizin tacı palmiyeler, buluşlarımızın simgesi ampuller, yitirdiğimiz a kların boş prezervatifleri bir tek, sonsuzluk göstergesine doğru yüzerler... akıntıya yani.

Böylece ben öndeki koltukta denizle araziyi düşünürken, Aragon'dan çıkıp, kıyısında yeşil dalları olan, altın renkli kumlarla kaplı yer yer ağaçtan adacıklarla b l nm    bir mil genişliğindeki kum nehrinin yatağına indik. Bu nehirde su, kumun altındadır. Gecele i hayvanlar buraya

inip, sivri toynaklarıyla kumu kazıyarak çıkan suyu içer. Bu nehri geçerken, artık akşam olmak üzereydi. Yollarda kıtlık nedeniyle köylerinden göç eden bir sürü insan gördük. Yine yolun iki yanında küçük ağaçlarla, çalılar vardı. Bir süre sonra, yükseğe çıkarak kayın ağaçlarına benzeyen ağaçlardan oluşan bir ormanın bulunduğu mavi, yıpranmış tepelere geldik. Aynı yerde bacasından dumanlar çıkan kulübeler, ağıllarına konulan sığırlar, koyun ve keçi sürüleri, mısır tarlaları vardı. P.O.M.'e "Tıpkı Galiçya gibi" dedim.

"Tıpkı" dedi. "Bugün İspanya'nın üç bölgesinden geçtik.

Babalık. "Gerçekten mi?" diye sordu.

"Çok büyük bir fark yok. Yalnızca yapılar farklı. Droopy'nin memleketi de Navarre gibiydi. Kireçtaşının yeryüzüne çıkması da arazinin biçimi de kaynaklarla ırmaklar boyunca uzanan ağaçlar da aynıydı.

Babalık. "Bir ülkeye böylesine tutulmanız, çok garibime gidiyor" dedi.

P.O.M., "İkiniz de çok derin adamlarsınız. Ama biz, nerede kamp yapacağız?" diye sordu.

Babalık. "Burada. İyi bir yer burası. Su da bulabilirsiniz" dedi.

Yerli kadınların, su çekmeye geldiği üç büyük kuyunun yanıbaşındaki ağaçların altına kamp kurduk. Karl'la ben de birçok yeri gözden geçirerek, yerli köyünün üstündeki yolun karşısındaki tepelerden ikisinde, alacakaranlıkta ava çıktık.

Babalık. "Burası tam bir ceylan ülkesi. Her an biriyle burun burna gelebilirsiniz" dedi.

Ancak, ağaçların arasında birkaç Masai sığırcından başka bir şeye rastlamadık. Bütün günü arabada geçirdiğimiz için, hava kararınca yaptığımız bu yürüyüşten çok hoşnuttuk. Kampa geldiğimizde de Babalıkla P.O.M.'in pijamalarını giymiş, ateşin karşısında oturmuş olcuklarını gördük. Karl daha gelmemişti.

Sonunda Karl rengi solmuş. yüzü asılmış olarak göründü. Kim bilir neden. çok öfkeli duruyordu. Büyük bir olasılıkla ceylan bulamamış olmasına canı sıkılmıştı. Gelince hiç kimseyle konuşmadı.

Daha sonra ateşin başında otururken bana bizim nerelere gittiğimizi. sordu. Ben de ona. rehberimiz onların sesini işitene dek bizim tepenin çevresinde dolaştığımızı. ardından da tepeden aşağıya inerek. kestirmeden geldiğimizi söyledim.

"Bizim sesimizi işitmek de nereden çıktı?"

"Sizi işittiğini söyledi. M'Cola da duymuş.

"Herkesin avlanacağı yeri ayırdık sanıyordum.

"Doğru. Ancak. sesinizi duyana dek. sizin av alanınıza girdiğimizi anlamamıştık.

"Bizi. sen de duydun mu?"

"Kulağıma bir sesler geldi. İşitmek için elimi kulağıma götürdüğümde rehber. M'Cola'ya bir şeyler söyledi. M'Cola da 'Patron' dedi. Ona. Patron'un ne olduğunu sorduğumda da 'Patron Kabor' diye yanıtladı. Bu sensin. Bunun üstüne sınırı aştığımızı düşünerek en tepeye çıkıp. oradan geldik.

Karl. bir şey söylemedi. Ama çok kızgın duruyordu.

"Buna sinirlenmen gerekmez" dedim.

"Sinirlenmiyorum. Yalnızca yorgunum. Buna inanırdım. Çünkü Karl'dan daha ince. anlayışlı. özverili bir insan bulunamazdı. Ne var ki. artık onda ceylan. bir saplantıya dönüşmüştü. Bu konu gündemdeyken kendisi olmaktan çıkıyor. bambaşka bir insan oluyordu.

Karl yıkanmak için çadırına gittikten sonra. P.O.M.. "Bir an önce ceylanını bulsa iyi olur" dedi.

Babalık. "Bu bölgede yer paylaşmış mıydınız?" diye sordu.

"Hayır elendim!"

Babalık. "Gideceğimiz yerde kendi alanına kavuşur. Büyük bir olasılıkla da yüz otuz santimlik ceylanını elde eder" dedi.

"İyi. Ama Tanrı biliyor ya. ben de böyle bir ceylan bulmak istiyorum" dedim.

Babalık. "Bulacaksın kıdemli dostum. Kafamda hep bu var" dedi.

"Haydi oradan! Önümüzde kala kala on gün kaldı.

"Göreceksin samur da vuracağız. Bir kez şans yüzümüze gülmeğe görsün.

"Hiç iyi bir arazide onları avladığın oldu mu? Bu av, ne kadar sürdü?"

"Üç hafta sürdü. Bir tekini bile göremeden oradan ayrıldık. Sonra ötekiler. ilk çıktıkları günün sabahında bir tanesini vurdular. Av budur. Sen de ülkende büyük bir geyik avlamıştın ya.

Ah, o çok güzel bir avdı. Ama yine de bu adamın, beni alt etmesini istemiyorum. Babalık, dinle beni. Herif en iyi yabansıgırını, en iyi gergedanı, en iyi antilobu vurdu...

Babalık. "Sen de onu iri ceylanla alt ettin ama" dedi.

"İri bir ceylanın sözü mü olur?"

"Onu buraya getirirken, enfes bir yaratık olduğu görülüyordu."

"Takılıyorum yalnızca.

"İri geyik ve ceylanla onu alt ettin. Birinci sınıf bir antilop vurdun. Senin leoparın en az onunki kadar güzel. Ama şansın söz konusu olduğu yerde, seni alt edeceğini de bil. Adamın şansıyla kimse boy ölçüşemez. Ama nasıl da iyi biri olduğunu biliyorsun. Bu aralar azıcık yoksunluk çekiyor.

"Onu nasıl sevdiğimi bilirsin. Herkesi nasıl seviyorsam onu da severim. Ama istiyorum ki durumundan hoşnut olsun. Böyle davranınca avın bir tadı kalmıyor.

"Göreceksin düzelecek. Bundan sonraki kampta ceylanını bulacak. O zaman ondan neşeli birisini göremezsın.

"Ben huysuz herifin biriyim" dedim.

Babalık. "Elbette öylesin. Haydi, bir içkiye ne dersin?" dedi.

"Tamam" dedim.

Karl. dostça. incelik dolu ve yumuşamaya başlayan bir havada. sessizce yanımıza geldi.

"Yeni araziye gidince her şey düzelecek" dedi.

"Harika olacak" dedim.

Babalığa dönerek. "Oranın nasıl bir yer olduğunu anlatır mısınız. Bay Phillips?" dedi.

Babalık. "Bilemiyorum ama, orada avlanmanın çok zevkli olduğunu söylüyorlar. Hayvanlar ortalıkta besleniyormuş. O yaşlı Hollandalı, orada enfes kafalar bulabileceğimizi söyledi" dedi.

Karl bana. "Umarım bir buçuk metrelik bir hayvan vurursun" dedi.

"Onu sen vuracaksın.

"Vuramayacağım. Beni kandırma. Herhangi bir ceylan işimi görür.

Babalık. "Öyle sanıyorum ki. enfes bir ceylan vuracaksın" dedi.

Karl. "Beni kandırma. Ne kadar şanslı olduğumu biliyorum. Herhangi bir ceylan bana yeter. Dahası herhangi bir erkek hayvan bile yeter" dedi.

Karl çok inceydi. Kalandakini okuyabiliyor, anlıyor ve bağışlıyordu.

"Ah. tatlı Karl" derken. viskiyle azıcık rahatlamış ve anlayışlı. duygulu bir havaya girmiştim.

Karl. "Çok eğleniyoruz. değil mi? Küçük Ana nerede?" diye sordu.

P.O.M.. gölgelerin içinden "Buradayım. Ben o sessiz insanlardan biriyim" dedi.

Babalık. "Hem de ne sessizsin! Ama ileriye gittiğinde şu adamı yerle bir ediveriyorsun" dedi.

P.O.M.. "İşte kadını evrenin en çekici yarattığı yapan da bu. Gönlümü okşayacak bir şeyler daha söylesenize Bay J. dedi.

"Küçük bir teriyer kadar yığıtsın" dedi. Anlaşılan Babalık da benim kadar içmişti.

"Ah. bu çok hoş. P.O.M. ellerini sivrisinek botlarının üstünde kavuşturmuş. uzakta bir iskemlede oturuyordu. Ateşin üstünde oynadığı

kıvrımlı sabahlığına. parlak siyah saçlarına baktım. "Tümünüzün de küçük teriyer aşamasına gelmesi beni mutlu eder. Aklıma savaş geldi birden. Beyler. içinde şans eseri savaşı yaşayan var mı?"

Babalık. "Olmaz olur mu? Savaştan sonra hayatta kalan birkaç yiğit heriften biriyiz. Senin kocan da olağanüstü hızlı bir atıcı ve iz sürücü" dedi.

"Artık sarhoş olduğuna göre gerçeği söylüyordur" dedim.

P.O.M.. "Haydi artık yemek yiyelim. Açlıktan midem kazınmaya başladı" dedi.

Sabah yola çıktık. Köyü geçerek. sık çalılar arasından bir düzlüğün kıyısına geldik. Burası. güneşin doğuşundan önceki ciylerle kaplıydı. Az ötemizde. sabahın ışıkları altında büyük. gri geyiklerin beslendiğini gördük. Arabayı çalıların köşesine bırakarak dışarı çıkıp dürbünlerle çevreye bakmaya başladık. Bizimle. geyik arasında bir kongoni sürüsü dolaşıyordu. Kongoni sürüsünün içinde de Masai eşeklerine benzeyen mor renkte. şişman bir iri ceylan aygırı vardı. Hayvanın boynuzları uzun. siyah. dik ve uçları kıvrımlıydı. Bu boynuzların güzelliği. başını her kaldırdığında iyice ortaya çıkıyordu.

Karl'a. "Bunun peşinden gitmek ister misin?" diye. sordum.

"Hayır. Sen git.

Herkes oradayken sezdirmeden hayvana yaklaşma düşüncesi. Karl'ın hiç hoşuna gitmiyordu. Bu yüzden. "Tamam" dedim. Bencillik ederek bu hayvanı. ben vurmak istiyordum. Karl ise. bencillikten çok uzaktı. Bu sırada et gereksinimimiz çok fazlaydı.

Ava bakmaksızın. rahat davranmaya çalışarak. tüfeği sol omzumdan sarkıtıp avdan yana göstermeyerek yürümeye başladım. Hayvanlar. gelişime dikkat etmemiş gibiydiler. Yine de gidecek daha ötede otlanmaya başladılar. Onlara doğru yürürsem. kaçacaklarını biliyordum. Onun

için. gözümün ucuyla iri ceylanın otlamak için başım eğdiğini görünce atış menzilimin de içine düştüğünden. kolumu kayıştan geçirerek onu vurnak için çömeldim. Hayvan başını kaldırdı ve gitmeye hazırlandı. Tam bu sırada nişan alıp silahı patlattım. Aslında. kurşunun hayvana isabet etmesi sırasında ses duyulmaz. Ama bu kez. hızla karşıya doğru koşmaya başladığından. kurşunun derisine dalması duyuldu. Arka planda ise. bir hareket başlamıştı. Doğan güneşin önündeki hayvanlar. düzlükte koşturmaya başladılar. Garip kongoniler at gibi koştururken. geyiğin tırısı dört nala dönüştü. Daha önce görmediğimiz iri bir ceylan da kongonilerle birlikte gidiyordu.

Bu. beklenmedik paniğin yarattığı hareketlilik. çok işime geliyordu. Avım. boynuzlarını havaya dikmiş. şaşkınlıkla koşturuyordu. Dört nala giden hayvanı vurmak için. silahımı kaldırıp omuzlarımın üstüne nişan aldım. Silahı sallayıp tetiğe bastım. Daha kurşunun barutu çıkmadan hayvan. tekmeler savurarak yere düştü. Bu. arka ayağı da kıran. çok başarılı bir atışı.

Hayvana doğru koşarken. yakınına geldiğimle azıcık yavaşladım. Hayvan. sıçrayarak ayağa kalkıp bana saldırсын istemiyordum. Ama av. artık kalkacak durumda değildi. Öylesine bir anda yere düşmüş. kurşun derisine öyle bir hızla girmişti ki. bir an için onu. boynuzlarından vurduğumu sanarak korktum. Ama yanına gittiğimde onu öldürenin. omzunun yukarısındaki ilk kurşunun olduğunu gördüm. Onu yere yıkan da bacağı ayıran kurşundu. Bu arada herkes. başıma toplanmıştı. Charo da etini yiyebilmek için. bacağı hayvana daldırdı.

Karl. "İkinci vuruşunda neresine nişan aldın?" diye sordu.

"Hiçbir yerine. Tüfeği yukarı kaldırıp onun gittiği yöne salladım.

Dan. "Çok iyi bir atıştı" dedi.

Babalık. "Akşam olmadan bize. o bacağı bileerek kıldığını anlatmaya başlar. Biliyorsunuz. hep

böyle ateş eder. Hiç işitmediniz mi, bu alışını nasıl yaptığını? Kuşum yok bu konuda sizi aydınlatmıştır" dedi.

M'Cola hayvanın kafasıyla uğraşır. Charo da etini keserken uzun boylu, ince bir Masai yerlisi geldi. Elinde mızrağı olan adam, gūnaydın diye- rek, deri yüzme işini izlemeye koyuldu. Bu arada bana, uzun uzun bir şeyler anlatmaya başladı. Ben de Babalığı çağırdım. Masai, bu kez de aynı şeyleri Babalığa anlattı.

Babalık, "Başka bir şey vurup vurmayacağını soruyor. Post almak istiyormuş. Ama iri ceylan postu istemiyormuş. Bunun pek az değeri olduğunu söylüyor. Acaba birkaç kongoni ya da bir geyik vurur musun diye soruyor. Onların postlarını beğeniyormuş" dedi.

"Dönüşte vuracağımızı söyle.

Babalık, yerliye dönüp ağırbaşlı bir yüzle anlatmaya koyuldu. Masai elimi sıkı.

"Ona söyle, ne zaman isterse, beni, Harry'nin New York barında bulabilir" dedim.

Masai bir şeyler daha söyledi. Bu arada bir ayağıyla ötekine sūrtūndū.

Babalık, "Hayvanı, neden iki kez vurduğunu soruyor" dedi.

"Ona de ki, bizim kabile, sabahları hep iki el ateş eder. Gūnūn daha geç saatlerinde ise, bir kez yaparız bunu. Akşam olunca da neredeyse kendimiz vurulmuş gibi oluruz. Beni dilediği zaman, New Stanley ya da Torr'da bulabileceğini söyle ona.

"Boynuzları ne yaptığını soruyor.

"Ona de ki, bizim kabilede boynuzları en varlıklı dostlarımıza veririz. Bunun çok heyecanlı olduğunu, kabile üyelerinin de arada bir boş tūfeklerle kocaman arazilerde ava çıkarak koşturduğunu söyle. Ona söyle, beni bulmak isterse kitaplara baksın.

Babalık, Masai'ye yeniden bir şeyler söyledi. Ardından yine el sıkışarak eksiksiz bir tōren havasında ayrıldık. Dūzlūğe doğru baktığımızda du-

manlar arasından başka Masailerin de gelmekte olduğunu gördük. Derileri toprak rengini almış adamlar, ince mızraklarıyla uzun adımlar atarak yürüyorlardı.

İri ceylanın başı çuvala konmuş, kanı kurumaya yüz tutmuş, et, çamurluğa yerleştirilmişti. Arabaya binerek düzlüğü geride bırakıp iki yanımızdaki çalılar arasında bulunan, kırmızı topraklı yoldan gitmeye başladık. Birtakım tepeleri geçerek küçük Kibaya köyüne vardık. Burada beyaz renkte bir dinlenme eviyle, bir genel satış yeri ve bolca tarla vardı. Dan'ı bir mısır tarlasının köşesinde, bir saman yığınının oturarak ceylan beklediği sırada, bir aslanın saldırısına uğradığı yer, burasıydı işte. Aslan, Dan'ı neredeyse haklayacaktı o zaman. Bu, Kibaya köyüne karşı garip bir korkuyla önyargılı olmamıza yol açmıştı. Bura'yı sevmek ve değerlendirmek için yardımcı olacağını düşünerek, havanın serin olduğu, daha çiylerin bile erimediği şu saatte, üstünde silahlı süvarisi olan, yaldızdan boyunlu Alman birasından içmemizi önerdim. Bu iş bitliğinde Kibaya'ya büyük bir hayranlık duymaya başladık. Önümüzdeki yolun açık olduğunu öğrenince de kamyonlara, bizi doğuya doğru izlemeleri haberini bırakarak, sahile doğru, ceylan ülkesine yollandık.

Güneş yükselip hava ısındıktan sonra, çok uzun bir yolculuk yaptık. Güneye doğru gidildiğinde nasıl bir yerle karşılaşacağımızı, Babalığa sormuştum. O da bana, aşılmaz, sık, diken gibi çalılar arasındaki yolda, Afrika'nın berbat, bitmez tükenmez uzaklıklarını aşacağımızı söylemişti. İşte şimdi, bu yol üstündeydik.

Babalık, "Burada çok büyük iller vardır. Ama onları vurmak olanaksız olduğu için, böylesine büyüktürler. Ne kadar yalın bir mantık değil mi?" dedi.

Bir milyon millik araziyi geçtikten sonra kumlu, kuru, çalılarla çevtili ağaçsız bir kırlığa geldik. Burası su kıyılarında seyrek seyrek çalılar boy attığı, tipik bir bozkırdı. Yine burası, Ba-

balığın dediğine göre. Kenya'nın kuzey sınırındaki topraklara benziyordu. Yürüyüşüyle peygamber devesini andıran uzun boyunlu bir antilop türü olan gerenuklar, ortalıkta geziniyordu. Bundan başka, bu bozkırlarda yaşadığını bildiğimiz küçük ceylanlara rastladık. Sonunda yol, tepelere doğru yeniden yavaş yavaş yükselmeye başladı. Bu alçak, mavi renkli, ağaçlıklı tepeler, dağ yüksekliğindeki ağaçlı yüksek tepeler arasına yerleşmişti. Tepelerin üstü, kilometrelerce meyveli çalılardan azıcık daha sık çalılarla örtülmüştü. Kırmızı yolun daraldığı yerdeyse, Somalili sığır alıcılarının sahile sürdüğü yüzlerce sığır sürüsü vardı. Baş alıcı uzun boylu, düzgün görünümlü biriydi. Başında beyaz bir türban, üstünde de sahil giysisi olan adam önden yürüyor, bir yelke simgesi olan şemsiyesini elinde taşıyordu. Arabayı sürülerin arasından sürerek, güzel görünüşlü çalıların yanından geçip iki dağ arasındaki açıklığa geldik. Buradan yarım mil sonra da iki dağın ötesine düşen alçak platonun meydanında çamurdan, saz damlı kulübelerin olduğu bir köy vardı. Arkamıza baktığımızda, yamaçları ağaçlarla kaplı, ağaçların üstünde açıklıklar, çayırlar ve kireç taşları bulunan dağ, çok güzel görünüyordu.

"Burası mı?"

Dan, "Evet. Tam yerini bulacağız şimdi" dedi.

Bir zamanlar beyaz olan bir kumaşı toğa gibi sarınmış, beyaz sakalları tıraş edilmemiş, çok yaşlı, yorgun yüzlü bir yerli çiftçi, çamur kulübelerden birinin ardından çıkarak bize yol gösterdi. Yoldan aşağıya inip sola döndüğümüzde, oldukça güzel bir kamp yerine geldik. Adamın bakışlarında büyük bir ürkeklik vardı. Bir yıl burada avlanan ve çok iyi dostu olan Hollandalı bir avcının önerdiği rehber adlarını Dan, bir kâğıda yazmıştı. Babalıkla Dan, bu adamları getirmesini ona söyledikten sonra, adam geri döndü. Giderken yüzünde daha da ürkek bir bakış vardı.

Masa ve iskemle olarak kullanmak üzere, arabanın oturma yerlerini dışarı çıkardık. Üstleri-

ne oturmak için paltolarımızı serdikten sonra. büyük bir ağacın gölgesinde. kamyonların gelmesini bekleyerek yemek yedik. bira içtik ve kitap okuduk. Daha kamyonlar gelmeden yaşlı adam. şimdiye dek gördüğümüz Wanderoboların en sıska. en aç. en ylgın görünüşlüsüyle geldi. Bir yay. kılıf içinde oklar ve bir mızrak taşıyan adam. tek ayağının üstünde duruyor. durmadan ensesini kaşıyordu. Bu adamın istediğimiz adam olduğu kuşkulu göründüğünden. yaşlı adama. bunun listede bulunup bulunmadığını sorduk. Adam. bunun listede olmadığını kabul ederek. daha da ürkek bir yüzle çekip gitti. Bu kez. istediklerimizi getirecekti.

Ertesi gün uyandığımızda yaşlı adamın. iki tane safari kılıklı resmi rehber ve köyden gelen oldukça çıplak iki kişiyle karşımızda durduğunu gördük. Bunlarla aramızda uzun bir konuşma oldu. Safari kılıklı rehberlerden biri. üstünde "İlgiliye" yazılı. bu mektubu taşıyanın güvenilir bir insan ve yetenekli bir iz sürücü olduğunu belirten salık mektubunu gösterdi. Bu mektubu. profesyonel avcı olan birisi inzalamıştı. Safari kılıklı rehber. bu profesyonel avcıdan Patron Simba diye söz edince hepimiz de çok öfkelenedik.

Babalık. "Bir zamanlar bir aslanı öldüren o herif" dedi.

Dan'a "Ona benim sırtlan avcısı Patron Fisi olduğumu söyle. Patron Fisi. onları çıplak elleriyle boğuyor de" dedim.

Dan. onlara başka bir şeyler söylüyordu.

"Onlara sor bakalım. kara kurbağalarını bulan Patron kurbağayı tanımak isterler mi? Ya da tüm çekirgeleri avlayan Ana Tziggi'yi?"

Dan. bu sözlerimi duymazlıktan geldi. Anlaşılan. şu anda para konusunu tartışıyorlardı. Alışılmış. günlük ücretlerini alacakları kesinleştikten sonra. Babalık onlara. içimizden biri bir ceylan vurduğunda rehber. on beş şiling verileceğini söyledi.

Baş rehber. "Pound demek istiyorsunuz sanırım" dedi.

Babalık. "Ne istediklerini iyi biliyorlar. Patron Simba ne derse desin. bu avcılarla birlikte olmayı gönlüm çekmiyor" dedi.

Ama sonradan Patron Simba'nın. çok usta bir avcı olduğunu ve bu sahilde çok iyi tanındığını öğrenecektik.

Babalık. "Bunları ikiye ayırırız. Birer pantolonluyla çıplağı. aynı gruba alırız. Ben. rehber olarak. çıplak vahşiyi yeğlerim. doğrusu" dedi.

Belgeli. giyimli iki rehber. çıplaklardan birer tanesini eş olarak seçmelerini söyledik. Ama bu. başarılı olmadı. İlk tanıştığımızda ağzı kalabalık ve para göz olduğunu anladığımız. sonra da Patron Simba'nın Son Ceylan Avı'nı büyük bir gösteri havasında adım adım anlatan dahi. yalnızca Abdullah'la birlikte avlanmakta dayattı. Tıkna. kalın burunlu. okur yazar olan Abdullah. onun iz sürücüsüydü. Her zaman birlikte avlanırlardı. Kendisi iz süremezdi. Bunları söylerken Patron Simba'yla. Patron Doktor olarak bilinen bir başka herifi ve boynuzlu hayvanları pandomimle canlandırmaya girişti.

Babalık. "Bir gruba bu vahşileri. öteki gruba da şu Oksford'luları alırız" dedi.

"O. tiyatrocu heriften *nefret ediyorum*" dedim.

Babalık kuşkuyla. "Ama çok iyi bir adam da olabilir" dedi. "Her neyse. sen de iz sürücüsün. Yaşlı adam. öteki ikisinin de iyi olduğunu söylüyor.

"Sağ ol. Cehennemin dibine git. Saman sapı çekerek. kimin kime çıkacağına bakalım mı?" diye sordum.

Babalık eline iki tane saman sapı aldı. "Uzun David Garrick'le arkadaşı. Kısası ise. bu iki nudist avcı için.

"İlk olarak çekmek istiyor musun?"

Karl. "Sen çek" dedi.

Benim şansıma. David Garrick'le Abdullah çıktı.

"Çıka çıka. şu lanet rol kesici. bana çıktı.

Karl. "Çok iyi olmayacağını nereden biliyorsun?" dedi.

"Değişelim ister misin?"

"İstemem. Ama yine de adam gerçekten çok iyi olabilir.

Babalık. "Şimdi de avı ortaya çıkarmada kullanılan yöntemin seçimi için çekeceğiz" dedi. "Uzun sapı çeken, ilk seçme şansına sahip olacak.

"Haydi çek.

Karl, kisasını çekti.

Babalığa, "Yöntemler neler?" diye sordum.

Bizim David'in, yarım düzine kadar ceylanı öldürmekle sonuçlanan çeşitli yöntemleri üstüne, uzun bir konuşma oldu. Bunlar arasında çeşitli biçimlerde pusuya düşürmek, şaşırtmak, açıktan saldırmak ve çalıların ardından atlamak vardı.

Sonunda Babalık, "Anlaşılan buralarda bir tuz alanı varmış. Hayvanlar, buraya tuz yalamak için geliyormuş. Binlercesi burada avlanmış. Arada bir de oradaki tepenin ardından dolanıp zavalıları açıktan vuruyormuşsun. Yapabilirsen de kalyaklıkların üstüne tırmanıp, yemeğe giden hayvanı, tepeden vuruyormuşsun" dedi.

"Ben tuz alanında avlanmayı yeğlerim.

Babalık, "Yalnızca en büyüğünü vurmaya dikkat et" dedi.

Karl, "Ne zaman başlıyoruz?" diye sordu.

"Tuz alanı bir tek sabahın ilk saatlerinde oluyor" dedi. Babalık, "Ama belki şu bizim yaşlı, bu gece gidip oraya bir göz atar. Yoldan oraya beş mil kadar yürüyorsun. İlk o gidip arabayı da alır. Güneş azıcık indikten sonra, dilediğin zaman tepelerden gidebilirsin.

"Bayan Sahip için ne dersin? Benimle gelebilir mi?" diye sordum.

Babalık ciddi bir suratla, "Pek iyi olmaz sanırım. Ceylan peşindeyken ne denli az sayıda insan olursa, o kadar iyidir" dedi.

M'Cola, Oyuncu, Abdullah ve ben gecenin serinliğinde ateşin yanına döndüğümüzde, heyecan

İçindeydik. Gölün çevresindeki tozlu alan, taze ceylan izleriyle doluydu. Birçok büyük aygır izleri, çok da güzel bir pusu yeri vardı. Böylece ben, ertesi gün serin bir havada, birçok iyi tuzaklarla, iyi bir pusudan başarılı bir av yapabileceğim gibi bir havaya girdim.

"Hava geçirmez, bozulmaz bir tuzak. Neredeyse hayvanlara ayıp oluyor. Adı Booth muydu. Barrett miydi, McCullough muydu neydi? Kimden söz ettiğini biliyorsun..."

Babalık, piposundan bir nefes çekerek, "Charles Laughton" dedi.

"Tamam. Fred Astaire. Ülkenin ve dünyanın tek step dansçısı. Adam bir tane. Pusuyu da bulan, o. O. tuz alanının nerede olduğunu biliyordu. Yalnızca yerdeki tozlara bakarak, rüzgârın nereden estiğini biliyordu. Bulunmaz bir adam. Patron Simba, onları eğitmiş dostum. Babalık, etleri dolapta bil. Yapacağımız tek şey, eti bozmamak ve iyi olmayan parçaları da ayırmak. Yarın, o tuz alanında size, iki tane ceylan vuracağım. Yurttaşlar, kendimi çok iyi hissediyorum.

"Sen ne içtin, yahu?"

"Hiçbir şey içmedim. inan. Garrick'i çağır. Onu filmde oynatacağını söyle. Tam ona göre bir rol var. Buraya dönerken düşündüm. İyi sonuç vermeyebilir ama, senaryo hoşuma gidiyor. Otello ya da Venedik Taciri'ni düşünüyorum. Hoşunuza gitti mi? Eşsiz bir konu. Şimdi şu Otello dediğimiz hızlı herif, hiç çapkınlık yapmamış olan bir kıza tutuluyor. Kıza da Desdemona diyeceğiz. Nasıl? Yıllardır bunu yazmam için, peşinideler. Ama ben onlara, o zaman ırk ayrımını yapmıştım. Demiştim ki, adam ortaya çıkıp kendini kanıtlasın. Harry Wills, berbattı. Paulino, onu alaşağı etti. Sharkey de, Dempsey de Sharkey'i hakladı. Carnera da onu attı. Dayığı kimse görmezse ne olur? Biz neredeydik, Babalık? Harry Greb öldü biliyorsunuz.

Babalık, "Tam köye girerken, adamlar sana

bir şeyler alıyorlardı. O sırada bunun nedenini anlayamamıştık" dedi.

P.O.M.. "Anımsıyorum. Neden o sırada ırk ayrımını sergilemesini söylemedin Bay J.P.?" dedi.

Babalık. "Çok yorgundum da ondan" dedi.

P.O.M.. "Yine de olağanüstü görünüyordun. Bu budalayı ne yapacağız şimdi?" dedi.

"Gürültücü herife, bir içki fırlatıp sesini kısmasını bekleyeceğiz.

"Tamam, susuyorum. Ama Tanrı biliyor, yarını düşündükçe müthiş keyilleniyorum" dedim.

Tam bu sırada Karl, iki çıplak vahşiyle ve yarısı boyundaki Müslüman silah taşıyıcısı Charo'yla çıka gelmez mi? Ateşin ışığında zavallı Karl'ın yüzü grileşmiş, sararmıştı. Stetson tüfeğini çıkarıp oturdu.

"Eeee? Vurabildin mi?" diye sordum.

"Hayır. Ama, orada olduklarını biliyorum. Ya sen?"

"Lanet yol boyunca yürüdük. Üstünde sığırdan, kulübelerden ve insanlardan başka bir şey olmayan bir yol boyunca, ceylan bulunur mu?"

Karl garip garip duruyordu, hasta olduğunu düşündüm. Ama, biz orada maskaralık yaparken onun, ölü gibi bir yüzle gelmesi bana yine dokunmuştu. Sinirlenerek, "Bölgeleri paylaşmıştık, biliyorsun" dedim.

Tatsız bir sesle, "Elbette. Biz yol boyunca avlandık işte. Orada ne bulacağını sanıyorsun? Burası sana ceylan avlanacak bir yer gibi görünüyor mu?" dedi.

P.O.M. son derece neşeli bir sesle Karl'a, "Ama, sabah tuz alanına gittiğinde ceylan bulamaman olanaksız" dedi.

Viski sodamı başıma diktim. Ardından kendi sesimin neşeli bir biçimde, "Yarın sabah tuz alanında kesinlikle ceylan vurursun" dediğini işittim.

Karl, "Yarın sabah oraya sen gidiyorsun" dedi.

"Hayır. sen gidip avlanıyorsun. Ben. bu gece gittim. Yer değiştiriyoruz. Anlaşıldı umarım. Öyle değil mi Babalık?"

Babalık. "Oldukça" dedi. Kimse kimsenin yüzüne bakmıyordu.

P.O.M.. "Bir viski soda iç Karl" dedi.

Karl. "Öyle olsun" diye yanıtladı.

Sessizce yemek yedik. Çadıra gidip yatağa girdikten sonra. "Tanrı aşkına. ona. sabahı gidip tuz alanında avlanacağını söylemek nereden geldi aklına?" dedim.

"Bilmiyorum. Söylemek istediğim o değildi. Kafam karıştı. Bu konuda konuşmak istemiyorum.

"Orayı. aranızda çekiliş yaparak. kazandın. Yerler belirlendikten sonra değiştiremezsin. Şansınızı denemenin tek yolu budur. Her zaman da bu böyle olmuştur.

"Bu konuda konuşmak istemiyorum.

"Şu anda onun da kendini iyi hissetmediğini sanıyorum. Sinirlerinin ne kadar bozuk olduğunu gördün. Bu sinirli haliyle. tüm tuz alanını biribirine katıp ortalığı velveleye verecektir.

"Ne olur. bu konuyu kes artık.

"Tamam. kesiyorum.

"İyi.

"Yine de onu rahatlattık sanıyorum.

"Ne yaptık bilmiyorum. Ne olur. bu konuyu kapat artık."

"Kapatıyorum.

"İyi."

"İyi geceler.

"Aman. boş ver" dedim. "İyi geceler.

"İyi geceler.

7

Sabahleyin Karl'la adamları tuz alanına yollandılar. Garrick. Abdullah. M'Cola ve ben de yolu geçip. köyün ardındaki kurumuş bir dere yata-

gri boyunca. puslu dağlara tırmanmaya başladık. Taş ve kaya parçalarıyla dolu. kuru bir nehir yatağına geldik. Burada asma yapraklarıyla çalılar boy vermişti. Böylece tırmanırken. asma yapraklarıyla yeşilliklerden oluşan dik bir tünel arasından duraksayarak geçmemiz gerekti. Bu yürüyüşte terden iççamaşırılarıma kadar sıırılsıklam olmuşum. Onun için dağın lepesine ulaştığımızda altımızdaki vadiyi kaplayan bulutlara bakarken. sabah serinliğinin içime işlediğini duydum. Araziyi dürbünle tararken. üstüme yağmurluğumu giymem gerekti. Terden öylesine sıırılsıklam olmuşum ki. oturacak durumda değildim. Onun için Garrick'e. yürümesini söyledim. Dağını bir yamını dolanıp daha yüksek olan katına çıktık. Karşıya geçerken. ıslak gömleğimi kurutan güneş ışıklarından da uzaklaşmıştık. Birbiri arkasına yeşil vadilerden geçerken. arazi dürbünleriyle çevreyi taraya taraya. ağır bir yürüyüş yaptık. Sonunda amfiteatr biçiminde. kâseye benzer bir vadiye geldik. Yemyeşil çimenlerle kaplı olan bu vadinin orta yerinde küçük bir dere. öteki ucunda ve tüm alçak kıyısı boyunca da uzanan ağaçlar vardı. Rüzgârın ulaşmadığı kayaların gölgesine oturup dürbünlerle çevreyi tararken güneş yükselerek karşıki yamaçları aydınlattı. Buradaki ağaçların arasında. iki dişi ceylanla bir buzağı otuluyorlardı. Bir yandan otlanırken bir yandan da çok hızlı hareket ederek arada bir başını kaldıran hayvanlar. ormandaki tüm hayvanlar gibi. tetikleydiler. Otlanırken sık sık başlarını kaldırarak. uzun uzun bakmıyor. çevreyi kolluyorlardı. Düzlükte yaşayan hayvanlar uzak yerleri de görebildiklerinden oldukça rahattırlar. Bu nedenle de ormanda yaşayan hayvanlardan çok farklı biçimde otlanırlar. Hayvanların gri böğürlerindeki dikey çizgileri buradan seçebiliyorduk. Sabahın bu erken saatinde dağların tepesinde olmak ve onlara bakmak çok hoş bir duyguydu. Biz hayvanlara bakarken. beklenmedik bir gümbürtü duyuldu. Ben. ilkin bir kayanın yuvarlandığını sandım. Ancak M'Cola. fısıltıyla.

"Patron Kabor! Piga!" dedi. Durup ikinci bir silah sesini bekledik. Ama hiçbir ses gelmedi. Bu kez, Karl'ın ceylanını yakaladığından hiç kuşku yoktu. İzlediğimiz dişi ceylanlar, patlama sesini işittiler. Bir an durup dinlediler. Sonra da yeniden otlanmaya başladılar. Ama, artık ağaçların arasında otuluyorlardı. Hintlilerin kampından öğrendiğim bir özdeyiş, bu duruma çok uyuyordu. "Bir vuruş, et demek. İki vuruş, belki demek. Üç vuruş, beline kadar pisliğe gömülmek demek." Bunu, M'Cola'ya çevirmek için, sözlüğü çıkardım. Anlayabildiği kârlarıyla, söylediklerimi onu çok eğlendirdi. Başını sallayarak kahkahalar atmaya başladı. Güneş üstümüze gelene dek, vadiyi durbünle taradık. Ardından dağın öteki yannına geçtik. Çok güzel bir vadiye gelerek, öteki Patronun, Doktor Patronun çok güzel bir erkek ceylan avladığı yeri gördük. Biz çevreyi tararken, vadinin ortasına doğru bir Masai yürümeye başladı. Tam bu yerliyi vuracakmışım gibi yaptığında Garrick son derece kaygılanarak, acıklı bir sesle bunun bir insan, insan, insan olduğunu söylemeye başladı.

Ona, "İnsan vurulmaz mı?" diye sordum.

Elini basma koyarak, "Hayır! Hayır! Hayır!" dedi. Büyük bir isteksizlikle tüfeği indirirken de M'Cola'ya, kaşımınla gözümle işaretler yolluyordum. O da şakayı anlamış, sırıtiyordu. Artık hava çok ısınmıştı. İçinden geçtiğimiz çayırda diz boyu çimenlerle, çevremizde bulut gibi yükselerek biçme makinesi gibi sesler çıkaran uzun uzun, gül renkli, tüy gibi kanatları titreşen çekirgeler vardı. Küçük tepeleri tırmanıp uzun, dik bir bayırdan inerek kampa indiğimizde vadide çekirgelerin uçtuğunu gördük. Karl da ceylanıyla birlikte gelmişti.

Deri yüzücümün çadırını geçtikten sonra, gövdesinden ayrılmış, boyunsuz derinin sallandığını gördüm. Kafatasının omurilikten ayrıldığı yerde deri daha da ağırlaşarak, ıslak bir biçimde sarkıyordu. Garip ve şanssız bir ceylandı. Güzel olan tek yeri, gözlerinden burun deliklerine dek

uzanan düzgün, gri renkli beyaz benekli derisi ve büyük, biçimli kulaklarıydı. Gözlerini artık toz bürümeye başlamış, çevresinde sinekler toplanmıştı. Ağır ve kaba boynuzları sarmallaşacak yerde, birden dönüp öne doğru fırlanmıştı. Ağır, çirkin ve acayip bir kafaydı.

Babalık, yemek çadırında oturmuş, sigara içip kitap okuyordu.

"Karl nerede?" diye sordum.

"Sanıyorum çadırında. Siz ne yaptınız?"

"Tepeyi dolandık. Birkaç tane dişi gördük.

Karlı çadırının ağzında görünce, "Ne denli sevindiğimi bilemezsin. Av nasıl oldu?" dedim.

"Pusuya yatmıştık. Bana, başımı eğmemi söylediler. Başımı kaldırdığımda karşımda bunun durduğunu gördüm. Çok büyük duruyordu.

Ateş ettiğini duyduk. Onu neresinden vurdun?"

"Sanıyorum ilkin bacağından. Ardından peşine takıldık. Birkaç kez daha vurduktan sonra, sonunda öldürdük."

"Ben tek bir kurşun sesi işittim.

Karl, "Dört ya da beş kez ateş ettim" dedi.

"Bunu izlemek için, öteki yana gittiyseniz, rüzgâr sesi yutmuş olmalı. Avının boynuzu çok ağır. Postu da çok büyük.

Karl, "Sağ ol. Umarım sen çok daha iyilerini vurursun. Oralarda bir tane ceylan daha olduğunu söylediler. Ama, ben göremedim" dedi.

Onun yanından ayrılıp Babalıkla P.O.M.'in bulunduğu yemek çadırına gitim. Bu ceylan, onları pek sevindirmişe benziyordu.

"Size ne oluyor?" diye sordum.

P.O.M., "Hayvanın başını gördün mü?" diye sordu.

"Elbete.

"Çok iğrenç bir baş.

"İşte bu da bir ceylan, ama. Bir tane daha avlayabilir.

"Charo'yla iz sürücüler bununla birlikte baş-

ka bir ceylan gördüklerini söylediler. Onun kafası çok g zelmi .

"İyi. Onu da ben vururum.

"Eğer geri gelirse.

P.O.M., "Yine de Karl'ın ceylanına kavuşması iyi oldu" dedi.

"İldiaya varını ki. bugüne dek görülmemiş en büyük ceylanı da vuracak" dedim.

Babalık. "Onu Dan'la birlikte samur arazisi-ne yolluyorum. Anla mamız böyleydi. İlkin ceylan vuracak sonra da samur arayacaktır" dedi.

"İyi.

"Sen de ceylanını vurur vurmaz, arkalarından oraya gideriz.

" ok iyi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İZ SÜRME VE YENİLGİ

1

Şimdi. bütûn bunlar olalı. yıllar geçmiş gibiydi. Son beş gün içinde küçük. büyük. tüm başarısızlığa uğramış. düzlüklerde vurmayı becerememiş. bir gece önce de Avusturyalıının kamyonu yüzünden hayvanları kaçırmıştık. Şu anda yalnızca bir hinttavuğu vurmuş ve güneşten iyice yanmış olarak yirmi sekiz millik yolda arabayı sürüp tuz alanına giderken. önümüzde yalnızca iki gün kaldığını düşünüyordum. Ondan sonra. toparlanıp gitmemiz gerekiyordu. M'Cola da biliyordu bunu. Artık ikimiz de üstünlük duygusuna kapılmadan. birlikte avlanıyorduk. Aklımızdaki tek şey. zamanın kısaldığıydı. Bir de ikimiz birden. sözümona bu rehber adı taşıyan maskaralarla birlikte olmanın tiksintisini duymaktaydık.

Şoförümüz Kamau. bir Kikuyu idi. Otuz iki yaşlarındaki bu sessiz adamın sırtında bir avcının attığı kahverengi. eski bir tüvit palto. dizleri yamalarla dolu. yeniden yırtılmış eski bir pantolon ve eski püskü bir gömlek vardı. Buna karşın adamcağız. çok özenli giyinmiş biri gibi bir izlenim veriyordu. Kamau. alçakgönüllü. sessiz ve çok iyi bir şofördü. Çalılıklarla kaplı yerlerden çıkıp. bozkıra geldiğimizde dönüp ona baktım. Onun eski bir palto ve çengelli iğneyle yarattığı bu özenli görünümünü. iyi huyluluğunu ve becerisini çok beğeniyordum. İlk yola çıktığımızda yüksek ateşten ölmek üzereydi. Ölmesi. o zaman benim için hiçbir anlama gelmiyordu. Yalnızca bir

sûrûcûden olacağımızı düşünmüştüm. Oysa şimdi ölse, çok üzüleceğimi biliyordum. Kamau'nun olasılıkdışı görünen ölümünü düşünüp duyulanmayı bir yana bırakarak, bu kez de David Garrick'i vurmanın, nasıl da zevkli bir şey olacağını düşündüm. Tam, bir hinttavuğu sûrûsüne ya da bir başka şeye saldırırken yüzünde beliren gösterici anlatımın, tam sırtından vurduğumda nasıl bir biçime bürüneceğini görmek, oldukça iyi olurdu doğrusu. M'Cola, bu sırada tüfeği uzattı. Ben de başımı salladım. O, hızla başını sallayarak, "İyi. Çok iyi" diyordu. Ben, Kamau'ya devam etmesini söyledi. Garrick'in bu durumdan şaşırıldığı anlaşıyordu. Bir anda uzun bir söyleve girişti. Biz, tavuk istemiyor muyduk? İşte bunlar da tavuktu. Hem de en iyisinden. Arabanın hızölcerinden tuz alanına yalnızca üç millik yolumuz kaldığını görmüştüm. Onun için şimdi bir başka hayvana ateş edip, tuzaktayken sesini duyduğumuz kamyonun yaptığı gibi, ceylanları kaçırmak istemiyordum.

Tuz alanına iki mil uzaklıktaki dikenli ağaçların arasına arabayı bıraktıktan sonra, keçi yolunun solundaki açıklıkta bulunan tuz alanına giden kumlu yola çıktık. Yolun bir mil kadarını, tek sıra dizilerek, büyük bir sessizlikle aldık. Okuryazar olan iz sûrûcû Abdullah önden, ben arkadan, M'Cola ve Garrick de benim ardından yürürken önümüzdeki yolun ıslak olduğunu gördük. Kumun çamurun üstünde incelindiği yerde bir göl oluşmuştu. Şiddetli yağmur, buraları bataklığa döndürmüştü. Ben, bunun ne anlama geldiğini kavrayamadım. Ama Garrick, kollarını iki yana açıp göğe bakarak, ülke içinde dişlerini gösterdi.

M'Cola, "Durum kötü" diye fısıldadı.

Garrick yüksek sesle konuşmaya başlamıştı.

"Kapa çeneni rezil heril" dedikten sonra, elimi ağzıma götürdüm. Adamı yüksek sesle konuşmasını sürdürüyordu. Ben de bir yandan sözlükte, "kapa çeneni" demenin karşılığını arıyordum.

Adam. bu arada gökyüzüyle. yağmurdan çamura bulanmış yolu gösteriyordu. Sözlükte. "kapa çeneni"nin karşılığını bulamadığımdan. elimin tersiyle ağzını kapadım. Bunu da sertçe yaptım. Şaşılacak şey. adam ağzını kapadı.

"Cola.

"Evet?"

"Ne oluyor?"

"Tuz alanında iş yok.

"Ya.

Demek sorun buydu. Ben. yağmur yağması-
nın bir tek iz sürmeyi kolaylaştıracağını sanmış-
tım.

"Ne zaman yağmış?" diye sordum.

"Dün gece" dedi. M'Cola.

Garrick. yeniden konuşmaya başlayınca. ağ-
zını yeniden elimin tersiyle kapadım.

"Cola.

"Efendim.

Ormandaki büyük tuz alanını göstererek
"Öteki tuz alanı" dedim. Orasının azıcık daha
yüksekte olduğunu biliyordum. Çünkü ona ulaş-
mak için çalıların arasından oldukça dik bir tepe-
yi tırmanmıştık.

"Belki.

M'Cola. ağzının kapatılmasından çok alınmış
olan Garrick'e bir şeyler söyledi. Adam. alınmakla
birlikte. çenesini kısmıstı. Yoldan aşağıya inip ya-
rı yarıya suyla dolmuş olan tuz alanının yakınına
geldik. Garrick. yeniden fısıltıyla bir söyleve baş-
lamıştı ki. bu kez de M'Cola çenesini kıstırdı.

"Haydi" dedim. M'Cola önümüzde. ıslanmış.
kumlu yoldan ağaçların içine girerek üstteki tuz
alanına yöneldik.

Bu sırada M'Cola. zınk diye durdu. Eğilip ıslak kuma baktı ve bana. "İnsan" diye fısıldadı.
Burada bir iz görmüştü.

"Shenzi" dedi. Bir vahşinin ayak izi olduğunu
söylüyordu.

Ağaçların arasından usulca geçerek. sezdir-

meden tuz alanını dolaşarak. pusunun yanına gelene dek. adamı aradık. M'Cola. başını salladı.

"Yok" dedi. "Haydi gelin.

Yeniden tuz alanına gittik. Her şey. apaçık ortadaydı. Hayvanların tuza geldiği yerin ardındaki nemli bayırda. üç büyük erkek ceylanın izleri vardı. Sonra. atılan bir okla kaçan hayvanların beklenmedik. derin. bıçakla kesilmiş gibi yaylanmalarının izini gördük. Hayvanlar. bayırı tırmanıp çalılarının ardında kaybolmuşlardı. Bu. üç izi de sürdük. Ama. bunların dışında bir insan izi göremedik. Okçu onları kaçırmıştı.

M'Cola büyük bir nefretle. "Shenzi!" dedi. Shenzi'nin izlerini sürerek volun neresinden döndüğünü bulduk. Hava kararana dek. pusuda oturduk. Bu arada yağmur başladı. Tuz alanına da gelen giden olmalı. Vahşi adamın biri. buraya gelip ceylanlarımıza ateş ederek onları ürkütmüştü. Artık. burada hayat yoktu.

Kamau büyük. ketenden bir yer bezinden çadır yaparak içine de sivrisinek cibinliğini astı. Bir de taşınabilir karyola yerleştirdi.

Garrick'le Abdullah bir ateş yaktilar. Onlarla birlikte Kamau ve M'Cola. bu ateşte yemek pişirdiler. Adamlar. kamyonunda uyuyacaktı. İnce ince yağmur çiseliyordu. Soyunarak. sivrisinek bollarıyla kalın pijamalarını giyip yatağın üstüne oturdum. Yatakta. hinttavuğunun göğüs ızgarasını yedim. Yanında da yarım şişe viskiyle su içtim.

M'Cola. yüzü asık ve kaygılı olarak ne yapacağını bilmez bir durumda çadırın içinde göründü. Yastık yapmak üzere toparladığım giysileri alıp. beceriksizce yeniden katlayıp örtülerin altına koydu. İçmek isteyeceğimi düşünerek üç tane çay kutusu getirdi.

"Hayır.

"Chai?" diye sordu.

"Boş ver onu.

"Chai?"

"Viski daha iyi.

Anlayarak. "Evet. evet" dedi.

"Chai sabah. Gneten nce.

"Evet. Patron M'Kumba.

"Sen burada uyu. Yağmur yağıyor. Zamanının çoğunu bizim gibi. evlerinin dışında geçirenlerin duyduğu. en güzel ses olan yağmur sesinin çınıladığı çadırı işaret ettim. Bu ses. bizi deli de etse. eşsiz bir sestir.

"Evet.

"Haydi. Ye.

"Evet. Chai yok?"

"Çayın cehennemine dibine kadar yolu var.

Umutla. "Viski?" diye sordu.

"Viski tamam.

Kendinden emin bir sesle. "Viski" dedi yine.

"Peki. Öyle olsun" dedim. Bir tenekeyi boşaltıp aynı oranda da su koyarak sıvrisinek cibinliğine gittim. Giysilerimi bularak. yeniden yastık olacak biçimde toparladım. Elimdeki viskiyi ağır ağır içerek. tek dirseğimin üstünde uzandım. Ardından kabı yere bırakıp. Springfield'i elimle yokladım. Cep lambasını örtülerin arasına sokarak. yanıma koydum. Yağmuru dinleyerek. uykuya daldım. M'Cola'nın içeri girip. yatağını yaparak uyuması sırasında uyandım. Yeniden uyuduktan sonra bir kez daha uyandım. M'Cola'nın uykuda çıkardığı sesi işittim. Ama. sabah benden önce kalkıp. ben uyanmadan çayı pişirmişti.

Örtümü çekerek. "Chai" dedi.

Uykulu uykulu kalkarak. "Lanet çay" dedim.

Gri. ıslak bir sabahtı. Yağmur durmuş olmakla birlikte. yer yer pus vardı. Tuz alam da suyla dolmuştu. Burada. tek bir iz bile yoktu. Biz de bir erkek ceylan izi bulma umuduyla. ıslak çalıların arasında aranmaya başladık. İzlerin. bizi hayvana götüreceğini umuyorduk. Yolu geçip. çaya benzer bir açıklığı çevreleyen çalılığın bitimine geldik. Burada. bir gergedan bulmayı umuyorduk. Ne ki. çok taze pisliklerle karşılaşmış olmakla birlikte. yağmur altında izlerini bulamadık. Bir ara. tik kuşlarının sesini duyduk. Başımızı kaldırdığımızda bunların büyük bir aceleyle sık çalı-

larını üstünden kuzeye doğru uçtuğunu gördük. O yana doğru geniş bir daire çizerek gittiğimizde de taze bir sırtlan iziyle, dışı ceylan izinden başka bir şeye rastlamadık. M'Cola eliyle, küçük bir ceylanın başının bulunduğu ağacı gösterdi. Bunun çok güzel, uzun ve kıvrımlı bir boynuzu vardı. Yerdeki çimenlerin üstünde de öteki boynuz duruyordu. Bunu alıp yerine sokuşturdum.

M'Cola, "Sheuzi" diyerek, yay çeken bir adamı canlandırdı. Hayvanın başı oldukça temizdi. Ama boş boynuzların içinde ıslak bir cerahat vardı ve leş gibi kokuyorlardı. Kokuyu ayırımsamamış gibi yaparak Garrick'e uzattım. O da hiçbir hareket yapmadan hızla Abdullah'a geçirdi. Abdullah, burnunu buruşturarak kafasını salladı. Boynuzların kokusu gerçekten de iğrençti. M'Cola'yla ben sırttık. Garrick ise, çok erdemli bir insan pozundaydı.

Yol boyunca arabayla ceylan aramanımı, ceylanı barındırabilecek açıklık yerlerde inip avlanmanın iyi bir fikir olduğuna karar verdim. Arabaya dönüp bu planımı uyguladık. Ama birçok açıklık yere gittiysek de hiç şansımız yoktu. Artık güneş yükselmiş, yol beyaz örtülü ya da çıplak insanlarla dolmaya başlamıştı. Kampa dönmekten başka yapacak bir şey yoktu. Dönüşte öteki tuz alanına bir kez daha bakmak üzere durduk. Burada, bir ceylan vardı. Güneş, gri ağaçların arasından süzülüp derisini kızıla boyuyordu. Yine burada, birçok ceylan iziyle karşılaştık. Bunların üstünden geçerek kampa yollandık. Yol üstünde, eski bir sinema filmi gibi titreşen, pembe bir tünel gibi batıya doğru gitmekte olan çekirgeler, bütün bir göğü kaplamışlardı. Ama bu sinema filmi gri değil, pembeydi. Kampa gittiğimizde bizi Babalıkla P.O.M. karşıladı. İkisi de düşkırıklığa uğramışlardı. Kampa hiç yağmur düşmediği için, elimiz boş olarak döneceğimizi akıllarından bile geçirmemişlerdi.

"Benim yazına düşkün ahbap gitti mi?"

Babalık, "Evet. Handeni'ye gitti" dedi.

P.O.M., "Amerikalı kadınlara ilişkin öylesine çok şey anlattı ki!" dedi. "Zavallı Baba. Bir tane ceylan vuracağından öyle emindim ki! Lanet olsun şu yağmura!"

"Amerikalı kadınlar nasılmış?"

"Onların korkunç olduğunu düşünüyor.

Babalık, "Adam haklı. Şimdi bana bugün olanları anlatın" dedi.

Yemek çadırının gölgesine oturarak, onlara olup biteni anlattım.

Babalık, "Bu bir Wanderobo. Bunlar berbat birer atıcıdır. Yazık!" dedi.

"Bense, oklarını sallaya sallaya yoldan geçerken gördüğümüz beyaz avcılardan biri olduğunu sanmıştım. Yolda giderken tuz alanını görüp, oradan da ötekine geçmiştir gibi geldi bana.

"Pek sanmam. Beyaz adamlar, oklarla yayları kendilerini korumak için taşıyor. Avlanmak için değil.

"Neyse. Her kimse, işimizi bozdu.

"Yazık olmuş. Bir bu, bir de yağmur her şeyi bozmuş. Buradaki iki tepeye de gözcü diktim. Ama onlar da bir şey göremediler.

"Neyse. Yarın akşama dek şansımız var. Ne zaman yola çıkmamız gerekiyor?"

"Öbür gün.

"Alı o lanet valisi yok mu?"

"Umarım Karl aşağıda birbiri ardına samur vuruyordur.

"Şu kampa elimizde boyutuzla dönemeyeceğiz anlaşılan. Kulağınıza hiçbir şey gelmedi mi?"

"Hayır.

P.O.M., "Bir ceylan bulasın diye altı ay sigara içmemeye karar verdim. Şu anda da bırakmış durumdayım" dedi.

Ardından yemek yedik. Yemekten sonra çadırda uzanıp kitap okudum. Sabah, tuz alanında bir şansımız daha olacağını biliyordum. Artık bunun için kaygılanacak değildim. Ama aslında gerçekten de *kaygılıydım* işte. Gözümü uyku tutmu-

yor. uyuduğumda ise hemen uyanıyordum. Onun için. açık yemek çadırının önündeki bez koltuklardan birine oturup İkinci Charles'ın yaşamöyküsünü okumaya koyuldum. Arada bir çekirgele- re bakmak için başımı kaldırıyordum. Bunlara bakmak çok heyecan vericiydi. Onları heyecan verici şeyler gibi görmek de elimde değildi.

Sonunda ayaklarımı bir kutuya yaslayarak uykuya daldım. Gözümü açtığımda Garrick karşımdaydı. O.. çocuğu. kocaman. siyahlı beyazlı. devekuşu tüylü bir şapka giymişti.

İngilizce olarak. "Çekil başımdan" dedim.

Kendini beğenmiş bir havada yılışarak karşımda duruyordu. Dönerek. devekuşu tüylü şapkasını yandan görmemi de sağladı.

Babalık. bu sırada ağzında bir pipoyla çadırından çıkıyordu. Ona. "Bak burada ne var!" diye seslendim.

Babalık. "Tanrım!" diyerek. çadırına geri döndü.

"Haydi gel canım. Görmezlikten geliriz olur biter" dedim.

Sonunda Babalık. çadırından çıktı. Elinde bir kitapla gelip oturdu. Bu arada Garrick'in kalasındakine hiç mi hiç bakmadı. O. orada poz verip dururken biz. konuşmaya daldık.

"Bu namussuz. içki de içiyor" dedim.

"Öyledir.

"Kokusunu alıyorum.

Babalık. yüzüne bakmadan Garrick'e çok yumuşak bir sesle bir şeyler söyledi.

"Ona ne dedin?"

"Gidip doğru dürüst giyinmesini ve yola çıkmaya hazırlanmasını.

Garrick. tüyleri sallana sallana yanımızdan uzaklaştı.

Babalık. "Şu lanet kuş tüylerine bir dakika bile katlanamıyorum" dedi.

"Sanırım kimileri de çok seviyor."

"Tamam. Resmini çekmeye başla öyleyse" dedi.

"Korkunç" dedim.

Babalık. "İğrenç" diye bana katıldı.

"Son gün bir şey vuramazsak Garrick'i vura-
cağım. Bu bana. neye patlar?"

"Başına bir sürü dert açılabilir. Bunu vurur-
san ötekini de vurman gerekir.

"Ben yalnız Garrick'i vurmak istiyorum.

"En iyisi sen yine de vurma. Benim başımı
derde sokarsın.

"Şaka yaptık Babalık.

Kafasındakini çıkarmış olan Garrick. Abdul-
lah'la birlikte geldi. Babalık. onlara bir şeyler söy-
ledi.

"Tepenin çevresindeki yeni bir yolda avlan-
mak istiyorlar."

"Çok iyi. Ne zaman?"

"Ne zaman olursa. Yağmur yağacak gibi. Siz
en iyisi yola koyulun.

Botlarımla yağmurluğumu alması için. Mo-
lo'yu yolladım. M'Cola da Springfield'le göründü.
Hep birlikte arabaya doğru yürüdük. Güneş. öğle
öncesinde de öğle saatlerinde de bir süre ortaya
çıkışmış olmakla birlikte, gün boyu hava bulutlu
kalmıştı. Yağmur bulutları bize doğru geliyordu.
Çekirgeler de artık uçuşmuyordu.

Babalığa. "Uykudan serseme döndüm. Bir iç-
ki içeceğim" dedim.

Yağmur hafif hafif yapraklara damlarken. ye-
mek ateşinin yanındaki büyük bir ağacın altında
durduk. M'Cola. viski şişelerini getirip çok asık
bir yüzle bana uzattı.

"Bir tane de sen ister misin?"

"Hiçbir zararını göremiyorum.

İkimiz birden içtik. Babalık. "Lanet olsun on-
lara" dedi.

"Lanet olsun.

"Belki de harika izler bulursunuz.

"Onları arazinin dibine kadar süreriz artık.

Arabaya binip sağıdaki yola saptık. Çamurdan evleri olan köyden geçip yoldan çıkarak sola. İki yanı ağaçlarla sıkı sıkıya çevrili olan ve tepelelerin eteklerini dolanan sert. Kırmızı yola girdik. Artık hızla yağmur yağıyordu. Onun için arabayı yavaş sürmemiz gerekiyordu. Üstünde gittiğimiz çamurda. yeterince kum olmalıydı ki araba kaymadı. Arkada oturan Abdullah. birden çok heyecanlı bir sesle Kamau'ya durmasını söyledi. Arabayı kaydırarak durduk. Hep birden dışarı çıkarak geriye doğru yürüldük. Islak çamurun üstünde taze ceylan izleri vardı. İzin köşeleri çok belirgindi. Ayak tırnaklarındaki kir de daha yağmurdan yumuşamamıştı. Bu. ceylanın buradan yalnızca beş dakika önce geçtiğini gösteriyordu.

Garrick. "Doumi" dedi. Başını arkaya atıp kollarını iki yana açarak. boynuzlarının kürek kemiklerine kadar uzandığını anlattı. "Kubwa Sana!" Abdullah da bunun bir erkek ceylan olduğunu onayladı. Hem de çok büyük bir erkek ceylan.

"Haydi gelin" dedim.

İz sürmemiz çok kolaydı. Hayvanın yakında olduğunu da biliyorduk. Yağmur ya da karla hayvanlara yaklaşmak çok daha kolaydır. Bu nedenle. onları vurabileceğimize kesin gözüyle bakıyordum. Sık çalılar arasında izleri sürmeye koyulduk. Ardından bir açıklığa çıktık. Gözlüklerimdeki yağmur izlerini silmek ve Springfield'in arkasındaki boşluktan hava ülemek için durdum. Artık yağmur çok hızlandığı için. gözlüklerimi ıslatmamak amacıyla şapkanı. azıcık daha öne doğru indirdim. Açıklığın köşesine geldiğimizde bir çattırtı duyduk. Karşınızda. çalılara doğru giden beyaz çizgili. gri renkte bir hayvan vardı. M'Cola kolumu tutup "Manamouki!" diye fısıldadı. Bu. bir dişi ceylanlı. Ama hayvanın. sıçrayıp kaybolduğu yere gelince hiçbir izle karşılaşmadık. Hiç kuşkuyla kapılmadan varılabilecek en mantıklı sonuç. ta yoldan bu yana bu dişinin izinde olduğumuzdu.

Tüm tiksintimi çıkaracak biçimde Garrick'le

"Douml Kubwa Sana" diye alay ettim. Sonra da elimle. arkaya doğru kıvrılan dev boynuzlar yaptım.

O da büyük bir üzüntü ve sabırla. "Manamouki Kubwa Sana" diye yanıtladı.

İngilizce olarak. "Seni kaz tüylü Allahın belası!" dedim. "Manamouki! Manamouki! Manamouki!"

M'Cola da başını sallayarak. "Manamouki" dedi.

Sözlüğü açıp aradığım sözcükleri bulamayınca M'Cola'ya işaretlerle yolun arkasından dolanıp başka izler aramamızı söyledim. İliklerimize kollar ıslanmış bir durumda. arkadan geri döndük. Hiçbir şeyle karşılaşmayınca arabaya gittik. Yağmur azaldığı ve yol sağlam görüldüğü için. hava kararmadan. dönmeye karar verdik. Yağmurdan sonra tepelerin eteklerinde bulutlar birikmiş. ağaçlar su damlatmaya başlamıştı. Yol boyunca hiçbir şeye rastlamadık. Ne açıklıklarda. ne çalıların seyreldiği ovalarda. ne de yeşil eteklerde bir şey vardı. Sonunda hava karardı ve kampa döndük. Arabadan çıktığımızda Springfield çok ıslanmıştı. M'Cola'ya bunu. dikkatle temizleyip yağlamasını söyledim. Tüfeği ona bıraktıktan sonra bir lambanın yandığı çadıra giderek. giysilerimi çıkarıp. bezden küvette yıkandım. Ateşin yanına geldiğimde. üstüme pijamalarını. sabahlığımı giymiş. ayaklarıma sivrisinek botlarımı geçirmiş ve rahatlamıştım.

P.O.M.'le Babalık. ateşin karşısındaki iskemlelerde oturuyorlardı. P.O.M. beni görünce viski de getirmek için kalktı.

Babalık. oturduğu yerden. "M'Cola olanları bana anlattı" dedi.

Ona. Allahın cezası kocaman bir inekti. Neredeyse ateş ediyordum. Sabah için ne düşünüyorsun?" dedim.

"Sanırım tuz alanı iyidir. Şu iki tepeye de gözcü koydum. Köydeki o yaşlı adamı anımsıyormusun? Tepelerin ardındaki bir arazide yabanka-

zı avlıyor. Yanında da bir Wanderobo yerlisi var. Üç gündür avdalar.

"Karl'ın ceylanını vurduğu yerde. bizim de bir tane vurmamamız için bir neden yok. Yeni bir gün. yeni bir umut demektir.

"Dogru.

"Ne var ki yarın. son günümüz. Bu arada tuz alanı. yağmurdan balçığa dönmüş de olabilir. Islandıği anda tuzu gidiyor. Çamurdan başka bir şey kalmıyor.

"Dogru.

"Umarım bir ceylan görebilirim.

"Gördüğün zaman dikkatli davran ve avı kaçırmamaya bak. Ağır ağır davranarak hayvanı öldürebilirsin.

"Bu konuda kaygılanmıyorum.

P.O.M.. "Başka bir şeyden söz etsek! Bu konu beni çok sinirlendiriyor" dedi.

Babalık. "Keşke deri pantolonlu dostumuz burada olsaydı! Tanrım. adamda iyi çene vardı hani! Bizim adamımızı bile konuşturabildi. Neydi şu çağdaş yazarların durumu? Şu söylevi bir de bize çeksene!"

"Cehennemin dibine git!"

P.O.M.. "Neden hiç aydınlara özgü şeylerle ilgilenmiyoruz? Neden. siz beyler. hiç dünyayla ilgili sorunları konuşmuyorsunuz? Neden. dünya da olup bitenler bana anlatılmıyor?" diye sordu.

Babalık. "Dünyanın durumu çok kötü" diye bilgi verdi.

"Hay Allah!"

"Amerika'da neler olup bitiyor?"

"Biliyorsam ne olayım! Bir tür YMCA gösterisi sergileniyor. Şaşkın birtakım namussuzlar. başkalarının cebinden aldıkları parayı çarçur ediyorlar. Bizim kasabadaki herkes. çalışmayı bırakıp sosyal yardımla geçinmeye başladı. Tüm balıkçılar. doğramacı oldu. İncil'de öngörülenler tersine dönüyor."

"Türkiye'de durum ne?"

"Korkunç. Fesler başlardan atıldı. Eskilerden birçoğunu astılar. Yine de İsmet ortalarda.

"Son zamanlarda Fransa'ya gittin mi?"

"Evet. Hiç de hoşuma gitmedi. İç açıcı olmayan şeyler dönüyor.

Babalık. "Tanrım! Eğer gazetelerin dediğine inanırsak, çok kötü durumda olmalı" dedi.

"Bunlar ayaklanclıklarında gerçekten de ayaklanıyorlar. Lanet olsun, bu iş kanlarına işlemiş artık. Gelenekselleşmiş.

"Devrim sırasında İspanya'da mıydın?"

"Daha sonra oradaydım. İki tane ayaklanma olasılığı vardı. İkisi de olmadı. Sonra birini de kaçırdık."

"Kûba'dakini gördün mü?"

"Başından sonuna dek gördüm.

"Nasıldı?"

"İlkin çok güzeldi, sonra bozuldu. İnanmazsın, ne kadar kötüydü.

P.O.M., "Kesin artık" dedi. "Bunları biliyorum. Havana'da ortalık biribirine girmiş ateşler edilirken, ben, mermer bir masanın arkasına çömelmiştim. Arabalarla gelip, gördükleri herkese ateş ettiler. İçkin yanımdaydı. Bunlar olup biterken içkiyi unutmayışım ve dökmeyişim pek hoşuma gitmişti. Çocuklar, 'Anne öğleden sonra dışarı çıkıp ateş edenlere bakabilir miyiz?' diye sordular. Kafalarını devrime öylesine takmışlardı ki, bundan söz etmemek zorunda kaldık. Bunby, Bay M.'e öylesine dış biliyordu ki, bu kana susamışlığı içinde korkunç karabasanlar gördü.

Babalık. "Olağanüstü" dedi.

"Bana takılmayı bırak. Devrimlerin sözünü duymak istemiyorum. Midem bulanıyor bu konudan.

"Senin adam bu konudan hoşlanıyor gibi.

"Ben nefret ediyorum.

Babalık. "Biliyorsun, ben hiç devrim görmedim" dedi.

"Gerçekten çok güzel şey devrim. Uzunca bir

sûre güzel oluyor. Sonradan iş zıvanadan çıkıyor.

P.O.M., "Çok heyecan verici oldukları kesin. Bunu kabul ederim. Ama, artık nefret ediyorum devrimden. Gerçekten, umurumda bile değiller" dedi.

"Bu konuda azıcık çalıştım.

Babalık. "Ne sonuca ulaştın?" diye sordu.

"Hepsi de birbirinden farklıydı. Yine de birtakım ortak nitelikleri vardı. Bir gün, onlara ilişkin bir araştırma yazısı yazacağım."

"Çok ilginç olur bu.

"Bunun için yeterli miktarda malzemen olmalı. Geçmişteki deneyimlere ilişkin, birçok şey öğrenmen gerek. Tanık olmadığın hiçbir şey üzerinde doğru dürüst bilgi edinemezsin. Çünkü yenilenler, her zaman basında olumsuz şeyler yayımlar. Yenenlerse, öylesine yalancıdır ki! Bir de, oranın dilini bilmek, olayları izlemende en büyük etmendir. Elbet bu da insanı kısıtlayıcı bir şey. İşte bu nedenle, hiçbir zaman Rusya'ya gitmeyeceğim. Kapalı kapıların ardından işitmediğin gerçekler, hiçbir işe yaramaz. Ortalarda edindiğin bilgiler, artık bilgilerdir. Bir de çevreyi gezersin, o kadar. Herhangi bir ülkede yabancı dil bilen herkes, sana yalan söyleme eğilimindedir. En iyi bilgiyi, her zaman, halktan alabilirsin. Halkla konuşmadığın, kapalı kapıların ardındakileri duyamadığın zaman, haber değeri olan bir bilgi alman olanaksızdır.

"Öyleyse Savahiliceyi de ilerletmek istiyorsun.

"Buna çalışıyorum.

"Bu durumda bile, kapalı kapıların ardındakileri duyamazsın. Çünkü kendi aralarında kendilerine özgü bir dille konuşurlar.

"Gerçekten bir şeyler öğrenmeden, bu konuda bir şey yazmaya kalkarsam, o zaman doğadan başka bir şeyden söz etmeyeceğim. Bir ülkede ilk bakışta edinilen izlenimin değeri büyüktür. Sanırım bu izlenim, herkesten çok senin için önemli-

dir. Ama bunu sergilemek için. her zaman yazmaya çalışmalısın. Ne olursa olsun."

"Safariye ilişkin kitapların çoğu birer baş ağrısından öteye gidemiyor."

"Korkunç kitaplar."

"Bu konuda sevdiğim tek kitap Streeter'inki. Ne diyordu adam? Doğallığı Bozulmuş Afrika. Afrika'nın nasıl bir yer olduğunu okuyucuya hissettiriyordu. En iyi kitap buydu."

"Ben Charlie Curtis'inkini beğendim. Büyük bir açsözlülükle. Afrika'nın eksiksiz bir resmini çiziyordu."

"Yine de Streeter. müthiş güldürücüydü. Kongoniye nasıl vurduğu aklında mı?"

"Gerçekten çok komikti."

"Bununla birlikte. bu ülkeye ilişkin duygularımıza benzer duygular yaratan bir başka kitap görmedim. Tek anlattıkları. Nairobi'deki o lanetli hızlı yaşam ile. bir başkasınınkinden iki santim daha uzun boynuzlu hayvanları nasıl vurdukları. Ya da tehlike karşısında ne yaptıklarını geveliyorlar."

"Ben. bu ülkeyle hayvanlarına ilişkin bir şeyler yazmak. hiç bilmeyenlere burayı tanıtmak isterdim."

"Bir denesene. Denemenin bir zararı yok. Biliyorsun. Alaska yolculuğumuzda ben de bir günce tutmuştum."

P.O.M.. "Okumayı çok isterim. Sizin yazar olduğunuzu bilmiyordum. Bay J.P. dedi."

Babalık. "Öyle korku gibi. saçma konular yok. Okumak isterseniz. size yollayabilirim. Her gün ne yaptığımızı ve Afrika'da yaşayan bir İngilizin gözünde Alaska'nın nasıl bir yer olduğunu yazdım. Sanırım sıkılırsınız."

P.O.M.. "Siz yazınca hayır" dedi.

Babalık. "Kadınca gönülümü okşamaya çalışıyor" dedi.

"Benim değil. senin gönlünü okşuyor."

P.O.M.. "Onun yazdıklarını okudum. Şimdi Bay J.P.'nin yazdıklarını okumak istiyorum" dedi.

Babalık. "Senin adam gerçekten de yazar mı? Bunu kanıtlayacak hiçbir şey görmedim. İz sürüp avlanarak, senin yazdıklarına malzeme topluyor olmasın?" dedi.

"Ah, gerçekten de yazardır. Yazmaya bir kez başladı mı, kuzu gibi bir adam olur. Ama başlamadan az önce, yanına yaklaşılamazsınız. Yazmaya başlaması için, ilkin kafasının bozuk olması gerek. Artık eline kalem almayacağını söylemeye başladığı anda, yazmaya başlayacağını anlarım."

Babalık. "Ondan yazına ilişkin daha çok bilgiler almalı, konuşturmalıyız. Deri pantolonlu tam bu işe uygun biriydi. Bize birkaç anekdot anlatır mısın?" diye sordu.

"Evet. Paris'te olduğum son gece, Sologne'de Ben Gallagher'ın yerinde avlanıyordum. Biliyorsunuz, adamın bir fermée'si* var. Bunlar, dışarıda otlanırken çitleri indiriyorlar Sabah tavşan vurduk. Öğleden sonra, arabayla ava çıktık. Bu avda birkaç sülün vurduk. Ben de bir chevreuil** öldürdüm."

"Bunun yazınla ilgisi yok.

"Dur şimdi. Dün gece, Joyce'la karısı yemeğe geldiler. Onlarla birlikte, bir köylü eti ve chevreuil'in boynunu yedik. Joyce'la ben, ertesi gün Afrika'ya gideceğimiz için, sarhoş olduk. Tanrını, ne geceydi!"

"Böylesine berbat bir yazın örneği görmedim" dedi Babalık. "Joyce kim?"

"Çok esaslı bir herif. Ulysses'i yazan.

Babalık. "Onu Homeros yazdı" dedi.

"Aşilus'u kim yazdı?"

Babalık. "Homeros. Beni tuzağa düşürmeye kalkma. Başka yazınsal öykülerin var mı?" dedi.

"Pound'u hiç işittin mi?"

"Adını hiç işitmedim.

"Pound'a ilişkin iyi öyküler biliyorum.

* fermée: çiftlik. (Çev.)
chevreuil: oğlak. (Çev.)

"Düşün ki senle ben. garip adlı bir hayvan yiyip. sonra da sarhoş oluyoruz."

"Bu. öylesine sık oldu ki" dedim.

"Yazın yaşamı çok eğlenceli olmalı. Acaba benden iyi bir yazar çıkar mıydı?"

"Sanırını.

Babalık. P.O.M.'e "Bunları bir yana yazarak. ikimiz de yazar olacağız. Bize bir öykü daha anlat" dedi.

"George Moore diye birini duydun mu?"

"George Moore. ben gitmeden önce. sana sağlıklar dilerim'in yazarı mı?"

"Tamam.

"Ne olmuş ona?"

"Ölmüş.

Amma da soğuk şeyler anlattın! Bundan daha iyi bir şeyler anlatabilirsin.

"Onu. bir kez kitapçada görmüştüm.

"Bu daha iyi. Onları. nasıl da canlı kılabileceğini görüyor musun?"

P.O.M.. "Bir kez. Clara Dunn'la birlikte. onu aramaya Dublin'e gitmiştim" dedi.

"Ne oldu orada?"

"Bulamadık onu.

Babalık. "Tanrım! Gerçekten. yazın dünyası bambaşka! Onun üstüne bir şey olamaz" dedi.

"Clara Dunn'dan nefret ediyorum" dedim.

Babalık. "Ben de. Ne yazmış?" diye sordu.

"Mektuplar. Dos Passos'u biliyor musun?" dedim.

"Hiç duymadığım bir ad.

"Onunla ben. kışın sıcak kirş içerdik.

"Sonra ne oldu?"

"Sonunda insanlar yüz çevirdiler.

Babalık. "Tanıdığım tek yazar. Stewart Edward White'dır. Onun yazdıklarına tapardım. Çok iyi yazardı. Sonradan onunla tanıştım. Ve hiç sevmедim" dedi.

"Aynı noktaya geliyorsun" dedim. "Görüyor musun. yazınsal öykü anlatmak kolay değil.

P.O.M.. "Onu neden sevmediniz?" diye sordu.

"Söylemem gerekiyor mu? Öykü bitmedi mi? Senin adam da böyle anlatıyor işte.

"Haydi söyleyin.

"Çok eski kafalıydı. Gözleri çok uzakları görürdü. Çok fazla aslan vurdu. Kimse, o kadar çok aslan öldüremez. Ancak koşturur. O kadarını öldüremez ama. Lanet aslan seni öldürür. daha çok. *The Saturday Evening Post*'ta o herif için. çok güzel şeyler yazıyor. Neydi adı. Andy Burnett. Ah. çok iyiydi. Onu Nairobi'de uzak yerlere bakan gözleriyle görür gibi oluyorum. Herkes. çok iyi bir avcı olduğunu söylüyor."

"Ama sen. gerçekten bir yazın fırlamasısın. Şu anlattıklarına bak!" dedim.

P.O.M.. "Gerçekten de eşsiz. Biz acaba yemek yiyecek miyiz?" dedi.

Babalık. "Yemeğimiz Tanrı'ya kalmış. Bu öykülere başlayınca sonu gelmiyor" dedi.

Yemekten sonra. azıcık ateşin karşısında oturduk. Sonra da yatmaya gittik. Babalığın aklına bir şeyler takılmış gibiydi. Çadıra gitmeden önce bana. "Böylesine uzun zaman bekledikten sonra. işi kolayından al artık. Yeterince hızlı bir atıcısın. Unutma. acele etmeyeceksin. Kolayından al işi" dedi.

"Tamamı.

"Seni erken uyandırınmam gerek.

"Tamam. Çok uykum var."

P.O.M. çadırdan. "İyi geceler Bay J.P. dedi.

Babalık da "İyi geceler" diye yanıtladı. Karanlıkta. üstü açık bir şişe gibi. garip bir biçimde dikleşerek çadırına doğru yürümeye başladı.

2

Sabah Molo. örtümü çekerek beni uyandırdı. Giyinirken de yüzümü yıkayana dek uykuda gez-

dim. Hava, daha aydınlanmamıştı. Babalığın gölgesi, ateşin önünden görünüyordu. Elimde, soğuması için beklediğim çaylı sütümle, onun yanına doğru yürüdüm.

"Günaydın" dedim.

Boğuk sesiyle, "Günaydın" diye yanıtladı.

"Uyumak?"

"Çok iyi. İyi mi?"

"Bir tek uykum var.

Çayı içip yaprakları ateşe tükürdüm.

Babalık, "Şunlarla, lanet şansının bir falına bak" dedi.

"Sen üzülme.

Karanlıkta, fenerin ışığında, soğuk, sulu ve kaygan kayısı, sıcak ve salçalı, kalıverenekli iki tavada yumurta ve sıcak, insanın aklını başına toplayan kahveyle kahvaltı ettim. Üçüncü kahveyi içerken, ağzında pipoyla Babalık, "Daha benim için çok erken" dedi.

"Dokunuyor mu?"

"Azıcık.

"Beden hareketleri yapıyorum. Fena olmuyor" dedim.

Babalık, "Lanet öyküler. Bayan Sahip, bizim budala birer herif olduğumuzu düşünmüştür" dedi.

"Azıcık daha düşüneceğim.

"İçmekten daha iyi bir şey yok. Neden insana dokunulduğunu anlamıyorum."

"Şimdi kötü müsün?"

"Çok değil.

"Karbonat alsana.

"Şu lanet arabalarla gitmek dokunuyor.

"Bugün, önemli bir gün.

"Unutma, ağırdan alacaksın.

"Benim adıma kaygılanmıyorsundur, umarım.

"Azıcık kaygılanıyorum.

"Yapma. Benim Şu kadar kaygım yok. Gerçekten."

"İyi. Artık yola koyulsan iyi olur.

"İlkin kûçûk bir yolum var.

Helanın bezden duvarının önünde durarak, astronotların romantik bir biçimde Gûney Yolu dediğı, bulanık yıldızlara baktım. Her sabah bu saatte, Gûney Yolunu t rens el bir ağırbaşlılıkla selamlardım.

Babalık, arabanın yanında ı. M'Cola'nını uzattığı Springfield'i alıp  ne oturdum. G stericiyle izcisi arkadaydı. M'Cola da onların yanına geçti.

Babalık, "İyi Şanslar" dedi. Bu arada,  adırılardan bize doğıru gelen bir karaltı gördük. Bu, mavi sabahlığı içinde, sivrisinek botlarıyla, P.O.M.'di. Ah, iyi Şanslar. *Ne olur*, Őansınız açık olsun!" dedi.

Onlara el sallayıp farların aydınlattığı yola d z ld k.

Arabayı    mil ötede bırakıp, çok dikkatli adımlarla tuz alanına geldiğimizde, burasının bomboş olduğunu gördük. Sabah boyunca gelen giden olmamıştı. Pusunun içine girerek, her birimiz bir başka yöne dönerek oturduk. Sazların arasından çevreyi izlemeye koyulduk. Her an, tuz alanının ezilmiş, aşınmış olan ağı lıklı, gri renkli, tozlu açıklığından soylu ve eşsiz bir erkek ceylanının, inanılmaz bir biçimde ortaya çıkmasını bekliyordum. Ağı ların arasına uzanan pek çok iz vardı. Bu izlerden birinden, sessizce bir erkek ceylanının çıkması an meselesiydi. Ama ne gelen vardı, ne de giden. Güneş yükseldiğinde tozun içine daha da gömülüp, sırtımla omuzlarımı deliğın duvarına yaslayarak uzandım. Böyle dururken, pusudaki açıklıktan dıŐarıyı yine görebiliyordum. Springfield'i dizlerime dayadığımda, namluda pas lekesi gördüm. T feğı yavaŐca çekince, ağızda da yeni kahverengi pas lekelerine rastladım.

"Bu piç, d n gecekı yağımurdan sonra t feğı temizlememiŐ" diye aklımdan geçirdim. Büyük bir

ölkeyle kulpunu kaldırıp. sürgüyü dışarı ittim. M'Cola başı eğik. bana bakıyordu. Ötekiler. pusudan dışarıya bakıyordu. Tüfeği bir elimle tutarak ona. tüfeğin ucundaki pasları gösterdim. Sonra sürgüyü yerine koyup. yumuşakça ileri sürdüm. Parmağımı tetiğin üstüne eğerek. emniyetini açık bırakıp ateşe hazır duruma soktum.

M'Cola. pası görmüştü. Yüzünde hiçbir değişiklik yoktu. Ben de bir şey söylememekle birlikte. ölkeyle dolup taşıyordum. Hiç konuşmaksızın. suçlama. nefret ve suç kanıtları sergilenmişti. O. kafasının kelini ortaya koyacak biçimde başını eğmiş. ben de arkama kaykılıp pusunun dışını gözlemeye başlamıştım. Artık biz ikimiz ne av arkadaşları. ne de iyi dosttuk. Tuza gelen hayvan da olmadı.

Saat onda doğudan yükselen esinti. çevreyi sarmaya başladığında. artık beklemenin bir yararı olmayacağını anlamıştık. Kokularımız. her yana yayılıyordu. Karanlıkta döner cep lambası kullanmışçasına tüm hayvanların. pusudan yayılan kokudan kaçacağı kesindi. Pusudan çıkıp. tuz alanının üstündeki tozlar arasında iz aradık. Yağmur. burayı ıslatmakla birlikte çamurlaştırmamıştı. Burada birçok ceylan izi gördük. Bunlar büyük bir olasılıkla. gecenin ilk saatlerinde buraya gelmişti. Bunların arasında bir de dar. uzun. yürek biçiminde bir erkek ceylanın izi vardı. Açıkça görülen. derin bir ayak iziydi.

Bu izin ardından. sık çalılar arasında ıslak. kırmızımsı toprakta iki saate yakın yürüdük. Sonunda. yürüyemeyecğimiz kadar sık çalılarla karşılaşınca geri dönmemiz gerekti. Bu yürüyüş boyunca. bir yandan tüfeğimdeki pas lekesi yüzünden kızgınlık duyuyor. bir yandan da ansızın hayvanı görüp çalıların içinden onu vurabileceğimizi umarak seviniyordum. Ama hayvanı göremedik. Öğle sıcaklığının yakıcılığında birtakım tepelerin çevresinden üç kez dönerek irili ufaklı Masai sığırlarıyla dolu bir çayıra geldik. Gölgeleleri ardımızda bırakarak da açık arazide güneş altında arabaya yollandık.

Kamau. arabayla giderken yüz metre ilerden bir erkek ceylanın geçtiğini görmüştü. Dokuz sularında tuz alanına doğru seğırtmiş. rüzgârın oyun bozuculuğuyla. anlaşılan. kokumuzu alıp tepelere dönmüştü. Yorgun. terli ve ölkeden çok düşkırıklığı duyarak Kamau'nun yanına geçtim. Arabayı. kampa doğru sürdük. Artık önümüzde tek bir gece kalmıştı. Bugüne kadar olan şansımızın döneceğini ummak için de bir neden yoktu. Kanıpın bir yüzme havuzu serinliğindeki ağaç gölgelerinin altına gelince. Springfield'in sürgüsünü çıkarıp. hiç söz söylemeden sürgüsüz tüleği M'Cola'ya uzattım. Bunu yaparken de hiç vüzüne bakmıyordum. Elimdeki sürgüyü. çadırımızın ağzından yatağın üstüne fırlattım.

Babalıkla P.O.M. yemek çadırında oturuyorlardı.

Babalık. yumuşak bir sesle. "Şans yine mi yüzüne gülmedi?" diye sordu.

"Hiç mi hiç gülmedi. Hayvan. arabanın önünden tuza gitmiş. Sonra da ürküp kaçmış olmalı. Deliler gibi. onu aradık.

P.O.M.. "Hiçbir şeye rastlamadınız mı? Bir ara ateş sesi geldi de" dedi.

"O. Garrick'in düşen çenesinin sesiydi. Gözcüler bir şey görmüş mü?"

"Ne gezer! İki tepeyi de gözlüyoruz.

"Karl'dan haber var mı?"

"Hiç yok.

"Bir ceylan görmek isterdim doğrusu" dedini. Yorgundum. Giderek de keyfim kaçıyordu. "Lanet olsun. Daha ilk sabah herif. oraya gidip altım üstüne getirdi. O iğrenc ceylanı midesinden vuracağım diye. Allahın cezası arazide tozu dumana katıp her şeyi ürküttü.

P.O.M.. "Piçler" diyerek. saçmalığıma katıldı. "O.. çocukları!"

"Sen iyi bir kızsın. Ben de iyiyim. Ya da öyle olacağım" dedim.

"Nasil da tatsız! Zavallı Baba!" dedi.

Babalık. "Sana şimdi bir içki gerek" dedi.

"Babalık. onların peşinden nasıl da koştum. bilemezsin. Tanrı tanıgımdır. Bunu yapmaktan hoşlanıyordum. Bugüne değin de hiç kaygılanmadım. Hep o lanet izlere rastladım. Ya hiçbiriyle karşılaşmazsam ne olacak? Buraya geri dönüp dönemeyeceğimizi nereden bilebilirim?"

Babalık. "Döneceksiniz. Bunu düşünüp üzülme. Haydi. bir içki iç" dedi.

"Ben. karın ağrısı berbat herifin biriyim. Ama size yemin ederim. hiç bugünkü kadar sinirime dokunmamışlardı.

Babalık. "Karın ağrısı mı? En iyisi karın ağrısını yok etmek" dedi.

P.O.M.. "Yemeğe ne dersiniz? Mûthiş acıkmış olmalısınız. Öyle değil mi?" dedi.

"Yemeğin canı cehenneme. Babalık. sorun ne biliyor musun? Akşam da hiçbir şeye rastlamadık bu tepelerde. şimdi de öyle. Önümde bir tek bu gece var. Görünürde her yer kurumuş gibi. Üç kez hayvanları ensemek üzereyken Karl. Avusturyalı ve Wanderobo oyunu bozdu.

Babalık. "Kimse bir şeyimizi bozmuş değil. Bir tane daha iç. haydi" dedi.

Bundan sonra oturup. çok güzel bir yemek vedik. Yemeği tam bitirmişken Kati gelip. birinin Babalığı görmek istediğini bildirdi. Gelenlerin gölgesini çadırın ağzından görüyorduk. Ardından. çadırın önüne geldiler. Bu. ilk günkü yaşlı çiftiydi. Ama. şimdi bir avcı gibi giyinmişti. Uzun bir yayla. mühürlü bir ok kılıfı taşıyordu.

Her zamankinden daha yaşlı. daha bitkin ve daha aşağılık bir görünümü vardı. Şu andaki kılığının gösteriş için olduğu açıktı. Yanında da sıska. pis bir Wanderobo duruyordu. Bir bacağının üstünde duran sivri. kıvrık kulaklı adamı. dizinin arkasını ayağıyla kaşırmaktaydı. Başını bir yana eğmişti. Budala ve ahlaksız izlenimi uyandıran. dar bir yüzü vardı.

Yaşlı adam. gözlerinin içine baka baka. büyük bir içtenlik içinde Babalığa. ağır ağır bir şeyler söylüyordu. Konuşurken de hiçbir hareket yapmıyordu.

"Ne yapıyor bu? Gözcü parası almak için mi bunları taşıyor?" diye sordum.

Babalık. "Dur bir dakika" dedi.

"Şu ikisine bir bakın! Budala bir Wandero-bo'yla, yaşlı, berbat bir göz boyayıcı!" dedim.

Babalık. "Adamın lafı bitmedi" dedi.

Sonunda yaşlı adamın konuşması bitti. Yayına yaslanmış bekliyordu. İki adam da çok yorgun gibiydiler. Ama, ikisini de iğrenç birer göz boyayıcı olarak görüyordum.

Babalık. "Ceylanla samurun olduğu bir yer bulduklarını söylüyor. Üç gündür oradaymış. Orada, şu anda büyük bir erkek ceylan olduğunu biliyormuş. Adamlarından birini de onu gözlemek için bırakmışlar" dedi.

"Buna inanıyor musun?"

Bir anda, içkiyle yorgunluğun içimden çekip gittiğini hissettim. Birden heyecanlanmışım.

"Tanrı bilir" dedi Babalık.

"Bu yer, ne kadar uzaklıktaymış?"

"Yürüyerek bir günlük uzaklıktaymış. Sanırım arabayla gidilebilirse bu yol, üç ya da dört saatte alınır."

"Araba buradan geçebilir miymiş?"

"Hiç kimse araba kullanmamış. Ama, senin yapabileceğini sanıyor.

"Ceylan izlemek için, ne zaman gözcü bırakmışlar?"

"Bu sabah.

"Samur neredeymiş?"

"Tepelerde.

"Oraya nasıl gidiliyor?"

"Pek bilemiyorum. Ama sanırım, düzlüğü geçip dağın çevresinden dönerek güneye doğru gideceksiniz. Adam, bugüne dek hiç kimsenin orada avlanmadığını söylüyor. Kendisi gençken orada avlanmış."

"Buna inanıyor musun?"

"Yerliler sapına kadar yalancıdır, biliyorum. Ama adam, çok içten konuştu.

"Oraya gidelim öyleyse.

"En iyisi, hemen yola koyul. Arabayla gidebileceğin kadar git. Sonra bunu üs gibi kullanıp, çevresinde avlan. Bayan Sahip'le ben, sabah kampı toplayıp, adamları yola çıkararak Dan'la Bay T'nin olduğu yere gideriz. Adamlar, o siyah pamuk tarlalarını bir aştı mı, yağmura yakalansak da fark etmez. Siz de bize katılırsınız. En azından siz, yağmura yakalanırsanız her zaman için arabayı Kandoa'ya, kamyonları da Tanga ve çevresine yollarız.

"Sen de gelmek istemiyor musun?"

"Hayır. En iyisi böyle bir ava tek başına çıkmam. Çevren ne denli kalabalık olursa, avı görme şansın o denli azalır. Ceylanı tek başına avlamalı-sın. Ben, adamlarla yola çıkarım. küçük Bayan Sahibe göz kulak olurum.

"Tamam. Garrick ya da Abdullah'ı almam gerekiyor mu?"

"Kesinlikle hayır. Yanına M'Cola, Kamau ve bu ikisini al. Molo'ya söyleyeyim de senin malları toplasın. Haydi, durma!"

"Öf. Babalık be! Söylediklerinin gerçek olduğuna inanıyor musun?"

"Olabilir. Bunu göze almamız gerek.

"Samur nasıl denir?"

"Tarahalla.

"Valhalla aklımda kalır. Dişilerin boynuzları var mıymış?"

"Evet. Ama, yanılman olanaksız. Erkekler siyah, dişiler kahverengi. Şaşırmayacaksın.

"M'Cola bunlardan hiç görmüş mü?"

"Sanmam. Senin ruhsatta dört tane vurma hakkın var. Artık bir tane bile vursan iyi olur. Haydi!"

"Bunları öldürmek güç mü?"

"Zorlu hayvanlardır. Ceylanlara benzemezler. Bir tanesini gözüne kestirdiğinde, yaklaşırken dikkat etmelisin.

"Ne kadar zamanımız var?"

"Artık yola çıkmanız gerek. Yarın gece dönmeye çalış. Durumu iyi değerlendirip, ona göre davran. Sanırım, can alıcı noktaya geldik. Artık ceylanını bulacaksın."

"Bu nasıl bir duygu biliyor musun? Çocukken yabanmersini tarlalarımın ardında bir nehir vardı. O güne değin, hiç kimse orada mersin balığıyla, uçar güvercinlerden başka bir şey avlamamıştı.

"Nehir nasıldı?"

"Dinle şimdi. Oraya gidene kadar, emdiğimiz süt burnumuzdan geldi. Tam hava kararmadan oraya ulaştık. Bir de baktık, karşımızda uzun, derin bir göl. Su öylesine soğuktu ki, elini bile sokamıyordun. Suya bir izmarit attım. Bir de baktım, kocaman bir dilbalığı çıkıp buna bindirmiş. Başka balıklar da ortaya çıkıp paramparça edene dek, bu izmariti kemirip tükürmeye başladı.

"Büyük bir balık mıydı?"

"Hem de en büyüğünden!"

"Tanrı korusun! Siz ne yaptınız?"

"Değneğimi olta haline getirdim. Artık gece olmuştu. Bir şahin de oraya buraya saldırap duruyordu. Soğuk iliklerime işliyordu. Ardından büyük bir hızla, üç balığı birden oltaya geçirdim.

"Onları suyun üstüne çıkarabildin mi?"

"Üçünü de çektim.

"Seni kuyruklu yalancı!"

"Tanrı tanığımdır ki, yalan atmıyorum.

"Sana inanıyorum. Sonra olanları döndüğünde anlatırsın. Dilbalıkları büyük müydü?"

"Hem de nasıl!"

"Tanrı bizi korusun! Gör bak, ceylanını vuracaksın. Haydi, git artık.

Çadırdaki P.O.M.'yi bulup, olanları ona anlattım.

"Gerçekten mi?"

"Evet.

"Durma öyleyse. Konuşma da. Çabuk git!" dedi.

Yağmurluğumu. yedek çizmeleri. bornozu. bir kutu kinini. merhemi. not defterimi. kalemi. fotoğraf makinelerini. acil yardım çantasını. bıçağı. yedek gömleğimi. fanilamı. bir tane kitabımı. iki mumu. parayı. barutluğu alırken...

"Daha başka?"

"Sabunun var mı? Bir tarakla havlu da al. Ya mendilin?"

Molo. her şeyi. bir sırt çantasına doldurmuştu. Bu arada. arazi dürbünlerimi yanıma aldım. M'Cola'da da Babalığın büyük arazi dürbünü. su matarası ve Kati'nin verdiği yemek kutusu vardı. Babalık. "Yanınıza bol bol bira alın. Arabada bırakabilirsiniz. Bizim viski azalıcı. Ama. bir şişe var" dedi.

"Bununla nasıl idare edeceksiniz?"

"Ederiz. ederiz. Öteki kampta buluruz. Bay K. ile iki tane şişe yollamıştık.

"Termos dolusu viski bana yeter. Şişeyi bölüşelim" dedim.

"O zaman bol bol bira al. İstedikğin kadar biramız var.

Arabaya binmekte olan Garrick'i göstererek. "O namussuz ne yapıyor?" dedim.

"Seninle M'Cola'nın yerlilerle anlaşamayacağını söyledi. Size bir çevirmen gerekiyormuş.

"Bu herif bir bela."

"Savahilice konuştukları her şeyi size çevirecek biri gerek.

"Öyle olsun. Ama ona. gösteri yapamayacağını. çenesini kısması gerektiğini söyle."

Babalık. "Tepenin üstüne kadar sizinle geleceğiz" dedi. Hep birlikte yola koyulduk. Wandero-bo da arabanın bir yanına asılmıştı. "Yaşlı adamı köyden alacak.

Kamptaki herkes bize bakmak için. ortaya çıkmıştı.

"Çokça tuzumuz var mı?"

"Var.

Köydeki yolda. arabanın yanında durarak

yaşlı adamla Garrick'in kulübelerden çıkıp gelmesini beklemeye başladık.

Öğlen vakti biraz geçmişti ki hava, bulutlarla kaplanmaya başladı. Safari kılığı içinde, ayakta çizimleri, başında yana yatırdığı stetsonu ile alabildiğine hoş, çekici ve şık olan P.O.M.'e baktım. Yanında da yıkanmaktan ve güneşten rengi atarak neredeyse beyazlaşmış fitilli ceketiyse, iri ve kalın cüsseli Babalık duruyordu.

"Ben yokken kendine iyi bak.

"Beni hiç düşünme. Keşke, ben de gelebilseydim.

Babalık, "Bu, tek adamlık bir gösteri. Tek başına dalıp, pis işini yapıp, hızla çıkacaksın. İşin zor" dedi.

Sonunda yaşlı adam ortaya çıktı. Benim kol-suz, iyi kalite safari giysilerimi giymiş olan M'Cola'nın yanına, arkaya geçti.

Babalık, "M'Cola, senin giysini giymiş" dedi.

"Cebinde bir şeyler taşımayı seviyor" dedim. M'Cola kendisinden söz edildiğini anlamıştı. Pis tüfek olayı, kafamdan çıkmıştı. Şimdi bunu ammsayıp Babalığa, "Sor bakalım ona, yeni ceketini nereden almış" dedim.

M'Cola sırtarak bir şeyler söyledi.

"Dediğine göre, kendi malıymış.

Ben de ona sırttım. O da keş, yaşlı kafasını salladı. Tüfeğe ilişkin hiçbir şey söylemediğim de böylece anlaşılmış oldu.

"O piç Garrick nerede?" diye sordum.

Sonunda o da örtüsüyle gelerek, arkada M'Cola'yla yaşlı adamın arasına oturdu. Wandero-robo, benim önümdeki Kamau'nun yanına oturmuştu.

P.O.M., "Çok hoş bir dostun var doğrusu. Sen de kendine iyi bak" dedi.

Onu, hoşça kal diye öperken, bir şeyler fısıldaştık.

Babalık, "Amma da öpüşüp koklaşıyorlar ha! Korkunç!" dedi.

"Hoşça kal yaşlı domuz.

"Hoşça kal lanet boğa gûreşçisi!"

"Hoşça kal ve iyi şanslar.

Babalık. "Sizde bir sûrû benzin var. Birazını buraya bırakacağız" diye seslendi.

Yola çıktıktan sonra. onlara el salladım.

Köyün içinden geçip aşağıya doğru dar bir yoldan arabayı sürmeye başladık. Bu yol. iki büyük ve mavi tepenin altında serili gibi duran çalılık. kuru bir açıklığa çıkıyordu.

Tepeden aşağıya inerken dönüp arkama baktım. Biri büyük ve kalın. öteki küçük ve narinli. Kampa doğru yürümeye başlayan stetson şapkalı iki kişi. şimle birer gölgeye dönüşmüştü. Başımı çevirip önümüzdeki kuru ve çalılık düzlüğe baktım.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İZ SÜRMENİN MUTLULUĞU

1

Yol, çok ince bir keçi yoluydu. Düzlük de çok tatsız bir görünümdeydi. Yol üstünde, çimenlerin yanık sarısıyla ağaçların gri fonu önünde, beyaz beyaz duran birkaç tane ince Grant gazeline rastladık. Gönlümdeki ferahlama, kötü bir av yerinin örneği olan bu düzlükte yok olup gitmişti. Bir şeylerin olması artık pek olanaksız, pek gerçekdışı ve pek düş gibi gelmeye başlamıştı bana. Wanderobo'nun çok keskin bir kokusu vardı. Adamın kulak memelerinin düzgün bir biçimde çıkıntı yapıp kıvrılması ve yüzünün, ince dudaklarıyla hiç de zenciye benzememesi garibime gitti. Benim, kendisini incelediğimi görünce, tatlı tatlı gülümseyerek göğsünü kaşıdı. Dönüp arabanın arkasına baktım. M'Cola uyuyordu. Garrik, uyanık olduğunu gözümün içine sokarcasına abartarak, climdik oturuyordu. Yaşlı adam da yolu görmek istiyordu.

Artık yol diye bir şey kalmamıştı. Yalnızca sıgırların geçerek oluşturduğu dar bir geçit vardı. Artık düzlüğün sonuna gelmiştik. Düzlüğü aramızda bıraktığımızda, karşımda büyük ağaçlarla Afrika'da bugüne dek görmediğim kadar güzel bir yer buldum. Çimenler, bakımlı çayırlar gibi kısa, düzgün ve yeşildi. Büyük gövdeli yaşlı ağaçlar da çalılarla değil bir geyik bahçesindeki gibi güzel yeşil çimenlerle çevriliydi. Wanderobo'nun gösterdiği ince yoldan, yer yer çıkan güneşin altında yolumuzu sürclürdük. Birden, böylesine güzel bir

yere gelmiş olmak. inanılmaz bir şey gibi geldi. Burası düş gibi bir yerdi. Sanki uyanıp bunların düş olmaclığını anlamak istercesine. Wandero-bo'nun kulağına elimi dokundurdum. Adam. o anda havaya sıçradı. Bu. Kamau'yu çok güldürdü. Bu arada M'Cola. arkadan beni dörterek. karşıyı gösterdi. Ağaçların arasındaki açıklıkta. başını yukarı kaldırmış. sert kılları dimdik. uzun. beyaz ve kalın azı dişleri yukarı kıvrılmış. çok iri bir erkek yabandomuzu. yirmi metre ilerden parlak gözleriyle bize bakıyordu. Kamau'ya durmasını işaret edip. bize bakan hayvanı izlemeye koyuldum. Tüfeği kaldırarak göğsüne nişan aldım. Hayvan. bakıyor ve kimildamıyordu. Kamau'ya delbriyaja basmasını söyledikten sonra. sağa dönmelerini söyledim. Dosdoğru bize bakan ve hiç de korkunmuş görünmeden duran yabandonuzunun sağma geçtik.

Kamau. çok heyecanlı görünüyordu. Arkama dönüp baktığımda M'Cola'nın da onaylamak istercesine başını bir aşağı bir yukarı salladığını gördüm. Bugüne dek hiçbirimiz kuyruğunu havaya kaldırıp kaçmayan bir yabandomuzu görme-niştik. Burası lanet Afrika'nın avlanılmamış. el değmemiş bir köşesiydi. Durup herhangi bir yerle kalmaya hazırdım.

Burası. gördüğüm en güzel av alanıydı. Yolumuzu sürdürerek. yumuşak çimenlerin üstünlen. büyük ağaçlar arasında zikzaklar çizdik. lerde. çevresi kazıklarla çevrilmiş bir Masai köyü karşımıza çıktı. Bu büyük köyden birtakım uzun bacaklı. kalıverengi adamlar düzgün adımlarla bize doğru koşmaya başladı. Tümü de aynı yaşta görünen bu adamların kostuklarında omuzlarında sallanan kalın birer at kuyruğu vardı. Bir anda gülüşmeler. konuşmalar arasında sevimli yüzlerle gelip çevremizi sardılar. Tümü de uzun boyluydular. Güzel. beyaz dişleri vardı. Kızılımsı kah-verengiye boyalı saçları. alınlarına kıvrımlı bir perçemle dşüyordu. Mızrak taşıyan adamların tümü de çok yakışıklı. güler yüzlü insanlardı. Asık yüzlü. aksi bakışlı Kuzey Masai'lerden çok

farklıydılar. Adamlar. ne yapmak istediğimizi öğrenmek istiyorlardı. Anladığım kadarıyla Wandero. ceylan avında olduğumuzu ve çok az zamanımızın kaldığını söyledi. Arabayı öylesine kuşatmışlardı ki. kımıldayamadık. Birisi bir şey söyledi. İki üç kişi de onunla birlikte bir şeyler konuştular. Kamau bana. bunların. öğleden sonra yolda iki erkek ceylan gördüklerini söyledi.

Kendi kendime. bu gerçek olamaz diyordum. Olamaz.

Kamau'ya. kahkahalarla gülerek arabayı durdurmaya çalışan. bir tek arabanın altına girmedikleri kalan adamların arasından. yavaşça geçmesini söyledim. Bunlar. Afrika'da gördüğüm en güzel yapılı. en uzun boylu. en yakışıklı insanlardı. Dahası. bu ülkede böylesine içten bir neşesi olan kaygısız insanları. ilk kez görüyordum. Sonunda araba hareket etmeye başlayınca gülerek. kahkahalar atarak birer koşucu olduklarını gösterircesine arabamın yanı sıra daha çok koşmaya başladılar. Yol. bir ırmağın yatağını tırmanırken daha rahat bir duruma gelince. bu bir yarışmaya dönüştü. Adamlar. birer ikişer arabanın gerisinde kalmaya başladılar. Geride kalanlar gülerek bize el sallıyorlardı. Sonunda bizimle birlikte koşan iki kişi kaldı. Aralarındaki en iyi koşucu olan bu ikisi. arabanın hızına kolayca ayak uydurabiliyor. uzun bacaklarıyla. rahat. düzenli ve görkemli bir koşu tutturmuş gidiyorlardı. Bir milik yarış için eğitilmiş koşucular gibi. koşarken oklarını da sırtlarında taşıyorlardı. Bu arada arabayı sağa kırıp vadinin düzgün yeşilliğini arkada bırakarak engebeli bir çayırığa geldik. Birinci viteste tırmanma sırasında yavaşladığımızda bütün grup kahkahalar atarak. karşımıza çıktı. Arabayı küçük bir çalı kümesinin içinden geçirirken. deli gibi zikzaklar çizen küçük bir tavşan fırladı. Bu arada da aramızdaki Masai'ler. çılgın bir yarış içindeydiler. Adamlar. tavşanı yakaladılar. İçlerinden en uzun boylusu bunu alıp. arabaya doğru gelerek bana uzattı. Tavşanı tuttuğumda. yumuşak. sıcak. tüylü bedeninden yüreğinin atışla-

rını duydum. Ben hayvanı okşarken. Masai de benim kolumu okşadı. Hayvanı kulaklarından tutarak geri verdim. Hayır. hayır. o benimdi. Bana bir arınan. Hayvanı M'Cola'ya geçirdim. Cola bunu ciddiye almayarak. Masai'lerden birine verdi. Araba hareket edince adamlar da koşmaya başladılar. Masai durup tavşanı yere bıraktı. Hayvan koşmaya başlayınca. hep birlikte gûlmeye başladılar. M'Cola. başını salladı. Bu Masai'ler hepimizin de çok hoşuna gitmişti.

Çok etkilenen M'Cola. "İyi Masai" dedi. "Masai'nin birçok sığırı. Masai yemek için öldürmek. Masai adam öldürmek."

Wanderobo göğsünü yumrukladı.

Çok büyük bir gurur içinde. onlarla yakınlığını belirterek. "Wanderobo... Masai" dedi. Kulakları. tıpkı bu adamlar gibi kıvrımlıydı. Böylesine yakışıklı. neşeli adamların böylesine iyi koştüğünü görmek. bizi çok mutlu etmişti. Bugüne değin ne böylesine önyargısız. çabucak yakınlaşan insanlarla karşılaşmış. ne de böylesine yakışıklı adamlar görmüştüm.

M'Cola kafasını sevecenlikle sallayarak. "İyi Masai" diye yineledi. "İyi. iyi Masai. İçinizden bir tek Garrick'in etkilenişi farklıydı. Giydiği safari kılığına ve Patron Simba'dan aldığı salık mektubuna karşın. sanıyorum ki bu Masai'ler onu korkutmuştu. Bunlar onun değil. bizim dostlarımızdı. Bizim dostlarımız oldukları kesindi. Kardeşçe bir tavır içindeydiler. Nereden gelersen gel. seni tümüyle bir Masai olarak kabullendikleri. kendiliğinden ortaya çıkıyordu. Bu tavırdaki en iyi insanlar. yalnızca İngilizler. Macarlar ve İspanyollardır. Soyluluğun var olduğu zamanlarda. soyluluğun tek ayırt edici niteliği buydu. Bu. aslında. kibirli bir davranış biçimiydi. Böylesi insanların da soyları tükenirdi. Ama. böyle bir durumla karşılaştığında duyduğun mutluluğu sana verecek pek az başka olay vardır.

Şimdi. arabanın yanında yine iki kişi kalmıştı. Ama artık koşu güçleşmiş. makine onları alt

etmeye başlamıştı. Gerçi yine rahat, yine düzenli ve uzun adımlarla koşuyorlardı ama, makine acımasız bir koşucuydu. Kamau'ya arabayı hızlandırmasını söyledim. Çünkü arabayı hızlandırmak yerine, aynı hızda sürerek onları geride bırakmak, daha küçük düşürücü bir şeydi. Tabana kuvvet koşarlarken, yenilgiye uğrayınca kahkahalarla güldüler Biz, onlara el sallarken onlar da oklarına yaslanmış el sallıyorlardı. Onlarla şimdi de yakın birer dosttuk. Ama, artık yoklardı. Şimdi yol kalmamıştı. Ancak, ağaç kümeleri arasından bu yeşil vadinin içinden gözümüze kestirebildiğimiz bir yol tutturmuştuk.

Bir süre gittikten sonra, ağaçlar sıklaşmaya başladı. Artık, o şiirsel yerleri geride bırakmıştık. Şimdi, sık çalılar arasında yol alıyorduk. Arada bir, çıkışı olmayan bir yere saplanıp kalıyorduk. Buradan çıkmak için, ya yolun üstünden bir kütüğü kaldırmamız, ya da yolu kapayan bir ağacı kesmemiz gerekiyordu. Kimi kez de panga adı verilen uzun çalı bıçaklarıyla çalıları kese kese yol almamız gerekiyordu. Wanderobo, çok kötü bir dal kesiciydi. Garrick, bu işi daha iyi beceriyordu. M'Cola, bıçağın söz konusu olduğu her işi çok iyi yapardı. Pangasını hızlı, ağır ve kesici bir biçimde kullanıyordu. Ben bu işte hiç başarılı değildim. Bu işi, çabuk öğrenmek kolay değildi. Çünkü bileği iyi kullanmak gerekiyordu. Bileğim bu işi yaparken yoruluyordu. Bıçak elimde, olduğundan daha da ağırlaşıyordu. Elimde bunun yerine iki uçlu, bilenmiş bir Michigan baltası olsaydı çok sevinirdim.

Kamau'nun özenle sürclüğü arabayla, kimi kez arabayı durdurup dalları keserek, bu zorlu yerden çıktık. Şimdi, yeniden açıklıkta uzanan bir çayıra gelmiştik. Sağımız, sıra sıra tepelerle kaplıydı. Buraya, kısa bir süre önce çokça yağmur yağmış olduğu için, tekerleklerin çamura saplanarak patinaj yaptığı alçak yerlerde çok dikkatli olmamız gerekiyordu. Çalıları keserek iki kez yolumuzu güçlkle açtıktan sonra, çayırın alçak uzantılarında gidemeyeceğimizi anlayıp, yük-

seklere tırmanmaya başlayarak ağaçların arasına girdik. Arabanın geçmesi için. sayısız ağaçlar arasından kıvrımlı bir yol izledikten sonra. bir nehrin yatağına geldik. Burada. anlaşılan suyu durdurmak için. çalılardan bir baraj yapılmıştı. Öte yandaki yamaçta çalılarla çevrelenmiş. mısır ekili bir tarla vardı. Bir de terk edilmiş gibi duran. çalı çırpıyla çevrili. çamur ve kalaslardan yapılmış ağıllar vardı. Parçalanmış olan çalıdan çitlerin üstüneyse. koni biçiminde sazdan kulübeler serpilmişti. Bu yataktan geçmek bir sorun olacağından. arabadan çıktık. Bu yataktan geçip gidebileceğimiz tek yer. kütüklerle dolu mısır tarlalarıydı.

Yaşlı adam. yağmurun o gün yağdığını söyledi. Sabah. bu çalılarla kaplı barajda su yoktu. Azıcık moralim bozulmuştu. Yol boyunca ceylanların yürüdüğü el değmemiş ve eşsiz güzellikteki bir ormandan çıkıp. küçük bir dereye birisinin malı olan bir mısır tarlasına saplanmış kalmıştık. Burada mısır tarlasıyla karşılaşacağımızı hiç ummuyordum. Bu durum. sinirime çok dokunmuştu. Bu tarladan arabayı geçirmek için. izin almamız gerektiğini düşünüyordum. Bu yüzden de bir başka yol denemek gerekti. Nehirden geçip tırmanmayı denemeliydik. Bunu denemek için. pa-buçlarımı çıkarıp. yatakta yalınayak yürümeye çalıştım. Yataktaki çalılarla otlar. oldukça sağlam duruyordu. Hızlı yürürsek buradan geçebileceğimizi düşündüm. M'Cola'yla Kamau da görüşüme katıldılar. Bir deneme yapmak için. üçümüz yatakta yürümeye başladık. Yataktaki çamur yumuşaktı. Ama. bunun altındaki toprak kuruydu. Kütüklerin arasından geçebilirsek yolumuzu bulabileceğimizi düşündüm. Ama. bunu yapmadan önce. yüklerimizi bırakmamız gerekiyordu.

Bu sırada kulübelerden bize doğru. bir adamla bir çocuk gelmeye başladı. Bize doğru yürürlerken onlara. "Jambo" dedim. Onlar da "Jambo" diye yanıtladılar. Wanderobo'yla yaşlı adam. bunlarla konuşmaya başladı. Ben. mısır tarlasından geçmek için izin istediklerini sanıyordum.

Konuşmaları bitince ikisi bana doğru gelerek benimle el sıkıştılar.

Bunlar, bugüne dek gördüğüm zencilere hiç benzemiyorlardı. Bunların yüzleri gri, kahverengi karışımı bir renkteydi. Elli yaşlarında görünen yaşlı olanı, ince dudakları, Yunanlılarınkı gibi burnu olan, elmacık kemikleri çıkıkça, zeki bakışlı, iri gözlü biriydi. Genç olanının hatları da aynı olduğu için, onu ötekinin kardeşi olarak düşünedüm. O da otuz beş yaşında gösteriyordu. Bu çocuk, kız kadar güzeldi. Azıcık utangaç ve budala bir havası vardı. Bu adamlar, ağartılmış muslin kumaşı, Romalıların togaları gibi giydiklerinden, vücutlarının hatları ortaya çıkmıyordu. Bu nedenle, uzaktan gelirlerken bu çocuğu ilk bakışta kız sanmıştım.

Adamlar, bizim yaşlı adamla konuşuyorlardı. Yan yana durduklarında yaşlı adam, Shamba'nın klasik çizgileri olan sahibinin buruşuk, gülünç ve kötü bir kopyası gibiydi. Ormanda rastladığımız yakışıklı Masai'lerin yanında, Wanderobo-Masai karışımı adamımız da böyle gülünç bir karikatür gibi kalmıştı.

Konuřmalar bittikten sonra, hep birlikte nehrin yatağına indik. Zincir işlevi görmek üzere Kamau'yla ben, tekerleklerin çevresine ipler dolağık. Bu ara yaşlı Romalı ile ötekiler arabanın yükünü boşaltıp, en ağır parçaları nehrin dik yamacına yerleştirdiler. Ardından suları sıçratarak, birbir zorlukla yatağı yarıladıık. Burada da çamura saplandık. Yeri kazıp yol ačarak, yeniden yolumuzu sürdürerek yamacın üstüne çıkabildik. Ama, bu kez de karşımızda bir nıısır tarlası vardı. Bu tarladan sonra ne yapacağımızı bir an için düşünemedim.

Yaşlı Romalıya, "Nereye gidiyoruz?" diye sordum.

Adamlar, Garrick'in çevirmenliğinden hiçbir şey anlamadıılar. Bunun üstüne yaşlı adam araya girerek onlarla konuştu.

Romalı, solda ormanın bitimindeki çalıdan çiti gösterdi.

"Orayı arabayla geçemeyiz.

M'Cola. orada kamp yapacağımızı dile getirmek için. "Kampi" dedi.

"Berbat bir yer" dedim.

M'Cola. büyük bir kararlılıkla "Kampi" dedi. Ötekiler de başlarını salladılar.

Yaşlı adam da "Kampi! Kampi!" diye yineledi.

Garrick havalı havalı. "Orada kamp yapıyoruz" diye görüş bildirdi.

Ona dönüp neşeyle. "Cehennemin dibine git" dedim.

Hiç anlamadığım bir dille durmadan konuşan Romalıyla birlikte. kamp yerine doğru yürümeye başladım. M'Cola da yanımdaydı. Ötekiler arabayı yüklüyor ve onu izliyordu. Kenelerle buna benzer başka tatsızlıklar olabileceği için. hiçbir zaman terk edilmiş yerli evlerinin çevresinde kamp yapılmaması gerektiğini bir yerde okumuştum. Bu nedenle de bu duruma karşı çıkma kararındaydım. Çalıdan çitin bir aralığından içeri girdiğimizde. yere çakılmış kütüklerle çalılardan yapılmış bir yapıyla karşılaştık. Burası. büyük bir kümese benziyordu. Romalı eliyle. bundan ve ek yapısından yararlanabileceğimizi gösterdi. Bu arada da hep konuşuyordu.

Durumu hiç beğenmediğimi ortaya koyarak M'Cola'ya. Savahili dilinde "Böcekler" dedim.

Kuskularımı hiç önemsemeyen M'Cola. "Hayır. Böcek yok" dedi.

"Kötü böcekler. Çok böcek. Hastalık.

"Böcek yok" diye kestirip attı.

Böcek yok görüşü. sonunda egemen oldu. Romalı durmadan bir şeyler anlatıyordu. Benim de iyi bir şeyler söylediğini ummaktan başka bir şey gelmiyordu elimden. Araba. elli metre ötedeki büyük bir ağacın altında durdu. Adamlar. kamp için gerekli şeyleri taşımaya koyuldular. Benim tabanlı çadırını. bir ağaçla kumes arasına gerildi. Ben de bir benzin kutusunun üstüne oturup Romalı. yaşlı adam ve Garrick'le av olanaklarını görüşmeye koyuldum. Bu arada Kamau'yla M'Cola.

kampı yerleştiriyor. Wanderobo Masai de ağzını bir karış açmış. tek bacağıının üstünde dikiliyor-
du.

"Ceylan nerede?"

"Orada. arkada.

"Büyük mü?"

Romalı. boynuzların büyüklüğünü anlatmak için. kollarını iki yana açtı.

Ben de bu arada sözlük parçalar gibi didine-
rek. "Gördükleri hayvan neredeydi?" diye sordum.

Bu sorudan bir sonuç alamadım. Yalnızca Romalı. uzun bir söyleve girişti. Söylediklerinden bütûn ceylanları görmüş olduklarını anlıyorum.

Artık akşamüstü olmaya başlanmış. gökyüzü bulutlanmıştı. Belime kadar ıslanmıştım. Çorap-
larım da çamura bulanmıştı. Dahası. araba itmek ve dalları kesmekten tere batmıştım.

"Ne zaman başlıyoruz?" diye sordum.

Garrick. Romalıya sormaya gerek görmeden.
"Yarın" diye yanıtladı.

"Hayır" dedim. "Bu gece.

Garrick. "Yarın. Şimdi geç. Bir saat daha ay-
dınlık" diyerek. saatimin üstünde bana bir saat kaldığını gösterdi.

Ben. yine sözlük parçalayarak. "Av bu gece.
En son saat en iyi saat" dedim.

Garrick. ceylanların çok uzakta olduğunu anlatmak istedi. Gösteri yapar gibi. birtakım ha-
reketlerle avlanıp geri dönmenin olanaksız oldu-
ğunu söyledi. "Av yarın.

İngilizce olarak. "Seni piç kurusu" dedim. Bu arada Romalıyla yaşlı adam. ağızlarını açmadan bize bakıyorlardı. Soğuk. beni bir an için ürpertti. Yağmurdan sonra. hava ağırlaşmış olmakla bir-
likte güneş. bulutların ardına gizlendiği için hava serindi.

"Yaşlı adam" dedim.

"Evet Sahip" dedi. yaşlı adam. Ben yine söz-
lük parçalayarak. "Bu gece ceylan avı. Son saat en iyi saat. Ceylan yakın mı?" diye sordum.

"Belki.

"Şimdi av?"

İkisi konuşmaya başladı.

Garrick yine araya girip. "Av yarın" dedi.

"Kapa çeneni aktör" dedim. "Yaşlı adam. Şimdi azıcık avlanmak?"

Yaşlı adam. "Evet" derken. Romalı da başını sallıyordu. "Azıcık.

"İyi o zaman" diyerek. gömlek. fanila ve çorap değiştirmek için yanlarından ayrıldım.

M'Cola'ya. "Av şimdi" dedim.

"İyi" dedi. "M'uzuri.

Kuru bir gömlek. temiz çoraplar giyip botları değiştirince. kendimi daha rahatlamış hissederek benzin kutusunun üstüne oturup sulu bir viski içmeye başladım. Burada. Romalının geri gelmesini bekliyordum. Bir ceylan vuracağıma kesin gözûyle bakıyor. sinirli olmamak için toparlanmaya. bir de soğuk almamaya çalışıyordum. Dahası. viskiyi içmeyi seviyordum. Tadına bayıldığım için içerek. kendimi mutlu hissediyordum. Bu hepsinden daha iyiydi.

Romalının gelişini görünce botlarımın fermuarlarını çekip. Springfield'in fişekliğindeki barutları yokladım. Tûfeğin kılıfını çıkarıp içine üledim. Sonra kutunun yanına bıraktığım teneke kapta kalan içimi içip. ayağa kalktım. Bu arada gömleğimin ceplerinde mendil olup olmadığına da baktım.

M'Cola. elinde büyük bıçağı ve Babalığın büyük dürbünüyle çıkageldi.

Garrick'e "Sen burada kal" dedim. Aslında adamın umurunda da değildi. Böylesine geç bir saatte ava gitmemizi aptalca buluyor ve yanılmış olmanızı umuyordu. Wanderobo. bizimle gelmek istedi.

"Çok kalabalık oluruz" dedim. Yaşlı adama el sallayıp yürümeye başladık. Mısır tarlasından. mızrak taşıyan Romalı önde. ben arkada yürüyorduk. Benim arkamda kurşun dolu Mannlicher ve dürbünleriyle M'Cola. onun da arkasında yine mızraklı Wanderobo-Masai vardı.

Mısır tarlasından geçip nehre inerek. barajın

yüz metre üstündeki yüksek çalılı dar alandan sonra. belimize kadar ıslanarak dikkatle. ağır ağır öteki uçtaki çim kaplı yamacı tırmandığımızda ve ıslak çimenlerle eğreli otları arasına duraksayarak çıktığımızda saat beşi geçmişti. Nehrin yamacından dikkatle yukarı tırmanmaya başlayalı. on dakika olmamıştı ki Romalı birden koluma yapışıp. kendisi çömelirken beni de yere yatırdı. Yere düşerken tûfeğin namlusunu ileriye getirdim. Adam soluğunu tutarak. nehrin karşı kıyısındaki bayırda olan ağaçları gösterdi. Tam ağaçların yanında. bôğründe beyaz çizgileri olan. gri renkte kocaman bir hayvan duruyordu. Bize doğru yanlamasına duran hayvanın. büyük boynuzları başının arkasına doğru kıvrılıyordu. Hayvan. bir sese kulak verir gibi başını dikmişti. Tûfeğimi ateş etmek için kaldırdım. Ama. onunla aramızda çok sık çalılar vardı. Ayağa kalkmadan ateş edemedim.

M'Cola. "Piga" diye. fısıldadı. İleriye doğru sürünerek ilerlerken. tam ateş etmeye çalıştığım sırada. hayvanın kaçmasından ödüm patlıyordu. Ama. bu arada Babalığın. Ağırdan al" demesi aklıma geldi. Önümde çalı engeli kalmayınca. tek dizimin üstünde doğruldum. Tûfeğin gedliğinden erkek ceylana bakmaya başladım. Hayvanın iriliği beni çok etkilemişti. Bunun da ötekiler gibi bir atış olduğunu. heyecanlanmamamı gerektiğini kendime hatırlatarak hayvanın omzunun üstüne nişan alarak tetiğe basını. Hayvan. kükreyerek havaya sıçrayıp çalıların arasına girmeye yeltendi. Ama. onu vurduğumdan kuşku yoktu. Hayvan ağaçların arasına daldığında. gördüğüm gri karaltıya yeniden nişan aldım. Bu arada M'Cola. "Piga! Piga!" diye çığlıklar atıyor. "Vurdu! Vurdu!" diyordu. Romalı da omzuma şaplaklar indiriyordu. Ardından adam. togasını boynuna sararak çırılçıplak koşmaya başladı. Şimdi dördümüz de nehrin sularını sıçratarak bütün hızımızla. tazi gibi koşuyorduk. Önden giden Romalı. çalılarının arasından çırılçıplak geçip bir an için üstünde kan lekesi olan bir yaprağın önünde duruyor.

yaprağı koparıp bana atıyordu. M'Cola da "Damu! Damu! Kan! Kan!" diyordu. Derin ayak izlerinin peşinden sağa dönerken, ben tûfeği yeniden doldurdum. Hepimiz de çılgın bir koşu içindeydik. Ağaçların arasında hava, neredeyse kararmış. Romalı, bir an için avın izini bulamıyor. Sonra yeniden kan görerek, yeniden koluma sarılarak, beni aşağıya çekiyor. Hiçbirimiz soluk almıyoruz. İşte orada, tam karşımızda, yüz metre kadar ilerdeki açıklıkta av duruyor. Hayvan, iyice yaralı gibi. Büyük kulaklarını açmış, büyük, gri, beyaz çizgili bulunmaz bir hayvan bu. Omzunu ardından, bizim yana bakıyor. Bu kez, artık kesinlikle onu vurmam gerektiğini düşünerek, soluğumu tutup omuzunun üstüne ateş ettim. Kurşunun sesiyle birlikte, hayvanın havaya sıçradığını gördük. Hayvan gözden kaybolurken M'Cola, "Piga! Piga!!" diye çığlıklar atıyordu. Biz, yine tazılar gibi koşmaya başladık. Koşarken, yolumuza çıkan bir cismin neredeyse üstüne kapaklanıyorduk. Bu, bir yana yatmış inanılmaz güzellekte büyük bir erkek ceylandı. Kıvrımlı, kocaman boynuzlarıyla beş metre ötemizde ölü yatan bu ceylanın, beş metre ötemizde olması akıl almaz bir şey gibi geliyordu. Uzun, bacaklı hayvanın gri gövdesi, beyaz çizgilerle süslüydü. Kocaman, kıvrımlı ceviz renkli enli boynuzları, fildişi renkte benekli kulakları, çok güzel, yeleli bir boynu vardı. Gözlerinin arasını beyaz bir leke süslüyordu. Ağzıyla burnunda da beyaz benekler vardı. Eğilip, gerçek olup olmadığını anlamak istercesine, elimle ona dokundum. Kurşunun girdiği yana doğru yatıyordu. Sanki hiç kurşun yememiş gibi yatıyordu. Koku su, sığırın soluğu gibi, yağmurdan sonraki kekin kokusu gibi, tatlı ve hoştu.

Birden, Masai boynuma sarıldı. M'Cola da yüksek sesle garip çığlıklar atıyordu. Wanderobo Masai bir yandan omzuma vuruyor, bir yandan sıçrayıp duruyordu. Ardından, garip bir biçimde elimi sıkıtlar. Hiç böyle bir el sıkışma görmemiştim. Gözlerimin içine bakarak, büyük bir coşkuy-

la başparmağını avuçlarına alıyor. tutup sallıyor. çekiyor. sonra sıkıyorlardı.

Hayvana bakmaya daldık. Bu arada M'Cola. eğilip ellerini boynuzunun üstünde gezdirdi. Boynuzun açısını elleriyle ölçerek. "Oo oo ee. lee" gibi coşkulu. garip sesler çıkardı. Bir yandan da ceylanın burnunu. derisini okşuyordu.

Romalının sırtına bir şaplak indirdim. Yeniden başparmak çekiştirmeye başladık. Ben de bu kez. onun başparmağını çekiştiriyordum. Yoğun bir duygusallık içinde. parmak çekiştirme işi bittikten sonra Wanderobo-Masai göğsünü yumruklayarak. büyük bir gurur içinde. "Wanderobo-Masai eşsiz bir rehber" dedi.

"Wanderobo-Masai eşsiz bir Masai" dedim.

M'Cola ceylana bakıp. kesik kesik. garip sesler çıkararak basını sallıyordu. Durmadan. "Doumi Doumi! Doumi! Patron Kabor Kidogo. Kidogo" diyordu. Bunun anlamı. bu hayvanın erkek ceylanların bir tanesi olduğuydu. Karl'inkinin hiçbir değeri olmadığını söylüyordu.

Hepimiz de bununla karıştırarak. bir başka ceylan vurduğumu biliyorduk. İlk ceylan ilk vuruşumla ölmüştü. Bu öylesine güzel. düş gibi bir hayvandı ki. ötekinin önemi yoktu. Ama ben onu da görmek istiyordum.

"Haydi gelin. Ceylan" dedim.

M'Cola. "Ölü! Kul'a!" dedi.

"Haydi.

"En iyi bu.

"Haydi.

M'Cola. "Ölç" diye vakardı. Metreyi boynuzun çevresine doladım. M'Cola da ucunu tutuyordu. Yüz otuz santimi aşırıyordu. M'Cola. sevinçle bana bakıyordu.

"Büyük! Büyük!" dedim. "Patron Kabor'un iki katı.

"Eee-eee" diye mırıldandı.

"Haydi" dedim. Romalı yürütmeye başlamıştı bile.

Hayvanı görüp ateş ettiğim yere gittik. Yolumuzun üstündeki çalıların. göğüs hizasına gelen

yerlerinde kan izleri vardı. Yüz metre ilerde yerde ölü yatan hayvanla burun burna geldik. Bu, ilk ceylanımız kadar büyük değildi. Boynuzları onunki kadar uzun ama, daha dardı. Ezilmiş otların üstüne bir yanına yatmış olan bu hayvan, yine de çok güzeldi.

Yeniden el sıkıştık. Yine, çok coşkulu bir duygu anlatımıyla, basparmakları kullanarak.

M'Cola, "Bu, askari" diye, açıkladı. Bu, öteki büyük ceylanın polisi ya da koruyucusuydu. Anlaşılan, biz ilk ceylanı gördüğümüzde ağaçların arasındaydı. Onunla birlikte koşmuş, büyük ceylanın ardından neden gelmediğini anlamak için geriye dönmüştü.

Bunların resimlerini çekmek istiyordum. M'Cola'ya, Romalıyla birlikte, flaşım ve Graffex kameramla, sinema kameramı almak için kampa gitmelerini söyledim. Kampın üstüne gelen yamaç tarafında olduğumuzu biliyordum. Romalının kestirmeden giderek güneş batımından önce gelmesini istiyordum.

İkisi kampa yollandılar. Gün bitiminde güneş, bulutların altında tüm parlaklığıyla ortaya çıktı. Wanderobo-Masai'yle ben, bu ceylanı seyredalıp, boynuzlarını ölçüp, bir geyikten daha tatlı olan kokusunu içimize çektik. Burnunu, temiz ve düzgün derisini okşayıp, ayaklarının ucunda yürümesini sağlayan uzun, dar, yaylı gibi duran toynaklarına baktık. Onuzundaki kurşunu bularak yeniden el sıkıştık. Bu arada Wanderobo-Masai bana, nasıl bir adam olduğunu anlattı. Ben de ona dostum olduğunu söyleyerek, dört uçlu en iyi cep bıçağımı armağan ettim.

İngilizce olarak ona, "Wanderobo-Masai, gel de ilkin bakalım" dedim.

O da söylediklerimi eksiksiz anlayarak başını salladı. Küçük bir açıklıkta yatan öteki ceylanın yanına gittik. Hayvanın yanına oturduk. Wanderobo-Masai hayvanın altına uzanıp kurşun deliğini bularak parmağını soktu. Ardından kanlı parmağını alına bastırarak, "Wanderobo-Masai eşsiz rehber" diye söylev çekti.

"Wanderobo-Masai rehberlerin kralı. Benim dostum" dedim ben de.

Terden sıırıslıklandıım. M'Cola'nın getirip bıraktığı yağmurluğu giyip yakasını boynumu çevreleyecek biçimde kaldırdım. Şimdi güneşe bakıp. ötekiler makinelerle dönmeden batmasından kaygılanıyordum. Çok geçmeden çalıların arasından sesleri geldi. Nerede olduğumuzu anlamaları için seslendim. M'Cola da yamı verince. biz yeniden seslendik. Ben bir yandan bağıır. bir yandan neredeyse batacak olan güneşe bakarken onlar da konuşarak çalıların arasından geliyordu. Sonunda onları görünce M'Cola'ya. "Koş. koş!" diye bağırdım. Bir yandan da güneşi gösteriyordum. Ama. adamlarda artık koşacak güç kalmamıştı. İkisi de sık çalılar arasından tepeyi hızla tırmanmaya başladılar. Makineyi alıp mercekleri açarak hayvanın resmini çekmeye hazırlanırken. güneş artık yalnızca ağaçların tepelerini aydınlatıyordu. Ötekiler ceylanı azıcık daha ışıklı bir yere çekistirirken. ben de yarım düzine kadar resimle film çektim. Güneş batıp da resim çekme işi zorunlu olarak bitince. kamerayı kılıfına soktum. Artık utkumun verdiği kaygısızlıkla. karanlıkla hiçbir alışverişim kalmayarak. kendimi mutlu hissediyordum. Bir tek M'Cola'ya. kafa derisini yüzerken nereden kesmesi gerektiğini söyledim. M'Cola bıçağı çok güzel kullanıyor. ben de onu izlemekten çok hoşlanıyordum. Ama bu gece. ilkin nereden keseceğini. bacakların altından geçip. göğsün karnıyla birleştiği yerden kürek kemiklerinin arasına doğru nasıl keseceğini anlattıktan sonra. onu izledim. Çünkü ceylanı. ilk gördüğüm zamanki gibi anımsamak istiyordum. Onların yanından ayrılarak elimde lambayla. ikinci ceylanın olduğu yere doğru alacakar nıkta yürümeye başladım. Hayvanın yanında dur rken. vurdugum her hayvanın derisini yüzdiğüm ya da yüzülmesini izlediğim. yine de her birinin canlı anını anımsadığım. bir anının öteki anıyı yok etmediği. deri yüzülmesini izlememeninse. yalnızca bulaşıkları sabaha dek lavaboda bırakmak gibi bir tembellik olduğu

aklıma geldi. Bunları düşününce de M'Cola ikinci ceylan üstünde çalışırken. el lambasını tutarak bekledim. Yorgun olmama karşın. onun. bıçakla her zamanki gibi çarçabuk. temiz ve duyarlı biçimde çalışmasını zevkle izledim. M'Cola. omurilikten geçerek başı ortaya çıkarıp. boynunu kesti. Boynuzları kavradı. başı kanırtarak kopardı. Sınır. kas. damar. kan; yapış yapış muşamba. fenerin ışığında ıslak. ağır... M'Cola'nın elleri. titrek ışıktaki kıpkızıl; gömleği kirli haki renkli. Wandero-bo-Masai. Garrick. Romalı ve kardeşini deriyi toplayıp eti almak üzere lambanın başında bırakarak. elinde bir kafa olan M'Cola. elinde bir başka kafa olan yaşlı adam ve flaşla iki tûfeği taşıyan ben. karanlıkta kampa yollandık.

Karanlıkta giderken yaşlı adam kût diye düşünce. M'Cola pek güldü. Adam yerdeyken kafa derisi yuvarlanıp yüzünü kapayınca. soluğu kesilir gibi oldu. Buna ben de güldüm. Yaşlı adam da kendisine güldü. Sonra M'Cola düşünce. yaşlı adamla ben birlikte kahkahayı patlattık. Bir süre sonra. bu kez de ben. bir tür tuzanın üstüne basarak yüz üstü yuvarlandım. Ayağa kalktığımda M'Cola'nın kıkırdadığını. yaşlı adamın da güldüğünü gördüm.

Onlara İngilizce olarak. "Ne var? Burada Charlie Chaplin güldürüsü mü sergiliyoruz?" diye sordum. İkisi de kendilerinden geçmiş gülüyorlardı. Çalılarının arasından sıkıntılı bir yürüyüş yaptıktan sonra. çiti uzaktan gördük. Kampın ateşi de görünüyordu. Yaşlı adam. çalılarının arasına düşüp sövmeye başlayınca. M'Cola pek eğlendi. Adama yolu göstermek için flaşı tuttum.

Ateşin yanına geldiğimizde kafayı samanlı. çamurlu kutuya bırakırken. yaşlı adamın yüzünün kanadığını gördüm. M'Cola da kafayı yerleştirirken. adamın yüzünü gördü. Başını sallayarak kahkahalarla gülmeye başladı. Dönüp yaşlı adama baktım. Adam çok bitkindi. Çamura sıvanmış. kanayan yüzü çok kötü çizilmişti. O da mutlulukla kıkırdayıp duruyordu.

M'Cola. benim dūşmemi taklit ederek. "Patron dūştū" dedi. İkisi birden gūlmeye başladılar.

Ona yumruk sallıyormuş gibi yaparak. "Shenzi!" dedim.

O da yeniden benim dūşmemi taklit etti. Bu arada Kamau gelerek būyūk bir saygıyla. çok yumuşak olarak elimi sıktı ve "İyi Patron! Çok iyi Patron!" dedi. Sonra parıldayan gözlerle kafaların yanma giclip eğilerek boynuzları okşadı. kulakları elledi ve öteki gibi "Ooo-ooo! Eee-eee" seslerini çıkarmaya başladı.

Lambayı. ötekilerin yanında bıraktığım için. çadırım karanlıktı. Orada yıkanıp. ıslak giysilerimi bir yana koydum. Ellerimle arayarak karanlıkta sırt çantasını buldum. İçinden pijamaları ve bornozu çıkardım. Bunlarla sivrisinek botlarımı giyerek ateşin yanma gittim. Islak giysilerini de yanıma almıştım. Kamau bunlarla botları ateşin yanma aldı. Oıysileri ateşin karşısına sererken. botları baş aşağı olarak ateşin ulaşmayacağı bir yerde sopaların üstüne yerleştirdi.

Ateşin karşısında bir ağaca sırtını vererek benzin kutusunun üstüne oturdum. Kamau. termosla viskiyi getirip birazını bir bardağa boşalttı. Ben de buna su koydum. Ateşin karşısında elimde viskiyle. eksiksiz bir mutluluk içinde. hiçbir şey dūşünmeden oturuyordum. Viski. bir yatak örtüsünün buruşuklarının düzeltilmesi gibi. içimi düzeltilmiş. ılıtmıştı. Bu arada Kamau. konservele-ri getirmiş. ne yiyeceğimi soruyordu. Elimizde üç kutu özel Noel turtası. üç teneke som balığı. üç tane meyve salatası ve bir teneke özel Noel pudingi vardı. Bunları geri yollarken. Kati'nin turtayı ne sandığını dūşündüm. İki aydır bunu arıyorduk.

"Et?" diye sordum. Kamau. yirmi beş millik tuz alanında ava çıktığımız sırada. Babalığın dūzlükte vurduğu gazelin filetosundan. kalın bir kavurma parçası getirdi. Bunun yanında da ekmek vardı.

"Bira?"

Büyük Alman biralarından birini getirip. şişeyi açtı.

Benzin kutusunun üstünde oturmak çok güçtü. Onun için. ateşin karşısında kuruyan top-
rağın üstüne yağmurluğumu serdim. Tahta san-
dığa yaslanarak ayaklarımı uzattım. Yaşlı adam.
bir sopanın ucunda et kızartıyordu. Bu togasına
sararak getirdiği seçme bir parçaydı. Çok geçme-
den ötekiler de etlerle derileri yüklenmiş olarak
geldiler. Ben uzanmış ateşe bakarak bira içerken.
onlar da konuşuyor. sopaların ucunda et kızartı-
yorlardı. Hava soğumaya başlıyordu. Açık bir ge-
ceydi. Kızaran etin kokusu. ateşteki dumanın ko-
kusu. buharlar çıkaran botlarımın kokusu. ya-
kında oturan iyi dostum Wanderobo-Masai'nin
kokusu burnuma geliyordu. Ama benim için şu
anda en güçlü olanı. ormanda yatan ceylanın ko-
kusuydu.

Herkes kendi sevdiği et parçalarını almış.
ateşin çevresinde bunları sopaların ucunda dön-
dürerek yumuşatıyordu. Daha önce görmediğim
iki kişi daha kulübelerin olduğu yandan yaklaştı-
lar. Öğleden sonra gördüğümüz oğlan da yanla-
rındaydı. Wanderobo-Masai'nin değneklerinden
aldığım ciğeri yerken. böbreğin nereye gittiğini
düşündüm. Ciğerin tadı çok iyiydi. Acaba ayağa
kalkıp sözlükten. böbrek sözcüğünü bulmaya de-
ğer mi. diye düşünürken M'Cola. "Bira?" diye sor-
du.

"Olur.

Şişeyi getirip açtı. Ben de ciğerin üstüne bu-
nun yarısını içtim.

Ona İngilizce olarak. "Anma da tatlı bir ya-
şam!" dedim.

Gülümseyerek Savahili dilinde. "Daha bira?"
dedi.

Onunla İngilizce konuşmamı şaka gibi alıyor-
du.

"Bak" diyerek. şişeyi dikip. içindeki birayı ol-
duğu gibi ağızıma boşalttım. İspanya'da. şarap tu-
lumlarından. yutmadan içki içmeyi öğrenmiştim.

Bu numara. Romalıyı çok etkiledi. Gelip yağmur-
luğun yanına oturdu ve konuşmaya başladı.
Uzun uzun bir şeyler anlattı.

Ona İngilizce olarak. "Elbette. Dahası. kızağı
da alabilir" dedim.

M'Cola. "Daha bira?" diye sordu.

"Kafayı bulmanı istiyorsun ha?"

İngilizceyi anlıyormuşçasına. "N'Dio" yani
evet dedi.

"Bak Romalı. Birayı gırtlığımdan aşağı dök-
meye başladım. Bunu yaparken Romalıının da bi-
rayı içiyormuşçasına yutkunduğunu. aynı hare-
ketleri yaptığını görünce. boğulacak gibi oldum.
Zar zor kendime gelerek şişeyi bıraktım.

"Bu kadar Bir gecede iki taneden fazla nu-
mara yapamazsın. Rahatsız eder.

Romalı. kendi dilinde konuşmayı sürdürü-
yordu. İki kez de Simba sözcüğünü kullandı.

"Simba burada?"

"Hayır" dedi. Karanlığa doğru elini sallayarak
"Orada" diye gösterdi. Ne anlattığını çıkarama-
dım. Ama ilginç bir öyküye benziyordu.

"Ben bir süre Simba. M'Cola'ya sor. Akşam
palavralarına başlamak üzere olduğumu hissediy-
yorum. Ama. Babalıkla P.O.M. yanımda değildi.
Kimse seni anlamazken yüksekte atmak. pek
doyurucu olmuyordu. Ama. hiç yoktan iyiydi. Bir
de birayı mideye indirmişken. palavta atmaya-
caktım da ne yapacaktım?"

Romalıya. "Akıl almaz" dedim. O yine kendi
öyküsünü anlatmayı sürdürdü. Şişenin dibinde
çok az bira kalmıştı.

"Yaşlı adam. Mzee" dedim.

Yaşlı adam da "Evet. Patron" dedi.

"Al sana azıcık bira. Yeterince yaşlı olduğun
için sana dokunmaz.

Benim içmeme nasıl baktığını görerek onun
da içkici olduğunu anlamıştım. Şişeyi alıp dibine
kadar içti. Et sopalarının yanına çökerken. şişeyi
tutkuyla elinde tutuyordu.

M'Cola. "Daha bira?" diye sordu.

"Evet. Fişeklerimi de.

Romalı konuşmasını ara vermeden sürdürüyordu. Kûba'daki Carlos'dan bile daha uzun öykü anlatabiliyordu.

Ona, "Bu çok ilginç" dedim. "Sen de esâslı adamsın ha. İkimiz de öyleyiz. Dinle. M'Cola birayla cebinde fişek olan, safâri paltomu getirmişti. Azıcık bira içtim. Yaşlı adamın da baktığını bilerek altı tane fişegi ortaya çıkarıp yaydım. "Azıcık övünmek istiyorum. Katlanacaksınız. Bak!" Fişekleri tek tek elleyerek her biriyle birlikte de "Simba. Simba. Nyati. Tendalla. Tendalla" dedim. "Yaa, nasılmış? İsterseniz inanmayın. Bak M'Cola!" Yeniden fişeklerle birlikte "Aslan, aslan, gergedan, vabansıgırı, ceylan, ceylan" dedim.

Romalı coskuyla, "Ayee!" dedi.

M'Cola, ağırbaşlılıkla "N'Dio" dedi, "Evet.

Romalı, "Ayee!" diyerek beni başparmağımın yakaladı.

"Tanrı biliyor ki gerçek. Çok inanılmaz geliyor değil mi?"

M'Cola, "N'Dio" dedi. Bu kez de fişeklere kendi acı vermeye başladı. "Simba. Simba. Faro. Nyati. Tendalla. Tendalla!"

Ona, "Ötekilere de söyle" dedim. İngilizce olarak. "Bundan daha büyük övünme olmaz. Bu gecelik bu beni keser.

Romalı yine bana bir şeyler anlatıyordu. Ben de onu dikkatle dinlerken, bir parça daha kızarmış ciğeri ağzıma attım. Şu anda, kafaları yüzüyordu. Kafatasını yüzerken Kamau'ya, parçaları nasıl ayırdığını gösteriyordu. İkisi de ateşin ışığında, dikkatle çalışarak gözlerin çevresinden ağızla burna geliyor, kıkırdakla kulakları geçerek kafa derisini bozmadan etten ayırıyorlardı. Yaptıkları iş, oldukça zordu. O gece hiç yatmadık, yattımsa da anımsamıyorum.

Aklımda kalan tek şey sözlüğü çıkarıp M'Cola'ya, oğlanın kızkardeşi olup olmadığını sormam. M'Cola da kesin bir ses ve asık bir yüzle bana "Hayır, hayır, hayır" diyor.

"Kötü bir niyetim yok. Sadece öğrenmek istiyorum.

M'Cola çok kesin bir tavır almıştı. "Hayır" dedi ve başını salladı. "Hapana. Paşakılıçları arasından aslanın peşine düştüğümüz zaman da böyle bir ses tonuyla konuşmuştu.

Bu durumda, ortama uyup ötekilerle aynı şeyi yapmaktan başka yapacak bir şey yoktu. Kal-kıp böbrek aramaya başladım. Romalının kardeşi bana, kendi önündekilerden verdi. Bunu iki parça ciğerin arasına koyup ateşte kızartmaya başladım.

"Bu, bulunmaz bir kahvaltı" dedim yüksek sesle. "Turtadan çok daha iyi.

Ardından, samurlar üstüne uzun bir söyleşiyeye daldık. Romalı, bunlara, Tarahalla demiyor, bu sözcük ona bir şey ifade etmiyordu. Yabansıgırı konusunda da bir karışıklık vardı. Romalı durmadan "Nyati" diyordu. Ama onun söylemek istediği bu hayvanların yabansıgırı gibi, siyah derili olduğuydu. Ardından ateşin külleri içinde resimler çizmeye başladık. Tamam işte, çizdiği samurdu. Boynuzları pala gibi, kürek kemiğine doğru kıvrılıyordu.

"Erkek mi?" diye sordum.

"Erkek ve dişi."

Yaşlı adam ve Garrick'in çevirmenliğiyle, iki tane sûrû olduğunu anlar gibi oldum.

"Yarın.

Romalı, "Evet, yarın" dedi.

"Cola. Bugün ceylan. Yarın samur, yabansıgırı, simba" dedim.

"Hapana, yabansıgırı!" diyerek, başını salladı. "Hapana simba!"

"Ben ve Wanderobo-Masai yabansıgırı" dedim.

Wanderobo-Masai coşkuyla, "Evet, evet" dedi.

Garrick, "Yakınlarda çok büyük filler var" dedi.

M'Cola'yı kızdırmak için. "Yarın fil" dedim.

"Hapana fil!" Ona takıldığımı biliyordu. Ama sözünün edilmesine bile katlanamıyordu.

"Fil. Yabansığırı. simba. leopar" dedim.

Wanderobo-Masai büyük bir coşkuyla başını sallıyordu. "Gergedan" diye araya girdi.

M'Cola başını sallayarak. "Hapana!" dedi. Artık sinirlenmeye başlamıştı.

Yaşlı adam ayakta durarak kulübelerin arkasını gösteren ve şimdi çok heyecanlanmış olan Romalının sözlerini çevirerek. "O tepelerde birçok yabansığırı" dedi.

"Hapana! Hapana! Hapana!" diye. M'Cola kestirip attı. Bıçağını yere koyup "Daha bira?" diye sordu.

"Tamam. Sana yalnızca takılıyordum.

M'Cola çömelmiş bir durumda. bir şeyler söylemeye başladı. Bu arada Babalığın adı geçti. Babalığın bundan hoşlanmayacağını söylüyordu. sanırım.

İngilizce olarak. "Yalnızca sana takılıyordum" dedim. Ardından Savahili dilinde. "Yarın samur?"

Çok içten bir tavırla. "Evet, evet" dedi.

Bundan sonra Romalıyla ben uzun bir söyleşiye daldık. Bu söyleşide ben. Fransızca konuşurken o da ne konuşuyorsa o dili konuştu. Sanıyorum ki o söyleşide. ertesi günü tüm yapacaklarımızı belirledik.

2

Ne yatağa yattığımı. ne de kalktığımı anımsıyorum. Bir tek. gün ışımadan önce ateşin başında olduğum aklımda. Elindeki teneke bir kapta çayın ve küllerin arasında pek de çekici durmayan. sopanın ucundaki kahvaltımınla oturuyordum. Romalı. güneşin doğmaya başladığı yana dönerek ayakta bir söylev çekiyor. bir yandan da eliyle koluyla birtakım hareketler yapıyordu. O

anda bu herif, acaba gece boyunca böyle durmadan konuştu mu. diye düşündüğümü anımsıyorum.

Kafa derileri serilip tuzlanmıştı. Kafataslarıyla boynuzlar da samanla tahtalardan yapılmış eve yaslanmıştı. M'Cola, kafa derilerini katlıyordu. Kamau, bana konserveleri getirdi. Ona, meyvelerden birini açmasını söyledim. Gecenin soğuğu sürüyordu. Karışık meyveyle, soğuk ve tatlı suyu çok iyi geldi. Bir bardak daha çay içip çadıra gittim. Orada giyinip, kuru botlarımı ayağıma geçirdim. Artık gitmeye hazırdık. Romalı, yemekten önce döneceğimizi söyledi.

Romalının kardeşi, bize rehberlik ediyordu. Anlayabildiğim kadarıyla Romalı, samur sürüsünün peşine gidecekti. Biz de ötekinin yerini bulmaya çalışacaktık. Bir kargı taşıyan togalı kardeşin ardından yola düzeldük. Ben boynuma Springfield'i asmış, cebime küçük Zeiss dürbünlerini sokmuştum. M'Cola'nın boynunda Babalığın dürbünü, su matarası, ceplerinde ise deri yüzme bıçağı, bileği taşı, yedek fişekler ve çikolata vardı. Yaşlı adam Grall'ex'i, Garrick film kamerasını, Wanderobo-Masai de ok, yay ve kargısını taşıyordu.

Güneş, tepelerin arasındaki açıklıktan ortaya çıkıp mısır tarlasını, kulübeleri ve arkadaki mavi tepeleri aydınlatırken Romalıya hoşça kal deyip çalıdan citten çıktık.

Kardeş, bizi sırlıklam bırakan çalıların arasından yürüdü. Ardından bir ormana geldik, sonra dik bir bayır tırmanmaya başladık. Sonunda kamp kurduğumuz düzlüğün ucundan yükselen yamacın oldukça yukarılarına çıktık. Buradan da güneşin daha üstüne doğmadığı tepelere ulaşan, düzlüğün bir yola geldik. Daha uykuyu üstümden atmadan, robot gibi adımlar atarken, sabahın bu erken saatlerinin tadını da çıkarıyordum. Bir yandan da hepimiz çok dikkatli hareket de etsek, böylesi bir kalabalığın sessizce avlanması güç olduğu geçiyordu. aklımdan. Bunları düşünürken iki kişinin bize doğru geldiğini gördüm.

Bunlar. uzun boylu. düzgün görünümlü. hatları bizim Romalıya benzeyen ama. onun kadar soylu görünmeyen. yayla ok kılıfı taşıyan toğalı bir adamla. çok güzel. çok alçakgönüllü. çok hanım hanımcık karısıydı. Kadının üstünde kahverengi deriden bir giysi. boynunda iç içe yuvarlak bakır tellerinden bir takı ile. el ve ayak bileklerinde bir sürü telden halka vardı. Onları görünce durduk ve "Jambo" dedik. Kardeş durup işyerine giden bir işadama havasındaki bu kabile arkadaşıyla konuşmaya başladı. Hızlı hızlı birbirlerine sorular sorarak. yanıtlar vermeye başladılar. Ben de bu arada çok taze. hanım hanımcık kadını incelemeye başladım. Kadın azıcık yan duruyordu. Güzel. armut biçiminde göğüsleri ve uzun. düzgün bacakları vardı. Tam ben bu güzel profilin tadını çıkarırken. kocası. sert bir sesle bir şeyler söyledi. Ardından daha yavaş bir sesle bir buyruk verdi. Kadın da gözleri yerde. çevremizden dolaşarak. geldiğimiz yola doğru yürümeye başladı. Hepimiz de ona bakıyorduk. Anlaşılan. koca da bizimle geliyordu. Adam bu sabah samurları görmüştü. Gözlerimizle yediğimiz güzeller güzeli karısından ayrılmaktan hoşnut olmadığı açıkça görülen adam. bizden de azıcık huylanarak başımıza geçti. Bir orman tavuğunun her an ortaya çıkarak öteki tepeye ya da vadiye doğru uçabileceği. ülkemdeki bir sonbahar ormanını andıran ormandan geçerek. düzgün bir yola bizi çıkardı.

Gerçekten de burada keklikler uçuşuyordu. Bunlara bakarken dünyadaki tüm av arazilerinin aynı olduğunu. tüm avcıların aynı insanlar olduğunu düşündüm. Ardından yolun yanında taze bir ceylan izine rastladık. Çalıların bürümediği sabah ormanında. ağaç tepelerinden süzülen güneş ışığında düş gibi. fil izleriyle karşılaştık. Bunların büyüklüğü. iki kolunu etleriyle birleştirip oluşturduğu daire kadardı. Yağmurdan sonra birtakım hayvanların da geçtiği bu yerde fil izleri. bir metre kadar derindi. Güzel ormana doğru yerlerde derin çukurlar bırakarak giden bu izlere ba-

karak. uzun bir süre önce bizde de mamutlar olduğunu düşündüm. Bunlar Gney Illinois'nin tepelerinden geçerken aynı izleri bırakıyorlardı. Sanki Amerika'nın çok eski bir avlanma blgesindeydik ve en büyük av yok olmuştu.

ıkıntılı, tatlı bir platoda bu tepe boyunca yürüdük. Ardından, teki ucunda ağaçlar üst yanında da bir başka vadiye açılan tepelerin bulunduğu uzun, açık bir ayırıkla, bir vadinin olduğu tepenin eteğine geldik. Tepelerle çevrelendiği yerdeki üst ucunda dik, imenli bir havzaya açılan, ayırık vadiye bakmak için ağaçların bitiminde bu tepeye döndük. Solumuzda, vadinin başına kadar giderek, bir başka tepe sırası oluşturan kireçtaşlı, ormanlı tepeler vardı. Altımızda, sağ yanındaki arazi tepelerle ve ayırlarla parçalanmış, engebeli bir görünüm kazanmıştı. Dik bir biçimde inen ağaçlık bölge de Romalıyla ailesinin yaşadığı kulübelerin ardındaki, batıya doğru sıralanmış mavi tepelere uzanıyordu. Kampın tam altımızda ve ağaçlık alanın kuzeybatısından giderek beş mil kadar uzakta olduğunu hesapladım.

Koca, ayakta durmuş kardeşe, samurları ayırık vadinin öteki yanında gördüğünü anlatarak, eliyle de orayı gösteriyordu. şimdi bunların, vadinin ya altında ya da üstünde otlanıyor olmaları gerekiyordu. Ağaçların altında oturup, Wanderobo-Masai'yi izlere bakmak üzere aşağıdaki vadiye yolladık. O da iz arayıp, geri geldi. Bize, altımızdaki vadide ve doğusunda hiçbir ize rastlamadığını bildirdi. Böylelikle samurların ayırık vadide otlandığı ortaya çıktı.

şimdi sorun, bunların yerini iyice belirleyip sezdirmeden yaklaşmaktı. Güneş, tepelerin ardından çıkıp vadinin başına doğru geliyor ve şu anda vadinin başındaki her şey karanlığa gömülü iken, bizim üstümüzde parlıyordu. Herkese burada, ağaçların arasında kalmasını söyledim. Benimle, bir tek M'Cola ve koca gelecekti. Üst uçtaki eğimin oyuk yerinin yukarisına gelene dek, vadinin bizim yanımızdaki ucundan, ağaçların arasından yukarı ıkacaktık.

Şimdi siz, bunların nasıl tartışıldığını soruyor olmalısınız. İnanın, aym dili konuşan bir sūvari bölüğünün keşif kolu imişçesine her şeyi, tüm dil engeline karşın rahatça tartışıp çözüme bağladık. Tümümüz de Garrick dışında, avcıydık. İşaretparmağını ve uyarı için elimizi kullanarak çok güzel anlaştık. Onlardan ayrılıp çok büyük bir dikkatle, tırmanmak üzere ağaçların arasına daldık. Oldukça uzaklaşıp yükseklere çıktığımızda, kayaların ardına sığındık. Burada, güneş ışınlarını yansıtmaları diye dūrbūnleri şapkamın ardına gizledim. M'Cola da bu yaptığımı onaylayarak bir şeyler mırıldanıp başını salladı. Ağaçların bitimini çevreleyen çayırılığın öte yanını ve vadinin başındaki oyugu dūrbūnle taradığımızda, hayvanların orada olduğunu gördük. M'Cola, onları benden az önce görerek kolumu çekti.

"N'Dio" dedim, ona. Sonra soluğumu tutarak onları izlemeye koyuldum. Tümü de kuzguni siyah, kalın enseli ve iri görünüyordu. Tümünün de siyah, kıvrımlı boynuzları vardı. Bizden de oldukça uzaktaydılar. Kimileri yan gelmiş yatıyordu. Olduğumuz yerden, yedi tane hayvan olduğunu seçebildik.

"Erkek olanı nerede?" diye fısıldadım.

M'Cola sol yam göstererek dört parmağını ileriye doğru uzattı. Çimenlere uzanmış hayvanlardan biri aygırdı. Ötekilerden çok daha büyüktü. Boynuzları da daha enliydi. Ne ki şu anda, sabah güneşi gözlerimizin içine giriyor, görmemizi güçleştiriyordu. Hayvanların ardında, vadinin bitimini bloke eden tepeye doğru bir ırmak akıyordu.

Artık ne yapmamız gerektiğini biliyorduk. Geri dönerek çayırılığı geçmeli, görünemeyeceğimiz bir noktaya kadar gitmeliydik. Samurların üstünde bir yere çıkmak için, uzak yandaki ağaçların arasına girerek, yükseğe tırmanmamız gerekti. İlk in içinden yürüyeceğimiz ağaçlık ya da çayırılıkta hiçbir hayvan olmadığını öğrenmeliydik. Onları ūrkŭtmememiz gerekiyordu.

Parmağını ıslatarak havaya kaldırdım. Par-

mağımın serinleşen yanı. rûzgârın vadiden geldiğini gösteriyordu. M'Cola. birkaç tane ölü ot parçasını alıp elinde yumruk biçimine getirdikten sonra havaya fırlattı. Bunlar az ötemize düştüler. Bu. rûzgârın uygun olduğunu gösteriyordu. Şimdi ağaçların bitim yerini dûrbûnle tarayarak. bir kez daha duruma egemen olmak gerekiyordu.

M'Cola. sonunda. "Hapana" dedi. Ben de hiçbir şey görmemiştim. Gözlerim de güçlü merceklerden baka baka ağrımaya başlamıştı. Şimdi ağaçlardan geçerek şansımızı deneyebilirdik. Yanlış bir hareket yapıp samurları ürkütme olasılığımız da vardı. Ama onların çevresinden dolanıp üstlerine çıkmak için. bunu göze almalıydık.

Aşağıya inerek ötekilere durumu bildirdik. Onların bulunduğu yerden görünmeden vadiyi üst ucundan geçebilirdik. Ben şapkamı çıkardıktan sonra. yüksek çayırlar arasına girerek çayırı ortadan bölen derin bir kanaldan geçip. öteki yandaki çimenli yamaca geldik. Burası vadiyle ağaçlığın kesiştiği bir yerdi. Ardından tek sıra olarak. çömelmiş bir durumda samurların üstüne çıkmak için ağaçlar arasından tırmandık.

Zamanı olabildiğince iyi kullanarak. bir yandan da ses çıkarmamaya çalışarak gidiyorduk. Bugüne değin pek çok kez büyük boynuzlu sığırlara yaklaşmak için. bir dağın ardından çıktığım anda hayvanların bir anda gözden yok oluşunu görmüştüm. Onun için. bunların da oldukları yerde kalacaklarına inanamıyordum. Bunu düşünerek artık onları göremeyecek biçimde ormanın içine dalmış olduğumuzdan. elimizden geldiğince çabuk bir biçimde onların üstüne çıkmamız gerektiğine karar verdim. Çünkü bunu zamanında yapamazsak. ateş edemeyecek kadar yorulmuş olacaktım.

M'Cola'nın su şişesi cebindeki merinilere çarparak bir ses çıkardı. Ben de durarak bunları Wanderobo-Masai'ye vermesini bekledim. Aslında avlanmak için azıcık kalabalıktık. Ama ikisi de yılan gibi sessiz yürümekteydi. Ben de bunu başa-

racağımıza aslında inanıyordum. Samurların. bizi ormandayken göremeyeceğinden. kokumuzu da alamayacağından emindim.

Sonunda onların üstüne çıkmış olduğumuza karar verdim. Hayvanlar ilerimizde. ormanların inceldiği güneş ışıklı yerin ötesinde ve tepenin kıyısında olmalıydılar. Tüfeğin merceğinin temiz olup olmadığına baktım. Sonra alınımdaki teri sil-dim. Terli mendille gözlüklerimi silmemek için. bunları sol cebime koydum. M'Cola. ben ve koca ağaçlığın bitimine doğru gittik. Bayırın sonuna kadar. neredeyse yerde sürünür gibi ilerledik. Aramızda yine birkaç ağaç. alımızda da açık çayır-lık vardı. Tam küçük bir çalı yığınıyla devrik bir ağacın ardına gelip başımızı kaldırdığımızda. üç yüz metre kadar ilerde samurları gördük. Bunlar. gölgede çok büyük ve çok koyu renkli görünüyorlardı. Onlarla bizim aramızda güneş ışığı altında parlayan tek tük kerestelerle. derenin açıklığı vardı. Bu arada hayvanlardan ikisi ayağa kalkarak. bizden yana bakmaya başladı. Onlara ateş edebilirdim ama. bu uzaklık çok fazlaydı. Yatmış hayvanlara bakarken birisi koluma dokundu. Yerde sürünerek gelen Garrick genizden gelen bir sesle. "Piga! Piga! Patron! Doumi! Doumi!" diye fısıldadı. Bunun erkek samur olduğunu. vurmam gerektiğini söylüyordu. Arkama dönüp baktığımda herkesin karınları. elleri ya da dizleri üstünde olduğunu gördüm. Wanderobo-Masai ise. av köpeği gibi titriyordu. Sinirlenerek yere yatmalarını söyledim.

Demek bu. erkek samurdu! M'Cola'yla benim yatarken gördüğümüz erkek samur çok daha büyüktü. İki samur da bize baktıkları için. başımı eğdim. Gözlüklerimden onlara ışık yansımış olabilir-di. Ardından gözlerime ellerimle siper yaparak. yeniden başımı kaldırdım. İki sığır. artık biz-den yana bakmayı bırakmış. otlanıyordu. Ama bunlardan biri. sinirli bir biçimde yeniden başını kaldırıp baktı. Bu. arkaya kıvrık. palaya benzer boynuzları olan iri. koyu renk bir gazaldı.

Bugüne dek hiç samur görmemiştim. Acaba

gözleri, senin kendisini gördüğün anda seni yakalayan koçlar gibi keskin miydi? Yoksa, hareket etmediğin sürece seni iki yüz metre öteden bile göremeyen erkek geyik gibi miydi? Bunların büyük-lüğünü de tam olarak kestiremiyordum. Aramızdaki uzaklıksa, üç yüz metre kadardı. Oturan ya da yüzükoyun yatan hayvanı, buradan vurabileceğimi biliyordum. Ama neresinden vurabileceğim belli değildi.

Garrick yeniden, "Piga Patron! Piga!" deyince, ağzına tokat atacakmış gibi, ondan yana döndüm. Bunu yapabilmek, beni çok rahatlatırdı. Samurları ilk kez gördüğümde gerçekten de hiç sinirli değildim. Şimdi Garrick beni sinirlendirmeyi başarmak üzereydi.

Sûrûnerek yanıma gelip yatmış olan M'Cola'ya, "Uzak" dedim.

"Evet.

"Ateş?"

"Hayır. Dûrbûn.

İkimiz de dûrbûnû dikkatle kullandık. Şu anda yalnızca dördünü görüyordum. Aslında yedi taneydiler. Eğer Garrick'ini gösterdiği aygırsa, bunların tümü de aygırdı. Gölgede hepsi de aynı renk gibi duruyordu. Sanki her birinin de kocaman boynuzları var gibiydi. Aslında dağda yaşayan koçların kışın sonuna dek, dişilere karışmadan bir arada yaşadığını biliyordum. Yazın sonlarında da erkek geyik çiftleşme zamanına dek, önceki erkek geyiklerle dolaşır, sonradan dişilere katılırdı. Serene'a'da da yirmi tane kadar erkek ceylanı bir arada görmüştük. Ne yapalım, bunların hepsi de erkek olabilirdi. Ben yine de en iyisini, en güzelini istiyordum. Bunlara ilişkin olarak okuduğum bir şeyi anımsamaya çalıştım. Aklıma gelen tek şey ise, budala bir öyküydü. Adamın biri, her sabah aynı yerde bir aygır görürmüş. Hiçbir zaman da onu vuramamış, filan. Bir de, Arus-ha'daki çiftlik müdürünün evinde gördüğümüz bir çift çok güzel boynuzu anımsıyorum. Ve işte şimdi bu samurlar karşımdaydı. Ben de oyunu

doğru oynayıp en iyisini vurmak zorundaydım. Garrick'in bugüne değin hiç samur görmediği. M'Cola ya da benden fazla bilgili olmadığı hiç aklıma gelmemişti.

M'Cola'ya. "Çok uzak" dedim.

"Evet.

"Haydi gel" diyerek. aşağıdakilere de elimi salladım. Tepenin üstüne doğru sürünerek tırmanmaya başladık.

Sonunda bir ağacın altına uzandığımızda çevreme bakındım. İşte. şimdi dürbünle boynuzlarını olduğu gibi görebiliyordum. Öteki uçü de görüş alanımdaydı. Bir siluet olarak gördüğüm yerde yatanın. en büyükleri olduğu kesindi. Bunun boynuzları daha yükseğe uzanıp arkaya kıvrılıyordu. Büyük bir heyecanla bunlara bakarken M'Cola. "Patron" diye. fısıldadı.

Dürbünleri eğip baktığımda Garrick'i gördüm. Hiçbir şeyin ardına saklanma gereği duymadan elleriyle dizleri üstünde bize doğru geliyordu. Elimi. avcumun içini ona doğru sallayarak yamasını işaret ettim. Ama o. kentin sokaklarında elini kolunu sallayarak yürüyen bir adam rahatlığı içinde. elleriyle dizleri üstünde yaklaşıyordu. Bir samurun bize. daha doğrusu ona baktığını gördüm. Ardından üç tanesi daha ayağa kalktı. Sonra büyük olanı. ayağa kalkıp dönerek bize baktı. Bu arada da Garrick yamma gelip "Piga. Patron! Piga! Doumi! Doumi! Kubwa Sana" diye fısıldadı.

Artık seçme şansımız yoktu. Hayvanların ürktüğü kesindi. Kolumu tüfeğin askısından geçirip dirseklerimi iyice yere yapıştırdım. Sağ ayağımı yere bastırarak hayvanın omzunun tam ortasına nişan aldım. Ama. daha kurşun giderken. atışın kötü olduğunu anlamıştım. Hayvanın yukarısına ateş etmişim. Hayvanlar. sesin nereden geldiğini anlamayarak zıpladılar. Sonra da bakınmaya başladılar. Hayvana bir kez daha ateş edip. üstüne toz toprak sıçrattım. Ve tümü de kaçtı. Hayvan kaçmaya başlarken. ayağa kalkıp yeni-

den ateş ettim. Yere düştü. Sonra yeniden ayaga kalktığında bir kez daha ateş ettim. Hayvan vurulduysa da ötekilerin arasına karıştı. Ötekiler. koşarak onu geçtiler. Ben de yeniden ateş ederek onun ardına geçtim. Sonra bir kez daha ateş ettim. Artık hayvan sürüklenir gibi gitmeye başlayınca. sonunda başardığımı anladım.

M'Cola bana fişekleri verirken. ben de mermi kovanlarını Allahın cezası fişekliğe atıyordum. Bu arada hayvan da ağır ağır suyun üstünden geçiyordu. Onu enseledigimiz kesindi. Ağır yaralı olduğu ortadaydı. Ötekiler. ormana doğru gidiyorlardı. Öte yandaki güneş ışığının altında çok hafif duruyorlardı. Benim vurduğum da öyle. Ötekiler koyu ceviz rengindeyken. benimki neredeyse siyah renkteydi. Ama tam siyah da değildi. İçimde bir duygu. bir yanlışlık olduğunu söylüyordu. Son kovarı da kovarken Garrick kutlamak için. bana elini uzattı. Tam bu anda buradan görülmeyen suyun açıldığını. vadinin başlangıcında. ür-küntü içinde kaçan samurları gördüm.

"Aman Tanrım!" dedim. Tümü de tıpkı benim vurduğum samur gibiydi. Ben ise en büyüğünü vurduğumu sanıyordum. Sonra bunların arkalarından. erkek samur ortaya çıktı. Gölgede giderken bile. kuzguni siyah ve parlaktı. Kapkara boy-nuzları da yükseğe ırmanıp. iki kocaman kıvrımla arkada neredeyse belinin ortasına kadar geliyordu. İşte. erkek samur buydu. Tanrım. hem de ne erkek!

M'Cola kulagıma. "Doumi" dedi. "Doumi.

Tülegi kaldırıp ateş ettim. Kurşunun sesiyle birlikte yere yıkıldı. Ötekilerse. bir ara kaçışıp. sonra yeniden bir araya geldiler. Bu arada benimkini gözden kaçırdım. Sonra onun. vadinin yüksek otlarının arasına doğru gittiğini görüp yeniden ateş ettim. Yeniden vurduğumda hayvan gözden yok oldu. Öteki samurlar. vadinin başına doğru yükseliyor. sağımızdaki tepeden geçip. ağaçların arasından vadinin öteki yanına doğru hızla kaçıyorlardı. Artık. bir erkek samuru gör-

dükten sonra, bunların dışı olduğunu anlamış-
tım. Benim ilk vurduğum da elbet dışıydı. Vurdu-
ğum samuru bir daha göremedim. Ama onu uzun
otların arasında bulacağım dan hiç kuşum yok-
tu.

Herkes yanıma geldi. Her biriyle tek tek el sı-
kışma, başparmak çekiştirme işini bitirdikten
sonra, ağaçların arasından, ırmağını kenarından
geçip çayırığa doğru hızlı bir koşu tutturduk.
Gözlerimde, kalemde, içimde hep o samurun
kapkaralığı ve boynuzlarının kıvrımı vardı. Tan-
rı'ya, hayvan ortaya çıkmadan önce tûseğini dol-
durabildiğim için şükreliyordum. Ama, bütûn
atışlarım aceleye gelmişti. Bundan da hoşnut de-
ğildim. Heyecanlanıp hayvanın tek bir yerinden
vuracağıma, her yerine kurşun yağdırmıştım. Bu
da bana utanç veriyordu. Ama adamlar, mûthiş
heyecanlanmışlardı. Aslında şu anda koşmak ye-
rine yürümeyi yeğliyordum. Ama adamlar, av kö-
peği gibi koşuyorlardı. Yedi samuru ilk gördüğû-
mûz açıklıktan, hayvanın gözden yok olduğu yere
geldiğimizde, otlar birden büyüyünce yavaşlamak
zorunda kaldık. Burada nehre doğru akan üstü
örtülû, yirmi, otuz metre derinliğinde iki ırmak
vardı. Uzaktan düzgün bir havza gibi görünen yer
de aslında kimi yerde belimize, kimi yerde başı-
mızın üstüne dek uzanan otlarla dolu, tehlikeli
bir alandı. Buraya gelir gelmez, kan lekelerini
gördük. Nehrin üstünden sola kıvrılıp, yine solda-
ki tepenin kıyısından vadinin başına doğru yürü-
dük. İlk bunun ilk vurduğum samurun izleri ol-
duğunu sandım. Ama bu izler, daha büyük bir
kavis çiziyordu. Bir daire çizerek büyük samuru
bulmaya çalıştım. Ama bir sûrû iz içinden, bunu
ayıramadım. Yüksek otların olduğu bu engebeli
yerde, nereye gittiğini anlamak çok güçtü.

Herkes, izlerin peşindeydi. Kuş sûrûsünün
peşine takılmışken, ölü bir kuşun peşine kötü
eğitilmiş av köpeklerini takmış gibiydim.

"Doumi! Doumi!" dedim. "Kubwa Sana! Er-
kek samur. Büyük samur.

Herkes. "Evet" diye bana katıldı. "Burada! Burada!" Kan izi. dereyi geçiyordu. Sonunda her iki izi ayrı ayrı izlemeye karar vererek. ağır yaralı olanın peşine takılmaya karar verdim. Ama yanılmış da olabilirdim. Belki bu: büyük erkek samurdu. Biz aşağıya doğru koşarken. yüksek otların arasında koşup buraya gelmiş de olabilirdi. Daha önce de yanıldığım geldi aklıma.

Tepenin altından hızla yukarı tırmandık. Ağaçların altında. her yer kan lekeleriyle doluydu. Dik tepeyi tırmanarak sağa döndük. Vadinin başındaki kayaların arasından atlaya atlaya geçtim. Daha ilk bakışta bunun vurduğum samur olmadığını anladım. Arkaya kıvrılan koyu renkli boynuzlarına karşın. bu bir dişiydi. Rengi de koyu cevizdi. Bunları. tam ateş edecekken ayırımsayabildim. Tüfeği hemen indirdim.

"Manamouki" dedim. "Bir dişi.

M'Cola'yla iki Romalı rehber de evet dediler. Neredeyse hayvanı vuruyordum. Beş metre kadar daha gidince. zıplayan bir başka samur gördük. Ama bu deli gibi başını sallıyor. kayalardan bir türlü geçemiyordu. Ağır yaralıydı. Ağırdan alarak. dikkatle ateş ettim ve boynunu kırdım.

Kayaların üstünde yatan hayvanın yanına geldik. Büyük. koyu. siyaha çalan ceviz renginde bir hayvandı. Boynuzları ise siyah renkteydi ve arkaya doğru güzel bir kıvrım yapıyordu. Burnunun üstünde beyaz bir leke. gözlerinin arasına dek uzanıyordu. Karnı da bembeyazdı. Ama. bu dişiydi.

M'Cola yine de kuşkuluydu. Küçük memelerini yoklayıp. durundan emin olunca. "Manamouki" diyerek. üzgün üzgün başını salladı.

Bu. Garrick'in gösterdiği büyük erkek samurdu.

"Erkek aşağıda" diye gösterdim.

M'Cola. "Evet" dedi.

Yalnızca yaralanmışsa hayvanın ağırlaşmasını beklemeye. ardından da onu aramaya karar verdim. Onun için M'Cola'ya kafa derisini yüzmek

için bıçakla işe girişmesini söyledim. Ardından biz erkek samurun peşine takılınca yaşlı adam, kafanın üstünde çalışabilirdi.

Damacanadan azıcık su içtim. Bu koşturmadan ve tırmanmadan sonra, çok susanmışım. Güneş de artık yükselmeye, havayı ısıtmaya başlamıştı. Yaralı ineği izlediğimiz yerden, vadinin öte yanına geçtik. Aşağıdaki uzun otlar arasında aygırın izini aramaya başladık. Ama, ortada iz yoktu.

Samurlar ortaya çıktıklarında, sürü olarak koşuyorlardı. Aralarından tek bir izi ayırmak çok güçtü. İlkini onu vurduğum yerdeki otların üstünde kan lekesi gördük. Sonra da bu lekeyi gözden kaçırdık. Ardından, öteki lekenin yanında yenisinden karşımıza çıktı. Hayvanlar, yelpaze gibi vadi-den tepelere yayıldığından, izler dağılmıştı. Kan izini de bulamadık. Sonunda vadinin elli metre kadar üstünde bir otun üstünde kan lekesi gördüm. Otu koparıp kaldırdım. Bu bir yanlışlıktı. Herkesi bu yana çekmeliydim. Şu anda, M'Cola'nın dışında, herkesin morali bozulmaya başlamıştı.

Hayvan, ortalarda yoktu. Yer yarılıp da içine girmiş gibiydi. Belki de gerçekte, böyle bir hayvan görmemiştik. Kim onu gördük diyebilirdi? Eğer üstünde kan lekesi olan otu koparmamış olsaydım, ben de ötekiler gibi düşünürdüm. Üstündeki kanla, bu en büyük kanıttı. Koparılan bu ot, M'Cola'yla benden başka hiç kimse için bir anlama gelmiyordu. Ne ki, bundan sonra, bir kan izine rastlamadım. Herkes de büyük bir isteksizlikle iz sürüyordu. Tek yapılacak şey, yüksek otlar arasında ve ırmakta adım adım aramaktı. Artık hava çok sıcaktı. Avlanmaktan çok avlanır gibi yapıyorduk.

Garrick gelerek, "Hiç aygır yok. Hep inek. Çok büyük inekler. Sen en büyük ineği vurdun. Onu bulduk. Küçükler kaçtı" dedi.

"Seni namussuz herif" dedim. Sonra parmaklarımıyla göstererek "Dinle. Yedi inek. Sonra on beş inekle bir aygır. Aygırı vurdum. Burada" dedim.

Garrick. "Hepsi inek" dedi.

"Bir büyük inek vurdu. Bir erkek vurdu.

Öylesine kuşkusuz konuşuyordum ki, bana inandılar. Bir süre daha arandılar. Ama, artık umutlarını yitirmekte olduklarını görüyordum.

Ah, iyi bir av köpeğim olsaydı! Tek bir köpeğim!

Ardından Garrick yine ortaya çıkıp, "Hep inek. Çok büyük inek" dedi.

"İnek sensin. Çok büyük bir inek" dedim.

Bunun üstüne sıkıntıdan patlayacak gibi duran Wanderobo-Masai'den bir kahkaha yükseldi. Kardeşin, erkek samurun varlığına şöyle böyle inandığını görüyordum. Koca ise, artık hiçbirimize inanmıyordu. Sanırım, dün geceki cezlana bile inanmıyordu. Eh, artık bu av partisinden sonra, bana inanmasını da bekleyemezdim.

M'Cola sıkıntıyla, "Hapana" dedi. Ardından, "Patron, o aygırı vurdun mu?" diye sordu.

"Evet" dedim. Bir an için, ben gerçekten bir aygır gördüm mü, diye düşündüm. Sonra birden, olanca siyahlığı ve iriliği içinde, boynuzları havada koşan hayvanı yeniden gördüm. Cehennem gibi siyah hayvan, otların üstünden görünen başıyla koşarken M'Cola da sislerin arasından hayvam gördü.

"Evet" dedi. "Onu görüyorum. Sen, onu vurdu.

Az önce söylediklerimi yineledim. "Yedi inek. En büyüğünü vurdum. On beş inek, bir aygır. O aygırı vurdum.

Şimdi tümü de bana inanıp aranmaya koyulmuştu. Ama, güneşin yakıcı sıcaklığında, yüksek otlar arasında yeniden umutları umutsuzluğa dönüştü.

Garrick, "Hep inek" dedi. Wanderobo-Masai, ağzı açık, başım salladı. O uyuşturucu kabullenişin bana da geçtiğini hissetmeye başladım. Bu güneşin altındaki gölgesiz oyukta ve o dik yamaçta avlanmamak elbet daha iyi bir şeydi. M'Cola'ya başın derisi yüzüldükten sonra vadinin iki yanın-

da avlanacağımızı, sonra da benim onunla birlikte hayvanı arayacağımı söyledim. İnançsızlık içinde avlanamazsın. Bu adamları eğitme. disipline sokma şansım yoktu. Eğer yasalar engel olmasaydı. Garrick'i vururdum. Ötekiler de avlanmayı sürdürürdü. Sanırım ki, sürdürürlerdi. Garrick sevilen biri değildi. Zehirli bir herifti.

M'Cola'yla ben, vadiye inerek av köpekleri gibi her izin peşinde adım adım dolaştık. Çok terlemiş ve susamıştım. Artık güneş. tehlikeli olmaya başlamıştı.

M'Cola. "Hapana" dedi. Onu bulamamıştık. Her ne ise. işte o yoktu.

"Belki dışıydı. Belki düşün gördük" diye aklımdan geçirerek. inançsızlığın rahatlığına sığınmaya başladım. Tepenin sağma doğru gidecek. oraya baktıktan sonra, ineği alarak kampa dönecektik. Kampta. Romalının hayvanları bulup bulmadığını öğrenecektik. Öylesine susamıştım ki. su matarasındaki suyu bir anda bitirdim. Kampta nasılsa su vardı.

Tepeyi çıkarken çalıların arasında samurla burun burna geldik. Neredeyse ateş edecekken. bunun da bir dişi olduğunu anladım. Ama bu. bir samurun nasıl gizlenebileceğini gösteriyordu. Adamları yeniden çalıların içine salmalıydım. O anda hiç beklemediğim bir biçimde yaşlı adamın. deliler gibi cıgılık attığını işittim.

Adam avaz avaz. "Doumi! Doumi!" diyordu.

Tepeden ona doğru koşarken. "Nerede?" diye bağırdım.

Adam vadinin başındaki ağaçları göstererek. "Orada! Orada!" diye haykırdı.

Yeniden cılgınca bir koşu tutturduk. Ama hayvan. tepenin yamacındaki ağaçların arasında gizliydi. Yaşlı adam hayvanın çok iri. siyah ve kocaman boynuzlu olduğunu. on metre kadar yakınından geçtiğini. midesinden ve arkasından derin bir yara aldığını. tepenin yukarılarına doğru hızla tırmandığını söyledi.

Hayvanı midesinden vurduğumu düşündüm.

Hayvanı koşarken görünce, bir kez daha tetiğe basıp, ardına ateş ettim. Hayvan yere düşünce onu gözden kaçırdık. Tam biz geçerken de yenisinden sıçradı. "Haydi gelin" dedim. Şimdi herkes heyecan içinde yürümeye hazırlanıyordu. Yaşlı adam, kafa derisini yüzerken heyecanla olanları anlatıyordu. Hep birlikte tepenin yamacına doğru kayalardan tırmanmaya başladık. Yaşlı adam, bize, çok büyük samur izlerini gösterdi. İzler ağaçlara doğru gidiyordu. Çevresinde de bir sürü kan izleri vardı.

Hayvanın ortaya çıkmasını ve ona ateş etmeyi umarak hızla yürüdük. Çevremiz kan lekeleriyle dolduğu, ağaçlar da gölge yaptığı için şimdi iz sürmek çok kolaydı. Ne ki hayvan, tepeye doğru çok hızlı olarak gidiyordu. Parlak ve ıslak kam izlemekle birlikte, ona yetişemiyorduk. Bir an yürümeyi bırakarak, onu arkasına bakarken, ya aşağıda, ya da ağaçların arasından geçerken görmeyi umdum. Herkes M'Cola ve Garrick'in peşindeydi. Bir tek yaşlı adam, kendi gri kafasına geçirdiği samurun kalasıyla geride kaldı. M'Cola boş su matarasını, Garrick de sinema kamerasını ona uzattı. Yaşlı adam için yürümek güçtü.

Ardından hayvanın bir an için dinlendiği yere geldik. Durduğu kayanın üstünde kandan bir gölcük oluşmuştu. Bunun önünde çalılar vardı. Önümüzden kokumuzu hayvana götüren rüzgâra, sövüp saydım. Esinti adım attıkça kokumuzu ona ulaştıracağı için, onu yakalamak olanaksızdı. Önden M'Cola'yla bir daire çizip ötekileri arkada bırakmayı düşündüm. Ama çok hızlı gidiyordu. Kan da taşların, düşen yaprakların üstünde hâlâ çok parlak duruyordu. Dahası tepeler, daire çizemeyeceğimiz bir diklikteydi. Hayvanı, nasıl gözden kaçırdığımızı aklım almıyordu.

Hayvanın ardından, kayalıklı, sularla kesilmiş bir yere geldik. Burada iz çok ağır sürülüyordu. Tırmanmak da güçtü. Bir an için hayvanı bir ırmak kenarında yakalayacağımızı umdum. Ama, artık azıcık matlaşan kan lekeleri kaya parçalarının üstünden dolanıp soldaki çıkıntılı kaya taba-

kasında yok oluyordu. Hayvan, buradan aşağı inmiş olmalıydı. Ama buradan aşağıya geçit yoktu. Acaba nasıl inmişti? Hangi dereden? Olabilecek üç yola bakmaları için adamları yolladım. Kendim de bir tümseğin üstüne çıkıp bakınmaya başladım. Adamlar, bir şey bulamamışlardı. Ardından Wanderobo-Masai'nin sesi geldi. Aşağıda sağ yanda, kan görmüştü. Aşağıya inerek kayanın üstündeki kana baktık. Bunun yer yer izler bırakarak bayır aşağı, çayırılığa indiğini gördük. Yokuş aşağı inerken azıcık yüreklenmiştim. Diz boyu sık çalılar arasından iz sürmek, çok daha kolaydı. Çünkü çalılar hayvanın karnına değiyordu. Ayak izlerini görmek için, çalıları aralamak gerekse de kan izleri ortadaydı. Ama, kan izleri artık matlaşmıştı. Hayvan bizi kayalardan sürüklerken çok zaman yitirdiğimiz açıktı.

Sonunda izler, çayırılığı ilk gördüğümüz yerdeki kuru dereden geçerek, uzak uçtaki seyrek ağaçlığa yöneldi. Havada tek bir bulut bile yoktu. Şimdi yalnızca, güneşin ısınıp duymakla kalmıyor, başımda korkunç bir ağırlık hissediyordum. Çok da susamışım. Hava çok sıcaktı. Ama, rahatsız eden bu sıcaklık değil, güneşin ağırlığıydı.

Garrick, artık iz sürmeyi bırakmıştı. Yalnızca, M'Cola'yla ben kan lekesi bulduğumuzda, tiyatroydaymış gibi gösteriler yaparak, olayın başarısına katkıda bulunuyordu. Artık, düzenli olarak iz sürdüğünü yoktu. Dinlenip dinlenip, beklenmedik, sinir bozucu hamlelerle yetiniyordu. Wanderobo-Masai de hiçbir işe yaramadığından M'Cola'ya söyleyip büyük tüfeği ona taşımaya başladım. Hiç olmazsa ondan böyle yararlanırdık. Romalının kardeşinin avcı olmadığı açıktı. Koca da olayla pek ilgilenmiyordu. O da avcı gibi durmuyordu. Güneşin kavurmaya başladığı toprağın üstünde ağır ağır iz tarayıp, kısa çimlerin üstünde kan damlaları ararken Garrick, kardeş, Wanderobo-Masai bir bir dökülüp ağaçların gölgelerine yerleştiler.

Güneş korkunçtu. Kafaları eğip yürümek zo-

runluydu. Boynuma bir mendil sarmakla birlikte, başım çatlayacakmışçasına ağnyordu.

M'Cola, kendini tümüyle iz bulmaya adanmış bir biçimde ağır ağır, durmadan iz arıyordu. Kel başı terden parlıyordu. Gözlerinden ter aktığında, bir ot parçasını eliyle tutup tere sıvanmış almyla kafasını siliyordu.

Ağır ağır yürüyorduk. Babalığa hep, M'Cola'yı iz sürmekte geri bıraktığımı söylemiş-tim. Ama, şimdi anlıyorum ki geçmişte, tıpkı Gar-ric gibi, haddimi bilememişim. Çünkü şimdi, başını kavuran güneşin altında, beynin kaynarken, yitirilen hayvanın ardından durmadan gitmek, kuru bir kan lekesinin ardından kısa çimenleri kollayarak zorlanmak çok çetin bir işti. İkinci kan lekesini belki de ancak yirmi metre sonra bulacaksındır. Sen bunu bulmuşken, öteki de bir başka kara leke bulacaktır. Böylece, izin iki yanından yürüyeceksiniz. Bir kökün ucundaki kan lekesini gösterip bir an duracaksınız. Sonra bir iz bulunca, ağzın açılmayacak kadar kuruduğu için, elinle göstereceksin. Yerler sımsıcak bir dalgayla yanarken, sırtının ağrımalarını engellemek istercesine doğrulduğunda da M'Cola'nın seninle ölçülemeyecek denli esaslı bir adam ve esaslı bir iz sürücü olduğunu, artık kavramışsındır. Bunu, Babalığa söylemeli.

Tam bu sırada M'Cola, bir şaka yaptı. Ağzım öylesine kuruydu ki konuşamıyordum.

Tam doğrulup boynumu çatırdatırken M'Cola, "Patron" dedi.

"Evet?"

Bana termosu uzatarak, "Viski?" diye sordu.

İngilizce olarak, "Seni piç kurusu" dedim. M'Cola da başını sallayarak kıkırdadı.

"Hapana viski?"

Savahili dilinde, "Seni vahşi, seni" dedim.

Sonra yeniden iz sürmeye koyulduk. M'Cola, çok eğlenmiş, başını sallıyordu. Bir süre sonra çalılar yeniden uzadılar. İz sürmek de kolaylaştı. Sabah tepenin yamacından gördüğümüz yan

açıklık yerden geçerek bir yamaçtan inip yüksek otlar arasına girdik. Burada gözlerimi yarı yarıya kapayarak. hayvanın değdiği yerlerden kana bakmadan hızla geçebildim. M'Cola. buna çok şaşır-
dı. Ne ki yeniden. kısa çimenlerle kayalara gelince. iz sürmek güçleşti.

Hayvanın. artık çok kanaması yoktu. Güneş ısısı yaraları kurutmuş olmalıydı. Kayalıklarla kaplı toprakta. ufak tefek lekeler vardı.

Bu arada Garrick. ortaya çıkıp birkaç tane parlak leke bularak ağaçlardan birinin altına çöktü. Bir başka ağacın altında. ilk ve son kez silah taşıyıcılığı yapan zavallı Wanderobo-Masai vardı. Yine. bir ağacın altında da yaşlı adarı oturuyordu. Yanında da kutsal bir simge gibi samurun kafası duruyor. boynundan gereçleri sallanıyordu. M'Cola'yla ben. hiç durmadan. yavaşça uzun yamacı geçip. ağaçların serpildiği bir başka çayır-
lıktan ucu kayalarla dolu uzun bir alana geldik. Bu alanın orta yerinde izi tümüyle yitirdik. Yeniden kan izi bulana dek. iki saate yakın dolaşıp avlandık.

İzi. bizim adımıza yaşlı adam kayaların altında. yarım mil uzaklıkta buldu. Kendine göre. hayvanın nerede olacağına karar vererek aşağıya inmişti. Bu yaşlı adam. gerçek bir avcıydı.

Bir mil kadar. hayvanın izini. taşlıklarla kaplı yere kadar ağır ağır sürdürdük. Ama burada. yer çok girintili çıkıntılı olduğundan. izler yok olmuştu. Bu noktadan sonra. hayvanın nerede olacağını kestirmeye çalıştık. Ama arazi çok büyüktü. Şansımız da çok kısıtlıydı.

M'Cola. "Yararı yok" dedi.

Omzumu dikleştirip. büyük bir ağacın altına gittim. Esinti. ıslak gömleğimin içine girip derimi serinletirken. su içmiş gibi oldum. Erkek samuru düşünüyor. keşke onu hiç vurmasaydım. diyordum. Şimdi. onu yaralamış ve yitirmiştim. Sanıyorum hayvan. yürümeyi sürdürüp bu bölgeden çıkmıştı. Geriye dönme eğilimi göstermediği açıktı. Bu gece ölecek ve sırtlanlar onu yiyecekti. Ya

da daha kötüsü. canlıyken onu yakalayacaklar. canlı canlı orasını burasını koparıp. barsaklarını deşeceklerdi. O kan lekelerini ilk gören hayvan. peşine takılacaktı. Ardından da öteki sırtlanları çağıracaktı. Hayvanı yaralayıp öldüremediğim için. kendimi bağışlayamıyordum. Tertemiz öldürdükten sonra. bir hayvanı vurmak beni rahatsız etmezdi. Ben olmasam da bu hayvanlar geceleri ya da mevsim gereği nasılsa öldürüleceklerdi. Bu yüzden hiç suçlanmıyordum. Biz. bunların etlerini yiyor. boynuzlarını ve derilerini saklıyorduk. Ama. bu samurun durumu çok canımı sıkıyordu. Ayrıca. onu istiyordum da. Onu. bilmeden. sandığımdan da çok istiyordum. Eh. onunla oyunu iyi oynayamamıştık işte. Başlangıçtaki şansımızı yitirmiştik. Hayvan yere düştüğünde. yakalamalıydık. Bu şans uçup gitmişti. Hayır. hayır. Asıl şansımız. bir atıcının tek şansı. ateş ettiğinde. öylesine ateş edecek yerde. öldürücü bir vuruş yapabilmektir. Bu olanlar. benim beceriksizliğimin eseri idi. Onu. mideden vurarak. halt etmiştim işte. Bir şeyi çok iyi yaptığını düşünerek. gereğinden fazla kendine güvenmenin bir sonucuydu bu. Bu aşırı güven içinde. yapılması gerekenlerden birini göz ardı edivermiştim. Eh. sonunda da onu böyle yitirmiştim. Bu sıcakta onu bulabilecek bir av köpeğinin de var olduğundan kuşkuluydum. Yine de tek şansımız buydu. Sözlüğü çıkarıp yaşlı adama. Romalının köyünde hiç av köpeği olup olmadığını sordum.

Yaşlı adam. "Hayır" dedi. "Hapana.

Biz büyük bir daire çizerken. kardeşle kocayı. bir başka daire çizmeye yolladım. Ne bir ize. ne bir belirtiye. ne de kana rastladık. M'Cola'ya artık kampa dönmemiz gerektiğini söyledim. Romalının kardeşiyle koca. vurduğumuz samurun etini çıkarmak için vadiye gittiler. İşte bu kez fakka basmıştık.

M'Cola'yla ben önde. açıklık arazinin sıcağından kuru dere yatağına gelip. oradan da ağaçların gölgeliğine girdik. Güzel ve serin çimenler üzerinden. kırılan güneş ışınlarıyla gölgelerin altında

giderken yüz metreden daha yakın bir uzaklıkta. ağaçların arasından bize bakan bir samur sürüsüne rastladık. Sürgüyü çekip en güzel boynuzu seçmeye çalıştım.

Garrick. "Doumi" diye fısıldadı. "Doumi kub-wa sana.

Gösterdiği yere baktım. Yüzünde beyaz lekeler olan. beyaz karınlı. yapılı. koyu ceviz renkli. kıvrımlı güzel boynuzları olan. bir dişi samurdu. Bize doğru enlemesine duran hayvan kafasını çevirmiş. bakıyordu. Sürüye dikkatle göz gezdirdim. Tüm de dişiydi. Bunların. erkeğini vurduğum sürü olduğu kesindi. Tepede yeniden birleşmişlerdi.

M'Cola'ya. "Kampa gidelim" dedim.

Yola düzöldüğümüzde samurlar. zıplayıp önümüzden kaçtılar. Garrick. ne zaman güzel boynuzlu bir dişi samur görse. "Erkek. Patron. Büyük büyük aygır. Vur Patron. Vur. ah vur!" diyordu.

Hayvanlar. güneşli ağaçlara doğru ürkererek kaçarlarken M'Cola'ya. "Hepsi de dişi" dedim.

"Evet" diye bana katıldı.

"Yaşlı adam" diye seslendim. Yaşlı adam yanımıza geldi.

"Bunu rehber taşıyın" dedim.

Yaşlı adam. samurun kafasını indirdi.

Garrick. "Olmaz" dedi.

"Öyle bir olur ki!" dedim.

Ağaçların arasından geçip kampa doğru yürüdük. Şimdi kendimi çok daha iyi hissediyordum. Gün boyunca ceylanı bir kez olsun aklıma getirmemiştim. Şimdi eve. onların bizi beklediği yere gidiyorduk.

Genellikle. yeni bir yoldan eve dönüş daha kestirmeymiş gibi gelmesine karşın. bu yol bana çok daha uzun göründü. Yorgunluktan kemiklerim sızlıyor. sıcaktan beynim kaynıyordu. Bugüne değin de böylesine susadığımı hatırlamıyorum. Ama birden. ormanın içindeyken hava serinleyiverdi. Bir bulut gelip güneşin önünü kapamıştı.

Ormandan çıkıp düzlüğe inince çitin önüne geldik. Şimdi güneş, bulutların ardına geçmişti. Çok geçmeden de gökyüzü tümüyle bulutlarla kaplandı. Bulutlar ağır ve gözdağı verircesine ilerliyordu. Sanırım bugün, sıcak ve duru olan son gündü. İlkın şöyle düşündüm: yağmur yağsaydı izler belirginleşirdi, o aygırı bulurduk. Ama sonra, göğü büyük bir hızla kaplayan yumak yumak bulutlara bakınca, en iyisinin ötekilere katılıp arabayı on millik siyah pamuk yolundan bir an önce geçirebilmek üzere yola çıkmak olduğuna karar verdim. M'Cola'ya gökyüzünü gösterdim.

"Kötü" dedi o da.

"Patron M'Kubwa'nın kampına gitmek?"

"Daha iyi Arclından öneriyi yürekten onaylayarak "N'Dio, N'Dio" dedi.

"Gidelim" dedim.

Kulübeyle çitin olduğu yere geldikten sonra, hızla kampı topladık. Kampta, öteki kamptan gelen bir haberci vardı. P.O.M.'le Babalığın oradan ayrılmadan yazdığı bir notla sivrisinek ağını getirmişti. Notta hiçbir şey yazılı değildi. Bir tek iyi şanslar diliyorlar, yola çıkacaklarını bildiriyorlardı. Keten çantalarımızın birinden su içtim. Benzin kutusunun üstüne oturup göğ'e bakmaya başladım. Burada kalmayı göze alamazdım. Yağmur yağdığında, yola bile çıkamayabilirdik. Yola yağmur yağdığında ise, mevsim boyunca sahile inmezdik. Avusturyalı da Babalık da buna dikkatimi çekmişti. Gitmek zorundaydım.

Bu sorun, böylece çözüme bağlandıktan sonra, burada kalmayı istemenin bir anlamı yoktu. Günün yorgunluğu, bu karara ulaşmamı kolaylaştırmıştı. Her şey arabaya yüklenmiş, ateşin külleri içindeki sopalara dizili etler toplanmıştı.

Kamau bana gelerek, "Yemek istemiyor musun. Patron?" diye sordu.

"Hayır" dedim. Arclından İngilizce olarak, "Korkunç yorgunum" dedim.

"Ye. Karnın aç.

"Sonra, arabada.

M'Cola'nın. kocaman. yassı yüzü yeniden maske gibi olmuştu. Yük taşıyıp duruyordu. Yüzü bir tek avlanma konusunda ya da bir şaka karşısında canlanıyordu. Ateşin yanında bir teneke bularak ona. bana viski getirmesi için seslendim. Maske gibi yüzü bir anda değişti. Gözleriyle dudaklarında bir gülümsemeyle cebindeki matarayı çıkardı.

"Suyla daha iyi" dedi.

"Seni Kara Çinli seni.

Herkes. büyük bir hızla çalışıyordu. Romalı'nın kadınları da az ilerde durmuş. yüklerin taşınarak arabaya yüklenmesini izliyorlardı. Bunlar yapılı. düzgün görünümlü. ilgili ama. utangaç iki kadındı. Romalı daha geri gelmemişti. Ona hiçbir açıklama yapmadan çekip gitmek. hoş bir şey değildi. Romalıyı çok sevmiş ve saygı duymuştum.

Viskiyle su karışımı içkimden bir yudum içip. tavuk kümesine dayalı iki ceylan kafasına baktım. Beyaz. temiz kafalardan çıkan boynuzlar havada bir iki kavis çizerek. seclefe benzer düzgün noktalardan kıvrılıyordu. Bir tanesi daha dar ve uzundu. Öteki de aynı boyda olmakla birlikte. daha enli ve kalındı. İkisi de kara ceviz rengindeydi. Bakmak bile. insana büyük tat veriyordu. Yanlarına gidip Springfieldli arkalarındaki duvara dayadım. Boynuzların uçları tûfeğin namlusunu geçiyordu. Kamau. yük taşımaktan dönerken ona. fotoğraf makinesini getirmesini söyledim. Onu da alarak resim çektim. Ardından Kamau. bunları alıp yüklerle birlikte arabaya taşıdı.

Garrick. Romalı'nın kadınlarıyla yüksek sesle ve horozumsu bir tavırla konuşmaya dalmıştı. Anladığını kadarıyla onlara. benzin kutuları karşılığında. bir şeyler vermelerini öneriyordu.

"Buraya gel" diye ona seslendim. Yanıma gelirken kendini akıllı sanmayı sürdürüyordu.

Ona. İngilizce olarak. "Şimdi beni dinle" dedim. "Bu safariyi. seni yumruklamadan sona erdirebilirsem mucize olacak. Ve eğer sana vurur-

sam. bil ki ilk işim. o aşağılık çeneni dağıtmak olacak. İşte bu kadar" dedim.

Sözleri anlamadıysa da söyleyiş biçimim. demek istediklerimi sözlük kullanmışçasına açık bir biçimle ortaya koyuyordu. Kadınların yanına gidip elimle. benzin kutularını alabileceklerini söyledim. Garrick onlara yaklaşmasaydı. bu kadınlarla hiç uğraşır mıydım?

Ona dönüp "Arabaya bin" dedim. O. yine de benzin kutularını taşımaya yeltendi. "Hayır. Arabaya" dedim. O da arabaya gitti.

Artık toparlanmış. yola çıkmaya hazır duruma gelmiştik. Yüklerin içindeki boynuzların uçları arabanın arkasından kıvrımlı olarak görünüyordu. Romalı için para. çocuk için de postlardan birini bıraktım. Ardından arabaya bindim. Öne. Wanderobo-Masai'yle birlikte oturdum. Arkada da M'Cola. Garrick ve yolun başındaki yaşlı adamın köyünden olan haberci vardı. Yaşlı adam. arkadaki yüklerin üstüne tünemişti.

El sallayarak yola çıktık. Yoldan geçerken Romalının oturduğu köyün eski ve çirkin evlerinin olduğu bölümden geçtik. Burada insanlar. mısır tarlasının olduğu yandaki ırmaktan buldukları etleri yığmış. ateşin karşısında kızartıyorlardı. Kırumuş dere yataklarından geçerken arkama dönüp ovaya. Romalının kulübelerine. kamp yaptığımız çitli yere. karanlık göğün koyulaştığı mavi tepelere baktım. Romalıyı görememek ve böylesine hızla gidişimizi açıklayamamak bana çok dokunmuştu.

Bu arada. ormanın arasından hızla geçiyor. karanlık basmadan gideceğimiz yere ulaşmaya çalışıyorduk. İki kez. bataklığa benzer yerlerde başımız derde girdi. Bu arada Garrick. bir çılgınlık nöbeti içinde ötekilerine. nerede çalıların kesileceği. nerelerde yerin kazılacağı yolunda buyruklar yağdırıyordu. Artık ona bir tokat patlatma zamanı gelmişti. Artık ona gösteriş yapan çocukların hak ettiği bedensel cezayı vermek gerekiyordu. Şimdi herif. avdan eve utkuyla dönen önder

rolünü oynuyordu. Kafasında bir kaz tüylü  ap-
kası eksikti!

Bir ara, çamura saplandığımızda, ben kürek-
le yeri kazarken, herif kendinden geçerek buyruk-
lar ya dırmaya başladı. Ben de kendimden geçip
kaza s s  vererek, k re in sapını aldığım gibi,
olanca gücümle karnına indirdim. Bu vuru la,
sırtüstü yere d  t . Bir daha da dönüp ona bak-
madım. M'Cola, Kamau ve ben, g leriz korkusuy-
la bir süre birbirimize bakamadık.

Şaşkınlıkla ayağa kalkarken, "Canım acıdı"
dedi.

İngilizce olarak, "Kazmayla yer kazan birinin
yanına hiç yaklaşma. Çok tehlikelidir" dedim.

Garrick karnını tutarak, "Canım acıdı" diye
yineledi.

"Azıcık ov" dedim. Bir yandan da kendi kar-
nımı ovarak bunun nasıl yapılacağını gösterdim.
Arabaya yeniden bindiğimizde de bu zavallı, g s-
terici, i e yaramaz herife acıyıverdim. Bu duygu-
nun etkisiyle M'Cola'ya, bir  i e bira içmek istedi-
ğimi söyledim. Bana, arkadaki yüklerin arasın-
dan verdiği birayı içerken, geyik çiftliğine benze-
yen bir yerden geçtik. Bir de baktım Garrick, yine
eskisi gibi olmuş, durmadan konuşuyor. Bir yan-
dan karnını ovarken, bir yandan da ötekilere na-
sıl da esaslı bir adam olduğunu, canının hiç aci-
madığını anlatıyordu. Birayı içerken, arabanın ta-
vanına ba ı degercesine yakın olan ya lı adamın
bana baktığını hissettim.

"Ya lı adam" dedim.

"Evet Patron.

"Bir armağan.  i ede kalanı ona uzattım.  i-
 ede biradan çok azıcık köpük kalmıştı.

M'Cola, "Bira?" diye sordu.

"Alı, evet" dedim.

Kafamda bira. Bainz de Alliez'e giden da  yo-
lunda y r d   m z o bahar gecesini anımsa-
dım. Ödül olarak buza ının verildiği bira yari -
masında kazanamamı , ay i ığının aydınlattığı
nergiz tarlalarıyla  rt l  dağlardan eve dönmüş-

l k. O gece nasıl da sarhoş olduğumuz. ay ışığını betimlemeye giriştiğimiz aklıma geldi. Tomurcuklu at kestanesi ağaçlarının dallarıyla Stockalper avından dönüşte. Rhon vadisinden geçerken. Aigle'deki wistaria asmalarının altındaki tahta masalarda oturup kahverengi bira i işimiz. Chink'le benim yeniden yazına dönerek bu ışıkları mum ışığına benzetmemiz. gözümün önünden bir bir geçti. Tanrım. ne tartışmalardı onlar! Savaş yeni bitmiş ve bizler yazına g m lm şt k. Sonra. Rotis-Ledoux'da. ya da Cirque de Paris'nin Mascart-Ledoux'undan sonra. ya da sesini yitirdiğin büyük bir kavganın ardından. aym coşkulu havada gece yarısından sonra Lipps'de içilen güzel biralar vardı. Ama o yıllarda Chink'le ben. genellikle dağlara vurur. genellikle de bira içerdik. Alaylar için bayraklar. dağcılar için uçurumlar. İngiliz ozanları için biralar. benim içinse sert biralar vardı. O zaman Chink vardı. Chink. o zaman. Robert Graves'den alıntılar yapardı. Zamanla kimi ülkelere bize küçük geldi ve başkalarına g   ettik. Ama bira hep bizimleydi. Yaşlı adam da bunu biliyordu. Onun yanında ilk bira i tiğimde. bana bakışından bunu anlamıştım.

M'Cola. "Bira" dedi. şişeyi açmıştı. Çevremdeki parka benzeyen yerlere bakarken. motor ayağımı ısıtıyordu. Yanımdaki Wanderobo-Masai. her zamankinden daha da güçlü duruyor. Karmau. yeşil yoldaki tekerlek izlerine bakıyor. ben de botlu ayaklarımı serinletmek için yandan sar kıtmış bira i iyorken. keşke dedim. Chink de buralarda olsaydı. Majestelerinin Beşinci Alayından. Protokol Görevlisi. Yüzbaşı Eric Edward Dorman-Smith. Eğer burada olsa. bu geyik çiftliğini nasıl betimleyebileceğimizi. geyik parkı sözcüğünün buna yeterli olup olmadığını tartışırdık. Babalıkla Chink. birbirlerine çok benziyorlardı. Babalık. yılların verdiği bir olgunlukla daha hoşgörülüydü. Ama. aynı türden bir dostluğu vardı. Chink'le ben. dünyanın büyük b l' m n  birlikte tanımış. ardından da yollarımız iyice ayrılmıştı. Babalıktan ise öğrendiğim.  ğreneceğim çok şey vardı.

Ah, şu lanet erkek samur. ah! Onu öldürme-
liydim. Ama. işte durmadan ateş etmiş. öldüre-
memiştim. Ona isabet ettirebilmek için. bedeni-
nin her yanına nişan almıştım. Evet serseri herif.
yüzükoyun ve yanlamasına iki kez kaçırdığın di-
şiden ne haber? Onun da her yanına mı nişan al-
man gerekti? Hayır. Dün gece uyumuş olsaydım.
bunu yapmazdım. Yağı çıkarmak için tûfeği sil-
seydim de ilk atışta onu zıplatmazdım. Bu du-
rumda ikinci atışımda tûfeği aşağı indirip. onun
alt yanına ateş etmezdim. Her bir lanet yanlışlığın
suçu senin. Bir av tûfeğini sandığımı kadar iyi
kullanamıyormuşum meğerse. İyi kullanıyorum
sanarak. bu uğurda az mı para harcadım? Yine
de kendime soğukkanlı ve nesnel olarak baktı-
đında. hayattaki tüm namussuzlardan daha iyi
atıcı olduğumu biliyorum. Hem de nasıl! Öyleyse
ne? Öyleyse. erkek samuru neden mideden vurup
da kaçırdın? Sandığım kadar iyi atıcı değil miyim
yoksa? Yok canım. elbet iyi atıcıyım. Öyleyse ne-
den o dişiyi kaçırdın? Amaan canım. herkes yan-
lışlık yapabilir. Ama. senin yanılmaman gerek!
Sen kimsin? Vicdanın mı rahatsız yoksa? Dinle.
vicdanımla bir derdim yok. Nasıl bir namussuz
olduğumu çok iyi biliyorum. Bu işi iyi yaptığımı
da. Tûfekle uğraşmasaydım. o erkek samuru da
yakalardım. Biliyorsun ki. Romalı da iyi avcı. Bir
başka sûrû de vardı. Neden her şeyi bir geceye
sığdırmaya kalktım? Bõyle avlanılır mı? Hayır.
hayır. Bir biçimde para edinip kamyonlarla yaşlı
adamın kõyûne gelebilirdim. Arabayı düşünme-
mek için taşıyıcıları yollar. Romalıının üstündeki
ırmağın yanı başındaki ormana kamp yapardım.
Burada ağır ağır. hem avlanır. hem yaşardım.
Arada bir dinlenir. bir hafta kadar da yazı yazar-
dım. Ya da gûnûnı yarısını yazıyla geçirir. ya da
iki gûnde bir bununla uğraşırdım. Bõylece bura-
yı. yetiştiğim gölün çevresi kadar iyi tanıyabilir-
dim. Beslenen yabansığırlarını izleyip yaşadıkları
yeri õđrenir. tepelerden dalları kırarak gelen fille-
re bakar. onlara ateş etmem gerekmezdi. Yere dü-
şen yaprakların arasına yatar otlanan ceylanlara

bakardım. Arkadakinden daha güzel bir kafa görmedikçe de ateş etmezdim. Bir erkek samuru izleyip midesine berbat bir atış yapmak yerine, gün boyu bir kayanın ardına gizlenip, sonsuza dek benim olmalarına yetecek kadar uzun süre onları izlerdim. Elbet bütûn bunlar, Garrick'in Patron Simba'sını oraya götürmemesine ve bu yerleri birbirine katmamasına bağlıydı. Ama, bunu yaparsa bile, bu tepelerin ardında, burada avlanmaya ve yaşamaya zamanı elveren birinin yaşayıp avlanabileceği bir başka yer bulunabilirdi. Arabanın ulaştığı her yere gerçi gelebilirlerdi ama, bunun gibi hiç kimsenin bilmediği, arabaların gelip geçtiği kûçük kovuklar da olmalıydı. Herkes, aynı yerde avlanıyordu.

M'Cola. "Bira?" diye sordu.

"Evet" dedim.

Elbette böyle yaşayarak para kazanamazdın. Bunu herkes söylüyordu. Çekirgeler tarlalarına ettiklerini gelip yiyorlar, muson rûzgârları esmiyor, yağmur yağmıyor, her şey ölüyordu. Büyükbaş hayvanlarını kenelerle sinekler öldürüyor, sivrisinekler de kimi kez ateş yapıp, kimi kez karasu humması yayıyordu. Büyükbaş hayvanların ölünce, ürettiğin kahveye aldığın para da yetmiyordu. Kenevirden para kazanmak için, Hintli olmak gerekti. Sahil boyunca, her hindistancevizi tarlasında, kurutulmuş hindistancevizinden para kazanacağını diye insanların hayatı kayıyordu. Beyaz bir avcı, yılın üç ayı çalışıp on iki ayda da içki içiyordu. Hükûmet de Hindularla yerliler adına, ülkeyi rezil ediyordu. İşte, sana anlatılanlar bunlardı. Ama ben, para kazanmak istemiyordum. Tek istediğim burada yaşamakla, avlanacak zaman bulmaktı. Burada bugüne dek hastalık da kapmıştı. Günde bilmem kaç kez, kalınbağırsığımı sabunlu suyla yıkayıp duruyordum. Buna iyi gelecek yöntemler de vardı. Bütûn bu gördüklerime ve yaşadıklarım her şey değerdı doğrusu. Gerçekte bu hastalığı da Marsilya'da bindiğim pis bir gemiden kapmıştı. P.O.M. tek bir gün bile hastalanmamıştı. Karl da öyle. Ben, bu ülkeyi

çok seviyordum. Burası ikinci yurtdumdu. Burada doğmamıştım ama, burada yaşamak isterdim. Büyükbabamın zamanında Michigan tam bir malarğa eyaletiydi. Onlar, malarğaya ateş ve sıtma adını koymuşlardı. Aylarca yaşadığını Tortugas'daysa binlerce insan, sarı hummadan öldü. Yeni kıtalarla adalar, yılanın tıslaması gibi insanları hastalıklarla korkuturlar. Yılan da zehirli olabilir. Ama, onları öldürürsün. Tanrım! Gerekli ilaçlar bulunmuş olmasaydı, bir ay önce beni sokan yılan çoktan canımı almıştı. Eski günlerde ol saydı, belki kurtulur, belki de kurtulmazdım. Kim bilir!

İşi bitmiş bir ülkenin hâlâ iyi olduğunu varsaymak yerine, iyi bir ülkede basit birtakım önlemler alarak yaşamayı yeğlerim.

Biz, adım atar atmaz kıtalar yıpranmaya başlıyor. Oysa yerliler, o kıtayla uyum içinde yaşıyorlar. Ancak buraya gelen yabancı, ağaçları kesip yok ediyor, suları bitirip bozuyor. Üstünde çimenler, çiçekler olan toprak kısa zamanda kısırlaşıyor. Bir süre sonra da bu toprak, her şeyi kusuyor. Bunun örneğini Kanada'da görmüştüm. Toprak, sömürülmekten bıkıyor. İnsanlar bir toprağa hayvanlarını, doğal ürünlerini geri vermedikçe, toprak hızla eskiyor. İnsan, hayvan kullanmayı bir yana bırakıp makine kullanmaya başlayınca, çok geçmeden toprak ona sırt çeviriyor. Makine, toprakta ne yeniden bir şey üretebilir, ne de onu besleyebilir. Dahası, yetiştiremediği ürünü yer bitirir. Bir ülkeyi ilk bulduğumuzda nasılsa, öyle bırakmalıyız. Çünkü o ülkenin öyle olması doğaldır. Bizler, yalnızca buranın doğallığını bozan yaratıklarız. Biz öldüğümüzde, burayı perişan etmiş de olsak, o ülke, yine yaşayacaktır. Bizden sonra ona ne olacağını bilemeyiz. Umarım her ülke, Moğolistan'ın yazgısına sahiptir.

Yeniden Afrika'ya gelecektim. Ama, bu dönüşüm buradan para kazanmak için olmayacaktı. Ben parayı birkaç kalemle, en ucuzundan birkaç yüz kâğıtla kazanabilirdim. Ama ben, bu yere, o yerde yaşamaktan mutlu olduğum için gelecek-

tim. Gerçekten yaşamak için. Öylesine. günlerimi geçirmek için değil. Atalarımız Amerika'ya. gitmeleri gerektiği için gittiler. Orası güzel bir ülkeydi. Biz. onun. altını üstüne getirdik. Ve şimdi ben. hep hakkımız olduğu gibi. bir başka yere gidecektim. Bizim insanlarımız böyle yaptılar. Savaşmaya geçen yerler için. canla başla savaştılar. Şimdi ben. başka bir yere gidecektim. Eski günlerde hep bir yerlere giderdik. Bugün de gidilecek iyi yerler vardı.

Görür görmez bir ülkenin güzel mi çirkin mi olduğunu anlarım. Burada av. birçok kuş vardı. Yerlilerini de seviyordum. Burada avlanabilir. balığa çıkabilirdim. Hayatta avlanmak. okumakla yazmak ve film izlemekten başka bir derdim yoktu. Gördüğüm tüm filmler de aklımda. İzlemeyi sevdiğim şeyler de vardı. Onları da yapmaktan hoşlanırdım. Sözgelişi kayak. Ama. artık bacaklarımı güçlü değildi. İyi bir kar bulacağım diye harcanan zamana değmezdi. Şimdi pek çok insan kayak yapıyordu.

Artık araba bir bayırdan ve yeşil çimenli bir alandan geçiyor. giderek Masai köyüne yaklaşıyorduk.

Masai'ler bizi görünce. arabaya doğru koşmaya başladılar. Yerlilerle çevrilmiş olarak. köyün barikatının yanında arabayı durdurduk. Bunların arasında bizimle birlikte koşan iki genç savaşçı da vardı. Şimdi. karılarıyla çocukları da bizi görmek için. ortalara çıkmıştı. Çocuklar. oldukça küçük görünüyordu. Tüm kadınlarla erkekler de aynı yaşta gibiydi. Aralarında hiç yaşlı yoktu. Hepsi de büyük dostlarımızdı. Onlara. çok başarılı bir parti verdik. Partimizin yiyeceği ekmeğimizdi. Hepsi de gülerek ekmeği yediler. İlk erkekler. sonra da kadınlar yedi. Ardından M'Cola'ya. turtayla pudding açmasını. bölerek dağıtmasını söyledim. Duyduğuma göre Masai'lerin yediği tek şey. okla yakından vurdukları yaralı hayvanların boynunda açtıkları delikten kan çekip. kanla sütü karıştırdıkları bir besindi. Ancak Masai'ler bu ekmeği. turtayı ve pudıngi çok seve-

rek. kahkahalar atıp. şakalar yaparak yediler. İçlerinden çok yakışıklı ve uzun boylu olam. bana. anlamadığım bir dilde durmadan bir şey soruyordu. Beş ya da altı kişi de ona katıldı. İstedikleri neydi bilmem ama. bunu çok istiyorlardı. Sonunda uzun boylu olam çok garip bir yüz takınarak ölen bir domuza benzer sesler çıkardı. Artık. ne demek istediklerini anlamıştım. Bu sesi işitmek istiyorlardı. Bunun üstüne klaksona bastım. Çocuklar. çığlıklar atarak kaçıştılar. Savaşçılar da gûlmekten kırılıyordu. İstek üzerine M'Cola. klaksonu birçok kez çaldı. M'Cola. klaksonu çalarken kadınlar. kendilerinden geçiyorlardı. M'Cola bu klaksonla. burada istediği kadını elde edebilirdi.

Sonunda M'Cola'nın yerden topladığı şişe kapaklarım. boş bira şişelerini. etiketleri dağıtarak buradan ayrıldık. Klakson çalarak kadınları kendinden geçirirken. çocukları ürkütüp savaşçıları eğlendirdik. Savaşçılar. yine bizimle birlikte koş-tular. Ama. bu kez acelemiz vardı. Parka benzeyen bu yerlerde hızla yol almaya başladık. Kargılarına yaslanarak ardımızdan gûlerek bakan. yüzleri kırmızıyla kahverengiye boyanmış. at kuyruklu. deri giysili. uzun boylu adamlara elimizi sallayarak uzaklaştık.

Güneş. artık batmak üzereydi. Yolu bilmediğimden. haberciyi Wanderobo-Masai'nin yanına oturtup. Kamau'ya yol göstermesini söyledim. Ben de arkadaki Garrick'le M'Cola'nın yanına geçtim. Güneş batmadan parka benzeyen yerlerden çıkıp. çalı kaplı bir düzlüğe geldik. Elimde yeni bir Alman birası şişesiyle çevreye bakarken. ağaçların bembeyaz leyleklerle dolu olduğunu gördüm. Bunların çekirgelerin saldırısına mı uğradıklarını. yoksa göç mü ettiklerini anlayamadım. Ama alacakaranlıkta öylesine güzel duruyorlardı ki. birden çok duygusallaşarak şişenin dibindeki iki parmak birayı yaşlı adama verdim.

İkinci şişeyi yaşlı adamı unutarak. sonuna kadar içtim. (Ağaçlarda hâlâ beyaz leylekler vardı. Bu arada sağımızda da gazeller otlanıyordu. Gri tilkiye benzer bir çakal. yolumuzun üstünden ko-

şarak geçti.) Bu arada M'Cola'ya, bir şişe daha bira açmasını söyledim. Düzlükten çıkıp köye giden bayırı tırmanmaya başladık. İki dağ, artık görölüyordu. Hava, neredeyse kararmış ve soğumuştı. Yaşlı adama bira şişesinin son damlalarını uzattım. O da süt içen bir çocuğun mutluluğuyla, bunu içti.

Karanlıkta köye gelince arabayı yolda park ettik. Getirdiği notta yazılı ücreti haberciye ödedim. Babalığın söylediği ücreti yaşlı adama verirken, bir de ikramiye ödedim. Ardından adamlar arasında, büyük bir tartışma başladı. Garrick'in parasını alması için, asıl kampa gitmesi gerekiyordu. Abdullah da onunla birlikte gitmek için dayattı. Garrick'e güvenmiyordu. Wanderobo-Masai, acıklı bir biçimde onunla gitmek için diretiyordu. Ötekilerin kendi payını çalacağını düşünüyordu. Ben de bundan oldukça emindim. Yanımızda, yetmeyeceği düşünülmüş yedek benzin vardı. Aşırı yüklüydük. Önümüzdeki yolun nasıl olduğunu da bilmiyordum. Ama, Abdullah'la Garrick'i alıp Wanderobo-Masai'yi sıkıştırmanın, daha iyi olacağını düşündüm. Yaşlı adamın gelmesi söz konusu değildi. Parası ödenmiş, o da bu ücreti beğenmişti. Ama, o da arabadan ayrılmak istemiyordu. Yüklerin tepesine binip, iplere asılarak, "Ben Patrónla gidiyorum" dedi.

M'Cola'yla Kamau'nun, onu, iplerden kurtarıp yere bırakmaları gerekti. O da hâlâ, "Ben Patrónla gitmek istiyorum!" diye bağıırıyordu.

Adamlar arabayı karanlıkta yüklerken yanına gelip kolumu tuttu. Anlayamadığını bir dille, sakın sakın bir şeyler anlatmaya başladı.

"Şilinglerini aldın" dedim.

"Evet Patron" dedi. Derdi para değildi. Paradan yana bir sorun yoktu.

Arabayla yola çıkmaya hazırlanırken yeniden arabanın arkasına tırmanmaya kalktı. Garrick'le Abdullah, onu aşağıya çektiler.

"Gelemezsin. Yer yok.

Yine ağır ağır, yakarırcasına konuşmaya başladı.

"Hayır. Yer yok."

Aklıma yanımdaki kûçûk çakı geldi. Bunu cebimden çıkarıp onun eline koydum. Elimi iterek. "Hayır" dedi. "Hayır."

Bir ara durulup sesini çıkarmadı. Ama, yola koyulduğumuzda arabanın ardından koşmaya başladı. "Patron! Ben Patronla gitmek istiyorum!" diye haykırıyordu.

Bu yeni yolda, arabanın ışıkları önümüzü aydınlatıyor, kendimizi bir caddede sanabiliyorduk. O karanlıkta, başımıza hiçbir şey gelmeden elli beş mil gittik. Farların çalıları aydınlattığı, siyah pamuk artıklarıyla kaplı kötü bir yolda giderken gözümü kırpmadım. Yol iyileşince, gözümü kapadım. Arada bir, farlar ağaç gövdelerine yansıdığında, ya da dik bir yere tırmanırken gözümü açıyordum.

Sonunda, hızölçer elli mili gösterdiğinde durup, bir yerliyi kulûbesinde uyandırarak kampı sorduk. Bundan sonra, yeniden uykuya daldım. Uyandığımda, ağaçlar arasından yolu dönüyorduk. Karşımızda da kampın ışıkları parlıyordu. Işıklarımız yeşil çadırların üstüne düştüğünde, başta ben olmak üzere, hep birlikte cıgıllıklar atmaya başladık. Birimiz klaksona basarken ben de karanlığı delerek ışık saçan bir kurşun atarak, büyük bir gürültü yaptım. Ardından arabayı durdurduğumuzda üstünde sabahlığıyla, Babalığın iri, kalın bir gölge gibi bize doğru geldiğini gördüm. Yanıma gelip kollarını omuzlarıma dolayarak, "Seni lanet boğa güreşçisi" dedi. Ben de sırtını sıvazlıyordum.

"Şunlara bak Babalık" dedim.

"Gördüm" dedi. Arabanın arkası bunlarla dolu.

Ardından, bûzgülû sabahlığı içinde kûçûcûk duran P.O.M.'e sıkıca sarıldım. Birbirimize bir şeyler söylemeye başladık.

Sonra Karl ortaya çıktı. Ona "Selam Karl!" dedim.

"Öylesine sevindim ki! Nefis hayvanlar!" dedi.

M'Cola. boynuzları indirmişti. Onunla Karma. ateşin ışığında herkesin görmesi için bunları sergiliyorlardı.

Karl'a. "Sen ne vurdun?" dedim.

"Şunlardan vurdum. Ne diyordun? Tendalla.

"Çok iyi" dedim. Beninkinin herkesinkinden iyi olduğunu biliyor. onun da iyi bir şey vurmuş olmasını diliyordum.

"Bir metre kırk dört" dedi.

Mideme bir soğukluk saplanırken. "Görelim" dedim.

Babalık. "Şurada" dedi. Birlikte o yana gittik. Bunlar dünyanın en iri. en geniş. en koyu renkli. en kıvrımlı. en akıl almaz ceylan boynuzlarıydı. Birden. içimdeki kıskançlıkla kendiminkini gözüm görmek istemedi. Hiç istemedi.

Sesime neşeli bir ton vermeye çalışmama karşın cırtlak cırtlak. "Çok enfes" dedim. "Harika. Nereden buldun bunu?"

Karl. "Üç taneydiler. Üçü de bu büyüklükteydi. Hangisi daha büyüktü bilmiyorum. Çok zorlandık. Bunu dört ya da beş kez vurmam gerekti" dedi.

"Bu. düş gibi bir şey" dedim. Azıcık toparlanmaya çalışıyordum. Ama. kimse yutmuyordu.

Karl. "Boynuzlarını elde edebilmesine çok sevindim. Çok güzeller. Sabah olan biteni duymak istiyorum. İyi geceler" dedi.

Her zamanki inceliğiyle. istediğimiz gibi konuşabilmemiz için gitmişti.

"Gel de bir içki içelim" diye seslendim.

"Sağ ol. istemem. Yatsam daha iyi olur. Başım ağrıyor da.

"İyi geceler Karl"

"İyi geceler. İyi geceler. Kûçûk Ana.

Hepimiz de. "İyi geceler" dedik.

Ateşin yanında viski sodaları içerken olanları onlara anlattım.

Babalık. "Sanırım erkeği bulurlar. Boynuzları için ödül veririz. Onları Av Dairesine yollatırız. Sendeki en büyük boynuz ne kadar?"

"Bir metre otuz üç.

"Kıvrımdan sonra mı?"

"Evet. Belki azıcık daha uzundur.

Babalık. "Uzunluğun tek başına hiçbir anlamı yok. Ceylanların dünya güzeli" dedi.

"Öyle. Ama. neden her zaman beni yerle bir etmesi gerekiyor?"

Babalık. "Onun şansı var. Tanrım. amma da eşsiz bir ceylan! Elli yılda gördüğüm en güzel kafa. Bunu Kalal'da vurdu" dedi.

P.O.M.. "Öteki kamptan ayrılırken bunu vurduğumu biliyorduk. Kamyondan söylediler. Tüm zamanımı sana dua ederek geçirdim. Bay J.P.'ye sor" dedi.

Babalık. "O arabanın. şu Allahın cezası boynuzları havaya kalkmış bir biçimde ateşin ışığına girmesinin ne demek olduğunu bilemezsin." dedi. "Seni namussuz herif seni."

P.O.M.. "Gerçekten çok güzel. Gidip yeniden bakalım" dedi.

"Onları nasıl vurduğun hep aklında olacak. İşin gerçek tadı burada. Bunlar çok güzel ceylanlar"-dedi Babalık.

Bütün bunlara karşın. tadım kaçmıştı. Gece boyunca da öyle kaldım. Ne ki. sabah. bu duygularım geçti. Hepsi. hepsi yok olu. Bir daha da böyle bir şey duymadım.

Babalıkla ben. kahvaltıdan önce gidip kafalara baktık. Bulutlarla kaplı bir gök vardı. Gri bir sabahtı. Hava da soğuktu. Yağmur geliyordu.

"Üç eşsiz ceylan" dedi.

"Şu büyüğüyle birlikte. tümü de iyi duruyor" dedim. Gerçekten de iyi duruyorlardı. Artık. o büyük ceylanın varlığını kabullenmiş. Karl'ın onu vurduğuna sevinmeye başlamıştım. Yan yana ko-

yunca da iyi duruyorlardı. Gerçekten. Hepsi de büyüktü.

Babalık. "İyimser bir havaya girdiğine sevindim. Bu, beni de etkiliyor" dedi.

Gerçekten inanarak. "Karl'ın bunu vurduğuna seviniyorum. Benimkiler bana yeter" dedim.

Babalık. "Tümümüzde de çok ilkel duygular vardır. Rekabet etmemek olanaksız. Yine de rekabet her şeyi bozuyor" dedi.

"Bu duygumu aştım. Artık iyiyim. Biliyorsun, çok yorgundum" dedim.

"Bilmez miyini?"

"Babalık, el sıkışırken başparmağı tutup çektiirmek ne anlama geliyor?"

"Bir tûr kankardeşliği törenidir. Ama, onun kadar biçimsel değildir. Kim yaptı sana bunu?"

"Kamau'nun dışında herkes.

"Esaslı bir adam olmaya başladın. Artık buralarda eski bir dost olarak görüyorlar seni. Söyle bana, gerçekten iyi bir iz sürücü ve kuş avcısı mısın?"

"Çekil git başımdan.

"M'Cola da mı böyle yaptı?"

"Evet.

"Yaaa. Haydi gel. Küçük Bayan Sahibin yanına gidip kahvaltı edelim. Karnım acıktı.

"Benim de. Bir önceki günden bu yana, ağzıma bir şey koymadım.

"Ama, bira içtin değil mi?"

"Ah, evet.

"Bira da bir besindir" dedi.

Küçük Bayan Sahibin yanına gittik. Dostumuz Karl da oradaydı. Çok eğlenceli bir kahvaltı oldu. Bir ay sonra P.O.M., Karl, Karl'ın Hayfa'dan bize katılan karısı ile, Galile Denizinin köşesinde güneşe karşı oturmuş, yemek yiyip şarap içerek, göldeki dalgıç kuşlarına bakıyorduk. Dümclüz ve durgun suyun üstüne tepelerin gölgesi vuruyordu. Suda, dalgalı halkalar oluşturan birçok dalgıç kuşu yüzüyordu. Bunlara bakıp acaba neden İn-

cil'de adları geçmiyor. diye düşünüyordum. O insanların, dogacı olmadığına karar verdim.

Karl, sıkıntı veren göle bakarak, "Bunun üstünde yürümeyeceğim. Bu işi nasıl olsa önceden bir başkası yapmış" dedi.

P.O.M., "Biliyor musunuz? Anımsayamıyorum. Bay J.P.'nin yüzünü anımsayamıyorum. O eşsiz güzellikte bir insan oysa. Onu düşünüyor, düşünüyor, gözümün önünde bir türlü canlandıramıyorum. Korkunç bir şey. Fotoğraftaki gibi değil o. Çok geçmeden onu tümüyle unutacağım. Şu anda bile canlandıramıyorum" dedi.

Karl, "Onu, sen anımsamalısın" dedi.

"Anımsıyorum. Bir gün, sana bir şeyler yazacak, onu da içine koyacağım.

NOBEL ÖDÜLÜ

HEMINGWAY

Çağımızın önde gelen yazarlarından Ernest HEMINGWAY, 1899'da Chicago yakınlarında doğdu. Babası doktordu. Hemingway ortaokulu bitirdikten sonra, Kansas City Star adlı gazetede çalışmaya başladı. Birinci Dünya Savaşı'na gönüllü olarak katıldı. 1918'de İtalyan ordusunda çarpışırken yaralanarak, cepheden ayrıldı ve Paris'e yerleşti. Burada Ezra Pound'dan büyük destek gören Hemingway, önce "Güneş de Doğar" (The Sun Also Rises) ve "Silahlara Veda" (A Farewell to Arms) adlı romanlarını yazdı. Silahlara Veda, yazara büyük ün sağladı. Bunu, avcılık serüvenlerini anlatan "Afrika'nın Yeşil Tepeleri" (The Green Hills of Africa) izledi. Dönemin birçok sanatçısı gibi İspanya İç Savaşı'na da katılan Hemingway, 1940'ta bu savaşı anlatan güçlü romanı "Çanlar Kimin İçin Çalıyor?" (For Whom the Bell Tolls)'u yayımladı. Bu roman çok geçmeden sinemaya uyarlandı. 1952'de yazdığı "İhtiyar Balıkçı" (The Old Man and the Sea) büyük yazarın ününe ün kattı. Bu başarısını 1953'te Nobel Edebiyat Ödülü izledi. 1961'de av tüfeğiyle vurularak ölen yazarın intihar mı ettiği, yoksa kazaya mı uğradığı kesin olarak öğrenilemedi.

AFRİKA'NIN YEŞİL TEPELERİ, yaşanmış bir safarinin öyküsü; *Ernest Hemingway*'in başından geçen serüvenleri anlatışındaki ustalığın bir ürünü.

Hemingway, Avrupa'da bulunduğu yıllarda sık sık Afrika'ya avlanmaya gitmiştir. Kendi ülkesinde de balıkçılıkla birlikte, avlanmanın her türüne ilgi duymuş; çoğunlukla avlanabileceği yerlerde yaşamış; daha sonra da bunları birbirinden güzel öykülerle anlatmıştır.

AFRİKA'NIN YEŞİL TEPELERİ, yalnızca avcılığı, avlanmayı anlatan bir yapıt değildir. Kitapta, bir yandan tüm canlı cansız varlıklarıyla Afrika'nın doğasını, bir yandan da kendi yaşamıyla, yaşam felsefesiyle *Hemingway*'i bulursunuz. Serüvenlerin, tatlı heyecanların adamı yazar bilge, alaycı, umursamaz ya da çok ciddi tavırlarıyla beliriverir karşınızda; Afrika'nın herhangi bir yerinde, o akıl almaz vahşi güzellikler içinde.

8 699754942609

ISBN 975 - 494 - 260 - 9
92 . 06 . Y. 0105 . 0464

İSTANBUL

K 78